

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TARYBA

**SPRENDIMAS
DĖL PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS 2014–2020 METŲ STRATEGINIO
PLĖTROS PLANO PATVIRTINIMO**

2014 m. balandžio 24 d. Nr. T-166
Pakruojis

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 16 straipsnio 2 dalies 40 punktu, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2011 m. rugsėjo 23 d. įsakymu Nr. 1V-706 „Dėl Regionų plėtros planų rengimo metodikos patvirtinimo“, Pakruojis rajono savivaldybės taryba **n u s p r e n d ž i a**

patvirtinti Pakruojis rajono savivaldybės 2014–2020 metų strateginį plėtros planą (pridedama).

Šis sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Merė

Asta Jasiūnienė

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS 2014–2020 METŲ STRATEGINIS PLĖTROS PLANAS

1. ĮVADAS

Pakruojo rajono savivaldybė iki šiol vadovavosi 2007–2013 m. strateginiu plėtros planu, kuris buvo patvirtintas Pakruojo rajono savivaldybės Tarybos 2008 m. gruodžio 29 d. sprendimu Nr. T430. Šiuo metu strateginio plėtros plano įgyvendinimo laikotarpis artėja prie pabaigos, kaip ir Europos Sąjungos (toliau-ES) struktūrinės paramos skirstymo 2007–2013 m. laikotarpis). Didžioji dalis šio plano priemonių iki 2013 m. pabaigos buvo įgyvendinta, kai kurių dėl įvairių priežasčių įgyvendinti nepavyko. Atsižvelgiant į rajono vystymosi tendencijas, valstybinio lygmens ilgalaikius strateginio planavimo dokumentus, kai kurios šiame plane numatytos priemonės tapo nebe tokios aktualios. Kita vertus atsirado naujų poreikių bei galimybių. Artėjant 2014–2020 m. ES struktūrinės paramos laikotarpiui, bei pasikeitus ekonominei ir socialinei situacijai Pakruojo rajone bei visame regione savivaldybė inicijavo projekto „Pakruojo rajono plėtros tobulinimas, rengiant strateginio planavimo dokumentus“ teikimą ES struktūrinių fondų paramai gauti.

Projekto tikslas – gerinti Pakruojo rajono regioninės plėtros planavimą, siekiant didinti teritorinę socialinę sanglaudą. Pakruojo rajono savivaldybės administracija (toliau – PRSA), įgyvendindama projektą, kartu su UAB „Eurointegracijos projektai“, parengė šiuos dokumentus:

- 1) Pakruojo rajono savivaldybės 2014-2020 m. strateginį plėtros planą (toliau - SPP);
- 2) Pakruojo rajono savivaldybės 2014-2016 m. strateginį veiklos planą (toliau – VP);
- 3) Pakruojo rajono verslo plėtros galimybių studiją;
- 4) Pakruojo rajono transporto plėtros galimybių studiją;
- 5) Pakruojo rajono kultūros paveldo plėtros galimybių studiją.

Parengti savivaldybės strateginio planavimo dokumentai bus ilgalaikio savivaldybės strateginio vystymosi, planavimo sistemos tobulinimo, sprendimų procesų ir viešųjų paslaugų kokybės gerinimo bei prieinamumo didinimo pagrindas.

Pakruojo rajono savivaldybės 2014–2020 m. strateginis plėtros planas yra kompleksinis teisinis strateginio planavimo dokumentas, kuriuo nustatoma bendroji savivaldybės plėtros strategija ir priemonės jai įgyvendinti. Planas nustato plėtros prioritetus, tikslus, priemones šiai strategijai įgyvendinti bei įgyvendinimo etapus.

Pakruojo rajono 2014-2020 m. SPP yra skirtas Pakruojo rajono savivaldybės politikams, administracijai ir jai pavaldžioms įstaigoms bei įmonėms, investuotojams, verslo ir kultūrinei bendruomenėms, kitoms interesų grupėms, savivaldybės gyventojams ir svečiams.

Pakruojo rajono 2014-2020 m. SPP parengtas remiantis Lietuvos Respublikos (toliau – LR) Vyriausybės 2002 m. birželio 6 d. nutarimu Nr. 827 patvirtinta Strateginio planavimo metodika (nauja redakcija nuo 2010.09.01), Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2011 m. rugsėjo 23 d. įsakymu Nr. 1V-706 patvirtinta Regionų plėtros planų rengimo metodika, kitais dokumentais bei teisės aktais.

Rengiant Pakruojo rajono savivaldybės 2014–2020 m. strateginį plėtros planą, buvo vadovautasi šiais principais: viešumas, partnerystė, bendruomenės įtraukimas; diskusija pagrįstas bendradarbiavimas ir kompromiso paieška; uždavinių aiškumas, apibrėžtumas ir pagrįstumas; priemonių realumas ir įgyvendinamumas; mokymasis iš geros praktikos pavyzdžių Lietuvoje ir užsienyje; suderinamumas su Lietuvos nacionalinėmis ir Europos Sąjungos plėtros strategijomis; dėmesys strategijos įgyvendinimui; strateginio planavimo proceso tęstinumas ir lankstumas.

1.1. Strateginio plėtros plano nauda ir paskirtis

Strateginio planavimo pradžia Lietuvoje laikoma 1998 m., kai remiantis Kanados pavyzdžiu, programiniu principu buvo pradėtas formuoti valstybės biudžetas. 2000 m. buvo patvirtinta Strateginio planavimo metodika ir visos ministerijos bei institucijos turėjo pasirengti strateginius veiklos planus, kad gautų finansavimą iš valstybės biudžeto. Ši metodika tik iš dalies tiko savivaldybėms, todėl savivaldybės strateginius planavimo dokumentus rengėsi remiantis skirtingomis metodikomis: vienos pritaikė Vyriausybės nutarimu patvirtintą Strateginio planavimo metodiką, kitos rengė strateginius dokumentus, besiremiamos kitų šalių gerąja patirtimi ar konsultantų pagalba, kai kurios savivaldybės susikūrė savo metodiką ar tvarką.

Šiuo metu beveik visos Lietuvos savivaldybės turi pasirengusias strateginius plėtros planus. Vis daugiau savivaldybių administracijos darbuotojų ir politikų supranta strateginio planavimo naudą ir reikšmę, siekia įgyti trūkstamų žinių ir patirties strateginio planavimo tema.

Strateginis planavimas – procesas, kurio metu nustatomos veiklos kryptys ir būdai vykdyti institucijos misiją, pasiekti numatytus tikslus ir rezultatus, veiksmingai panaudojant finansinius, materialinius ir žmogiškuosius išteklius¹. Savivaldybei strateginis planavimas leidžia planuoti, kurti ir įgyvendinti racionalesnę, efektyvesnę valdymo sistemą, užtikrinant darnų savivaldybės vystymąsi.

Pakruojo rajono savivaldybės 2014–2020 m. strateginis plėtros planas skirtas Pakruojo rajono savivaldybei ir bus įgyvendinamas, jame numatytas priemonės įsisavinant per trimečius strateginius veiklos planus.

Strateginio plėtros plano nauda įvairiapusiška:

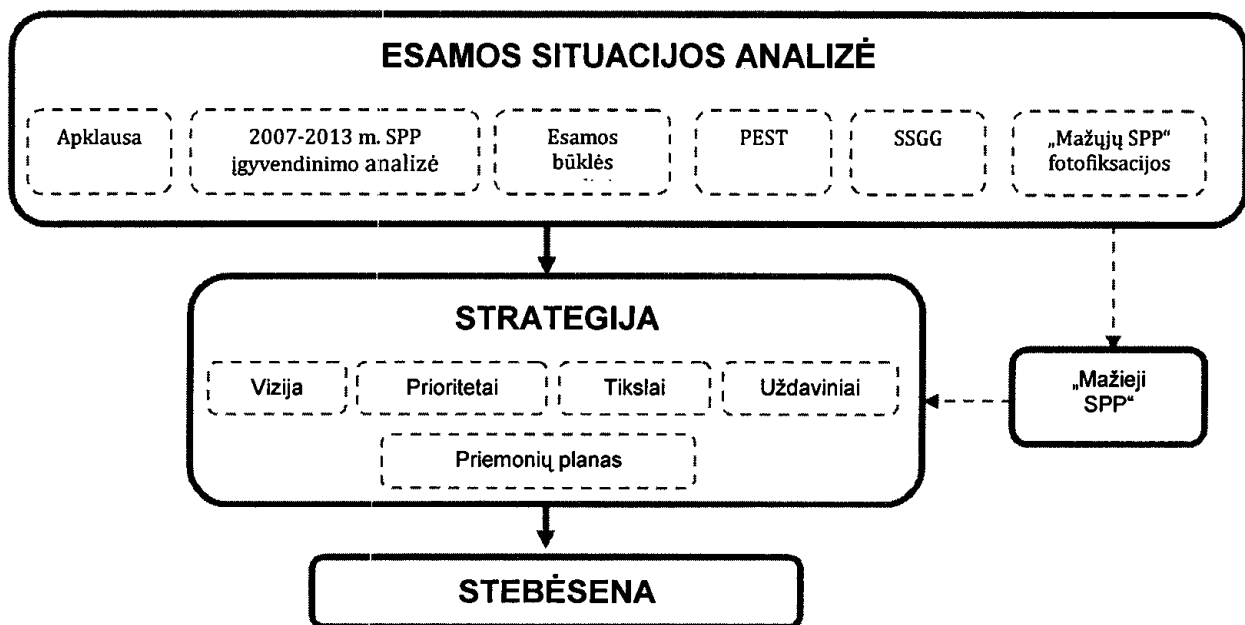
- 6) padeda geriau dirbti;
- 7) padeda išgryninti organizacijos vystymosi kryptis;
- 8) padeda racionaliau paskirstyti išteklius;
- 9) sudaro sąlygas efektyvesniam rajono strateginiam plėtros planavimui;
- 10) didina savivaldybės veiklos efektyvumą;
- 11) apibrėžia aiškesnę, nuoseklesnę bei tvarią rajono plėtrą;
- 12) į rajono plėtros kryptių formavimą įtraukia bendruomenę;
- 13) viešumas ir aiškumas skatina didesnę pasitikėjimą;
- 14) nuosekliai vykdomas strateginis plėtros planas mažina politinės įtakos riziką.

¹ Strateginio planavimo metodika, patvirtinta 2002 m. birželio 6 d. LR Vyriausybės nutarimu Nr. 827 (V., ž., 2002, Nr. 57-2312, aktuali redakcija V., Ž., 2010, Nr. 102-5279; 2011, Nr. 50-2444; 2012, Nr. 122-6140)

1.2. Strateginio plėtros plano struktūra, rengimo procesas ir monitoringas

Pakruojo rajono strateginį plėtros planą 2014-2020 m. sudaro kelios skirtingos, tačiau tarpusavyje susijusios dalys. SPP struktūra pateikta 1.2.1 paveiksle.

Kiekvienos atskiros dalies tikslai, struktūra, siektini rezultatai ar kiti aspektai aptarti su strateginio planavimo komisija. Parengus atskiras dalis, jos suderintos su minėta komisija, atsakingais savivaldybės skyriais ir darbuotojais, sudarytomis darbo grupėmis. Rengiant strateginį plėtros planą, vyko vieši pristatymai visuomenei. Jų metu bendruomenė pateikė pastabas, pasiūlymus, į kuriuos atsižvelgta tikslinant atskiras dalis. Pagal visuomenės pastabas pakoreguoti dokumentai vėliau suderinti su Pakruojo rajono savivaldybės komitetais ir komisijomis. Su visomis suinteresuotomis pusėmis suderintas plėtros planas patvirtintas Savivaldybės Taryboje 2014 m. balandžio 24 d. sprendimu Nr. T-166.

1.2.1 pav. SPP struktūra

Pakruojo rajono savivaldybės gyventojų apklausa buvo vykdyta 2013 m. liepos mėnesį. Apklauso tikslas – nustatyti gaires Pakruojo rajono savivaldybės vystymuisi bei atskleisti gyventojų nuomonę apie viešąsias, administracines paslaugas, teikiamas Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje.

2007-2013 m. SPP įgyvendinimo analizė atlikta parengiant galutinę SPP įgyvendinimo ataskaitą už visą 2007-2013 m. SPP laikotarpį.

Esamos būklės analizė. Esamos būklės analizės metu bus išnagrinėta rajono geografinė aplinka (geografinė aplinka ir administracinis suskirstymas), politinė ir teisinė aplinka (tarptautinis, nacionalinis, regioninis, ir strateginis kontekstas), ekonominė aplinka, socialinė aplinka bei technologinė aplinka. Analizė atlikta pasitelkiant dokumentinių tyrimų metodą, apimančią oficialiai pasiekiamus antrinės informacijos šaltinius, standartizuotas išorines duomenų bases, antrinės informacijos teikimo paslaugas ir kitą išorinę informaciją apie analizuojamus sektorius. Pagrindiniai naudoti antrinės informacijos šaltiniai:

- 15) Pakruojo rajono savivaldybės informacija ir dokumentai, tarp jų pagrindiniai: Pakruojo rajono savivaldybės 2007–2013 m. strateginis plėtros planas, Pakruojo rajono teritorijos bendrieji planai.

- 16) Oficialūs statistinės informacijos šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas prie LR Vyriausybės.
- 17) Specializuotų oficialių Lietuvos institucijų informacija ir duomenys: LR Švietimo ir mokslo ministerija, LR Sveikatos apsaugos ministerija, Sveikatos statistikos duomenų bazė, Kūno kultūros ir sporto departamentas prie LR Vyriausybės, Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos, Lietuvos darbo birža prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos, Registrų centras, Saugomų teritorijų valstybės kadastras ir kt.

Esamos politinės ir teisinės aplinkos analizė atlikta apžvelgiant ES, nacionalinę, regiono ir rajono galiojančią teisinę bazę bei politinius veiksmus, tiesiogiai turinčius įtakos rajono plėtrai. Savivaldybės priima sprendimus, remiantis strateginiais planais ir prioritetiniais tikslais.

Esamos socialinės, ekonominės ir technologinės aplinkos analizė atlikta apžvelgiant rajono situaciją nuo 2007 m. iki 2012 m. Atsižvelgiant į antrinių informacijos šaltinių pateikiamą informaciją, atskirais atvejais buvo apžvelgiama 2013 m. pradžios informacija. Tuo atveju, kai oficialūs antrinės informacijos šaltiniai 2012 m. arba 2013 m. pradžios informacijos nepateikė, buvo apžvelgiama naujausia 2011 m. informacija.

Esamos socialinės, ekonominės ir technologinės būklės analizė atlikta apžvelgiant Pakruojo rajono savivaldybės, Lietuvos, Šiaulių apskrities ir apskrities savivaldybių, taip pat Skuodo ir Pasvalio rajonų savivaldybių informaciją. Tuo atveju, kai oficialūs antrinės informacijos šaltiniai informaciją pateikia tik apskričių lygmeniu, buvo apžvelgiama Lietuvos apskričių informacija. Toks duomenų palyginimo metodas pasirinktas siekiant nustatyti, kaip Pakruojo rajono savivaldybė atrodo šalies ir Šiaulių apskrities kontekste. Skuodo ir Pasvalio rajonų savivaldybės, palyginimui pasirinktos dėl panašaus teritorijos ploto ir gyventojų skaičiaus, kaip ir Pakruojo rajono savivaldybėje.

Esamos būklės analizės pagrindu atlikta politinių – teisinių, ekonominių, socialinių ir technologinių (toliau – **PEST**) veiksmų analizė. Pakruojo rajono stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių (toliau – **SSGG**) analizė atlikta kartu su darbo grupių nariais.

„Mažieji SPP“ – tai Pakruojo rajono seniūnijų strateginiai plėtros planai, kurie buvo parengti atliekant seniūnijų viešosios infrastruktūros, viešųjų erdvių fotofiksacijas bei susitinkant su seniūnais, seniūnaičiais, bendruomenių pirmininkais ir nariais.

Vizijos, prioritetų, tikslų ir uždavinių formulavimas. Stebėseną. Pakruojo rajono savivaldybės vizija buvo suformuluota rengiant Pakruojo rajono savivaldybės 2007–2013 m. strateginį plėtros planą. Vizijos pasiekimo laikas – 2014 m., todėl rengiant Pakruojo rajono savivaldybės strateginį plėtros planą 2014–2020 m. kartu su darbo grupėmis suformuota nauja Pakruojo rajono savivaldybės vizija, prioritetai, tikslai ir uždaviniai, naujas priemonių planas. Strategijos įgyvendinimo stebėsenai vykdyti parengta nauja SPP stebėsenos sistema.

2. PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS 2007–2013 M. STRATEGINIO PLĖTROS PLANO REZULTATAI IR VERTINIMAS

Rengiant Pakruojo rajono savivaldybės 2007–2013 m. strateginį plėtros planą, atlikta rajono esamos situacijos analizė, suformuota SPP strategija, parengtas SPP strategijos įgyvendinimo planas, sukurta SPP įgyvendinimo stebėsenos metodika. SPP patvirtintas 2008 m. gruodžio 29 d. sprendimu Nr. T-430. Šiuo sprendimu patvirtinta Pakruojo rajono strategija, produkto, rezultato ir poveikio rodikliai, priemonių planas iš 311 priemonių, turinčių prisidėti prie vizijos įgyvendinimo. Prie kiekvienos priemonės numatyti jos pasiekimo indikatoriai, įgyvendinimo laikotarpis, atsakingi vykdytojai, orientacinis lėšų poreikis ir finansavimo šaltiniai.

Šiuo metu Pakruojo rajono savivaldybės 2007–2013 m. strateginio plėtros plano įgyvendinimo laikotarpis artėja prie pabaigos (kaip ir ES struktūrinės paramos skirstymo 2007–2013 m. laikotarpis). Artėjant 2014–2020 m. ES struktūrinės paramos laikotarpiui bei pasikeitus ekonominei ir socialinei situacijai Pakruojo rajone bei visame regione, būtina atsižvelgti ir įvertinti galimas tendencijas bei plėtros kryptis rengiant naują SPP.

Pakruojo rajono savivaldybės 2007–2013 m. strateginiame plėtros plane patvirtinta **Pakruojo rajono vizija iki 2014 m.:**

Aukštos darbo ir gyvenimo kokybės, modernus bei savitas, orientuotas į žinių ekonomiką, žemės ūkio, pramonės ir verslo rajonas, pasižymintis šiais aspektais:

- Moderniai įrengta ir išplėta kelių infrastruktūra bei tikslingai pritaikyta geležinkelio atšaka, patogus transporto susisiekimas su regionu; modernizuotas energetinis ūkis, taupus energijos naudojimas naujuose ir renovuotuose senuose pastatuose; patrauklus gyvenamųjų vietovių architektūrinis ir urbanistinis įvaizdis; ekologiškai švari aplinka; lengvai prieinama, patikima ir efektyvi sveikatos priežiūra bei socialinės apsaugos sistema;
- Efektyvus rinkos poreikius atitinkančių specialistų kompetencijų formavimas bei gebėjimų prisitaikyti prie pokyčių ugdymas; įgyvendinama mokymosi visą gyvenimą sistemos plėtra; efektyvus įvairių sričių suaugusiųjų švietimas ir perkvalifikavimas; stiprus švietimo potencialas, integruotas į rajono ekonomiką bei sociumą; pilietinė ir konkurencingų gebėjimų rajono bendruomenė, pasižyminti eurointegracinių projektų ir procesų vadybos kompetencijomis; išplėta rajono bendruomenės kultūros ir sporto veiklos sistema;
- Konkurencinga pramonė ir verslas, grindžiami investicijomis į įmonių modernizavimą, inovacijų diegimą ir naujų produktų kūrimą bei tarptautinių ryšių plėtrą; pramonei ir verslui palanki paslaugų aplinka; efektyvi informacinių technologijų plėtotė; patraukli investicijoms turizmo infrastruktūra, išplėtotas Pakruojo rajono turistinis įvaizdis; patrauklus šalies ir užsienio investicijoms rajonas;
- Į vietinę ir tarptautinę rinką orientuotas, restruktūrizuotas, modernus bei konkurencingas žemės ūkis; sukurtas alternatyvus tradiciniam žemės ūkiui verslas; produktyvios miškų valdos su išplėta infrastruktūra, patraukli kaimo aplinka; iniciatyvios kaimo bendruomenės ir vietinės grupės, aktyvūs lyderiai.

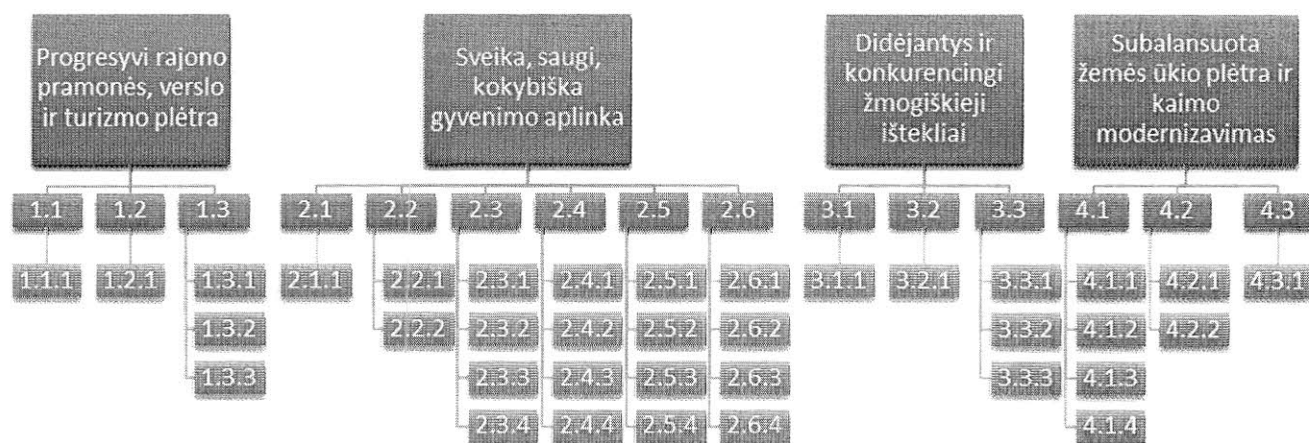
Strateginiame plėtros plane 2007–2013 m. numatyti 4 prioritetai atitinkantys rajono viziją:

1 prioritetas „Progresyvi rajono pramonės, verslo ir turizmo plėtra“

2 prioritetas „Sveika, saugi, kokybiška gyvenimo aplinka“

3 prioritetas „Didėjantys ir konkurencingi žmogiškieji išteklių“

4 prioritetas „Subalansuota žemės ūkio plėtra ir kaimo modernizavimas“.

2.1 pav. Pakruojos rajono savivaldybės 2007–2013 m. strateginio plėtros plano struktūra

Pakruojos rajono savivaldybės 2007–2013 m. strateginiame plėtros plane daugiausiai priemonių numatyta 2 prioriteto įgyvendinimui, kuriuo buvo siekiama sukurti ir užtikrinti sveiką, saugią ir kokybišką aplinką. Mažiausiai priemonių numatyta 4 prioriteto įgyvendinimui, kuriuo numatyta subalansuota žemės ūkio plėtra ir kaimo modernizavimas. Toks priemonių ir lėšų pasiskirstymas leidžia daryti prielaidą, kad didžiausią dėmesį Pakruojos rajono savivaldybė 2007–2013 m. periodu skyrė sveikatos, socialinių, kultūros, švietimo paslaugų, susisiekimo infrastruktūros plėtrai, aplinkos kokybės gerinimui.

2.1 lentelė. SPP tikslų, uždavinių, priemonių ir lėšų pasiskirstymas

Prioritetas	Tikslų skaičius	Uždavinių skaičius	Priemonių skaičius	Lėšos, tūkst. Lt
1 prioritetas „Progresyvi rajono pramonės, verslo ir turizmo plėtra“	3	5	56	83 111,00
2 prioritetas „Sveika, saugi, kokybiška gyvenimo aplinka“	6	19	215	341 375,15
3 prioritetas „Didėjantys ir konkurencingi žmogiškieji ištekliai“	3	6	25	9 921,01
4 prioritetas „Subalansuota žemės ūkio plėtra ir kaimo modernizavimas“	3	7	15	170 335,34
Iš viso:	15	37	311	604 742,50

Analizuojant prioritetus pagal jų įgyvendinimui numatytas lėšas, akivaizdu, kad daugiausia lėšų, kaip ir priemonių, numatyta 2 prioriteto įgyvendinimui. Mažiausiai lėšų numatyta 3 prioriteto įgyvendinimui, kuriuo buvo planuojamos investicijos į didėjančius ir konkuresingesnius žmogiškuosius išteklius.

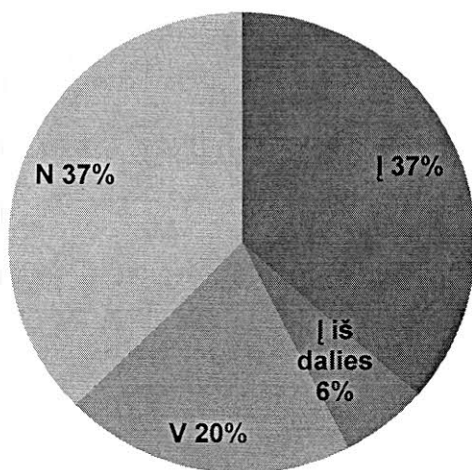
Kartu su Pakruojos rajono savivaldybės strateginiu plėtros planu 2007–2013 m. buvo patvirtinta SPP stebėsenos metodika, leidžianti koordinuoti ir kontroliuoti SPP įgyvendinimą, vertinti SPP įgyvendinimo poveikį rajonui, savalaikiai atlikti reikalingus pakeitimus.

Pakruojos SPP stebėsenos sistema sudaryta iš 4 pagrindinių elementų: stebėsenos institucijų (kontrolės ir tarpinė institucija, darbo grupės), stebėsenos rodiklių (poveikio, rezultatų, produktų), atsiskaitomybės ir veiksmų koregavimo, atsižvelgiant į stebėsenos metu gautus rezultatus.

PRSA Strateginės plėtros ir investicijų skyrius (ankstesnis Investicijų ir turto valdymo skyrius) 2007-2013 m. laikotarpiu teikė pasiūlymus dėl SPP korekcijų, kuriuos svarsto ir tvirtina savivaldybės Taryba. Patvirtintas SPP nuo 2008 m. buvo tikslinamas ir papildomas 8 kartus:

- 18) 2009 m. birželio 25 d. Tarybos sprendimu Nr. T-197 (papildyta 6 priemonėmis: 1.3.3.26, 2.3.1.54, 2.3.4.14-2.3.4.15, 3.3.3.9-3.3.3.10);
- 19) 2010 m. gegužės 27 d. Tarybos sprendimu Nr. T-189 (patikslinta 1 priemonė: 2.4.1.15);
- 20) 2011 m. vasario 17 d. Tarybos sprendimu Nr. T-36 (papildyta 5 priemonėmis: 2.3.4.16-2.3.4.19, 3.1.1.7);
- 21) 2011 m. liepos 7 d. Tarybos sprendimu Nr. T-232 (papildyta 1 priemone: 2.3.4.20);
- 22) 2012 m. lapkričio 22 d. Tarybos sprendimu Nr. T-276 (papildyta 8 priemonėmis: 2.3.4.54-2.3.4.61);
- 23) 2013 m. sausio 24 d. Tarybos sprendimu Nr. T-8 (atnaujinti 1.5 ir 2.1 poskyriai, 2.1.6, 2.1.8 ir 3.2.4 skirsniai; patikslintos 2 priemonės: 4.1.1.3 ir 4.1.3.1; papildyta 5 priemonėmis: 4.1.1.4-4.1.1.7, 4.1.3.2);
- 24) 2013 m. vasario 21 d. Tarybos sprendimu Nr. T-49 (papildyta 2 priemonėmis: 2.3.4.20-2.3.4.21);
- 25) 2013 m. gegužės 23 d. Nr. T-169 Tarybos sprendimu Nr. T-169 (patikslintos 8 priemonės: 2.3.1.55-2.3.1.61, 2.4.1.3, papildyta 1 priemone: 2.3.1.62).

Rengiant Pakruojo rajono savivaldybės 2014–2020 strateginį plėtros planą, remiantis atsakingų vykdytojų pateikta informacija ir ES struktūrinių fondų finansuojamų projektų įgyvendinimo ataskaitomis, buvo parengta galutinė SPP įgyvendinimo ataskaita už visą 2007–2013 m. SPP laikotarpį. Pakruojo rajono savivaldybės 2007–2013 m. strateginio plėtros plano priemonių įvykdymams pateikiamas 1 priede (kur *I*–įgyvendinta; *I iš dalies* – įgyvendinta iš dalies; *V*–Vykdoma; *N*–nevykdoma/neįvykdyta) ir 2.2 paveiksle.

2.2 pav. Pakruojo rajono 2007-2013 m. SPP įvykdymas (proc.)

2007-2013 m. buvo įvykdyta 37 proc. priemonių (arba 113 priemonių, žr. 2 priedą), įvykdyta iš dalies – 6 proc. priemonių (arba 19 priemonių, žr. 2 priedą), visos iš dalies įvykdytos priemonės perkeltos į 2014-2020 m. strateginį plėtros planą. Iš įgyvendintų priemonių kasmet vykdomų buvo 4, jos perkeltos į 2014-2020 metų SPP.

Įgyvenant 1 prioriteto priemones, buvo vykdoma verslo plėtra, sukuriant darbo vietas moterims bei skatinant intelektinę verslo plėtrą; sutvarkytas Rozalimo miško parkas, Peleniškių piliakalnis; atnaujinti ir pritaikyti turizmo plėtrai Pakruojo krašto muziejus „Žiemgala“, Pakruojo dvaro sodybos pastatai, iš dalies įgyvendinta ekstremalaus sporto plėtra Pakruojo rajone (buvusiose dolomito kasyklose ir karjeruose); iš dalies įrengtos rekreacinės zonos ir maudyklos Paežerių k., Linkuvos mstl. bei kituose kaimuose; įrengti privatūs teniso kortai Pakruojo mieste, krepšinio aikštelės, sporto ir laisvalaikio infrastruktūra kai kuriuose rajono kaimuose; atnaujinta

dalį sporto infrastruktūros prie BMX trasos Pakruojo mieste; išvalyta Kruojos upės dalis, dalinai sutvarkyta ir įrengta Kruojos upėje esančios salos infrastruktūra; pastatyti informaciniai ženklai apie Pakruojo rajono lankytinas vietas ir kt.

Įgyvendinant 2 prioriteto priemones, buvo įkurtas Visuomenės sveikatos biuras, modernizuoti Pakruojo rajono pirminės sveikatos priežiūros centras ir kaimo medicininiai punktai, Pakruojo ligoninės priėmimo-skubios pagalbos skyrius; pertvarkyta Pakruojo ligoninės konsultacinė poliklinika; atlikta Pakruojo ligoninės slaugos ir palaikomojo skyriaus bei ambulatorinės reabilitacijos skyriaus plėtra; įkurti Savarankiško gyvenimo namai senyvo amžiaus žmonėms, sutvarkytas Klovainių sutrikusio intelekto jaunuolių centras; steigiami vaikų ir jaunimo centrai, daugiafunkciniai centrai; įgyvendinamas socialinių paslaugų planas, neįgalių integracijos programos, kitos socialinės programos; pritaikomas būstas asmenims su negalia. Taip pat Pakruojo rajono savivaldybėje atlikta 11 gatvių ir 4 gatvių šaligatvių rekonstrukcija, rajoninių kelių ruožų asfaltavimas, privažiavimų ir mašinų stovėjimo aikštelių plėtra Pakruojo mieste bei prie Pakruojo dvaro sodybos; atnaujinta autobusų stotis Pakruojo mieste; parengti specialieji planai, Pakruojo rajono teritorijos ir Pakruojo miesto teritorijos bendrieji planai; atnaujinta Linkuvos gimnazija ir stadionas, atlikta Šukionių pagrindinės mokyklos bei Pakruojo lopšelio-darželio „Vyturėlis“ renovacija, Žeimelio vidurinės mokyklos pastato rekonstrukcija; pastatyta „Atžalyno“ gimnazijos ir Rozalimo vaikų darželio sporto salės; kelta mokytojų kvalifikacija; atnaujinti kaimo kultūros namai ir laisvalaikio salės; kompiuterizuoti bibliotekų filialai, įdiegta LIBIS sistema, internetinės skaityklos; vykdytas šildymo sistemos diegimas, vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtra, gyvenviečių vandens kokybės gerinimas, užšiušintų teritorijų sutvarkymas, senų sąvartynų uždarymas, komunalinių atliekų rūšiavimo gerinimas, didžiųjų ir biodegraduojančių atliekų aikštelių įrengimas; atlikta dirbtinių vandens telkinių hidrotechninių statinių rekonstrukcija ir kt. projektai.

Įgyvendinant 3 prioriteto „Didėjantys ir konkurencingi žmogiškieji ištekliai“ priemones, buvo parengta ir įvykdyta jaunimo politikos strategija, jaunimo užimtumo programa, modernizuota Pakruojo pedagoginė-psichologinė tarnyba, keliama mokytojų kvalifikacija, įsigytos specialios mokymosi priemonės, įvykdyti bendruomeniniai, NVO projektai, įdiegtos įvairios viešojo administravimo sistemos PRSA, tame tarpe e-demokratija, atnaujinta PRSA informacinių technologijų bazė.

Įgyvendinant 4 prioriteto priemones, buvo parengta gyvulininkystės plėtros galimybių studija, įžuvinti keli Pakruojo rajono tvenkiniai ir stiprinama Pakruojo VVG veikla.

Rengiant 2007-2013 m. strateginį plėtros planą, nebuvo nustatyti priemonių prioritetai bei buvo perteklinis priemonių skaičius, todėl 37 proc. priemonių iš 2007-2013 m. SPP nebuvo įvykdyta (iš viso nevykdoma 116 priemonių), iš kurių dalis yra nevykdytinų, nebeaktualių priemonių (59 priemonės), dalis – perkelta į 2014-2020 m. SPP (57 priemonės).

Nustatyta, kad šiuo metu vykdomų priemonių buvo 20 proc. (arba 63 priemonės), iš kurių 15 priemonių yra vykdoma kasmet pagal turimą finansavimą. Visos vykdomos priemonės perkeltos į 2014-2020 m. SPP.

Iš viso, iš 2007-2013 m. SPP į 2014-2020 m. SPP perkeltos 143 priemonės (46 proc. nuo visų 2007-2013 m. SPP priemonių), iš kurių 48 priemonės (34 proc. nuo visų perkeltų priemonių) – tęstiniai projektai, 19 priemonių (13 proc. nuo visų perkeltų priemonių) – iš dalies įvykdytos per 2007-2013 metus, 57 priemonės (40 proc. nuo visų perkeltų priemonių) – neįvykdytos 2007-2013 m. laikotarpiu, 19 priemonių (13 proc. nuo visų perkeltų priemonių) – kasmet vykdomos priemonės pagal turimą finansavimą (žr. 2.3 pav.)

2.3 pav. Perkeltų priemonių iš 2007–2013 SPP į 2014–2020 m. SPP pasiskirstymas (proc.)

Apibendrinimas

Pakruojo rajono savivaldybės 2007–2013 m. strateginis plėtros planas patvirtintas 2008 m. gruodžio 29 d. savivaldybės Tarybos sprendimu Nr. T–430. Jame apžvelgiama rajono esamos būklės analizė, parengta SSGG analizė, nustatyta rajono plėtros strategija, kurios įgyvendinimui parengtas priemonių planas.

Kartu su SPP patvirtinta SPP stebėsenos metodika, leidžianti koordinuoti ir kontroliuoti SPP įgyvendinimą, vertinti SPP įgyvendinimo poveikį rajonui, savalaikiai atlikti reikalingus pakeitimus. Metodikoje numatytos stebėsenos institucijos, atsakomybės, stebėsenos rodikliai, ataskaitų rengimo tvarka ir kt.

2007–2013m. SPP daugiausiai priemonių ir lėšų skirta 2 prioriteto įgyvendinimui, kuriuo siekiama plėtoti sveikatos, kultūros, švietimo ir socialines paslaugas, susisiekiama infrastruktūros plėtrai, gerinti aplinkos kokybę.

Iš 2007–2013 m. SPP buvo neįvykdyta 37 proc. priemonių, iš kurių – pusė perkelta į 2014–2020 m. SPP, visos kitos priemonės – arba įvykdytos, arba įvykdytos iš dalies, arba šiuo metu vykdomos, arba vykdomos kasmet pagal gaunamą finansavimą. Galima daryti išvadą, kad rengiant 2007–2013 m. strateginį plėtros planą, nebuvo nustatyti priemonių prioritetai bei buvo perteklinis priemonių skaičius, todėl priemonių planas nebuvo pilnai įvykdytas.

Rekomenduojama, rengiant Pakruojo rajono savivaldybės 2014–2020 m. strateginį plėtros planą, sudėlioti priemones prioriteto tvarka bei įvertinti realų priemonių įgyvendinamumą.

3. ESAMOS BŪKLĖS ANALIZĖ

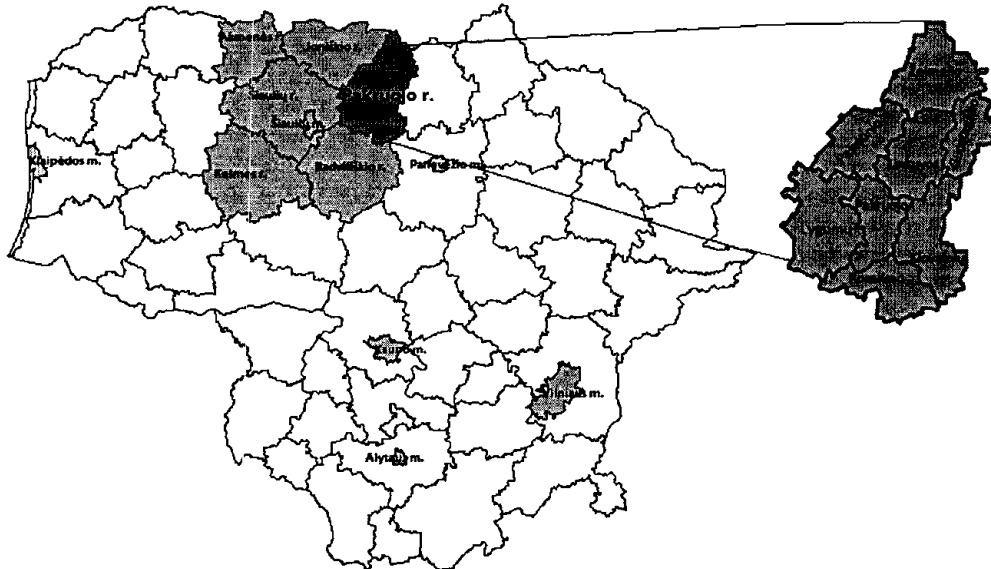
3.1. Geografinė aplinka ir administracinis suskirstymas

Pakruojo rajono savivaldybė yra viena šiaurusių savivaldybių šalies šiaurėje, patenkanti į Žiemgalos žemumos etnokultūrinį regioną. Rajono teritorija iš esmės sutampa su derlingąja Vidurio žemuma ir vakarinėmis Baltijos aukštumų plynaukštėmis. Šiaurinė rajono dalis išsidėsčiusi Žiemgalos žemumos pietiniame pakraštyje, pietinė dalis – Mūšos–Nemunėlio žemumoje.

Pakruojo rajonas užima 1 316 m² teritoriją, iš kurių 71,4 proc. užima žemės ūkio naudmenos, 19,6 proc. – miškai, 1,6 proc. – keliai, 2,3 proc. – užstatyta teritorija, 2,0 proc. – vandenys ir 3,1 proc. – kita žemė. Miškingumas yra palyginti nedidelis ir netolygus. Miškai

Pakruojo raj. savivaldybėje sudaro 19,6 proc., šalyje – 33,2 proc., Šiaulių apskrityje – 27,5 proc. teritorijos. Daugiausia vyrauja mišrieji miškai.

Rajone yra 2 valstybės saugomi parkai, didesni miškai – Rozalimo, Gedžiūnų, Pakruojo ir Klusiškių. Pakruojo rajonas neturi nei vieno natūralaus ežero ir jo vandens išteklius sudaro Mūšos ir Lielupės mažųjų intakų baseinų upės bei dirbtinai suformuoti vandens telkiniai.

3.1.1 pav. Pakruojo rajono savivaldybės geografinė padėtis ir seniūnijos

Šaltinis: sudaryta autorių

Pakruojo rajono savivaldybė yra ketvirta pagal dydį Šiaulių apskrities savivaldybė. Pakruojo rajonas šiaurinėje dalyje ribojasi su Latvijos siena, šiaurės vakaruose – su Joniškio rajonu, vakaruose – su Šiaulių rajonu, pietuose – su Radviliškio rajonu, o pietryčiuose ir pietuose – su Panevėžio bei Pasvalio rajonais.

Patogią Pakruojo geografinę padėtį sąlygoja pakankamai nedidelis atstumas iki didžiausių šalies miestų ir kaimyninių apskričių centrų: iki Vilniaus – 184 km, iki Kauno – 152 km, iki Klaipėdos – 200 km. Rajonas patenka į Šiaulių ir Panevėžio miestų įtakos zoną. Taip pat Pakruojo rajonas patenka į Valstybinį Lietuvos-Latvijos pasienio regioną. Nors svarbiausi tarptautiniai transporto koridoriai ir magistraliniai keliai aplenkia rajono teritoriją, tačiau rajoną kerta 7 krašto ir 39 rajono keliai. Keliai su danga² rajone sudaro 97 proc. (šalies vidurkis – 83 proc.). Keliai su patobulinta danga³ sudaro 20 proc. visų rajono kelių su danga, kai šalyje – 22 proc. Rajono pakraščiu planuojamas ir europinės vėžės geležinkelio Rail Baltica.

Rajone yra 2 miestai – Pakruojis ir Linkuva bei 5 mažesni miesteliai. Rajoną sudaro 8 seniūnijos: Guostagalio, Klovainių, Lygumų, Linkuvos, Pakruojo, Pašvitinio, Rozalimo ir Žeimelio. Pakruojo rajono administracinis centras – Pakruojo miestas, turintis gerą susisiekimą su didžiaisiais Lietuvos miestais. Kiekvienos seniūnijos trumpa charakteristika pateikta 3.1.1 lentelėje.

² Pagal Lietuvos automobilių kelių direkciją, kelių dangos skirstomos į asfaltbetonio, cementbetonio, žvyro dangas bei grindinius.

³ Pagal Lietuvos automobilių kelių direkciją, kelių patobulintos dangos skirstomos į asfaltbetonio ir cementbetonio.

3.1.1 lentelė. Pakruojo rajono seniūnijos

Guostagalio seniūnija			
Gyventojų skaičius	2001 m. – 1 816 gyventojų, 2011 m. – 1 383 gyventojai, 2013 m. – 1 633 gyventojai		
Plotas	10,5 tūkst. ha		
Didesnės gyvenvietės	Guostagalio k. (seniūnijos centras, 299 gyventojai), Linkavičiai (392 gyventojai), Degėšiai (201 gyventojas)		
Seniūnaitijos	Butriūnų, Centrinė, Degėsių, Dvariukų, Javidonių, Linkavičių, Šikšnių		
		<i>Seniūnijos lokacija</i>	
Didesnės organizacijos, įstaigos, įmonės	Seniūnijoje yra Guostagalio paštas, Degėsių pagrindinė mokykla, Pakruojo J. Paukštelio viešosios bibliotekos Guostagalio ir Degėsių filialai, Linkuvos kultūros centro Guostagalio kultūros namai, Linkuvos socialinės globos namai (Linkavičių kaime), 1 medicinos punktas, veikia Guostagalio ir Degėsių žemės ūkio bendrovės (toliau – ŽŪB).		
Bendruomenės	Degėsių ir Guostagalio kaimo bendruomenės		
Klovainių seniūnija			
Gyventojų skaičius	2001 m. – 3 425 gyventojai, 2011 m. – 2 743 gyventojai, 2013 m. – 2 826 gyventojai		
Plotas	17,4 tūkst. ha		
Didesnės gyvenvietės	Klovainių mstl. (seniūnijos centras, 856 gyventojai), Petrašiūnai (379 gyventojai), Balsiai (302 gyventojai)		
Seniūnaitijos	Balsių, Gačionių, Klovainių, Laipuškių, Pamūšio, Petrašiūnų, Titonių	<i>Seniūnijos lokacija</i>	<i>Klovainių herbas</i>
Didesnės organizacijos, įstaigos, įmonės	Seniūnijos teritorijoje yra Klovainių ir Balsių pagrindinės mokyklos, Klovainių vaikų lopšelis-darželis, Petrašiūnų vaikų darželis, Klovainių sutrikusio intelekto jaunuolių centras, Pamūšio Šv. Antano Paduviečio parapijiniai vaikų globos namai, 4 medicinos punktai, Pakruojo J. Paukštelio viešosios bibliotekos 4 filialai (Klovainių, Balsių, Titonių ir Gačionių), 4 viešieji interneto prieigos taškai, Pakruojo kultūros centro Klovainių kultūros namai, Balsių laisvalaikio salė, Klovainių Švč. Trejybės ir Pamūšio Šv. Antano Paduviečio bažnyčios. Seniūnijos teritorijoje veikia Laipuškių, Gačionių ŽŪB, AB „Klovainių skalda“, AB „Dolomitas“, AB „Detonas“, UAB „Pakruojo parketas“, UAB „Pakruojo keramika“, Pakruojo urėdijos Klovainių girininkija, UAB „Agro“		
Bendruomenės	Klovainių bendruomenė, Balsių, Gačionių, Laipuškių ir Titonių kaimų bendruomenės		
Linkuvos seniūnija			

Gyventojų skaičius	2001 m. – 2 359 gyventojai, 2011 m. – 2 539 gyventojai, 2013 m. – 3 659		
Plotas	16,8 tūkst. ha		
Didesnės gyvenvietės	Linkuvos m. (seniūnijos centras, 1 679 gyventojai), Ūdekai (357 gyventojai), Triškoniai (257 gyventojai)		
Seniūnaitijos	Kalpokų, Linkuvos centro, Linkuvos parko, Plento, Rimkūnų, Triškonių, Ūdekų	<i>Seniūnijos lokacija</i>	<i>Linkuvos herbas</i>
Didesnės organizacijos, įstaigos, įmonės	Linkuvos seniūnijoje veikia Linkuvos gimnazija, Linkuvos specialioji mokykla, Linkuvos vaikų lopšelis-darželis „Šaltinėlis“, Linkuvos ambulatorija, 3 medicinos punktai, vaistinė, veterinarijos vaistinė, Pakruojo J. Paukštelio viešosios bibliotekos 4 filialai (Linkuvos miesto, Rimkūnų, Triškonių, Ūdekų), 3 viešieji interneto prieigos taškai, Linkuvos kultūros centras, Linkuvos kultūros centro Ūdekų kultūros namai, 1 laisvalaikio salė, Linkuvos socialinių paslaugų centras (Linkuvos socialinių paslaugų centro Savarankiško gyvenimo namai, Linkuvos socialinių paslaugų centro Savarankiško gyvenimo namai senyvo amžiaus žmonėms), paštas, Pakruojo rajono savivaldybės priešgaisrinės tarnybos Linkuvos ugniagesių komanda, Linkuvos Švč. Mergelės Marijos Škaplierinės bažnyčia.		
Bendruomenės	Linkuvos bendruomenė, Linkuvos bendruomenių centras, Rimkūnų, Ūdekų kaimo bendruomenės ir Triškonių kaimo bendruomenės centras.		
Lygumų seniūnija			
Gyventojų skaičius	2001 m. – 3 186 gyventojai, 2011 m. – 2 740 gyventojų, 2013 m. – 2 790 gyventojų		
Plotas	21,4 tūkst. ha		
Didesnės gyvenvietės	Lygumų mstl. (seniūnijos centras, 720 gyventojų), Šukioniai (452 gyventojai), Stačiūnai (400 gyventojų)		
Seniūnaitijos	Degučių, Dvariškių, Kauksnujų, Lygumų, Stačiūnų, Šukionių	<i>Seniūnijos lokacija</i>	<i>Lygumų herbas</i>
Didesnės organizacijos, įstaigos, įmonės	Lygumų seniūnijoje yra Stačiūnų mokykla-daugiafunkcinis centras, Šukionių J. Noreikos pagrindinė ir Lygumų vidurinė mokyklos, Lygumų ambulatorija, 1 medicinos punktas, Pakruojo J. Paukštelio viešosios bibliotekos 3 filialai (Lygumų, Stačiūnų ir Šukionių), 1 viešosios interneto prieigos taškas, Pakruojo kultūros centro Stačiūnų kaimo kultūros namai, Lygumų laisvalaikio salė, Lygumų bendruomenės vaikų dienos centras, Lygumų Švč. Trejybės ir Stačiūnų Šv. Lauryno bažnyčios. Seniūnijos teritorijoje veikia 2 žemės ūkio bendrovės – Lygumų ŽŪB ir UAB „Šukioniai“, 8 parduotuvės, Lygumų vilnų verpykla.		
Bendruomenės	Lygumų bendruomenės centras, Degučių, Kauksnujų, Stačiūnų ir Šukionių kaimo bendruomenės.		
Pakruojo seniūnija			

Gyventojų skaičius	2001 m. – 8 745 gyventojai, 2011 m. – 7 388 gyventojai, 2013 m. – 7 224		
Plotas	14,2 tūkst. ha		
Didesnės gyvenvietės	Pakruojo m. (seniūnijos centras, 5 139 gyventojai), Pakruojo k. (477 gyventojai), Jovarai (474 gyventojai)		
Seniūnaitijos	Centro, Jovarų, Mažeikonių, Naujamiesčio, Pakruojo, Preičiūnų, Pušyno, Senamiesčio, Taikos	<i>Seniūnijos lokacija</i>	<i>Pakruojo herbas</i>
Pakruojo seniūnija			
Didesnės organizacijos, įstaigos, įmonės	Mieste yra „Atžalyno“ gimnazija, „Žemynos“ pagrindinė mokykla, vaikų lopšeliai-darželiai „Saulutė“ ir „Vyturėlis“, VšĮ Pakruojo nevalstybinis katalikų lopšelis-darželis „Varpelis“, Pakruojo suaugusiųjų ir jaunimo švietimo centras, Pakruojo Juozo Pakalnio muzikos mokykla, VšĮ Pakruojo ligoninė, VšĮ Pakruojo rajono pirminės sveikatos priežiūros centras, 7 vaistinės, Vilniaus Žirmūnų darbo rinkos mokymo centro Pakruojo skyrius, Pakruojo rajono sporto centras, Pakruojo kultūros centras, Juozo Paukštelio viešoji biblioteka, Pakruojo nestacionarių socialinių paslaugų centras (Laikino gyvenimo namai, Samariečių vaikų globos namai „Naminukas“), Pakruojo Šv. Jono Krikštytojo bažnyčia ir jos parapijos vaikų centras, VšĮ „Retenė“, Pakruojo neįgaliųjų dienos centras. Seniūnijos teritorijoje veikia 2 žemės ūkio veikla užsiimančios bendrovės (UAB „Robusta“ ir UAB „Pakruojo agrochemija“), AB „Meresta“, AB „Pakruojo arka“ UAB „Parketo gamyba“, UAB „Kanrugėlė“, VĮ Pakruojo miškų urėdija, Pakruojo dvaro sodyba, prof. St. Ušinskio muziejus, prekybos centrai, kavinės, kitos maitinimo, apgyvendinimo įstaigos.		
Bendruomenės	Pakruojo bendruomenės centras, Preičiūnų bendruomenė, Jovarų, Linksmučių, Mažeikonių, Noreikonių, Pakruojo, Sigutėnų kaimo bendruomenės ir Pakruojo rajono bendruomenių sąjunga.		
Pašvitinio seniūnija			
Gyventojų skaičius	2001 m. – 2 265 gyventojai, 2011 m. – 1 700 gyventojų, 2013 m. – 1 691 gyventojas		
Plotas	15,7 tūkst. ha		
Didesnės gyvenvietės	Pašvitinio mstl. (seniūnijos centras, 350 gyventojų), Pamūšis (296 gyventojai), Draudeliai (217 gyventojų)		
Seniūnaitijos	Centro, Draudelių, Mikniūnų, Pamūšio, Peleniškių, Sosdvario	<i>Seniūnijos lokacija</i>	<i>Pašvitinio herbas</i>
Didesnės organizacijos, įstaigos, įmonės	Seniūnijoje veikia Pašvitinio pagrindinė mokykla, 3 medicinos punktai, Pakruojo J. Paukštelio viešosios bibliotekos 2 filialai (Pašvitinio ir Pamūšio), 2 viešosios interneto prieigos taškai, Pakruojo kultūros centro Pamūšio kultūros namai ir Linkuvos kultūros centro Pašvitinio laisvalaikio salė, Pašvitinio Švč. Trejybės bažnyčia, Pamūšio bendruomenės vaikų dienos centras. Pašvitinio pašto skyrius. Seniūnijos teritorijoje veikia ŽŪB „Pelaniškiai“, Sosdvario ŽŪK, A. Kvedaro IĮ, UAB „Vėjelis“.		
Bendruomenės	Draudelių, Mikniūnų, Pamūšio ir Pašvitinio kaimo bendruomenės.		
Rozalimo seniūnija			
Gyventojų skaičius	2001 m. – 2 764 gyv., 2011 m. – 2 175 gyv., 2013 m. – 2252 gyv.		

Plotas	15,12 tūkst. ha		
Didesnės gyvenvietės	Rozalimo mstl. (seniūnijos centras, 750 gyv.), Plaučiškiai (288 gyv.), Žvirbloniai (266 gyv.)		
Seniūnaitijos	Medikonių, Plaučiškių, Rozalimo, Žvirblonių	<i>Seniūnijos lokacija</i>	<i>Rozalimo herbas</i>
Didesnės organizacijos, įstaigos, įmonės	Seniūnijoje yra Rozalimo vidurinė mokykla, Rozalimo ir Žvirblonių vaikų darželiai, Rozalimo ambulatorija, 2 medicinos punktai, Pakruojo kultūros centro Rozalimo kultūros namai, Plaučiškių ir Medikonių laisvalaikio salės, Pakruojo J.Paukštelio viešosios bibliotekos 4 filialai (Rozalimo, Medikonių, Plaučiškių, Žvirblonių), Rozalimo girininkija, Pakruojo ūkininkų kredito unijos Rozalimo skyrius, Rozalimo paštas, Rozalimo miestelio kraštotyros ir vidurinės mokyklos muziejai., Rozalimo Švč. Mergelės Marijos vardo bažnyčia. Seniūnijos teritorijoje veikia keletas didesnių ūkininkų ūkių: J. Jurgeliūno, R. Janušausko, A. Vilkūno, K. Balėno, L. Žylienės ir kt. Veikia dvi žemės ūkio bendrovės: Žvirblonių ŽŪB ir UAB „Žalgiris“.		
Rozalimo seniūnija			
Bendruomenės	Rozalimo miestelio bendruomenė, Plaučiškių kaimo ir aplinkinių kaimų bendruomenė, Žalgirio bendruomenė ir Žvirblonių kaimo bendruomenė.		
Žeimelio seniūnija			
Gyventojų skaičius	2001 m. – 3 119 gyv., 2011 m. – 2 319 gyv., 2013 m. – 2 400 gyv.		
Plotas	19,6 tūkst. ha		
Didesnės gyvenvietės	Žeimelio mstl. (seniūnijos centras, 953 gyv.), Griepėdžiai (206 gyv.), Bardiškiai (172 gyv.)		
Seniūnaitijos	Bardiškių krašto, Griepėdžių krašto, Mikoliškio krašto, Žeimelio krašto	<i>Seniūnijos lokacija</i>	<i>Žeimelio herbas</i>
Didesnės organizacijos, įstaigos, įmonės	Seniūnijoje yra Žeimelio gimnazija, Žeimelio darželis-daugiafunkcinis centras „Ažuoliukas“, Žeimelio žemės ūkio mokykla (toliau – ŽŽŪM), Žeimelio ambulatorija, 2 medicinos punktai, Pakruojo J. Paukštelio viešosios bibliotekos 4 filialai (Žeimelio, Bardiškių, Griepėdžių, Mikoliškio), viešosios interneto prieigos taškai, Linkuvos kultūros centro Bardiškių kultūros namai, Žeimelio Šv. Apaštalų Petro ir Povilo bažnyčia, Evangelikų liuteronų bažnyčia, Lauksodžio Šv. Aloyzo bažnyčia. Seniūnijos teritorijoje veikia 2 žemės ūkio bendrovės (Žeimelio ŽŪB ir UAB „Žiemagra“), A. Valantino medienos perdirbimo IĮ.		
Bendruomenės	Bardiškių krašto bendruomenė, Griepėdžių, Mikoliškio ir Noreikių kaimo bendruomenės, Žeimelio bendruomenės centras.		

3.2. Politinė ir teisinė aplinka

Galiojanti teisinė bazė bei politiniai veiksniai tiesiogiai turi įtakos rajono plėtrai. Savivaldybės priima sprendimus, remiantis strateginiais planais ir prioritetiniais tikslais.

Strateginio planavimo dokumentai yra rengiami vadovaujantis Strateginio planavimo metodika ir Regionų plėtros planų rengimo metodika. Metodikos, nustatančios pagrindinius savivaldybių strateginių plėtros planų rengimo aspektus, iki šiol nėra parengtos ir patvirtintos.

Strateginio planavimo dokumentai yra tarpusavyje susiję – ilgalaikių ES ar Lietuvos Respublikos planavimo dokumentų nuostatos pereina į trumpesnės trukmės planavimo

dokumentus, savivaldybių strateginio planavimo dokumentus. Vienų planavimo dokumentų nuostatos turi atsispindėti kituose, susijusiuose dokumentuose ir vieni kitiems neprieštarauti.

Nacionalinė politika formuojama atsižvelgiant į ES politikos gaires. 2010 m. birželio mėn. Europos Vadovų Taryba patvirtino strategiją „Europa 2020“. Strategijos prioritetai:

1. Pažangus augimas (žiniomis ir inovacijomis pagrįsto ūkio vystymas),
2. Tvarus augimas (tausiau išteklius naudojančio, ekologiškesnio ir konkurencingesnio ūkio skatinimas).
3. Integracinis augimas (didelio užimtumo ūkio, kuriame užtikrinta socialinė ir teritorinė sanglauda, skatinimas).

Šie prioritetai apima užimtumo, investicijų į mokslinius tyrimus ir eksperimentinę plėtrą didinimą, energetiką ir kovą su klimato kaita, socialinės atskirties mažinimą ir švietimo plėtrą ES lygmeniu. Strategijoje iškelti tikslai, kurių pagrindu nustatyti nacionaliniai siekiai, kuriuos Lietuva turi pasiekti iki 2020 metų:

1. Užimtumas – pasiekti, kad 72,8 proc. 20–64 metų žmonių turėtų turėti darbą.
2. Moksliniai tyrimai ir technologinė plėtra – į mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą turi būti investuojama ne mažiau kaip 1,9 proc. bendrojo vidaus produkto (toliau-BVP).
3. Klimato kaita ir energetika – šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis turėtų būti sumažintas 15 proc., palyginti su 1990 m. rodikliais; 23 proc. energijos turėtų būti gaminama iš atsinaujinančiųjų šaltinių; energijos vartojimo sumažinimas turėtų siekti – 1,14 Mtne.
4. Švietimas – reikėtų užtikrinti, kad pagrindinio išsilavinimo neįgijusių mokinių dalis būtų mažesnė nei 5 proc., vidurinį išsilavinimą – 3 proc.; reikėtų užtikrinti, kad ne mažiau kaip 40 proc. 30–34 metų asmenų turėtų aukštąjį išsilavinimą.
5. Skurdas ir socialinė atskirtis – reikėtų sumažinti skurde gyvenančių ir socialiai atskirtų žmonių arba žmonių, kuriems tai gresia bent 170 tūkst.

Atsižvelgiant į strategijos „Europa 2020“ nuostatas, 2012 m. gegužės mėn. Lietuvos Respublikos Seimas patvirtino Lietuvos pažangos strategiją „Lietuva 2030“. Joje patvirtinta Lietuvos vizija 2030 metais – „Lietuva – sumani šalis, kurioje gera gyventi ir dirbti“. Pokyčiai pažangos srityse (visuomenėje, ekonomikoje ir valdyme) įtvirtins pažangos vertybes (atvirumą, kūrybingumą ir atsakomybę), o šios taps sąmoningu žmonių siekiu kiekvienoje iš pažangos sričių. Pokyčių laukiama šiose srityse: 1) sumani visuomenė, 2) sumani ekonomika ir 3) sumanus valdymas. Tai 3 prioritetai, kurie bus detalizuojami rengiant vidutinio laikotarpio strateginius dokumentus, programas, planus.

Šie prioritetai atsispindi ir 2012 m. lapkričio mėn. Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintoje 2014-2020 m. **Nacionalinės pažangos programoje** (toliau – NPP). Programa apima tiek „Lietuva 2030“ tiek „Europa 2020“ svarbiausias nuostatas. Programoje numatyti vertikalieji ir horizontalieji prioritetai. Vertikalieji prioritetai sumanios visuomenės, sumanios ekonomikos ir sumanaus valdymo srityse:

1. „Visuomenės ugdymas, mokslas ir kultūra“ (tapatybės, pilietiškumo, atsakomybės ir bendradarbiavimo stiprinimas, mokymosi visą gyvenimą, kūrybiškumo, verslumo, lyderystės, žinių kūrimo, sklaidos ir panaudojimo, sveikatos ir gamtinės aplinkos tausojimo skatinimas);
2. „Veikli ir solidari visuomenė“ (socialinių inovacijų diegimas, gyventojų gerovės, socialinės aprėpties, bendruomenių ir nevyriausybinų organizacijų vaidmens, kokybiško užimtumo didinimas);
3. „Ekonominiam augimui palanki aplinka“ (augimui palankios reguliacinės ir mokesčių aplinkos užtikrinimas, palankių sąlygų verslumui ir verslo plėtrai sudarymas, tvarios,

tolygios ir efektyvios ekonominės infrastruktūros kūrimas ir teritorinės sanglaudos regionuose didinimas);

4. „[aukštą pridėtinę vertę orientuota, integrali ekonomika“ (į globalias rinkas orientuotų vertės kūrimo tinklų, verslo produktyvumo ir darnaus vystymosi skatinimas, paskatų inovatyvaus verslo plėtrai kūrimas);
5. „Visuomenės poreikius atitinkantis ir pažangus viešasis valdymas“ (strateginių kompetencijų viešojo valdymo institucijose stiprinimas ir šių institucijų veiklos valdymo gerinimas, viešojo valdymo procesų atvirumo užtikrinimas ir visuomenės dalyvavimo juose skatinimas, paslaugų kokybės gerinimas ir jų prieinamumo didinimas).

Horizontalieji prioritetai:

1. „Kultūra“ (visuomenės kultūrinės tapatybės stiprinimas, visuomenės kūrybingumo, bendruomeniškumo ir pilietiškumo didinimas, aukštos kokybės įvairių, inovatyvių, prieinamų kultūros paslaugų plėtra, užtikrinant jų sklaidą)
2. „Regioninė plėtra“ (tolygios ir tvarios regionų plėtros užtikrinimas bei teritorinės sanglaudos regionuose didinimas);
3. „Sveikata visiems“ (Lietuvos gyventojų sveikatos stiprinimas ir saugojimas, sveikatai palankios aplinkos bei kokybiškos, prieinamos ir tvarios sveikatos priežiūros užtikrinimas).

Programa suplanuota integruotai ir orientuota į pažangą. Jos parengimo terminas derinamas su ES finansinės paramos programavimo laikotarpiu, todėl Programa skirta 2014–2020 metų laikotarpiui. Jos įgyvendinimui itin svarbią reikšmę turės ES struktūrinių fondų parama. 2014-2020 m. ES struktūrinių fondų parama Lietuvai bus skiriama atsižvelgiant į Lietuvos partnerystės sutartį ir veiksmų programą. SPP rengimo metu šie dokumentai taip pat buvo rengimo stadijoje, todėl toliau trumpai apžvelgiamos pagrindinės šių dokumentų nuostatos vėliau turėtų būti tikslinamos.

Lietuvos 2014-2020 m. ES struktūrinės paramos **veiksmų programoje** išskirta 11 tematinų tikslų:

- 1) mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų skatinimas;
- 2) informacinės visuomenės skatinimas;
- 3) smulčiojo ir vidutinio verslo (toliau – SVV) konkurencingumo skatinimas;
- 4) energijos efektyvumo ir atsinaujinančių energijos išteklių gamybos ir naudojimo skatinimas;
- 5) aplinkosauga, gamtos išteklių darnus naudojimas ir prisitaikymas prie klimato kaitos;
- 6) tvaraus transporto, pagrindinių tinklų infrastruktūros skatinimas;
- 7) kokybiško užimtumo ir dalyvavimo darbo rinkoje skatinimas;
- 8) socialinės įtraukties didinimas ir parama kovai su skurdu;
- 9) visuomenės švietimas ir žmoniškųjų išteklių potencialo didinimas;
- 10) visuomenės poreikius atitinkantis ir pažangus viešasis valdymas;
- 11) techninė parama informavimui apie veiksmų programą ir veiksmų programos vertinimui.

Partnerystės sutartyje, pagal veiksmų programos tematinius tikslus, išskiriamos pagrindinės investavimo prioritetinės kryptys iš esmės atitinka ir apima NPP prioritetus ir tikslus:

1. Augimui ir konkurencingumui palankių aplinkos sąlygų sukūrimas.
2. Ekonomikos orientacija į aukštesnę pridėtinę vertę ir inovacijų skatinimas.
3. Darnaus išteklių naudojimo, užtikrinant ekosistemų stabilumą, skatinimas.
4. Tolygi, tvari ir į skirtumų mažinimą orientuota regionų plėtra.
5. Visuomenės švietimo ir mokslo skatinimas, žmoniškųjų išteklių potencialo didinimas.

6. Gyvenimo kokybės gerinimas ir socialinės sanglaudos stiprinimas.
7. Visuomenės sveikatos tausojimas, stiprinimas ir išsaugojimas.
8. Visuomenės poreikius atitinkančio ir pažangaus viešojo valdymo įgyvendinimas.

Partnerystės sutartyje taip pat numatyti horizontalieji principai:

- 26) partnerystės principas;
- 27) vyrų ir moterų lygių galimybių skatinimas, ne diskriminacija;
- 28) darnus vystymasis;
- 29) jaunimas.

Šis ES struktūrinės paramos laikotarpis turėtų išsiskirti nauju, integruotos teritorinės plėtros požiūriu. Numatoma, kad integruotą miestų plėtrą turėtų užtikrinti integruotos teritorinės investicijos (toliau - ITI), įgyvendinamos per integruotas teritorijos vystymo programas 5 didžiuosiuose miestuose ir mažesniuose miestuose (kur tinkama – jungiant keleto regione esančių miestų potencialą). Savivaldybės bus įtraukiamos į investicijų planavimą, įgyvendinimą ir koordinavimo regionų lygiu (dalyvaujant regionų taryboms). Į vietos problematiką orientuoti veiksmai turėtų būti inicijuojami iš apačios bendruomenės inicijuojamos vietos plėtros būdu (toliau - BIVP).

Regioniniu lygiu svarbiausias yra **Šiaulių regiono plėtros planas**. Į šį planą įtraukiama ir svarbiausi Pakruojo rajono savivaldybės projektai, priemonės. Šiaulių regiono plėtros taryba dalyvauja 2014-2020 m. paramos regionams planavime, nes yra sudaryta galimybė regionams numatyti paramos lėšų naudojimo kryptis.

Šiaulių regiono 2014-2020 metų plėtros plane išskirti šie prioritetai ir tikslai:

1 prioritetas. Stiprėjanti ir konkurencinga ekonomika

- 1.1. tikslas. Sukurti efektyvią ekonominę infrastruktūrą
- 1.2. tikslas. Didinti teritorinę sanglaudą regione

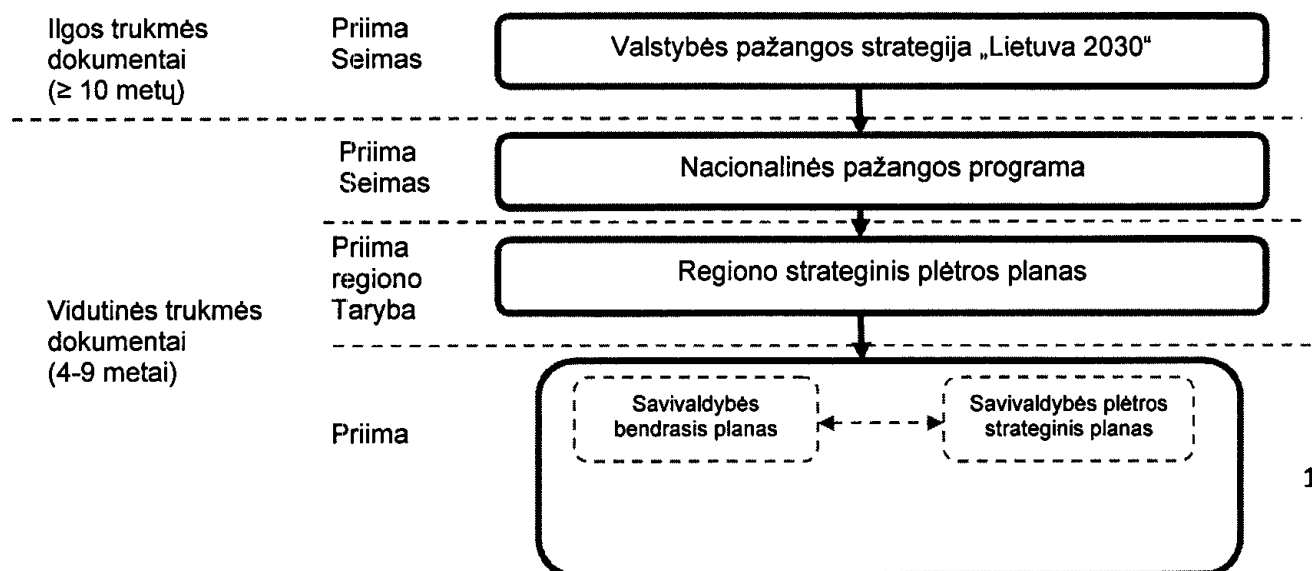
2 prioritetas. Pažangi ir pilietiška visuomenė

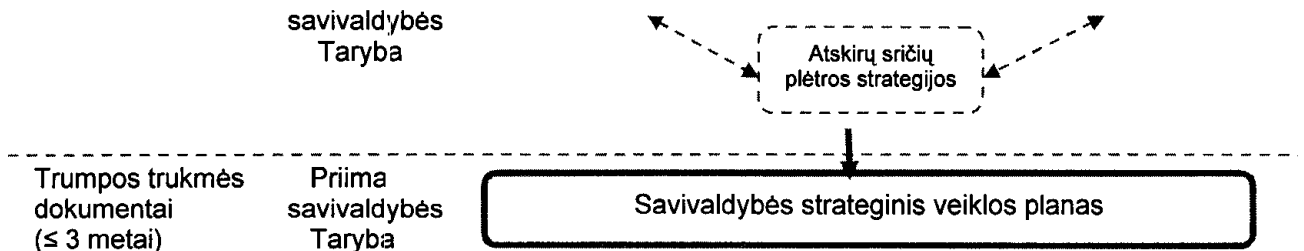
- 2.1. tikslas. Skatinti mokytis visą gyvenimą, kurti ir panaudoti žinias
- 2.2. tikslas. Stiprinti tapatybę ir pilietiškumą
- 2.3. tikslas. Užtikrinti gyventojų gerovę

3 prioritetas. Efektyvus viešasis valdymas

- 3.1. tikslas. Tobulinti viešojo valdymo institucijų veiklą
- 3.2. tikslas. Užtikrinti viešojo valdymo institucijų teikiamų paslaugų kokybę bei prieinamumą.

Pakruojo rajono savivaldybės plėtra planuojama remiantis parengtais teritorijų planavimo dokumentais, o taip pat ilgalaikiu strateginiu plėtros planu. Šiuo metu rengiamas savivaldybės trimetis strateginis veiklos planas 2014-2016 metams.

3.2.1 pav. Savivaldybės teritorijos bendrojo ir strateginio plėtros planų svarba nacionalinio planavimo sistemoje

2008 m. Pakruojo rajono savivaldybėje buvo parengtas ir patvirtintas Pakruojo rajono savivaldybės teritorijos bendrasis planas⁴, o 2013 m. patvirtintas Pakruojo miesto teritorijos bendrasis planas⁵. Tai svarbiausi Pakruojo rajono savivaldybės plėtrą apibrėžiantys dokumentai.

Pakruojo rajono savivaldybės 2014–2020 m. strateginis plėtros planas parengtas atsižvelgiant į teritorijų planavimo dokumentuose įvardintas prioritetingas Pakruojo rajono savivaldybės plėtros sritis bei sprendinius. Savivaldybės teritorijų bendrieji planai yra svarbūs įgyvendinant nacionalinių strateginių dokumentų prioritetus ir plėtros kryptis.

Rengiant Pakruojo rajono ir miesto teritorijų bendruosius planus:

- 30) atlikta esamos rajono ir miesto būklės analizė (atliktas teritorijos gamtinės, kultūrinės, socialinės, ekonominės, gyvenamųjų vietovių sistemos, žemės naudojimo, transporto sistemos, inžinerinės infrastruktūros būklės, galimybių ir kokybės potencialo vertinimas, teritorijos vystymo tendencijų bei probleminių situacijų ir arealų ištyrimas);
- 31) atlikta teritorijos plėtros prognozė;
- 32) nustatytos plėtros prielaidos ir tikslai
- 33) parengta koncepcija (nustatyta teritorijos vystymo bendroji erdvinė koncepcija, funkciniai prioritetai ir teritorijos tvarkymo reglamentavimo ypatumai);
- 34) konkretizuoti sprendiniai atskirose srityse.

Pakruojo rajono savivaldybės teritorijos bendrajame plane suplanuota viso rajono atskirų sektorių plėtra ir numatyti sprendiniai: 1) gamtos ir kultūros išteklių naudojimo sprendiniai (kraštovaizdis, aplinkos kokybė, kultūros paveldas); 2) gyvenviečių sistemos plėtros sprendiniai (centrinių gyvenviečių sistemos, socialinė infrastruktūra, būsto plėtra, paslaugos gyventojams ir verslui); 3) ūkio plėtros sprendiniai (žemės ir miškų ūkis, turizmas ir rekreacija, pramonė ir verslo plėtra); 4) žemės naudojimo sprendiniai (žemės fondo naudojimas, bioprodukcinis ūkis); 5) susisiekimo sistemos plėtros sprendiniai (automobilių keliai, pasienio kontrolės punktas, dviračių takai ir turizmo trasos); 6) inžinerinė infrastruktūra (vandentieka ir vandenvala, elektros energijos, šilumos, dujų tiekimas, atliekų tvarkymas, telekomunikacijos ir ryšiai). Taip pat nustatyti žemės naudojimo prioritetai, žemės naudojimo reglamentai bei išanalizuotas teritorijų rezervavimas visuomenės poreikiams.

Pakruojo miesto teritorijos bendrajame plane suplanuota Pakruojo miesto atskirų sektorių plėtra ir numatyti sprendiniai: 1) miesto raida (miesto įtakos zona, koordinuota miesto ir priemiesčio plėtra, miesto plano struktūra, miesto savitumas ir įvaizdis, miesto struktūros optimizavimas); 2) gyvenamųjų teritorijų plėtra; 3) miesto gyvenamosios aplinkos kokybė; 4) viešųjų paslaugų infrastruktūra (švietimo objektai, sveikatos ir socialinės rūpybos infrastruktūra, kultūros ir sporto objektai, rekreacijos ir turizmo infrastruktūra); 5) želdynų ir viešųjų erdvių

⁴ Pakruojo rajono savivaldybės teritorijos bendrasis planas, patvirtintas Pakruojo rajono Tarybos 2008 m. rugsėjo 25 d. sprendimu Nr. T-291

⁵ Pakruojo miesto teritorijos bendrasis planas, patvirtintas Pakruojo rajono Tarybos 2013 m. vasario 21 d. sprendimu Nr. T-43

teritorijos (gamtinio karkaso ugdymas, želdynai ir viešosios erdvės); 6) kultūros vertybės; 7) pramonės ir komercinės teritorijos; 8) susisiekimo sistema (išorės susisiekimas, miesto vidaus susisiekimo tinklas, viešojo keleivių susisiekimo sistema); 9) inžinerinė infrastruktūra (vandentiekia, buitinės ir lietaus nuotekos, atliekos, gamtinių dujų, šilumos, elektros energijos tiekimas, telekomunikacijos ir ryšiai). Taip pat nustatyti teritorijų naudojimo reglamentai, teritorijos rezervuojamos visuomenės poreikiams.

Pakruojo rajono savivaldybės bendrųjų planų sprendiniais privalo vadovautis valstybės institucijos, savivaldybės, visuomeninės ir nevyriausybinės organizacijos, fiziniai ir juridiniai asmenys, planuojantys ar vykdančys veiklą šioje teritorijoje. Jie privalomi visiems planuojamoje teritorijoje esančio nekilnojamojo turto savininkams, valdytojams ar naudotojams. Jų pagrindu rengiami specialieji ir detalieji teritorijų planavimo dokumentai. Šie dokumentai tiesiogiai parodo rajono architektūrinės, viešosios erdvės naudingumo ir funkcionalumo, kraštovaizdžio tvarkymo, įvairių objektų prieinamumo didinimo atskiriems bendruomenės nariams plėtros kryptis ir apibrėžia sprendinius.

3.3. Ekonominė aplinka

3.3.1. Ekonominė aplinka ir verslas

LR Finansų ministerijos 2013 m. rugsėjį paskelbtose vidutinės trukmės ekonominių rodiklių projekcijose numatoma, kad Lietuvos ūkis 2013 m. augs 3,7 proc. Atsižvelgiant į ES valstybių narių vykdomą ūkio politiką, tikimasi, kad 2014–2016 m. Lietuvos ūkis ir toliau augs. Atsižvelgus į šiuo metu suformuotus 2007–2013 m. finansinės perspektyvos ES paramos įsisavinimo planus ir darbo jėgos mažėjimą, dėl visuomenės senėjimo, BVP augimas 2014–2015 m. sieks atitinkamai 3,4 – 4,3 proc., 2016 m. BVP augimas sudarys 4,0 proc.

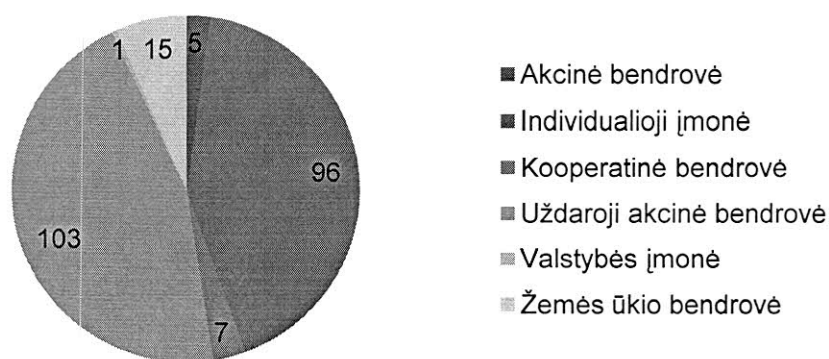
3.3.1.1 lentelė. Pagrindiniai šalies makroekonominiai rodikliai

Makroekonominiai rodikliai / Metai	Projekcija 2013 balandis				
	2012	2013	2014	2015	2016
BVP augimas / grandine susietos apimties augimas, proc.	3,7	3,7	3,4	4,3	4,0
Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis, Lt	2 123,8	2 226,2	2 342,7	2 497,3	2 640,6
Vidutinis metinis nedarbo lygis, proc., darbo jėgos tyrimų duomenimis	13,2	11,5	10,5	9,8	9,1

Šaltinis: LR Finansų ministerija

Lietuvos konvergencijos 2013 metų programoje numatoma, kad 2013 m. eksporto augimo tempas bus panašus kaip 2012 m. Pažymima, kad dėl padidintos minimalios mėnesinės algos, darbo užmokestis 2013 m. padidės labiau nei 2012 m, o didėjant darbo jėgos paklausai ir mažėjant darbo jėgos pasiūlai, darbo užmokestis didės dar sparčiau. Dėl atviros ES darbo rinkos, žymaus gyventojų skaičiaus mažėjimo ir jų senėjimo, vidutinės trukmės laikotarpiu nesitikima darbo jėgos augimo ar mažėjimo stabilizavimosi. Numatoma, kad vidutinis metinis užimtųjų skaičius iki 2016 metų išaugs 2,1 proc. (nuo 1 278,5 tūkst. 2012 m. iki 1 305,3 tūkst. 2016 m.), o nedarbo lygis sumažės iki 9,1 proc.

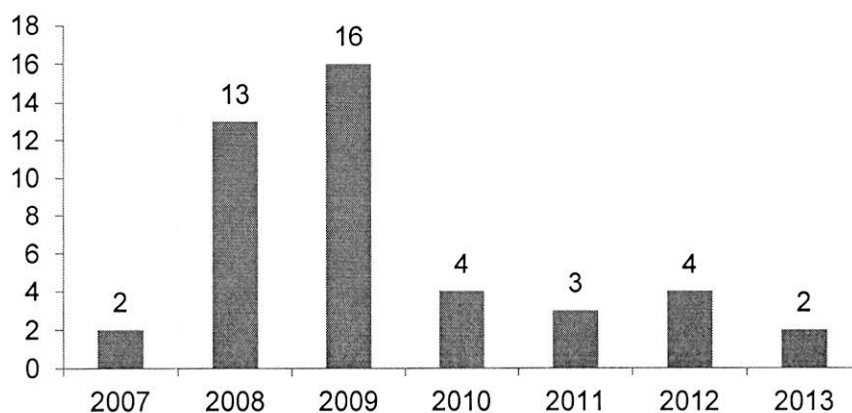
Bendrasis vidaus produktas yra vienas iš rodiklių, parodantis tam tikros administracinės teritorijos išsivystymo lygį ir raidos tendencijas. BVP apima galutinę prekių ir paslaugų sukurtą tam tikroje teritorijoje per tam tikro laiko tarpą rinkos vertę, t.y. pajamas gautas teritorijos viduje.

3.3.1.8 pav. Mažų ir vidutinių įmonių pasiskirstymas pagal teisinės veiklos formas Pakruojo raj. savivaldybėje 2013 m. pradžioje, vnt.

Šaltinis: Lietuvos Statistikos departamentas

Įmonių bankrotas. Remiantis įmonių bankroto valdymo departamento duomenimis, šiuo metu Pakruojo raj. savivaldybėje vykdomos 9 bankroto procedūros, 54 procedūros yra baigtos ir 2 nutrauktos. Tarp baigtų bankroto procedūrų daugiausiai įmonių išregistruota 2009 ir 2008 m. (žr. 3.3.1.9 pav.).

3.3.1.9 pav. Baigtos bankroto procedūros Pakruojo raj. savivaldybėje 2007-2013 m., vnt.

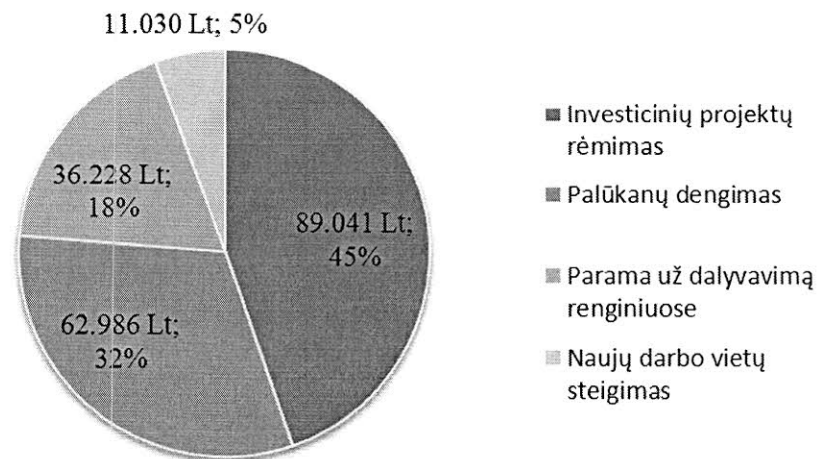
Šaltinis: Bankroto departamentas

SVV rėmimo fondas. Verslo aplinkos patrauklumas priklauso ne tik nuo asocijuotų verslo paramos struktūrų darbo, bet ir nuo vykdomos mokesstinės politikos. Remiantis Pakruojo rajono verslo plėtros galimybių studija, įvertinant mokesčių tarifus, investuotojų bei verslininkų galimybę rinktis teritoriją verslo plėtrai, Pakruojo rajono savivaldybė turėtų apsvarstyti mokesčių tarifų mažinimą ar bent jau suvienodinti tarifus aplinkinių rajonų atžvilgiu.

Pakruojo rajone veikia SVV fondas, skirtas palankios verslo plėtros ir spartesnės rajono ekonomikos augimo sąlygų sudarymui, vietinių iniciatyvų skatinimui ir naujų darbo vietų kūrimui. SVV fondas remia vidutines, mažas ir labai mažas įmones, verslininkus, ūkininkus, nevalstybines verslininkų organizacijas.

2009–2012 metų laikotarpiu, SVV fondo lėšomis paremtos 44 organizacijos (tarp jų, VšĮ Pakruojo verslo informacijos centras). Suteikta lėšų už beveik 200 tūkst. Lt, kurių didžioji dalis (45 proc.) skirta investicinių projektų rėmimui, 32 proc. – palūkanų dengimui, parama už

dalyvavimą renginiuose sudarė 18 proc. Mažiausia lėšų dalis (5 proc.) teko naujų darbo vietų steigimui.

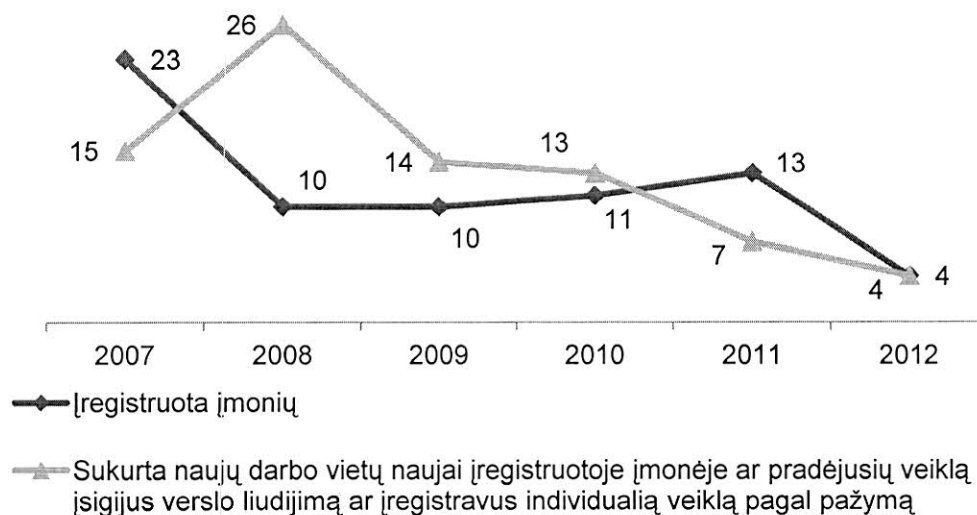

3.3.1.10 pav. SVV fondo paramos pasiskirstymas Pakruojis raj. savivaldybėje 2009–2012 m., proc.

Šaltinis: Pakruojis rajono savivaldybės duomenys

VšĮ Pakruojis verslo informacijos centras. Pakruojisje veikia VšĮ Pakruojis verslo informacijos centras (toliau – Pakruojis VIC), kurio tikslas yra tenkinti viešuosius interesus vykdant konsultacines, švietimo, mokymo paslaugas, taip pat kitokią visuomenei naudingą veiklą. Įstaiga teikia patalpų ir įrangos nuomos, mokymų ir informacijos sklaidos renginių, konsultacijų, projektų rengimo ir administravimo, biuro paslaugas.

Per 2007–2012 m. laikotarpį Pakruojis VIC buvo įregistruota 71 nauja įmonė ir sukurtos 79 naujos darbo vietos. Vertinant metinius rezultatus, nustatyta, kad įregistruotų įmonių ir sukurtų naujų darbo vietų skaičius 2009–2011 m. išliko dinamiškas, tačiau 2012 m. ženkliai sumažėjo.

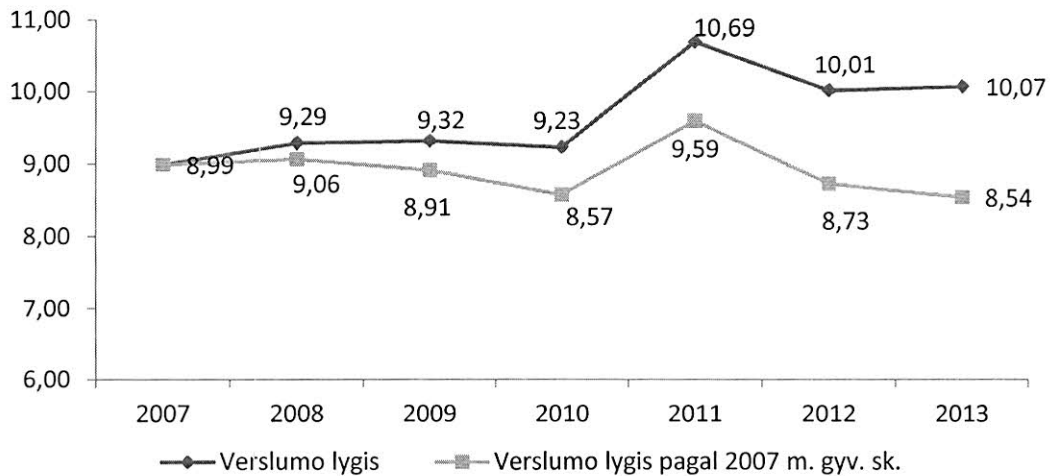

3.3.1.11 pav. Pakruojis VIC veiklos poveikio rodikliai 2007-2012 m.

Šaltinis: VšĮ Pakruojis verslo centro 2007–2012 m. veiklos ataskaitos

Verslumo lygis. Verslumo lygis apibrėžiamas kaip mažų ir vidutinių įmonių skaičius, tenkantis 1 000-iai gyventojų. Remiantis šiuo apibrėžimu, apskaičiuoto verslumo lygio dinamika 2007–2013 m. pateikiama 3.2.1.12 pav. Nepaisant sumažėjusio mažų ir vidutinių įmonių

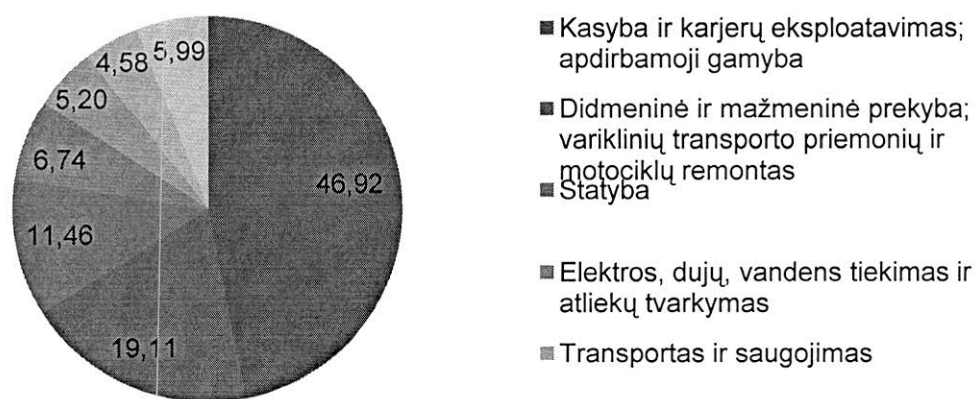
skaičiaus (5,02 proc.) Pakruojo raj. savivaldybėje verslumo lygio rodiklis augo. Tai įtakojo 15,19 proc. sumažėjęs gyventojų skaičius. Vertinant pagal bazinį (2007 m.) gyventojų skaičių, 2013 m. verslumo lygis Pakruojo raj. savivaldybėje buvo pats mažiausias nagrinėjamu 2007-2013 m. laikotarpiu.

3.3.1.12 pav. Verslumo lygis Pakruojo raj. savivaldybėje 2007–2013 m.

Šaltinis: apskaičiuota remiantis Lietuvos Statistikos departamento duomenimis

Pridėtinė vertė gamybos sąnaudomis. 2011 m. didžiausią pridėtinę vertę gamybos sąnaudomis Pakruojo raj. savivaldybėje kūrė kasybos, karjerų eksploatavimo ir apdirbamosios gamybos veiklos sektorius (60 892 tūkst. Lt). Antras pagal kuriama pridėtinę vertę buvo didmeninės ir mažmeninės prekybos sektorius, per 2007–2011 m. išaugęs 4,4 proc. (nuo 20 821 iki 24 804 tūkst. Lt). Taip pat nemažą pridėtinę vertę kūrė statybų sektorius (14 872 tūkst. Lt). Nors statybų sektorius 2011 m. buvo trečias pagal sukurtą pridėtinę vertę rajone, tačiau palyginus su 2007 m., ši vertė yra sumažėjusi beveik 2 kartus. Vertinant kitas ekonominės veiklos rūšis pagal sukuriama pridėtinę vertę gamybos sąnaudomis, jų vertė Pakruojo raj. savivaldybėje yra ženkliai mažesnė nei vertė, kurią sukuria anksčiau minėti sektoriai.

3.3.1.13 pav. Pridėtinė vertė gamybos sąnaudomis Pakruojo raj. savivaldybėje 2011 m., proc.

Šaltinis: apskaičiuota remiantis Lietuvos Statistikos departamento duomenimis

Prekyba. 2012 m. Pakruojo raj. savivaldybėje veikė 125 prekybos įmonių parduotuvės, iš jų – 8 užsiėmė variklinių transporto priemonių ir motociklų didmenine ir mažmenine prekyba bei remontu; 117 – mažmenine prekyba. 2007–2012 m. laikotarpiu variklinių transporto priemonių ir motociklų didmenine ir mažmenine prekyba bei remontu užsiimančių parduotuvių skaičius

3.3.1.2 lentelė. Pakruojo raj. savivaldybės MI pokyčiai, 2011 m. lyginant su 2007 m., pagal ekonominės veiklos rūšis, proc.

Materialinės investicijos pagal ekonomines veiklos rūšis	Pokytis
Elektros, dujų, vandens tiekimas ir atliekų tvarkymas	984,63
Švietimas, sveikatos priežiūra ir kita komunalinė ir socialinė aptarnavimo veikla	277,46
Transportas ir saugojimas	61,04
Kasyba ir karjerų eksploatavimas; apdirbamoji gamyba	25,15
Administracinė ir aptarnavimo veikla	1,2
Didmeninė ir mažmeninė prekyba; variklinių transporto priemonių ir motociklų remontas	-13,66
Informacija ir ryšiai	-17,76
Viešasis valdymas ir gynyba; privalomasis socialinis draudimas	-18,71
Žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė	-24,44
Profesinė, mokslinė ir techninė veikla	-33,33
Nekilnojamojo turto operacijos	-42,14
Statyba	-83,60
Kitos ekonominės veiklos rūšys	-84,84
Apgyvandinimo ir maitinimo paslaugų veikla	-85,16

Šaltinis: Lietuvos Statistikos departamentas

Tiesioginės užsienio investicijos (toliau – TUI) – yra vienas iš svarbiausių konkurencingumo ekonominių rodiklių. TUI investuojamai šaliai daro teigiamą poveikį kuriant naujas darbo vietas, taikant naujus vadybos modulius, diegiant modernesnes technologijas, plėtojant šalies eksportą bei stiprinant nacionalinį suverenitetą. 2011 m. Pakruojo raj. savivaldybėje TUI siekė 102,44 mln. Lt. 2007–2010 m. TUI savivaldybėje augo ir tik 2011 m. šiek tiek sumažėjo.

TUI vienam gyventojui Pakruojo raj. savivaldybėje 2007–2011 m. išaugo 60,5 proc. 2011 m. TUI vienam Pakruojo rajono gyventojui teko 4 421 Lt, Šiaulių apskrityje – 1 963 Lt, šalyje – 12 678 Lt, Skuodo raj. savivaldybėje – 262 Lt, Pasvalio raj. savivaldybėje – 714 Lt. Apskrityje daugiausia TUI vienam gyventojui 2011 m. teko Akmenės raj. savivaldybėje (6 305 Lt), mažiausia – Joniškio raj. savivaldybėje (84 Lt). Pagal TUI vienam gyventojui, 2011 m. Pakruojo raj. savivaldybė beveik 3 kartus atsiliko nuo šalies, tačiau daugiau nei 2 kartais viršijo apskrities rodiklį, ir buvo antra apskrities ir aplinkinių savivaldybių lygiu.

Šiaulių apskrityje daugiausia investicijų tenka gamybos ir žemės ūkio sektoriams. Viena iš didžiausių užsienio investuotojų Pakruojo rajone – danų kapitalo įmonė „Idavang“, kuri vykdo kiaulių auginimo veiklą.

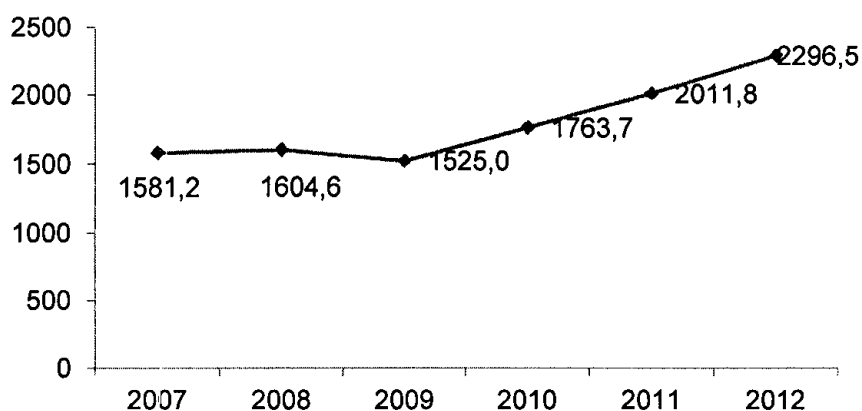
3.3.1.3 lentelė. TUI vienam gyventojui, 2007–2011 m., Lt

Vietovė	2007	2008	2009	2010	2011	Pokytis 2007-2011 m. proc.
Lietuvos Respublika	11 051	9 967	10 117	11 346	12 678	14,7
Skuodo raj. savivaldybė	358	431	322	253	262	26,8
Pasvalio raj. savivaldybė	150	153	472	600	714	376,0
Šiaulių apskritis	1 321	1 516	1 461	1 814	1 963	48,6
Akmenės raj. savivaldybė	2 411	4 137	4 139	4 612	6 305	161,5
Joniškio raj.	126	82	113	92	84	-33,3

Vietovė	2007	2008	2009	2010	2011	Pokytis 2007-2011 m. proc.
savivaldybė						
Kelmės raj. savivaldybė	228	319	345	323	269	18,0
Pakruojo raj. savivaldybė	2 755	3 822	4 171	4 582	4 421	60,5
Radviliškio raj. savivaldybė	208	247	281	295	414	99,0
Šiaulių m. savivaldybė	2 130	2 084	1 809	2 549	2 410	13,1
Šiaulių raj. savivaldybė	576	449	497	608	1 087	88,7

Šaltinis: Lietuvos Statistikos departamentas

Užsienio prekyba. Lietuviškų prekių eksportas Šiaulių apskrityje 2007–2012 m. išaugo 45,2 proc. (žr. 3.3.1.6 pav.) Šalyje analizuojamu laikotarpiu eksportas augo 69,8 proc. Apskričių tarpe eksportas sparčiausiai augo Telšių apskrityje (191,7 proc.), lėčiausiai – Alytaus apskrityje (12,9 proc.).

3.3.1.6 pav. Lietuviškos kilmės prekių eksportas Šiaulių apskrityje 2007-2012 m., mln. Lt

Šaltinis: Lietuvos Statistikos departamentas

Didžiausią eksportuojamos produkcijos dalį Šiaulių apskrityje sudaro: baldai, patalynės reikmenys, čiužiniai, čiužinių karkasai, dekoratyvinės pagalvėlės – 23,1 proc., plastikai ir jų dirbiniai – 9,2 proc., mediena ir medienos dirbiniai; medžio anglis – 9,2 proc. Pakruojo rajone prie eksportuojamos produkcijos kiekių savo produkcija labiausiai prisidėjo AB „Dolomitas“ ir UAB „Idavang“. „Lietuvos metų eksportuotojas – 2012“ apdovanojimuose, vidutinių įmonių grupėje, tarp dar 9 įmonių buvo apdovanota ir AB „Dolomitas“. Analizuojamu laikotarpiu Šiaulių apskrityje sumažėjo elektros mašinų ir įrenginių bei jų dalių; garso įrašymo ir atkūrimo aparatų eksportas – 125 044 tūkst. Lt.

Daugiausiai Šiaulių apskrityje pagamintų prekių eksportuojama į: Vokietiją – 18,4 proc., Švediją – 11,7 proc. ir Latviją – 10,4 proc. Analizuojamu laikotarpiu 31 822 tūkst. Lt sumažėjo eksportas į Prancūziją, 26 021 tūkst. Lt – į Jungtinę Karalystę ir 16 799 tūkst. Lt – į Tunisą.

Ūkio subjektai. Vieni svarbiausių rodiklių, apibūdinančių verslo situaciją ir gyventojų verslumo lygį, yra bendras įmonių skaičius ir įmonių skaičius tenkantis 1 000-iai gyventojų. 2013 m. pradžioje Pakruojo raj. savivaldybėje veikė 383 ūkio subjektai. Mažiausias veikiančių ūkio subjektų skaičius 2007-2013 m. laikotarpiu buvo 2007 m. (365), didžiausias – 2011 m. (402). 2013 m. pradžioje 1 000-iai Pakruojo rajono gyventojų vidutiniškai teko apie 17 veikiančių ūkio subjektų, šalyje 1 000-iai gyventojų teko 28 veikiančys ūkio subjektai. Lyginant Šiaulių apskrities savivaldybes, daugiausia veikiančių ūkio subjektų 1 000-iai gyventojų, 2013 m. pradžioje, buvo

Šiaulių m. savivaldybėje (35), mažiausiai – Radviliškio raj. savivaldybėje. (15). Apskirtyje 1 000-
iui gyventojų teko vidutiniškai 24 veikiantys ūkio subjektai, Skuodo raj. savivaldybėje – 16,
Pasvalio raj. savivaldybėje – 17 ūkio subjektų.

2013 m. pradžioje Pakruojo rajone veikiančių ūkio subjektų (383) buvo dvigubai mažiau
nei įregistruotų (761). Pagal Ekonominės veiklos rūšių klasifikatorių, Pakruojo rajono
savivaldybėje 2013 m. pradžioje daugiausia ūkio subjektų užsiėmė kita aptarnavimo veikla (apie
20,1 proc., 77 vnt.) bei didmeninės ir mažmeninės prekybos; variklinių transporto priemonių ir
motociklų remonto veikla (apie 19,1 proc., 73 vnt.). Apie 10,1 proc. visų Pakruojo raj.
savivaldybės veikiančių ūkio subjektų vertėsi žemės ūkiu, miškininkyste ir žuvininkyste, 8,4
proc. – transportu ir saugojimu, 8,1 proc. – apdirbamąja gamyba. 2009–2013 m. išaugo ūkio
subjektų, užsiimančių menine, pramogine ir poilsio organizavimo veikla (nuo 18 (2009 m.
pradžioje) iki 29 (2013 m. pradžioje) arba 61,1 proc. daugiau).

Analizuojant veikiančias įmones pagal teisinę formą, didžiąją jų dalį rajone sudarė
uždarnosios akcinės bendrovės (UAB) – 27,2 proc., asociacijos – 25,6 proc. ir individualios
įmonės (IĮ) – 25,1 proc. 2007–2013 m. pradžios laikotarpiu labiausiai išaugo (50 vnt.) asociacijų
skaičius, o sumažėjo IĮ (37 vnt.). Vienas iš asociacijos privalumų – galimybė gauti Europos
Sąjungos paramą remiamoms veikloms. Šia galimybe Pakruojo rajono asociacijų tarpe
labiausiai naudojosi kaimų bendruomenės ir sporto klubai.

Pakruojo raj. savivaldybėje, kaip ir šalyje bei apskrityje, dominuoja įmonės, kuriose dirba
iki 4 darbuotojų (žr. 3.3.1.4 lentelę).

3.3.1.4 lentelė. Didžiausios Pakruojo raj. savivaldybės įmonės pagal darbuotojų skaičių 2013 m.

Eil. nr.	Pavadinimas	Įmonės veiklos sritis
1.	Norgauda UAB	Saugos tarnybos
2.	Lygumų ŽŪB	Augalininkystė, gyvulininkystė
3.	Kanrugė UAB	Maisto produktai - mažmeninė prekyba parduotuvėse
4.	Dolomitas AB	Gamina ir parduoda visų frakcijų plautą dolomito produkciją
5.	Žvirblonių ŽŪB	Žemės ūkio produktų gamyba, perdirbimas; augalininkystė ir gyvulininkystė
6.	Pakruojo arka AB	Statybinės paslaugos, remontas; plastikinių langų, durų gamyba; laidojimo namai, šarvojimo salė
7.	Klovainių skalda AB	Dolomitinės skaldos gamyba
8.	Žeimelio ŽŪB	Augalininkystė, gyvulininkystė; grūdų, rapsų auginimas; pieno gamyba
9.	Meresta AB	Kelių tiesimas, remontas, tiltai
10.	Linkuvos ŽŪB	Augalininkystė, gyvulininkystė
11.	„Idavang“ UAB	Kiaulių auginimas ir realizacija
12.	Guostagalio ŽŪB	Augalininkystė, gyvulininkystė
13.	Kalpokų ŽŪB	Augalininkystė, gyvulininkystė
14.	„Žalgirio“ ŽŪB	Augalininkystė, gyvulininkystė

Šaltinis: rekvizitai.lt

Iš 2013 m. pradžioje savivaldybėje veikusiu ūkio subjektų 58,5 proc. (224 vnt.) sudarė
įmonės, kuriose dirbo iki 4 darbuotojų, 12,0 proc. (46 vnt.) įmonių dirbo 5-9 darbuotojai, 10,7
proc. (41 vnt.) – 20-49 darbuotojai, 10,4 proc. (40 vnt.) – 50-99 darbuotojai. 2013 m. pradžioje
Pakruojo raj. savivaldybėje veikė 1 ūkio subjektas, kuriame dirbo 250-499 darbuotojų. 2007–
2013 m. laikotarpiu skaitlingiausiai sumažėjo ūkio subjektų, kuriuose dirba 20-49 ir 100-149
darbuotojų. Pakruojo raj. savivaldybėje nėra įmonių, kuriose dirbtų daugiau kaip 500 darbuotojų.

Pagal pajamas didžioji dalis ūkio subjektų (56,7 proc.) generavo nuo 1 iki 100 tūkst. Lt
pajamų, 25,1 proc. ūkio subjektų – nuo 100 tūkst. iki 1 000 tūkst. Lt ir 18,3 proc. ūkio subjektų

uždirbo daugiau nei 1 000 tūkst. Lt. Per 2007–2013 m. labiausiai išaugo ūkio subjektų gaunančių virš 1 000 tūkst. Lt skaičius. Jų padaugėjo 17 vnt.

Remiantis dienraščio „Verslo žinios“ duomenimis, daugiausia pardavimo pajamų turėjusių Lietuvos bendrovių 2012 m. pardavimo pajamų 1 000-uku, tarp didžiausių Lietuvoje UAB „Idavang“ užėmė 119, o AB „Dolomitas“ – 420 vietą.

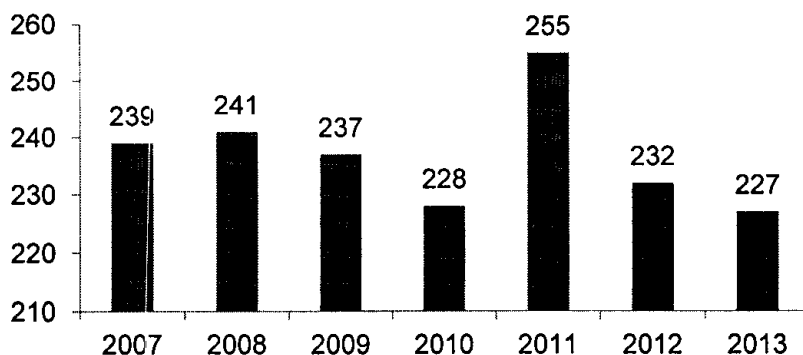
3.3.1.5 lentelė. Didžiausios Pakruojo raj. savivaldybės įmonės pagal pardavimo pajamas 2012 m.

Eil. nr.	Vieta (Lietuvos mastu)	Pavadinimas	Pardavimo pajamos, tūkst. Lt	Pagrindinė veikla
1.	119	Idavang UAB grupė	244 435	Kiaulių auginimas, realizacija
2.	420	Dolomitas AB	68 072	Dolomitinės skaldos gamyba

Šaltinis: vz.lt

Smulkus ir vidutinis verslas yra vienas svarbiausių ekonomikos augimo veiksnių, turintis esminį poveikį bendrai šalies ūkio raidai, naujų darbo vietų kūrimui ir socialiniam stabilumui.

2013 m. pradžioje Pakruojo raj. savivaldybėje veikė 227 mažos ir vidutinės įmonės ir tai sudarė apie 59,3 proc. visų veikusių ūkio subjektų. Lyginant su 2007 m., mažų ir vidutinių įmonių 2013 m. buvo 5,0 proc. mažiau (žr. 3.3.1.7 pav.). Apskirtyje mažos ir vidutinės įmonės sudarė 67,1 proc., šalyje – 75,3 proc., Skuodo raj. savivaldybėje – 60,1 proc., Pasvalio raj. savivaldybėje – 59,7 proc. visų veikusių ūkio subjektų.

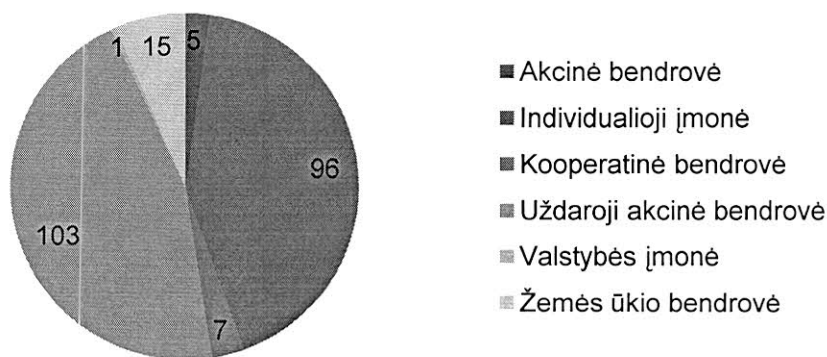

3.3.1.7 pav. Mažų ir vidutinių įmonių skaičius Pakruojo raj. savivaldybėje 2007–2013 m., vnt.

Šaltinis: Lietuvos Statistikos departamentas

Didžiausią dalį veikiančių mažų ir vidutinių įmonių 2013 m. pradžioje pagal ekonominės veiklos rūšis Pakruojo rajone sudarė didmeninės ir mažmeninės prekybos; variklinių transporto priemonių ir motociklų remonto – 32,2 proc. (73 įmonės), žemės ūkio, miškininkystės ir žuvininkystės – 17,2 proc. (39 įmonės), transporto ir saugojimo – 14,1 proc. (32 įmonės) ir apdirbamosios gamybos – 17,2 proc. (30 įmonių).

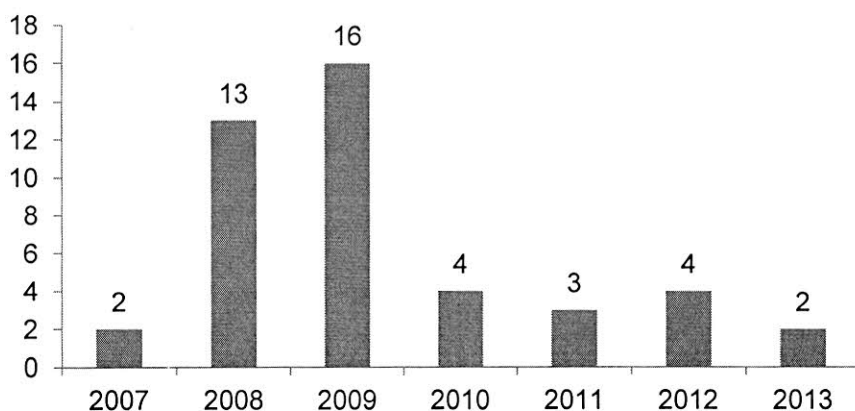
Didžioji dalis mažų ir vidutinių įmonių (45,4 proc.) buvo uždarnosios akcinės bendrovės (103 bendrovės), 42,3 proc. – individualios įmonės (96 įmonės), 6,6 proc. žemės ūkio bendrovės (15 bendrovių). 2007–2013 m. laikotarpiu 29 įmonėmis (39,2 proc.) išaugo uždarųjų akcinių bendrovių skaičius, o individualiųjų įmonių skaičius sumažėjo 37 įmonėmis arba 27,82 proc.

3.3.1.8 pav. Mažų ir vidutinių įmonių pasiskirstymas pagal teisinės veiklos formas Pakruojis raj. savivaldybėje 2013 m. pradžioje, vnt.

Šaltinis: Lietuvos Statistikos departamentas

Įmonių bankrotas. Remiantis įmonių bankroto valdymo departamento duomenimis, šiuo metu Pakruojis raj. savivaldybėje vykdomos 9 bankroto procedūros, 54 procedūros yra baigtos ir 2 nutrauktos. Tarp baigtų bankroto procedūrų daugiausiai įmonių išregistruota 2009 ir 2008 m. (žr. 3.3.1.9 pav.).

3.3.1.9 pav. Baigtos bankroto procedūros Pakruojis raj. savivaldybėje 2007-2013 m., vnt.

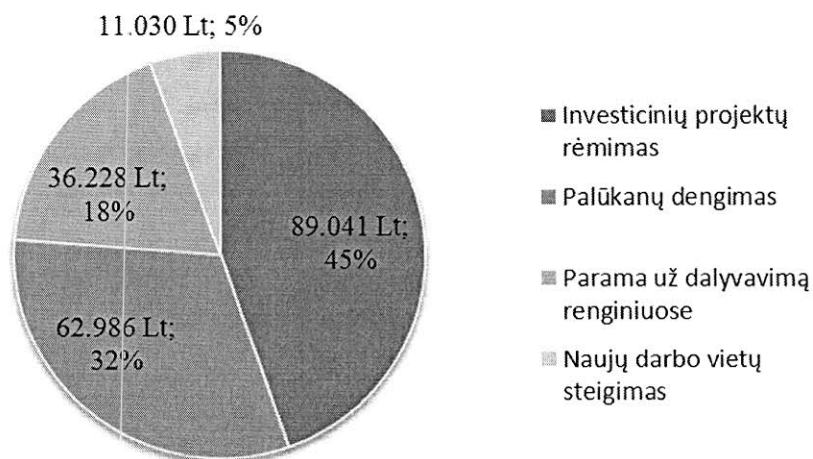
Šaltinis: Bankroto departamentas

SVV rėmimo fondas. Verslo aplinkos patrauklumas priklauso ne tik nuo asocijuotų verslo paramos struktūrų darbo, bet ir nuo vykdomos mokesstinės politikos. Remiantis Pakruojis rajono verslo plėtros galimybių studija, įvertinant mokesčių tarifus, investuotojų bei verslininkų galimybę rinktis teritoriją verslo plėtrai, Pakruojis rajono savivaldybė turėtų apsvarstyti mokesčių tarifų mažinimą ar bent jau suvienodinti tarifus aplinkinių rajonų atžvilgiu.

Pakruojis rajone veikia SVV fondas, skirtas palankios verslo plėtros ir spartesnės rajono ekonomikos augimo sąlygų sudarymui, vietinių iniciatyvų skatinimui ir naujų darbo vietų kūrimui. SVV fondas remia vidutines, mažas ir labai mažas įmones, verslininkus, ūkininkus, nevalstybines verslininkų organizacijas.

2009–2012 metų laikotarpiu, SVV fondo lėšomis paremtos 44 organizacijos (tarp jų, VšĮ Pakruojis verslo informacijos centras). Suteikta lėšų už beveik 200 tūkst. Lt, kurių didžioji dalis (45 proc.) skirta investicinių projektų rėmimui, 32 proc. – palūkanų dengimui, parama už

dalyvavimą renginiuose sudarė 18 proc. Mažiausia lėšų dalis (5 proc.) teko naujų darbo vietų steigimui.

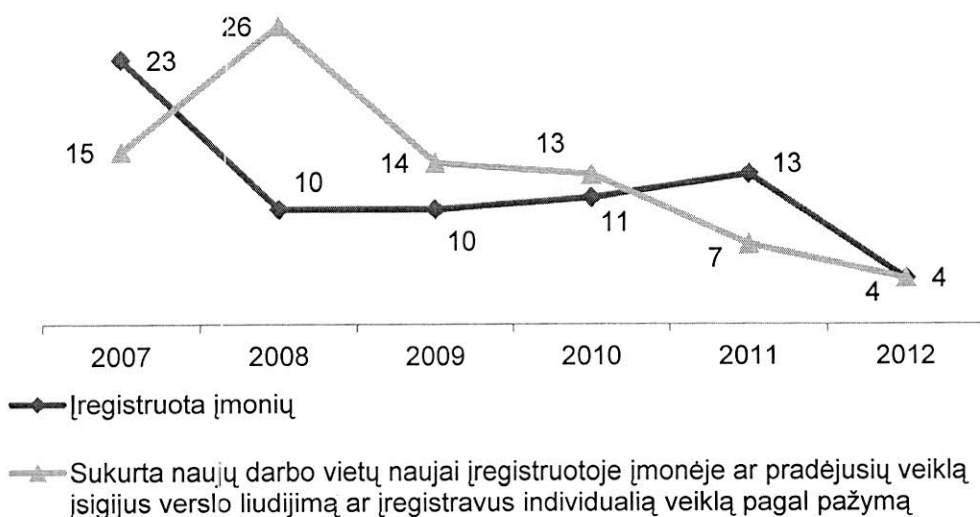

3.3.1.10 pav. SVV fondo paramos pasiskirstymas Pakruojis raj. savivaldybėje 2009–2012 m., proc.

Šaltinis: Pakruojis rajono savivaldybės duomenys

VšĮ Pakruojis verslo informacijos centras. Pakruojisje veikia VšĮ Pakruojis verslo informacijos centras (toliau – Pakruojis VIC), kurio tikslas yra tenkinti viešuosius interesus vykdant konsultacines, švietimo, mokymo paslaugas, taip pat kitokią visuomenei naudingą veiklą. Įstaiga teikia patalpų ir įrangos nuomos, mokymų ir informacijos sklaidos renginių, konsultacijų, projektų rengimo ir administravimo, biuro paslaugas.

Per 2007–2012 m. laikotarpį Pakruojis VIC buvo įregistruota 71 nauja įmonė ir sukurtos 79 naujos darbo vietos. Vertinant metinius rezultatus, nustatyta, kad įregistruotų įmonių ir sukurtų naujų darbo vietų skaičius 2009–2011 m. išliko dinamiškas, tačiau 2012 m. ženkliai sumažėjo.

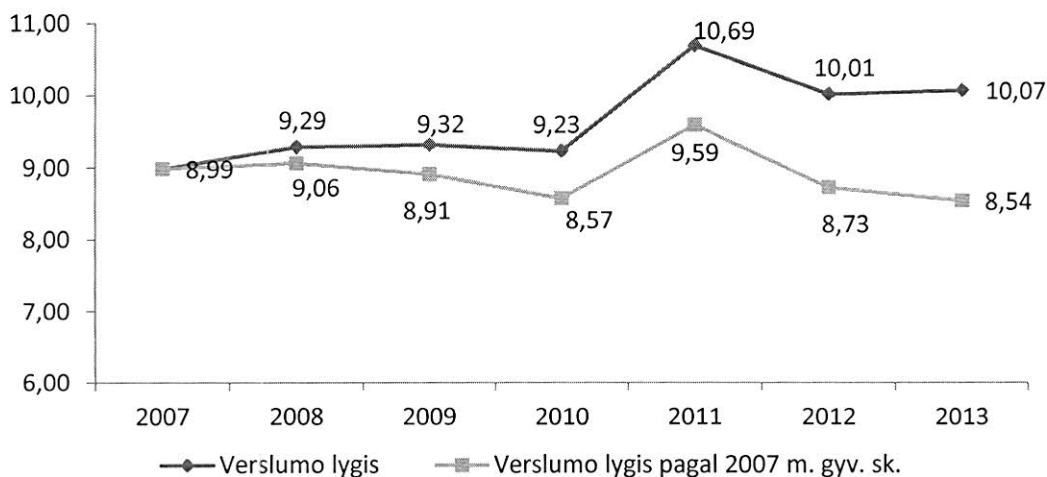

3.3.1.11 pav. Pakruojis VIC veiklos poveikio rodikliai 2007-2012 m.

Šaltinis: VšĮ Pakruojis verslo centro 2007–2012 m. veiklos ataskaitos

Verslumo lygis. Verslumo lygis apibrėžiamas kaip mažų ir vidutinių įmonių skaičius, tenkantis 1 000-iiui gyventojų. Remiantis šiuo apibrėžimu, apskaičiuoto verslumo lygio dinamika 2007–2013 m. pateikiama 3.2.1.12 pav. Nepaisant sumažėjusio mažų ir vidutinių įmonių

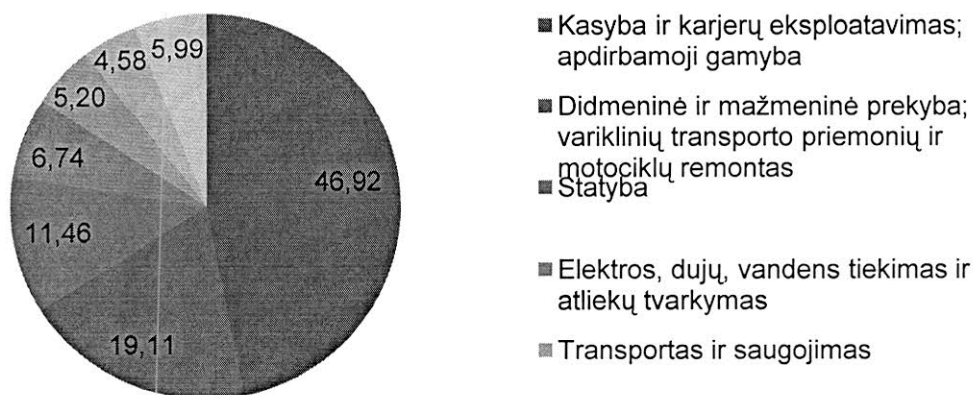
skaičiaus (5,02 proc.) Pakruojo raj. savivaldybėje verslumo lygio rodiklis augo. Tai įtakojo 15,19 proc. sumažėjęs gyventojų skaičius. Vertinant pagal bazinį (2007 m.) gyventojų skaičių, 2013 m. verslumo lygis Pakruojo raj. savivaldybėje buvo pats mažiausias nagrinėjamu 2007-2013 m. laikotarpiu.

3.3.1.12 pav. Verslumo lygis Pakruojo raj. savivaldybėje 2007–2013 m.

Šaltinis: apskaičiuota remiantis Lietuvos Statistikos departamento duomenimis

Pridėtinė vertė gamybos sąnaudomis. 2011 m. didžiausią pridėtinę vertę gamybos sąnaudomis Pakruojo raj. savivaldybėje kūrė kasybos, karjerų eksploatavimo ir apdirbamosios gamybos veiklos sektorius (60 892 tūkst. Lt). Antras pagal kurią pridėtinę vertę buvo didmeninės ir mažmeninės prekybos sektorius, per 2007–2011 m. išaugęs 4,4 proc. (nuo 20 821 iki 24 804 tūkst. Lt). Taip pat nemažą pridėtinę vertę kūrė statybų sektorius (14 872 tūkst. Lt). Nors statybų sektorius 2011 m. buvo trečias pagal sukurtą pridėtinę vertę rajone, tačiau palyginus su 2007 m., ši vertė yra sumažėjusi beveik 2 kartus. Vertinant kitas ekonominės veiklos rūšis pagal sukuriamą pridėtinę vertę gamybos sąnaudomis, jų vertė Pakruojo raj. savivaldybėje yra ženkliai mažesnė nei vertė, kurią sukuria anksčiau minėti sektoriai.

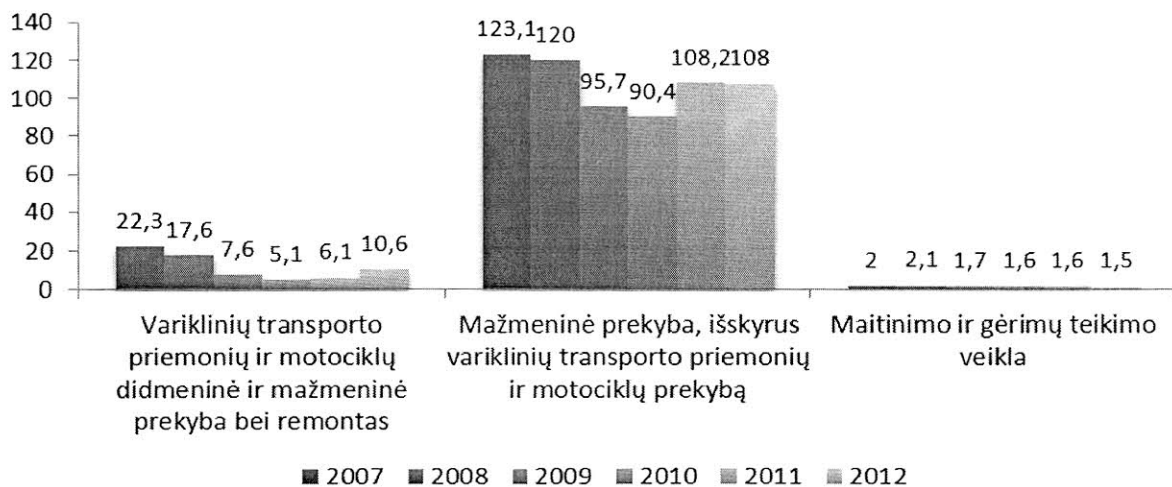
3.3.1.13 pav. Pridėtinė vertė gamybos sąnaudomis Pakruojo raj. savivaldybėje 2011 m., proc.

Šaltinis: apskaičiuota remiantis Lietuvos Statistikos departamento duomenimis

Prekyba. 2012 m. Pakruojo raj. savivaldybėje veikė 125 prekybos įmonių parduotuvės, iš jų – 8 užsiėmė variklinių transporto priemonių ir motociklų didmenine ir mažmenine prekyba bei remontu; 117 – mažmenine prekyba. 2007–2012 m. laikotarpiu variklinių transporto priemonių ir motociklų didmenine ir mažmenine prekyba bei remontu užsiimančių parduotuvių skaičius

išaugo nuo 5 iki 8. Mažmeninės prekybos parduotuvių, išskyrus variklinių transporto priemonių ir motociklų prekybą, skaičius analizuojamu laikotarpiu sumažėjo nuo 153 iki 117. 2012 m. 1 000-iui rajono gyventojų teko 5,4 mažmeninės prekybos parduotuvių, išskyrus variklinių transporto priemonių ir motociklų prekybą. Apskirtyje 1 000-iui gyventojų teko 5,6 parduotuvės, šalyje – 5,1.

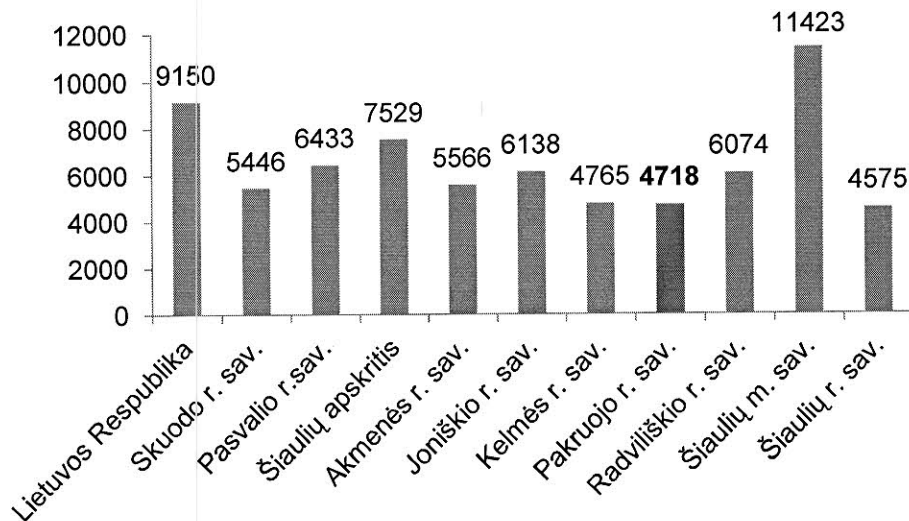
2012 m. variklinių transporto priemonių ir motociklų didmeninės ir mažmeninės prekybos bei remonto įmonių apyvarta Pakruojo raj. savivaldybėje siekė 10,6 mln. Lt (be PVM) to meto kainomis. 2007–2012 m. šios grupės įmonių apyvarta rajone sumažėjo 52,5 proc., šalyje – 17,1 proc., apskrityje išaugo 5,3 proc., Skuodo raj. savivaldybėje išaugo 52,6 proc., o Pasvalio raj. savivaldybėje sumažėjo net 64,9 proc.

3.3.1.14 pav. Prekybos apyvarta Pakruojo raj. savivaldybėje to meto kainomis (be PVM) 2007-2012 m., mln. Lt

Šaltinis: Lietuvos Statistikos departamentas

Mažmeninės prekybos įmonių apyvarta Pakruojo raj. savivaldybėje 2012 m. siekė 108,0 mln. to meto kainomis Lt (be PVM), vienam gyventojui tenkanti apyvarta sudarė 4 718 Lt. Apskrities savivaldybių tarpe mažmeninės prekybos apyvarta vienam gyventojui mažesnė buvo tik Šiaulių raj. savivaldybėje. Apyvarta vienam gyventojui Pakruojo raj. savivaldybėje 2012 m. nedaug skyrėsi nuo apyvartos 2007 m. (4 684 Lt), tačiau lyginant su 2010 m., kai apyvarta buvo mažiausia, 2010–2012 m. laikotarpiu apyvarta vienam gyventojui išaugo 19,5 proc. 2012 m. Šiaulių apskrityje apyvarta vienam gyventojui siekė 7 529 Lt, šalyje – 9.150 Lt, Skuodo raj. savivaldybėje – 5 446 Lt, Pasvalio raj. savivaldybėje – 6 433 Lt.

3.3.1.15 pav. Mažmeninės prekybos apyvarta (be PVM) vienam gyventojui 2012 m., Lt

Šaltinis: Lietuvos Statistikos departamentas

Maitinimo ir gėrimų tiekimo veikla užsiimančių įmonių apyvarta 2007–2012 m. laikotarpiu Pakruojo raj. savivaldybėje sumažėjo 25,0 proc. Taip pat 14,3 proc. sumažėjo apyvarta, tenkanti vienam gyventojui – nuo 77 Lt (2007 m.) iki 66 Lt (2012 m.) (be PVM). Šalyje, Šiaulių apskrityje ir Pasvalio raj. savivaldybėje maitinimo ir gėrimų tiekimo veikla užsiimančių įmonių apyvarta augo, Skuodo raj. savivaldybėje mažėjo.

Apibendrinimas

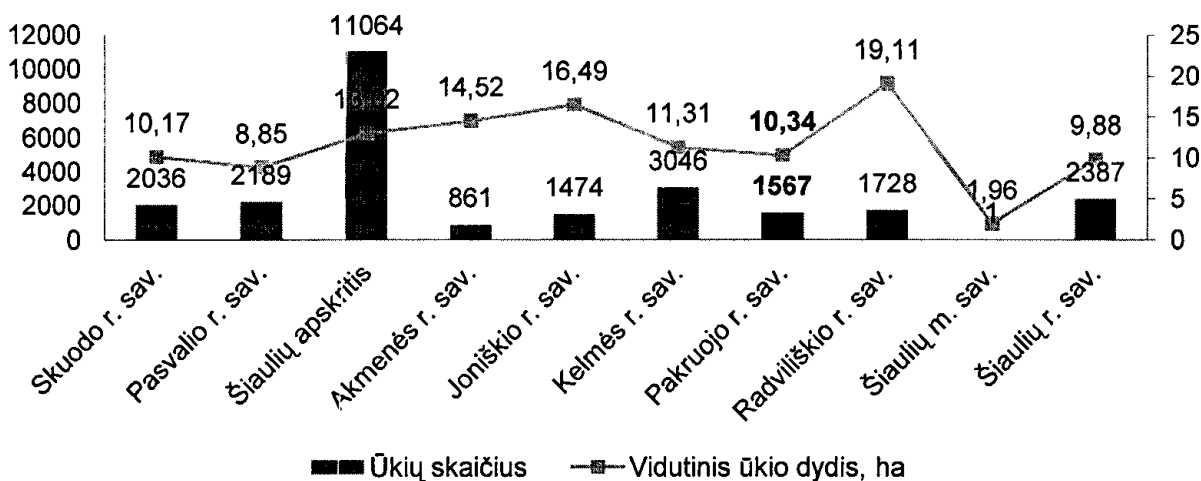
- 35) Pakruojo raj. savivaldybėje yra investuojama į ilgalaikį materialųjį turtą, tai rodo savininkų norą plėstis ir atsinaujinti;
- 36) Per 2007–2011 m. MI nežymiai augo ir pagal MI, tenkančias vienam gyventojui, Pakruojo rajonas buvo penktas lyginant su apskritimi ir aplinkinių rajonų savivaldybėmis;
- 37) Pakruojo raj. savivaldybė pagal TUI vienam gyventojui buvo antra apskrities ir aplinkinių savivaldybių mastu, o TUI analizuojamu laikotarpiu tendencingai augo;
- 38) Pakruojo rajono savivaldybės didesnę dalį ūkio subjektų sudaro labai mažos įmonės;
- 39) Lietuvos mastu Pakruojo rajono savivaldybėje veikiančios įmonės gaunamomis pajamomis nepasižymi;
- 40) Didžiąją dalį visos pagaminamos produkcijos sudaro žemės ūkio produkcija;
- 41) Pakruojo rajono savivaldybėje veikia SVV rėmimo fondas, kurio lėšomis 2009–2012 m. laikotarpiu paremtos 44 organizacijos; didžiausia SVV rėmimo fondo dalis tenka investicinių projektų rėmimui, palūkanų dengimui, mažiausia – naujų darbo vietų steigimui.
- 42) Pakruojo raj. savivaldybėje analizuojamu laikotarpiu stebimas pajamų augimas, kuriam didžiausią įtaką turėjo išaugusi dotacijų dalis;
- 43) Pakruojo rajono savivaldybėje žemės, nekilnojamojo turto, verslo liudijimų mokesčiai yra aukštesni už apskrities ir aplinkinių rajonų vidurkį, tačiau rinkliava už išorinę reklamą – mažiausia.
- 44) Pakruojo rajono savivaldybės gyventojų verslumas mažas;
- 45) Pakruojo rajono savivaldybės kuriamos pridėtinės vertės struktūroje dominuoja kasybos ir karjerų eksploatavimo veiklos pajamos;
- 46) Analizuojamu laikotarpiu Pakruojo rajono savivaldybės mažmeninės prekybos rodikliai sumažėjo: apyvarta, tenkanti vienam Pakruojo rajono gyventojui, buvo viena žemiausių apskrityje ir beveik du kartus mažesnė nei šalies vidurkis.

3.3.2. Žemės ūkis ir miškininkystė

2012 m. Pakruojo raj. savivaldybėje naudojamų žemės ūkio naudmenų buvo 82 872 ha. Didžiąją dalį naudojamų žemės ūkio naudmenų sudarė ariama žemė (81 117 ha arba 97,9 proc.), kultūrinės ir natūralios ganyklos ir pievos (1 456 ha arba 1,8 proc.), likusios žemės ūkio naudmenos – sodai ir uogynai (298 ha arba 0,3 proc.).

Vienas žemės ūkio gamybą vykdomas subjektas Pakruojo rajono savivaldybėje 2013 m. deklaravo vidutiniškai 43,3 ha žemės ūkio naudmenų, iš viso 82,7 tūkst. ha. Šiaulių apskrityje Pakruojo rajono savivaldybė užima ketvirtą vietą tarp apskrities savivaldybių. Deklaruojamose žemėse dirba apie 40 proc. juridinių asmenų ir apie 60 proc. fizinių asmenų.

Statistikos departamento prie LR Vyriausybės duomenimis, Pakruojo raj. savivaldybėje 2013 m. spalio 1 d. buvo įregistruoti 1 567 ūkininkų ūkiai, tai sudaro 14,2 proc. Šiaulių apskrities ir 1,4 proc. šalies ūkių. Daugiausiai ūkininkų ūkių tarp rajoninių savivaldybių buvo įregistruota Kelmės raj. savivaldybėje (3 046 ūkiai), mažiausiai – Akmenės raj. savivaldybėje (861). Skuodo raj. savivaldybėje įregistruoti 2 036 ūkininkų ūkiai, Pasvalio raj. savivaldybėje – 2 189.

3.3.2.1 pav. Ūkių skaičius ir vidutinis ūkio dydis 2013 m. spalio 1 d., ha

Šaltinis: VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras

2013 m. Pakruojo rajone veikė keliolika žemės ūkio bendrovių, taip pat kiaulių augintojos UAB „Idavang“ padalinys „Mūša“. Didžiausios žemės ūkio bendrovės pagal darbuotojų skaičių pateikiamos 3.3.2.1 lentelėje.

3.3.2.1 lentelė. Didžiausios ŽŪB ir UAB užsiimančios žemės ūkio veikla Pakruojo raj. savivaldybėje 2013 m.

Eil. Nr.	Pavadinimas	Įmonės veiklos sritis
1.	Lygumų ŽŪB	Gėlės ir dekoratyviniai augalai; Gyvuliai, žvėrys, paukščiai ir jų veisimas; Žemės ūkis, paslaugos
2.	Žvirblonių ŽŪB	Žemės ūkis, paslaugos
3.	Žeimelio ŽŪB	Žemės ūkis, paslaugos
4.	Linkuvos ŽŪB	Gyvuliai, žvėrys, paukščiai ir jų veisimas; Žemės ūkis, paslaugos
5.	Guostagalio ŽŪB	Gyvuliai, žvėrys, paukščiai ir jų veisimas; Žemės ūkis, paslaugos
6.	Pelaniškiai ŽŪB	Gėlės ir dekoratyviniai augalai; Gyvuliai, žvėrys, paukščiai ir jų veisimas; Žemės ūkis, paslaugos

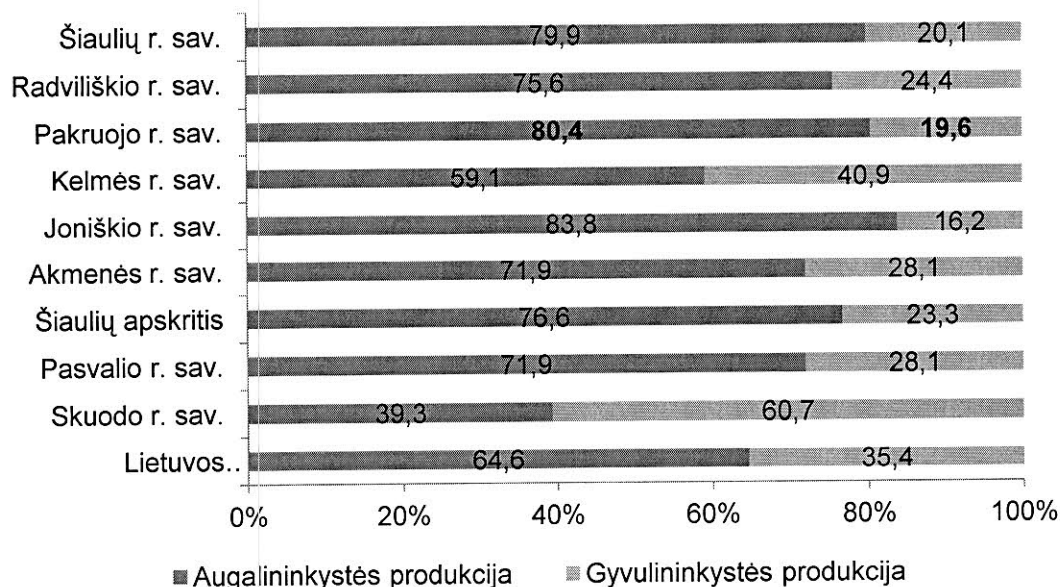
Eil. Nr.	Pavadinimas	Įmonės veiklos sritis
7.	Žalgirio ŽŪB	Žemės ūkis, paslaugos
8.	Kalpokų ŽŪB	Žemės ūkis, paslaugos
9.	Šukioniai UAB	Žemės ūkis, paslaugos
10.	Robusta UAB	Žemės ūkis, paslaugos
11.	Pakruojo agrochemija UAB	Chemijos pramonė, gaminiai; Žemės ūkis, paslaugos
12.	Degėsių ŽŪB	Žemės ūkis, paslaugos

Šaltinis: vz.lt

Pakruojo rajono savivaldybėje didžiąją dalį pajamų iš žemės ūkio veiklos sudaro pajamos iš augalininkystės, tačiau ir gyvulininkystėje pastebimas gamybos intensyvinimas (ypač pienininkystėje).

Šiaulių apskrityje 2012 m. buvo pagaminta 25,7 proc. šalies augalininkystės ir 14,3 proc. gyvulininkystės produkcijos. Apskritis bendrosios žemės ūkio produkcijos dalis šalies žemės ūkio produkcijoje 2012 m. siekė 21,7 proc. Bendroji žemės ūkio produkcija Pakruojo raj. savivaldybėje 2012 m. siekė 387 316 tūkst. Lt. Savivaldybėje 2012 m. pagaminta 19,1 proc. visos Šiaulių apskrities žemės ūkio produkcijos, tame tarpe augalininkystės produkcija sudarė 20,0 proc., o gyvulininkystės – 16,0 proc. Pagal bendrosios žemės ūkio produkcijos dalį apskrities žemės ūkio produkcijoje Pakruojo raj. savivaldybė 2012 m. iš visų apskrities savivaldybių atsiliko tik nuo Radviliškio raj. savivaldybės (22,4 proc.) ir Joniškio raj. savivaldybės (20,3 proc.).

Pakruojo raj. savivaldybės žemės ūkis orientuotas į augalininkystės produkcijos gaminimą. Augalininkystės produkcijos dalis bendrojoje žemės ūkio produkcijoje 2012 m. siekė 80,4 proc. Daugiau augalininkystės produktų nei gyvulininkystės produktų gaminama Šiaulių apskrityje (76,6 proc.) ir šalyje (64,6 proc.).

3.3.2.2 pav. Žemės ūkio produkcijos struktūra 2012 m., proc.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Pasėliai Pakruojo raj. savivaldybėje 2012 m. sudarė 79 790 ha ir užėmė 19,1 proc. viso Šiaulių apskrities pasėlių ploto. 2007–2012 m. pasėlių plotas rajone išaugo 3,0 proc., apskrityje –13,4 proc. Didžiausią visų pasėlių dalį Pakruojo rajone sudarė grūdiniai augalai, kurių plotai

2012 m. užėmė 65,6 proc. visų pasėlio plotų. Apskirtyje grūdinių augalų pasėlių plotai vidutiniškai sudarė 60,6 proc. 2012 m. Pakruojo raj. savivaldybės grūdinių augalų derlingumas siekė 5 030 kg iš 1 ha ir šis rodiklis buvo aukštesnis nei kitais analizuojamo laikotarpio metais, kai derlingumas siekdavo 3 140–4 230 kg iš 1 ha. Apskirtyje 2012 m. grūdinių augalų buvo prikulta mažiau nei Pakruojo rajono savivaldybėje (4 900 kg iš 1 ha).

2012 m. Pakruojo raj. savivaldybėje buvo pagaminta 4,8 mln. vienetų kiaušinių. Kaušinių gamyba 2007–2012 m. laikotarpiu savivaldybėje siekė nuo 4,8 iki 5,1 mln. kasmet. Rajone 2012 m. buvo pagaminta 6,8 proc. Šiaulių apskrities kiaušinių, o daugiausia kiaušinių (69,3 proc.) pagaminta Šiaulių raj. savivaldybėje. Primelžto pieno kiekis 2012 m., lyginant su 2007 m., Pakruojo raj. savivaldybėje išaugo 12,2 proc. – nuo 48 931 t iki 54 881 t. Kitose apskrities savivaldybėse, išskyrus Pakruojo raj. savivaldybę, kur primelžto pieno kiekis sudarė 20,0 proc. apskrities kiekio, 2007-2012 m. sumažėjo. 2012 m. Pakruojo rajono savivaldybėje realizuotų skersti gyvulių ir paukščių gyvuoju svoriu (4 559 t) buvo 14,0 proc. mažiau nei 2007 m. Gyvulių ir paukščių realizacija gyvuoju svoriu Pakruojo raj. savivaldybėje mažiausia buvo 2009 m., o nuo 2010 m. iš lėto augo. Pakruojo raj. savivaldybėje realizuotų skersti gyvulių ir paukščių gyvuoju svoriu kiekis sudarė 11,4 proc. apskrities kiekio. Gyvulių ir paukščių realizacija išsiskyrė Radviliškio raj. savivaldybė, čia pagaminta 25,8 proc. gyvulių ir paukščių gyvuoju svoriu. 2012 m. vilnos gamyba Pakruojo raj. savivaldybėje siekė 1,2 t ir palyginus su 2007 m. išaugo 33,3 proc. Daugiausia vilnos Šiaulių apskrityje pagaminta Radviliškio raj. savivaldybėje (40,5 proc.), Pakruojo rajone pagaminta vilna sudarė 14,3 proc. apskrities kiekio. 2007-2012 m. vilnos gamyba apskrityje išaugo 68,0 proc.

2013 m. pradžioje miškai Pakruojo raj. savivaldybėje užėmė 19,6 proc. viso savivaldybės ploto. Šiaulių apskrities miškingumas – 26,5 proc., šalies – 32,6 proc. Tarp apskrities savivaldybių, miškingiausia yra Šiaulių raj. savivaldybė (miškai užima 33,0 proc. savivaldybės teritorijos). Skuodo raj. savivaldybėje miškingumas 19,5 proc., Pasvalio raj. savivaldybėje – 16,7 proc. VĮ Pakruojo miškų urėdijos administruojamas plotas suskirstytas į 6 girininkijas: Pakruojo, Sukmedžio, Rozalimo, Gedžiūnų, Klovainių, Linkuvos. Rajone vyrauja lapuočių miškai su nedidele spygliuočių priemaiša. Miškai užima 29 618 ha rajono teritorijos, iš jų: valstybinių miškų plotai sudaro 18 306 ha miškų, privatizavimui skirti ir privatūs miškai sudaro 11 312 ha.

Parama. Prie alternatyvios ne žemės ūkio veiklos skatinimo Pakruojo rajone ženkliai prisidėjo vykdomi ES lėšomis finansuojami projektai. Nacionalinės mokėjimo agentūros (toliau – NMA) prie Žemės ūkio ministerijos 2013 m. liepos mėnesio duomenimis, Pakruojo rajone pagal Pakruojo rajono 2007–2013 m. kaimo plėtros strategijos priemones, suteikta 7 736,5 tūkst. Lt parama 71 projektui. Pagal išmokėtą paramos sumą populiariausios Pakruojo rajono savivaldybės programos:

- 47) agrarinės aplinkosaugos išmokos (išmokėta 26,74 proc. nuo visos paramos);
- 48) žemės ūkio valdų modernizavimas (17,71 proc.);
- 49) vietos plėtros strategijų įgyvendinimas (14,14 proc.);
- 50) perėjimas prie ne žemės ūkio veiklos (13,65 proc.);
- 51) žemės ūkio ir miškininkystės plėtra ir pritaikymo infrastruktūra (8,12 proc.).

Lyginant Pakruojo rajoną su šalies situacija, šis išsiskyrė išmokama suma pagal programas: Žemės ūkio ir miškininkystės plėtra ir pritaikymo infrastruktūra ir Perėjimas prie ne žemės ūkio veiklos. Pakruojo rajone ūkininkai pagal šias programas paraiškų teikė mažiau lyginant su aplinkinėmis teritorijomis. Paraiškų pagal programas „Parama verslo kūrimui ir plėtrai“ ir „Kaimo turizmo veiklos skatinimas“ teikime Pakruojo rajono ūkininkai nepasižymėjo. Aktyviausiai alternatyvia ne žemės ūkio veikla užsiėmė Radviliškio ir Šiaulių rajono ūkininkai.

Apibendrinimas

- 52) Pakruojo rajono savivaldybėje pajamos iš žemės ūkio veiklos augo;
- 53) Prie žemės ūkio augimo Pakruojo rajono savivaldybėje didesne dalimi prisidėjo augalininkystės produkcija;
- 54) Pakruojo rajono savivaldybėje aktyviai naudojamasi žemės ūkiui ir miškininkystei teikiama parama.

3.3.3. Statybos ir gyvenamasis fondas

Statyba. Statyba yra svarbus sektorius rajono ūkio struktūroje. Statybų sektoriaus plėtra tiesiogiai priklauso nuo pritrauktų materialinių investicijų kiekio – kai investicijos didelės, statyba klesti. Be investicijų statybos sektoriaus perspektyvos dar priklauso nuo gyventojų perkamosios galios, naujų smulkių ir vidutinių įmonių steigimo.

2013 m. pradžioje Pakruojo rajone buvo įregistruota 18 statybos įmonių ir bendrovių, iš kurių veiklą vykdė 11 (arba 61,1 proc.) (žr. 3.3.3.1 pav.). Rajone veikusių statybos įmonių ir bendrovių skaičius buvo mažiausias tarp visų Šiaulių apskrities savivaldybių, mažesnis nei lyginamosiose Skuodo raj. bei Pasvalio raj. savivaldybėse. 2009–2013 m. pradžioje statybos sektoriuje veikusių įmonių skaičius šalyje sumažėjo 14,9 proc., Šiaulių apskrityje – 13,2 proc., Pakruojo raj. savivaldybėje išliko stabilus. Analizuojamu laikotarpiu statybos įmonių skaičius Šiaulių apskrityje labiausiai padidėjo Joniškio raj. savivaldybėje (26,7 proc.), taip pat didėjo Akmenės raj. savivaldybėje (20,0 proc.). Stabilus statybos įmonių skaičius išliko Kelmės raj. savivaldybėje, visose kitose – mažėjo.

3.3.3.1 lentelė. Veikusių statybos įmonių skaičius 2009–2013 m. (metų pradžioje), vnt.

Vietovė / Metai	2009	2010	2011	2012	2013	Pokytis 2009–2013 m., proc.
Lietuvos Respublika	7 096	6 790	6 594	5 945	6 038	-14,9
Skuodo raj. savivaldybė	26	26	30	24	29	11,5
Pasvalio raj. savivaldybė	17	14	15	10	13	-23,5
Šiaulių apskritis	470	433	430	399	408	-13,2
Akmenės raj. savivaldybė	15	12	13	16	18	20,0
Joniškio raj. savivaldybė	15	12	13	11	19	26,7
Kelmės raj. savivaldybė	25	22	26	19	25	0,0
Pakruojo raj. savivaldybė	11	9	12	12	11	0,0
Radviliškio raj. savivaldybė	31	28	29	26	29	-6,5
Šiaulių m. savivaldybė	317	301	285	272	260	-18,0
Šiaulių raj. savivaldybė	56	49	52	43	46	-17,9

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2012 m. Pakruojo rajono statybos įmonės ir bendrovės atliko darbų už 31 747 tūkst. Lt ir lyginant su 2007 m. sumažėjo 20,5 proc. (žr. 3.3.3.2 pav.). Tai sudarė 0,5 proc. visų Lietuvos statybos įmonių ir bendrovių atliktų darbų vertės bei 5,2 proc. visų Šiaulių apskrities statybos įmonių ir bendrovių atliktų darbų vertės (mažiausias rodiklis apskrityje). Apskrityje didžiausią lyginamąjį svorį, vertinant statybos įmonių ir bendrovių atliktų darbų apimtį, turi Šiaulių miestas – 32,0 proc., antroje vietoje – Šiaulių raj. savivaldybė (23,9 proc.), trečioje – Akmenės raj. savivaldybė (19,0 proc.). Nagrinėjamu laikotarpiu statybos įmonių ir bendrovių atliktų darbų vertė mažėjo šalyje (-42,9 proc.) ir Šiaulių apskrityje (-14,3 proc.). Labiausiai statybos įmonių

atliktų darbų vertė išaugo Akmenės raj. savivaldybėje (106,0 proc.), labiausiai sumažėjo – Šiaulių mieste (-51,2 proc.).

3.3.3.2 lentelė. Statybos įmonių ir bendrovių atliktų darbų apimtys (be PVM) 2007-2012 m., mln. Lt.

Vietovė / Metai	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Pokytis 2007–2012 m., proc.
Lietuvos Respublika	11 009,7	12 487,0	5 775,8	5 142,8	6 553,2	6 287,8	-42,9
Skuodo raj. savivaldybė	28,8	23,9	16,8	23,8	19,8	29,1	1,0
Pasvalio raj. savivaldybė	62,2	61,0	67,4	43,1	40,7	66,7	7,3
Šiaulių apskritis	716,4	1 018,4	524,9	459,9	695,1	613,7	-14,3
Akmenės raj. savivaldybė	56,7	92,0	65,8	43,8	79,4	116,7	106,0
Joniškio raj. savivaldybė	26,0	34,3	62,1	25,7	49,3	36,6	40,7
Kelmės raj. savivaldybė	25,3	36,6	8,3	19,2	59,2	40,7	61,1
Pakruojo raj. savivaldybė	40,0	78,8	30,1	26,1	43,2	31,7	-20,5
Radviliškio raj. savivaldybė	48,5	117,4	67,5	86,1	62,3	44,5	-8,2
Šiaulių m. savivaldybė	403,1	501,7	234,6	173,9	211,9	196,6	-51,2
Šiaulių raj. savivaldybė	116,9	157,5	56,5	85,2	189,8	146,8	25,6

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2012 m. Pakruojo raj. savivaldybėje išduoti 6 leidimai gyvenamųjų pastatų statybai. Per 2007–2012 m. laikotarpį išduotų leidimų gyvenamųjų pastatų statybai skaičius Pakruojo raj. savivaldybėje sumažėjo 60,0 proc. (nuo 15 iki 6 leidimų). Šis rodiklis analizuojamu laikotarpiu mažėjo visoje šalyje ir Šiaulių apskrityje (išskyrus Joniškio raj. savivaldybę, kurioje šis rodiklis padidėjo 50,0 proc.). Vertinant palyginamąsias savivaldybes, Skuodo raj. savivaldybėje išduotų leidimų gyvenamųjų pastatų statybai, skaičius sumažėjo 65,0 proc., Pasvalio raj. savivaldybėje – padidėjo 18,2 proc.

2007–2012 m. Pakruojo rajone šiek tiek augo gyvenamųjų pastatų statyba: 2007 m. buvo pastatyti 7 gyvenamieji pastatai (4,3 tūkst. m³ tūrio), o 2012 m. – 10 gyvenamųjų pastatų (12,9 tūkst. m³ tūrio). 2012 m. duomenimis, tai sudaro tik 0,3 proc. šalies rodiklio ir 3,8 proc. apskrities rodiklio. Tai vidutinis rodiklis apskrityje, mažiau gyvenamųjų pastatų 2012 m. pastatyta Akmenės, Kelmės ir Joniškio rajonų savivaldybėse (atitinkamai 7, 7 ir 9 pastatai). Skuodo raj. savivaldybėje šis rodiklis 2012 m. buvo mažesnis (6 pastatai), o Pasvalio raj. savivaldybėje – didesnis (11 pastatų). Per 2012 m. daugiausia gyvenamųjų pastatų (daugiau nei 78 proc.) apskrityje pastatyta Šiaulių raj. savivaldybėje (101 pastatas) ir Šiaulių m. savivaldybėje (105 pastatai).

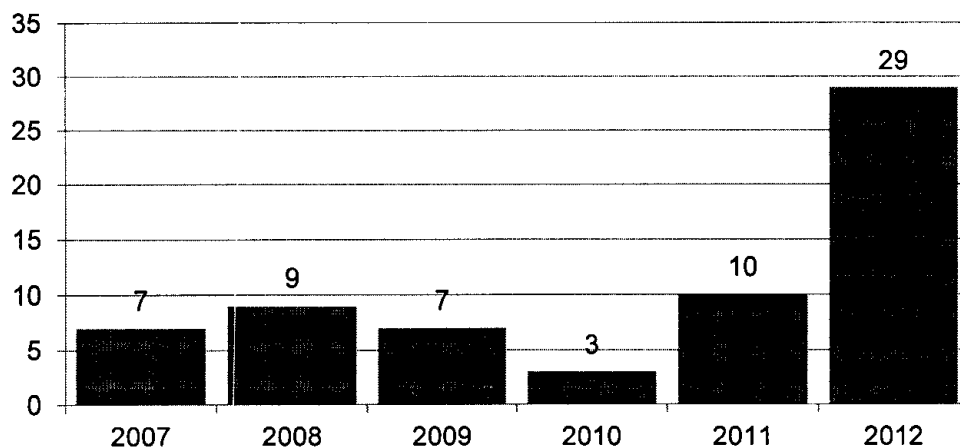
3.3.3.3 lentelė. Pastatytų gyvenamųjų pastatų skaičius 2007–2012 m., vnt.

Vietovė/Metai	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Pokytis 2007–2012 m., proc.
Lietuvos Respublika	3 304	4 025	3 964	2 899	3 733	3 198	-3,2
Skuodo raj. savivaldybė	4	8	1	5	10	6	50,0
Pasvalio raj. savivaldybė	14	11	8	3	11	11	-21,4
Šiaulių apskritis	178	229	174	123	322	261	46,6
Akmenės raj. savivaldybė	7	4	2	5	5	7	0,0
Joniškio raj. savivaldybė	5	12	7	10	5	9	80,0
Kelmės raj. savivaldybė	26	2	6	0	5	7	-34,6

Vietovė/Metai	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Pokytis 2007–2012 m., proc.
Pakruojo raj. savivaldybė	7	9	7	3	10	10	42,9
Radviliškio raj. savivaldybė	15	24	19	13	22	12	-20,0
Šiaulių m. savivaldybė	63	89	67	27	135	105	66,7
Šiaulių raj. savivaldybė	55	78	56	56	100	101	83,6

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2007–2011 m. Pakruojo raj. savivaldybėje buvo pastatyta nuo 3 iki 10 butų kasmet, o 2012 m. šis rodiklis ženkliai išaugo, iki 29 butų. 2012 m., lyginant su 2011 m., buvo pastatyta net 19 butų daugiau, t.y. skaičius padidėjo 190 proc. (palyginimui – tuo pačiu laikotarpiu šalyje pastatytų butų skaičius sumažėjo 44 proc.).

3.3.3.1 pav. Pastatytų butų skaičius Pakruojo raj. savivaldybėje 2007–2012 m., vnt.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Pakruojo raj. savivaldybėje 2012 m. išduota 16 leidimų negyvenamųjų pastatų statybai (bendras plotas siekė 9,3 tūkst. m²). Per 2007–2012 m. laikotarpį išduotų leidimų negyvenamųjų pastatų statybai skaičius rajone sumažėjo 30,4 proc. Išduotų leidimų, negyvenamųjų pastatų statybai, skaičius mažėjo ne tik Pakruojo raj. savivaldybėje, bet ir Šiaulių apskrityje (20,6 proc.) bei šalyje (12,1 proc.).

2007–2012 m. Pakruojo rajone mažėjo negyvenamųjų pastatų statyba. Jei 2007 m. Pakruojo rajone pastatyti 33 negyvenamieji pastatai (4,6 tūkst. m³ tūrio), tai 2012 m. jau tik 14 pastatų (2,2 tūkst. m³ tūrio) arba 57,6 proc. mažiau. Tai sudaro 1,2 proc. šalies rodiklio ir 13,1 proc. apskrities rodiklio 2012 m. Pastatytų negyvenamųjų pastatų skaičius 2007–2012 m. mažėjo šalyje (76,9 proc.) ir Šiaulių apskrityje (73,0 proc.). Šiaulių apskrityje pagal negyvenamųjų pastatų statybą 2012 m. pirmavo Šiaulių raj. savivaldybė, kur pastatyti 25 negyvenamieji pastatai, o mažiausiai negyvenamųjų pastatų pastatyta Radviliškio raj. savivaldybėje (7 pastatai).

3.3.3.4 lentelė. Pastatytų negyvenamųjų pastatų skaičius 2007–2012 m., vnt.

Vietovė/Metai	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Pokytis 2007–2012 m., proc.
Lietuvos Respublika	5 250	5 354	4 983	3 536	3 330	1 211	-76,9
Skuodo raj. savivaldybė	109	94	53	31	10	8	-92,7
Pasvalio raj. savivaldybė	24	38	72	58	21	2	-91,7
Šiaulių apskritis	397	449	369	169	175	107	-73,0
Akmenės raj. savivaldybė	35	27	18	7	13	15	-57,1
Joniškio raj. savivaldybė	20	14	11	15	25	8	-60,0

Vietovė/Metai	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Pokytis 2007-2012 m., proc.
Kelmės raj. savivaldybė	41	63	29	19	12	20	-51,2
Pakruojo raj. savivaldybė	33	43	35	23	31	14	-57,6
Radviliškio raj. savivaldybė	72	91	88	20	33	7	-90,3
Šiaulių m. savivaldybė	90	106	82	56	13	18	-80,0
Šiaulių raj. savivaldybė	106	105	106	29	48	25	-76,4

Saltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Gyvenamasis fondas. 2012 m. bendras Pakruojo raj. savivaldybės gyvenamasis fondas sudarė 722,2 tūkst. m², šalyje – 85 809,3 tūkst. m², Šiaulių apskrityje – 8 461,2 tūkst. m². 2012 m. tik 26,5 proc. Pakruojo raj. savivaldybės gyvenamojo fondo buvo miesto vietovėse ir 73,5 proc. – kaimo vietovėse, todėl galima teigti, kad Pakruojo rajonas labiau orientuotas į kaimo išvystymą.

3.3.3.5 lentelė. Gyvenamasis fondas 2007–2012 m., tūkst. m²

Vietovė/Metai	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Pokytis 2007–2012 m., proc.
Lietuvos Respublika	82 120,2	83 351,3	82 945,1	83 722,4	85 190,4	85 809,3	4,5
Skuodo raj. savivaldybė	654,3	656,4	616,0	618,4	625,7	633,5	-3,2
Pasvalio raj. savivaldybė	979,5	970,8	884,3	889,4	899,0	907,9	-7,3
Šiaulių apskritis	8 308,0	8 336,9	8 358,1	8 373,0	8 452,9	8 461,2	1,8
Akmenės raj. savivaldybė	700,9	700,2	695,1	697,9	699,3	701,7	0,1
Joniškio raj. savivaldybė	777,5	775,4	784,7	786,7	791,3	789,6	1,6
Kelmės raj. savivaldybė	940,5	941,0	925,2	932,6	943,6	949,4	0,9
Pakruojo raj. savivaldybė	735,3	733,5	722,8	723,2	719,9	722,2	-1,8
Radviliškio raj. savivaldybė	1 263,2	1 234,7	1 224,6	1 225,0	1 229,8	1 228,7	-2,7
Šiaulių m. savivaldybė	2 714,4	2 751,2	2 789,1	2 783,4	2 819,8	2 812,9	3,6
Šiaulių raj. savivaldybė	1 176,2	1 200,9	1 216,4	1 224,2	1 249,2	1 256,7	6,8

Saltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2007–2012 m. gyvenamasis fondas Pakruojo raj. savivaldybėje sumažėjo 1,8 proc., šalyje ir apskrityje išaugo atitinkamai 4,5 proc. ir 1,8 proc. Gyvenamasis fondas be Pakruojo raj. savivaldybės dar mažėjo Radviliškio raj. savivaldybėje (2,7 proc.) bei palyginamosiose Skuodo raj. ir Pasvalio raj. savivaldybėse (atitinkamai 3,2 ir 7,3 proc.). Visose kitose apskrities savivaldybėse gyvenamojo fondo rodiklis 2007–2012 m. laikotarpyje augo.

2012 m. naudingas plotas, tenkantis vienam gyventojui, Pakruojo raj. savivaldybėje buvo 3,1 m² didesnis nei šalyje ir 2,9 m² didesnis nei Šiaulių apskrityje. 2007–2012 m. laikotarpiu šis rodiklis didėjo tiek šalyje (12,9 proc.), tiek Pakruojo raj. savivaldybėje (13,1 proc.), tiek Šiaulių apskrityje (15,0 proc.). 2012 m. naudingas plotas vienam gyventojui Lietuvos Respublikoje buvo 3,3 m² didesnis nei 2007 m., Pakruojo raj. savivaldybėje – 3,7 m², Šiaulių apskrityje – 3,8 m².

3.3.3.6 lentelė. Naudingas plotas, tenkantis vienam gyventojui 2007–2012 m., m²

Vietovė/Metai	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Pokytis 2007-2012 m., proc.
Lietuvos Respublika	25,6	26,2	26,4	27,4	28,4	28,9	12,9
Šiaulių apskritis	25,3	25,8	26,4	27,6	28,6	29,1	15,0
Pakruojo raj. savivaldybė	28,3	28,8	29,3	30,3	31,1	32,0	13,1

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Asmenų (šeimų), kuriems išnuomotas socialinis būstas, skaičius 2007–2012 m. Pakruojo raj. savivaldybėje išaugo 40,0 proc., nuo 15 asmenų (šeimų) 2007 m. iki 21 asmenų (šeimų) 2012 m. 2011 m. šis skaičius siekė 39 asmenis.

3.3.3.7 lentelė. Asmenims (šeimoms) išnuomotas savivaldybės socialinis būstas 2007–2012 m.

Vietovė/Metai	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Pokytis 2007-2012 m., proc.
Lietuvos Respublika	922	821	1 191	831	949	1 086	17,8
Skuodo raj. savivaldybė	3	4	2	1	26	4	33,3
Pasvalio raj. savivaldybė	17	12	9	16	10	9	-47,1
Šiaulių apskritis	153	146	180	131	202	177	15,7
Akmenės raj. savivaldybė	32	23	28	18	28	34	6,3
Joniškio raj. savivaldybė	23	19	20	35	57	40	73,9
Kelmės raj. savivaldybė	12	16	42	8	12	2	-83,3
Pakruojo raj. savivaldybė	15	11	13	10	39	21	40,0
Radviliškio raj. savivaldybė	32	35	27	17	28	28	-12,5
Šiaulių m. savivaldybė	31	30	27	29	14	29	-6,5
Šiaulių raj. savivaldybė	8	12	23	14	24	24	200,0

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Šalyje asmenų (šeimų), kuriems išnuomotas socialinis būstas, skaičius 2012 m., lyginant su 2007 m. išaugo 17,8 proc. (nuo 922 iki 1 086 asmenų (šeimų)), Šiaulių apskrityje – 15,7 proc. (nuo 153 iki 177 asmenų (šeimų)). Apskrityje šis rodiklis labiausiai augo Šiaulių raj. savivaldybėje (200,0 proc.), labiausiai sumažėjo Kelmės raj. savivaldybėje (-83,3 proc.). Vertinant palyginamąsias savivaldybes, Pasvalio raj. savivaldybėje rodiklis sumažėjo 47,1 proc. Skuodo raj. savivaldybėje padidėjo 33,3 proc.

Pakruojo raj. savivaldybėje 2007–2012 m. asmenų (šeimų), buvusių sąrašuose socialiniam būstui nuomoti, skaičius augo (41,8 proc.) ir atitiko bendras šalies (augimas 55,5 proc.) ir apskrities (augimas 72,6 proc.) tendencijas. Šis rodiklis sumažėjęs Pakruojo rajono savivaldybėje buvo tik 2011 metais, o 2012 metais – vėl pasiekė 2010 m. lygį (kai buvo didžiausias).

3.3.3.8 lentelė. Asmenys (šeimos), buvę sąrašuose socialiniam būstui nuomoti 2007-2012 m.

Vietovė/Metai	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Pokytis 2007-2012 m., proc.
Lietuvos Respublika	20 305	23 761	26 047	28 461	30 484	31 584	55,5
Skuodo raj. savivaldybė	32	37	48	67	67	98	206,3
Pasvalio raj. savivaldybė	60	103	120	133	149	163	171,7
Šiaulių apskritis	1 707	1 925	2 296	2 662	2 773	2 946	72,6
Akmenės raj. savivaldybė	112	155	159	182	174	186	66,1
Joniškio raj. savivaldybė	200	243	209	346	342	338	69,0

Vietovė/Metai	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Pokytis 2007-2012 m., proc.
Kelmės raj. savivaldybė	108	155	178	215	240	266	146,3
Pakruojo raj. savivaldybė	122	131	165	174	155	173	41,8
Radviliškio raj. savivaldybė	250	286	321	356	373	399	59,6
Šiaulių m. savivaldybė	755	752	1 044	1 140	1 244	1 344	78,0
Šiaulių raj. savivaldybė	160	203	220	249	245	240	50,0

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Apibendrinimas

55) Pakruojo rajono savivaldybėje veiklą vykdančių statybos įmonių skaičius – vienas mažiausių apskrityje, kaip ir šių įmonių bei bendrovių atliktų darbų apimtys;

56) Gyvenamųjų namų statybos rodikliai Pakruojo raj. savivaldybėje analizuojamu laikotarpiu padidėjo;

57) Negyvenamųjų namų statybos rodikliai Pakruojo raj. savivaldybėje tendencingai mažėjo;

58) Statybos apimčių mažėjimo tendencijos Pakruojo rajone panašios į šalies ir apskrities rodiklius ir sietinos su ekonominiu nuosmukių;

59) 2012 m. Pakruojo raj. savivaldybėje didžioji dalis gyvenamojo fondo buvo kaimo vietovėse;

60) 2007-2012 m. laikotarpiu Pakruojo raj. savivaldybės naudingas gyvenamojo fondo plotas, tenkantis vienam gyventojui, augo;

61) 2007-2012 m. laikotarpiu Pakruojo raj. savivaldybėje augo asmenų (šeimų) skaičius, kuriems išnuomotas socialinis būstas, o taip pat asmenų (šeimų) skaičius, buvusių sąrašuose socialiniam būstui nuomoti – šis augimas atitiko bendras šalies ir apskrities tendencijas ir sietinas su ekonominiu nuosmukių.

3.3.4. Turizmas ir kultūros paveldas

Turizmas. Apgyvandinimo paslaugos yra vienas iš svarbiausių turizmo paslaugų komplekso elementų vartotojui, kadangi apgyvandinimo paslaugų pasiūla ir kokybė gali nulemti turisto kelionės trukmę, kitų, susijusių paslaugų ir pramogų pasirinkimą, kelionės maršrutą ir apsisprendimą dar kartą sugrįžti į tą pačią vietovę. Viena iš svarbiausių turizmo infrastruktūros dalių – apgyvandinimo įstaigų tinklas.

3.3.4.1 lentelė. Apgyvandinimo įstaigų skaičius 2007-2012 m., vnt.

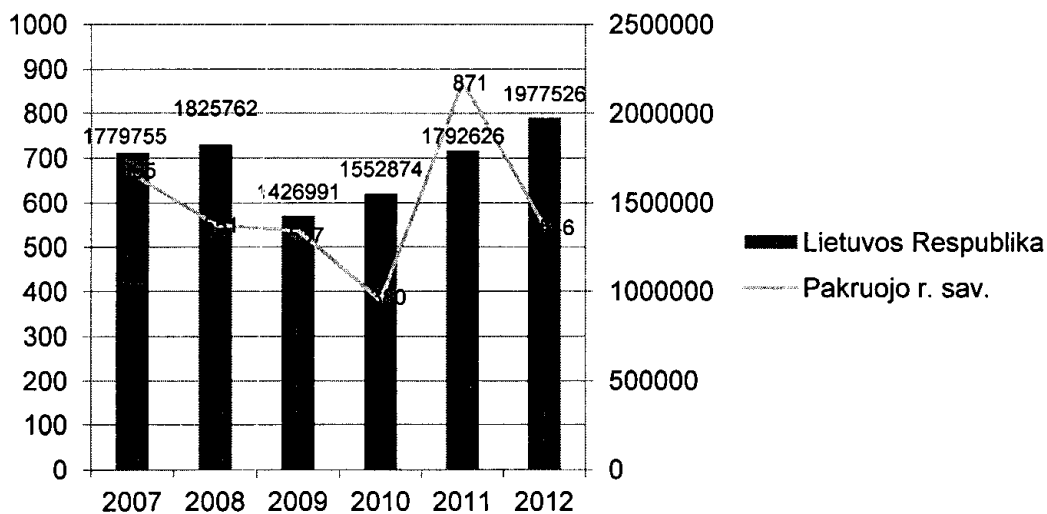
Vietovė/Metai	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Pokytis 2007-2012 m., proc.
Lietuvos Respublika	748	810	807	908	966	1 032	38,0
Skuodo raj. savivaldybė	2	2	2	2	2	1	-50,0
Pasvalio raj. savivaldybė	4	4	4	4	5	5	25,0
Šiaulių apskritis	36	37	39	43	44	45	25,0
Akmenės raj. savivaldybė	3	3	3	3	2	2	-33,3
Joniškio raj. savivaldybė	2	2	2	2	2	2	0,0
Kelmės raj. savivaldybė	5	5	5	5	5	7	40,0
Pakruojo raj. savivaldybė	1	1	1	1	2	2	100,0
Radviliškio raj. savivaldybė	3	4	4	4	4	4	33,3

Vietovė/Metai	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Pokytis 2007-2012 m., proc.
Šiaulių m. savivaldybė	15	16	15	17	18	16	6,7
Šiaulių raj. savivaldybė	7	6	9	11	11	12	71,4

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2012 m. pabaigoje Pakruojo rajono savivaldybės apgyvendinimo įstaigos sudarė 0,2 proc. visos šalies ir 4,4 proc. Šiaulių apskrities apgyvendinimo įstaigų, tai vienas mažiausių rodiklių apskrityje (tokį pat rodiklį turi Akmenės raj. ir Joniškio raj. savivaldybės). Apskrities mastu daugiausia apgyvendinimo įstaigų buvo Šiaulių mieste (35,5 proc.) ir Šiaulių raj. (26,7 proc.). 2007–2012 m. Pakruojo rajono apgyvendinimo įstaigų skaičius padvigubėjo, šis rodiklis analizuojamu laikotarpiu didėjo ir visoje šalyje, ir Šiaulių apskrityje, išskyrus Akmenės raj. savivaldybę (sumažėjo 33,3 proc.). Palyginamosiose savivaldybėse blogesnis apgyvendinimo įstaigų rodiklis yra Skuodo raj. savivaldybėje (tik 1 apgyvendinimo įstaiga ir 2007–2012 m. laikotarpyje jų skaičius sumažėjo).

2007–2010 m. apgyvendintų svečių skaičius Pakruojo rajone kasmet mažėjo (nuo 665 turistų 2007 m. iki 380 turistų 2010 m.), 2011 m. išaugo iki 871 svečio, o 2012 m. vėl sumažėjo iki 546 svečių. Bendras apgyvendinimo įstaigose apgyvendintų svečių skaičius 2007–2012 m. Pakruojo rajono savivaldybėje sumažėjo 17,9 proc., šalyje – išaugo 11,1 proc. 2012 m. Pakruojo rajono savivaldybės apgyvendinimo įstaigose apgyvendintų svečių skaičius sudarė tik 0,02 proc. šalies rodiklio (žr. 3.3.4.1 pav.)

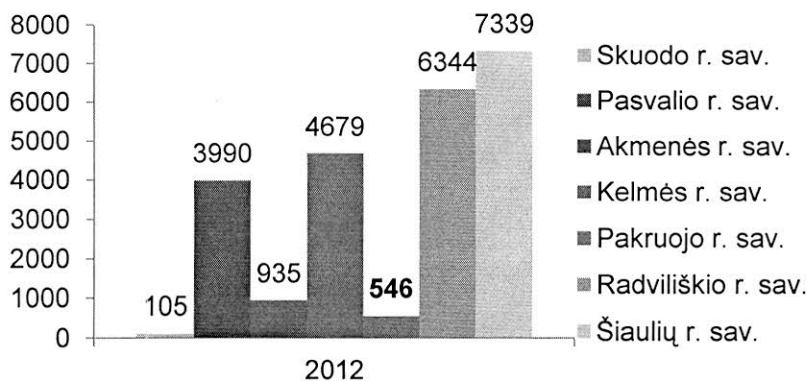
3.3.4.1 pav. Apgyvendinimo įstaigų apgyvendintų svečių skaičius Lietuvoje bei Pakruojo raj. savivaldybėje 2007–2012 m., vnt.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2012 m. Pakruojo raj. savivaldybės apgyvendinimo įstaigų apgyvendintų svečių skaičius, lyginant su kitomis Šiaulių apskrities savivaldybėmis, yra pats mažiausias, tačiau didesnis už Skuodo raj. savivaldybės rodiklį (tik 105 svečiai). Daugiausiai 2012 m. apgyvendinta svečių Šiaulių raj. savivaldybėje (7 339 svečiai) (žr. 3.3.4.2 pav.).

Maitinimo paslaugos, kaip ir apgyvendinimas yra svarbi turizmo paslaugų sudėtinė dalis. Išplėtotas maitinimo įstaigų tinklas, europietiškus standartus atitinkanti paslaugų kokybė ir geras maistas, sudaro teigiamą vietovės turistinį įvaizdį ir skatina pajamų iš turizmo augimą.

Remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2012 m. pabaigoje Pakruojo rajone veikė 8 maitinimo įstaigos (arba trečdaliu mažiau nei 2007 m.). Tai mažiausias apskrities rodiklis. Daugiau maitinimo įstaigų 2012 m. buvo ir lyginamosiose savivaldybėse (Pasvalio raj. savivaldybėje – 31 įstaiga, Skuodo raj. savivaldybėje – 10 įstaigų). Tarp Šiaulių apskrities savivaldybių daugiausia maitinimo įstaigų buvo Šiaulių mieste (122 įstaigos), iš rajonų – Šiaulių raj. savivaldybėje (20 įstaigų).

3.3.4.2 pav. Apgyvandinimo įstaigų apgyvendintų svečių skaičius Pakruojo raj. ir kitose savivaldybėse 2012 m., vnt.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2012 m. 1 000-iai Pakruojo rajono gyventojų teko 0,3 maitinimo įstaigos. Tai žemiausias rodiklis, lyginant su šalies, bendru Šiaulių apskrities, atskirų Šiaulių apskrities savivaldybių bei lyginamųjų savivaldybių rodikliais. 2007–2012 m. šis rodiklis Pakruojo raj. savivaldybėje sumažėjo 40,0 proc., kai apskrityje išaugo 14,3 proc., šalyje išaugo 22,2 proc. Labiausiai maitinimo įstaigų skaičius, tenkantis 1 000-iai gyventojų, nagrinėjamu laikotarpiu augo Akmenės raj. savivaldybėje (50,0 proc.), Pasvalio raj. savivaldybėje (37,5 proc.) ir Šiaulių raj. savivaldybėje (25,0 proc.).

3.3.4.2 lentelė. Maitinimo įstaigų skaičius, tenkantis 1 000-iai gyventojų 2007–2012 m., vnt.

Vietovė/Metai	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Pokytis 2007–2012 m., proc.
Lietuvos Respublika	0,9	1,0	0,9	1,0	1,0	1,1	22,2
Skuodo raj. savivaldybė	0,6	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5	-16,7
Pasvalio raj. savivaldybė	0,8	0,8	0,7	0,8	1,0	1,1	37,5
Šiaulių apskritis	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,8	14,3
Akmenės raj. savivaldybė	0,4	0,5	0,5	0,6	0,7	0,6	50,0
Joniškio raj. savivaldybė	0,6	0,5	0,4	0,5	0,6	0,7	16,7
Kelmės raj. savivaldybė	0,6	0,5	0,4	0,5	0,6	0,6	0,0
Pakruojo raj. savivaldybė	0,5	0,5	0,4	0,4	0,3	0,3	-40,0
Radviliškio raj. savivaldybė	0,6	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5	-16,7
Šiaulių m. savivaldybė	1,0	1,1	1,1	1,2	1,1	1,1	10,0
Šiaulių raj. savivaldybė	0,4	0,4	0,3	0,4	0,3	0,5	25,0

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Nors statistikos departamento duomenimis Pakruojo rajono savivaldybėje veikia 2 apgyvandinimo įstaigos (viešbutis ir svečių namai) bei 8 maitinimo įstaigos, PRSA duomenimis, rajone veikia 14 maitinimo ir apgyvandinimo įstaigų (3.3.4.3 lentelė).

Pagrindiniai lankytojai svečių namuose „Kruoja“ yra darbininkai (Pakruojo mieste), o viešbutyje „Stadala“ apsistoja dažniausiai turistai (Pakruojo rajone, prie Pakruojo dvaro). Apgyvendinimo paslaugos taip pat teikiamos ir Pakruojo „Atžalyno“ gimnazijos bendrabutyje, VšĮ Pakruojo neįgaliųjų užimtumo centre bei Linkuvos specialiosios mokyklos bendrabutyje.

Pakruojo rajone pastebimas maitinimo įstaigų išsidėstymo netolygumas: didžioji dalis maitinimo įstaigų įsikūrusios Pakruojo mieste, o mažesniuose miestuose ir kaimuose šių įstaigų koncentracija yra ženkliai mažesnė.

3.3.4.3 lentelė. Maitinimo ir apgyvendinimo įstaigos Pakruojo raj. savivaldybėje 2013 m.

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas
Maitinimo įstaigos		
1.	Virgrira, UAB	Vytauto Didžiojo g. 68, LT-83159 Pakruojis
2.	Vigra, V. Jokantienės IĮ	S. Dariaus ir S. Girėno g. 44, LT-83155 Pakruojis
3.	Klevas, S. Maurušaitienės IĮ	Kuosiškių k., Pakruojo sen., LT-83181 Pakruojo raj.
4.	Užuovėja, A. Kairio IĮ, filialas	Padubysio k. Pakruojo sen., LT-83250 Pakruojo raj.
5.	UAB „Pakruojo parkai“, karčema „Traktierius“	Karčemos g., Pakruojo k., LT-83166 Pakruojo raj.
6.	Danutės Michailovienės IĮ	Naujamiesčio g. 2, Lygumai, LT-83306, Pakruojo raj.
7.	UAB „Parketo gamyba“, kavinė „Gluosnis“	Vytauto Didžiojo 96, LT-83162, Pakruojis
8.	UAB „Pakruojo parketas“, restoranas „Kruoja“	Vytauto Didžiojo g. 32, LT-83157, Pakruojis
9.	Gojus, kavinė-baras, R. Tamašauskienės IĮ	Gimnazijos g. 20, Linkuva, LT-83435 Pakruojo raj.
10.	Trys ereliai, kavinė, E. Mozūro IĮ	Varpo g. 3, Linkuva, LT-83444 Pakruojo raj.
11.	Vygantas, UAB	Vilniaus g. 22A, LT-83157 Pakruojis
12.	MB „Pas Karoliną“	Vytauto Didžiojo g. 25B, LT-83154 Pakruojis
12.	GT, G. Šurnos IĮ	Vytauto Didžiojo g. 41, LT-83156 Pakruojis
12.	S.Indrišiūnienės IĮ	Joniškio g. 1, Pašvitinys, LT-83342, Pakruojo raj.
Apgyvendinimo įstaigos		
1.	Svečių namai „Kruoja“	Vytauto Didžiojo 32, Pakruojis
2.	Viešbutis „Stadala“ (Pakruojo dvaras)	Karčemos g., Pakruojo k., LT-83166 Pakruojo raj.

Šaltinis: Sudaryta remiantis rekvizitais.lt, VšĮ Pakruojo turizmo informacijos centras, PRSA duomenimis

Pakruojo rajono savivaldybėje veiklą vykdo VšĮ Pakruojo poilsio ir turizmo centras (toliau – Pakruojo TIC), kuris yra pagrindinis turizmo informacijos teikėjas rajone. Pakruojo TIC įsikūręs Pakruojo dvaro sodybos centriniuose rūmuose. Pakruojo TIC teikia turizmo informaciją užsienio ir Lietuvos turistams, atvykusiems ar planuojantiems aplankyti Pakruojo rajoną. Pagrindiniai Pakruojo TIC veiklos tikslai:

- 62) turizmo plėtra Pakruojo rajone;
- 63) kaupti ir skleisti turizmo informaciją;
- 64) reprezentuoti Pakruojo rajoną, rajono įžymias vietas bei kultūros paminklus.

Kitos teikiamos paslaugos:

- 65) gido paslaugos (po Pakruojo dvarą, Pakruojo miestą ir Pakruojo rajoną);
- 66) kelionių vadovo paslaugos (po Lietuvą);
- 67) maršrutų sudarymas (po Lietuvą);
- 68) prekyba keltų bilietais (su savimi turėti asmens dokumentus ir transporto priemonės dokumentus), turistiniais leidiniais, atvirukais, marškinėliais, suvenyrais su Pakruojo miesto, Pakruojo dvaro sodybos bei Lietuvos atributika;

69) turistinio inventoriaus nuoma (dvivietės baidarės, irklai ir liemenės).

Pasak VŠĮ „Pakruojo poilsio ir turizmo centras“, 2011 ir 2012 m. centre apsilankė atitinkamai 7 232 ir 8 801 asmenys (21,7 proc. augimas), o per 2013 m. pirmus tris ketvirčius poilsio ir turizmo centre apsilankė 8 616 žmonių.

Naudojant investicinių programų lėšas, Pakruojo dvaro sodybos pritaikymui turizmo reikmėms jau yra skirta 16,905 mln. Lt paramos. Šiuo metu dar yra įgyvendinami 5,207 mln. Lt vertės projektai. Pagal Lietuvos 2004–2006 m. bendrojo programavimo dokumentą įgyvendinti projektai: „Pakruojo dvaro sodybos pritaikymas turizmo reikmėms“ ir „Pakruojo dvaro sodybos pastatų ir jos teritorijoje esančios Kruojos upės pritaikymas viešiams turizmo poreikiams“. Naudojantis 2007–2013 m. Europos ekonominės erdvės ir Norvegijos finansinių mechanizmų parama įgyvendintas projektas – „Dalies Pakruojo dvaro sodybos pastatų rekonstrukcija ir pritaikymas kultūros ir viešosioms reikmėms“. Pagal 2007–2013 m. Sanglaudos skatinimo veiksmų programą yra įgyvendinami projektai: „Dalies Pakruojo dvaro sodybos pastatų restauravimas ir pritaikymas turizmo reikmėms“ ir „Pietinės Pakruojo dvaro sodybos dalies pastatų rekonstravimas ir kompleksinis teritorijos sutvarkymas, pritaikant visuomenės poreikiams“.

Kultūros paveldas. Kultūros vertybės, esančios Pakruojo rajone: urbanistikos paminklai, buvusios dvarų sodybos, malūnai, architektūros paminklai, istorijos, dailės, archeologijos ir mitologijos objektai. Didelė dalis Pakruojo kultūros paveldo objektų yra arba gali būti pritaikyti turizmo poreikiams.

Urbanistinį paveldą sudaro Žeimelio, Linkuvos ir Rozalimo urbanistikos centrai ir Lygumų miestelio istorinė dalis, kiekviena turinti išskirtinę raidą ir savitą miestelio centro bei aikštės kompoziciją. Pakruojo rajone gausu architektūrinių paminklų, iš kurių turizmo atžvilgiu įdomiausi yra buvusios dvaro sodybos, vėjo malūnai, Linkuvos karmelitų vienuolyno ir bažnyčios ansamblis, Rozalimo, Stačiūnų, Pašvitinio, Žeimelio bažnyčios statiniai (Didžioji ir Mažoji smuklės Žeimelyje, Mikniūnų užvažiuojamas kiemas (karčema ir kalvė), gaisrinės pastatas Pakruojyje ir kt.).

Pakruojo rajono buvusios dvarų sodybos (jų yra 17): Akmenėlių I, Akmenėlių II, Aukštadvario, Balsių, Dovydiškio, Geručių (Glebaus), Impolių, Klovainių (Krivaičių), Lašmenpamūšio, Linksmučių, Pakruojo, Pamūšio I, Pamūšio II, Pavezgių, Plonėnų, Rimkūnų, Vileišių.

Įspūdingiausia ir įdomiausia yra Pakruojo dvaro sodyba – viena didžiausių Lietuvoje išlikusių dvaro sodybų. 2005 m. agentūra „Faktum“ prie Lietuvos kultūros fondo užfiksavo, kad Pakruojo dvaras yra didžiausia Lietuvoje paminklosauginė dvaro sodyba, turinti architektūrinę, istorinę ir kraštovaizdinę vertę, pritaikyta turizmui ir rekreacijai. Pakruojo dvarvietė rašytiniuose šaltiniuose minima nuo 1531 m., dabartinis ansamblis pradėtas kurti 18 a. pabaigoje. Barono Vilhelmo fon Ropo iniciatyva ir lėšomis. Šiuo metu Pakruojo dvaro sodyboje yra 43 statiniai užimantys 48,2 ha plotą. Dalyje rekonstruotų dvaro pastatų teikiamos apgyvendinimo, maitinimo, salių nuomos, renginių organizavimo, aktyvaus poilsio paslaugos, organizuojamos teminės ekskursijos ir prarnogos. Pakruojo dvare kasmet vyksta tarptautiniai visuomeniniai kultūriniai renginiai – folkloro festivalis „Žiemgala“, baikerių suvažiavimo šventė, Hanza turgus – derliaus ir amatų šventė, bėgimas „Pakruojo dvaro takais“ ir kt. Atkūrus Pakruojo dvaro sodybą ir pritaikius ją daugiafunkciniam viešajam turizmui, dvaras ne tik bus išsaugotas kaip kultūros paveldo vertybė ateinančioms kartoms, bet ir taps kultūrinio, dalykinio turizmo, aktyvaus poilsio, sveikatingumo paslaugų židiniu, svarbia visos Lietuvos turizmo infrastruktūros ašimi ir katalizatoriumi.

Iš religinės paskirties statinių išsiskiria 16-17 a. Linkuvos karmelitų vienuolyno ir bažnyčios ansamblis, kuriame kasmet vyksta nemažai žmonių pritraukiantys Švč. Mergelės Marijos Škaplierinės atleidai (dar vadinami Škapliernos atleidais), medinės 18 a. Rozalimo Švč. Mergelės Marijos vardo ir 17 a. Stačiūnų Šv. Lauryno bažnyčios, neorenesansinė Pašvitinio Švč. Trejybės bažnyčia, klasicizmo bruožų turinti Žeimelio Šv. apaštalų Petro ir Povilo bažnyčia, neogotikinė Lygumų Švč. Trejybės bažnyčia ir kitos.

Išskirtinė Pakruojo rajono kultūros paveldo dalis – vėjo malūnai. Dabartiniame Kultūros vertybių registre suskaičiuojami 234 malūnai ar jų fragmentai, iš kurių 64 yra vėjo. 23 vėjo malūnai ar jų fragmentai yra išlikę Pakruojo rajone. Šie statiniai yra išskirtiniai rajono objektai atspindintys savivaldybės savitumą ir išskirtinumą, dėl šios priežasties vėjo malūnas pavaizduotas ir rajono herbe. Geriausiai išsilaikę malūnai su technologine įranga yra Bačiūnų, Diržių, Guostagalio, Kalpokų, Stačiūnų, Starkonių ir Vaišvydžių.

Pakruojo rajone yra nemažai istorijos objektų – tai kraštą garsinusių žmonių gimtinės, sodybos, kapai, įvairūs paminklai, žydų genocido aukų kapai. Kultūros vertybių registre įrašyta daugiau nei pusantro šimto dailės vertybių esančių Pakruojo rajone. Didžiąją tokių vertybių dalį sudaro koplytėlės, koplytstulpiai, kryžiai, altorėliai ir paveikslai bei skulptūros religinėmis temomis.

Pakruojo archeologijos ir mitologijos objektus sudaro 3 piliakalniai, 2 pilkapiai ir 2 pilkapynai, 1 alkakalnis, 14 kapinynų, 5 senkapiai, 2 senovės gyvenvietės, 2 senojo miesto vietos, 1 dvarvietė, 1 gynybinis įtvirtinimas bei 20 mitologinių akmenų, iš kurių 16 yra dubenuotieji akmenys. Visuomenei žinomiausi archeologijos paveldo objektai – piliakalniai ir alkakalniai, kurių Pakruojoje yra tik 4: Žeimelio piliakalnis, vadinamas Žydkapiu, Tričių ir Peleniškių, Kalnuočių piliakalniai su gyvenvietėmis bei Paežerių alkakalnis, vadinamas Kopyčkalniu.

Apibendrinimas

- 70) *Pakruojo rekreacinis arealas yra gana mažo potencialo;*
- 71) *Pakruojo rajone apgyvendinimo ir maitinimo infrastruktūra nėra išplėtotą, didžiausia maitinimo įstaigų koncentracija – Pakruojo mieste – tai riboja turizmo plėtrą;*
- 72) *Turizmo plėtrai didelę įtaką daro Pakruojo dvaro sodyba ir vėjo malūnai;*
- 73) *Pakruojo rajonas turi pakankamai daug kultūros paveldo objektų;*
- 74) *Kai kurie kultūros paveldo objektai yra gausiai lankomi turistų, tačiau didžioji dalis – apleisti, nuniokoti;*
- 75) *Rekonstravus įdomiausius paminklus, juos būtų galima pritaikyti turizmo poreikiams.*

3.3.5. Transportas ir susisiekimas

Pakruojo rajono savivaldybės nekerta tarptautiniai keliai ir magistralės. Susisiekimą rajone užtikrina savivaldybės teritoriją kertantys 7 krašto ir 39 rajoniniai keliai. Pakruojo rajonas turi sieną su Latvijos Respublika, yra įrengtas sienos kirtimo punktas. Pakruojo rajono administracinis centras – Pakruojo miestas, yra apie 40 km nutolęs nuo Šiaulių ir apie 49 km nuo Panevėžio miestų. Pakruojo rajono savivaldybė įsikūrusi šalies šiaurinėje dalyje. Nuo didžiųjų miestų Pakruojis nutolęs: nuo Vilniaus – 184 km, nuo Kauno – 152 km, nuo Klaipėdos – 200 km.

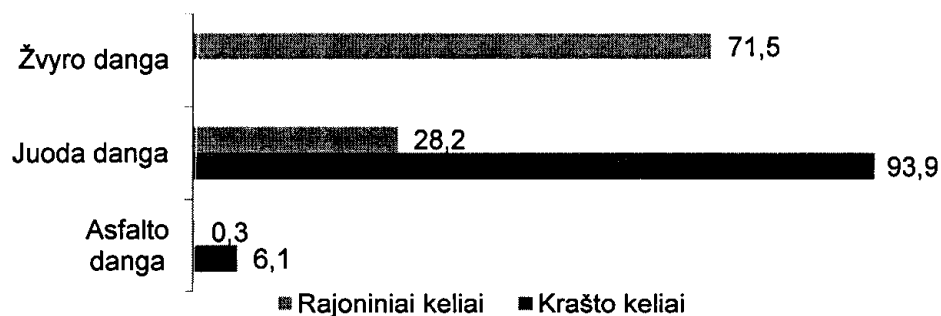
Per Pakruojo rajoną eina geležinkelio linija, jungianti rajoną su Radviliškio miestu. Rajone yra viena stotis, įsikūrusi Jovarų kaime. Traukinių transportu vykdomas tik krovinių pervežimas, gabenami vietinės, rajoninės reikšmės kroviniai. Oro transporto Pakruojo raj. savivaldybėje

nėra, o trūkstant sraunių upių nevykdomas ir vandens transportas. Dviračių transporto sistema rajone nėra išvystyta – yra tik pavieniai dviračių takai.

Kelių dangos. Vienas reikšmingiausių kelių būklės vertinimo rodiklių – esama kelių danga. Pakruojo rajone krašto keliai yra su asfalto ar juoda danga, žvyro dangos kelių nėra (žr. 3.3.5.1 paveikslą).

2011 m. Pakruojo rajone absoliučią daugumą (93,9 proc.) krašto kelių sudarė keliai su juoda danga, likusi dalis – asfalto danga (6,1 proc.). Kitokia situacija pastebima analizuojant rajoninius kelius. Absoliučią daugumą (71,5 proc.) sudarė žvyro dangos keliai, daugiau nei ketvirtadalį (28,2 proc.) – keliai su juoda danga, o likę 0,3 proc. – asfalto dangos keliai.

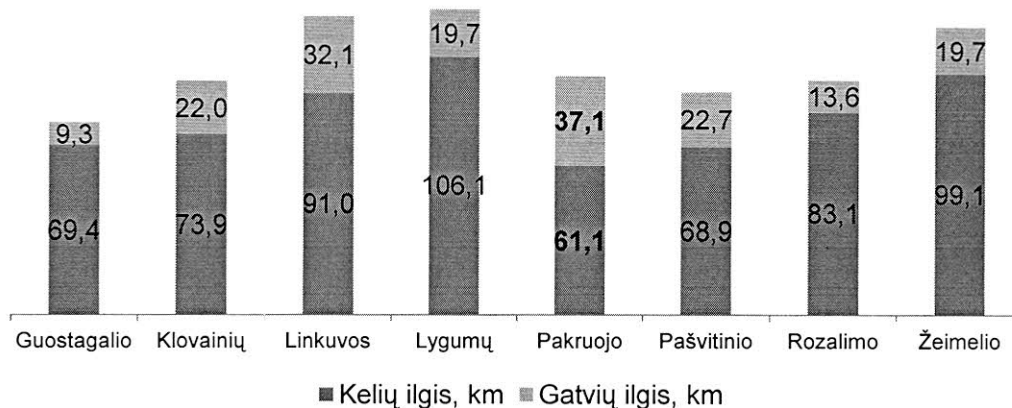
Pakruojo rajono savivaldybės vietinės reikšmės automobilių kelių ilgis 2012 m. pabaigoje buvo 1 088 km. Keliai su patobulinta danga sudarė 14,7 proc. (arba 159,3 km) visų savivaldybės vietinės reikšmės kelių, žvyrkeliai – 73,3 proc. (arba 797,8 km), grunto keliai – 12,0 proc. (arba 130,9 km). 2007-2012 m. vietinės reikšmės automobilių kelių su patobulinta danga Pakruojo rajone padidėjo 1,3 kilometru arba 0,8 proc. Gerinant vietinės reikšmės kelių būklę, susisiekimo patogumą, didesnę dėmesį reikėtų skirti rajono kelių asfaltavimui.

3.3.5.1 pav. Pakruojo rajono savivaldybės valstybinės reikšmės kelių pasiskirstymas pagal dangas, proc.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Pakruojo rajono transporto situacijos vertinimo apklausos parodė, kad ~50,0 proc. apklaustų transporto sektoriaus verslo atstovų, ~70,0 proc. tarybos narių bei 29,0 proc. gyventojų gerai įvertino esamą kelių tinklo išvystymą bei jo pakankamumą Pakruojo rajone. Kelių ir gatvių tinklo išvystymą Pakruojo rajone blogai ar labai blogai įvertino kas penktas (21,0 proc.) verslininkas, vienas tarybos narys iš 9 bei kiek daugiau nei kas šeštas (15,4 proc.) rajono gyventojas.

3.3.5.2 pav. Pakruojos rajono savivaldybės vietinės reikšmės kelių pasiskirstymas pagal seniūnijas, km

Šaltinis: sudaryta studijos autorių pagal seniūnijų duomenis

Pagal seniūnijas daugiausia gatvių yra Pakruojos seniūnijoje (37,1 km) ir Linkuvos seniūnijoje (32,1 km), mažiausiai – Guostagalio seniūnijoje (9,3 km) bei Rozalimo seniūnijoje (13,6 km). Daugiausia kelių yra Lygumų seniūnijoje (106,1 km) bei Žeimelio seniūnijoje (99,1 km), mažiausiai kelių yra Pakruojos seniūnijoje (61,1 km) ir Pašvitinio seniūnijoje (68,9 km).

Pėsčiųjų ir dviračių takai. Keliavimas pėsčiomis itin populiarus Pakruojos rajono gyventojų tarpe – kasdien pėsčiomis įvairiais tikslais keliauja 63,7 proc. respondentų, o bent kelis kartus per savaitę – 20,1 proc. Be keliavimo pėsčiomis, pastebimas ganėtinai aukštas važiuojančių dviračiais lygis – kasdien ar bent kelis kartus per savaitę dviračiais keliauja apie trečdalis apklaustųjų (atitinkamai 32,8 proc. ir 35,3 proc. gyventojų).

Pastaraisiais metais itin auga dviračio kaip susisiekimo priemonės populiarumas. Tai lemia sąlyginai žema transporto priemonės kaina, pigus jos išlaikymas, ekologiškumas. Tačiau neigiamos įtakos aktyvesniam dviračių naudojimui bei keliavimui pėsčiomis turi Pakruojos rajone silpnai išvystytas pėsčiųjų ir dviračių takų tinklas, kuris jungia tik pavienes atkarpas miestuose ar tarp gyvenviečių. Nenutrūkstamo pėsčiųjų ir dviračių takų tinklo nėra ir Pakruojos mieste. Daugelis Pakruojos rajono gyvenviečių gatvių neturi šaligatvių ir pėsčiųjų takų, o esami takai yra prastos būklės. Daugelis Pakruojos rajono kelių neturi šalikelių, pritaikytų saugiam pėsčiųjų ir dviračių judėjimui, todėl minėti eismo dalyviai priversti naudotis važiuojamąja kelio dalimi.

Remiantis atliktos apklausos duomenimis nustatyta, kad reikia tiesti naujus dviračių takus. 77,8 proc. tarybos narių ir 76,1 proc. gyventojų nurodė, kad šių takų labai reikia ar reikia. Už naujų dviračių takų tiesimo būtinybę itin aktyviai pasisakė apklausti Guostagalio, Linkuvos bei Pakruojos seniūnijų gyventojai.

Transporto priemonės. Remiantis VĮ „Regitra“ duomenimis (žr. 3.3.5.1 lentelę), matyti, kad bendras kelių transporto priemonių skaičius 2010–2013 m. periodu augo tiek Lietuvoje, tiek Pakruojos rajone. 2013 m. pradžioje, lyginant su tuo pačiu laikotarpiu 2010 m., kelių transporto priemonių skaičius šalyje išaugo beveik 5,0 proc., o Pakruojos rajone – 7,7 proc. Analizuojant kelių transporto priemonių skaičiaus pokyčius pagal transporto rūšį, matyti, kad 2010–2013 m. periodu sparčiausiai augo mopedų (šalyje – 41,2 proc., Pakruojos rajone – 75,8 proc.) ir motociklų (Lietuvoje – 10,1 proc., Pakruojos rajone – 7,2 proc.) skaičius. Šalyje keleivinių ir krovininių automobilių skaičius didėjo nežymiai, atitinkamai 4,0 proc. ir 1,7 proc., kai Pakruojos rajone šių kelių transporto priemonių skaičiaus augimas buvo ženklus: 7,1 proc. ir 9,5 proc.

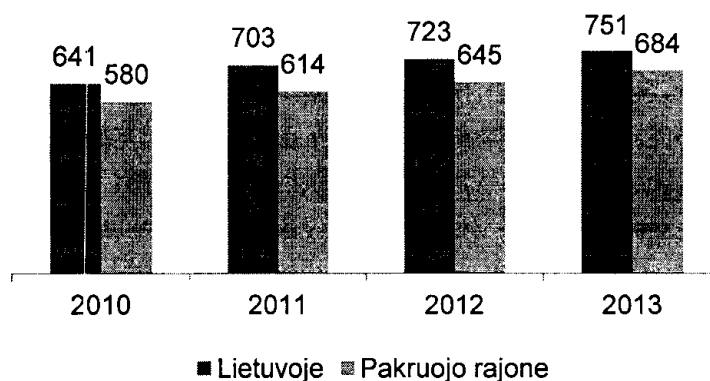
3.3.5.1 lentelė. Kelių transporto priemonių skaičius Lietuvoje ir Pakruojo raj. savivaldybėje 2010–2013 m., vnt.

Vietovė	Transporto priemonės rūšis	2010	2011	2012	2013	Pokytis 2010-2013 m., proc.
Pakruojo raj. savivaldybė	Mopedai	154	197	242	271	76,0
	Motociklai	426	428	439	457	7,3
	Lengvieji automobiliai	11 221	11 438	11 632	12 018	7,1
	Autobusai	84	85	86	85	1,2
	Krovininiai automobiliai	1 192	1 308	1 309	1 306	9,6
	Priekabos	1 147	1 190	1 236	1 292	12,6
	Iš viso	14 324	14 646	14 945	15 429	7,7
Lietuvos Respublika	Mopedai	15 050	17 385	19 552	21 250	41,2
	Motociklai	42 097	43 303	449 715	46 355	10,1
	Lengvieji automobiliai	1 726 462	1 734 047	1 747 557	1 797 721	4,1
	Autobusai	15 144	14 744	14 502	14 285	-5,7
	Krovininiai automobiliai	178 865	175 209	179 093	181 890	1,7
	Priekabos	156 102	159 860	168 405	176 381	13,0
	Iš viso	2 133 720	2 144 548	2 174 122	2 237 882	4,9

Šaltinis: VĮ „Regitra“, 2013

2010–2013 m. laikotarpiu kelių transporto priemonių skaičius, tenkantis 1 000-iui šalies ir Pakruojo rajono gyventojų, didėjo tiek šalyje (17,2 proc.), tiek Pakruojo rajone (17,9 proc.).

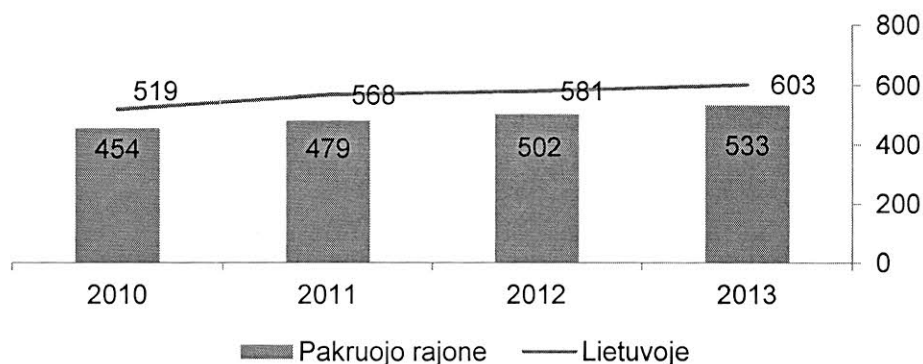
Pakruojo rajono rodiklis visu analizuojamu laikotarpiu buvo mažesnis nei šalies, tačiau kasmet didėjantis.

3.3.5.3 pav. Kelių transporto priemonių skaičius, tenkantis 1 000-iui Lietuvos ir Pakruojo rajono savivaldybės gyventojų, 2010–2013 m.

Šaltinis: VĮ „Regitra“, 2013

Vienas reikšmingiausių rodiklių, reprezentuojančių automobilizacijos lygį, – individualių lengvųjų automobilių skaičius tenkantis 1 000-iui gyventojų. Pakruojo rajone, kaip ir visoje šalyje, šis rodiklis augo, tačiau buvo mažesnis nei Lietuvos vidurkis.

3.3.5.4 pav. Individualių lengvųjų automobilių skaičius, tenkantis 1 000-iai Lietuvos ir Pakruojis rajono savivaldybės gyventojų, 2010–2013 m.

Šaltinis: VĮ „Regitra“, 2013

2007–2012 m. Lietuvoje, Šiaulių apskrityje ir daugelyje apskrities savivaldybių mažėjo keleivių, vežamų autobusais, skaičius, o taip pat vidutiniškai vienam keleiviui tenkančių kelionių autobusais skaičius.

Vidutiniškai vienam gyventojui Pakruojis rajono savivaldybėje 2012 m. teko 5,6 kelionės autobusu (tai mažiausias apskrities rodiklis, jis mažesnis ir už palyginamųjų savivaldybių rodiklius) (žr. 3.3.5.2 lentelę).

3.3.5.2 lentelė. Vidutiniškai vienam gyventojui tenkančių kelionių autobusu 2007-2012 m.

Vietovė/Metai	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Pokytis 2007-2012 m., proc.
Lietuvos Respublika	98,4	99,2	84,2	86,7	90,8	91,9	-6,6
Skuodo raj. savivaldybė	31,4	33,5	30,9	26,8	28,7	27,3	-13,1
Pasvalio raj. savivaldybė	10,2	8,7	6,4	5,2	5,7	5,6	-45,1
Šiaulių apskritis	83,2	82,5	72,7	72,9	70,9	65,1	-21,8
Akmenės raj. savivaldybė	23,1	20,3	15,9	14	14,6	14,8	-35,9
Joniškio raj. savivaldybė	25,6	29,7	21,4	21,8	16,8	23,1	-9,8
Kelmės raj. savivaldybė	27,8	34,8	37,6	33,2	22,2	19,3	-30,6
Pakruojis raj. savivaldybė	18,8	19,2	18,1	11,3	6,4	5,6	-70,2
Radviliškio raj. savivaldybė	19	21,3	9,5	9,8	10,3	7,1	-62,6
Šiaulių m. savivaldybė	191,4	186,2	166,2	168,2	167,3	151	-21,1
Šiaulių raj. savivaldybė	22,5	21,9	19,3	21,7	22,2	22,3	-0,9

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Nuo 2007 m. šis skaičius sumažėjo 70,2 proc., Šiaulių apskrityje vienam gyventojui tenkančių kelionių skaičius autobusu 2007–2011 m. sumažėjo 21,8 proc. (nuo 83,2 iki 65,1 kelionių), šalyje – 6,6 proc. (nuo 98,4 iki 91,9 kelionių). 2012 m. vienam Pakruojis rajono gyventojui teko 11 kartų mažiau kelionių autobusu nei vienam apskrities ir 16 kartų mažiau kelionių autobusu nei vienam šalies gyventojui.

Pakruojis rajono savivaldybėje susisiekimą autobusais (vežimo paslaugas) vykdo AB „Pakruojis autotransportas“, kurio 91 proc. akcijų valdo Pakruojis rajono savivaldybė, K. Matulio IĮ ir V. Pranskevičiaus IĮ. AB „Pakruojis autotransportas“ keleivių pervežimo paslaugas vykdo 47 vietinio reguliaraus susisiekimo maršrutais. Lietuvos Statistikos departamento duomenimis,

maršrutų skaičius 2012 m., lyginant su 2007 m., Pakruojo rajono savivaldybėje sumažėjo 28,7 proc. (nuo 66 maršrutų 2007 m. iki 47 maršrutų 2012 m.). Šis maršrutų skaičius sumažėjo 2008 m., ir nuo to laiko nesikeitė, nes šie 47 maršrutai buvo pripažinti visuomenei naudingi ir kompensuojami, taip pat 2008 m. buvo išduoti nauji leidimai vežti keleivius K. Matulio IĮ, V. Pranskevičiaus IĮ bei UAB „Panevėžio autobusų parkui“ – iš viso 8 maršrutams.

Pakruojo rajono savivaldybėje mažėjant keleivių vežimui kelių transportu, atitinkamai 17,40 proc. augo individualių lengvųjų automobilių skaičius 1 000-iui gyventojų (nuo 454 automobilių 2007 m. iki 533 automobilių 2012 m.).

Apibendrinimas

76) *Kelių transporto priemonių skaičius 1 000-iui gyventojų Pakruojo raj. sav. mažesnis nei Lietuvoje;*

77) *Pakruojo raj. savivaldybėje yra poreikis tiesti naujus dviračių takus ir gerinti kelių dangos būklę;*

78) *Gerinant susisiekimo situaciją, pirmiausiai reikėtų įvesti daugiau priemiestinių maršrutų, maršrutų į kaimus, gerinti autobusų parko būklę, suderinti patogesnius viešojo transporto grafikus⁶.*

3.3.6. Inžinerinė ir energetinė infrastruktūra

Pagal Pakruojo rajono gyventojų apklausos duomenis, bendrai komunalinio ūkio paslaugų kokybę vertinama vidutiniškai. Palankiau vertinamas vandens tiekimas bei atliekų tvarkymas, prasčiau – šildymas bei apšvietimas. Komunalinio ūkio ir aplinkos tvarkymo paslaugų kokybę palankiausiai vertinama Pašvitinio seniūnijoje, prasčiausiai – Rozalimo seniūnijoje.

Centralizuotas šilumos tiekimas. Pakruojo raj. savivaldybėje centralizuotas šilumos tiekimas vykdomas Pakruojo ir Linkuvos miestuose, Pakruojo kaime bei Klovainių miestelyje. Kelios katilinės Pakruojyje, Linkuvoje, Petrašiūnuose įrengtos pastatuose arba šalia jų. Centralizuotai šilumą tiekia UAB „Pakruojo šiluma“. Pagrindiniai šilumos vartotojai 2012 m. buvo gyventojai (74 proc.), savivaldybės įstaigos (15 proc.), valstybės biudžetinės įstaigos (4 proc.) ir kiti vartotojai (7 proc.). Apie 30 proc. Pakruojo miesto gyventojų naudojami centralizuotai tiekiamą šilumą. Šilumos gamybai naudojamos gamtinės dujos (45 proc.) ir biokuras (55 proc.). Bendras UAB „Pakruojo šiluma“ instaliuotas katilų galingumas siekia 26,3 MW. Gaminama šiluma apšildomas pastatų plotas virš 110 000 m². 2012 m. bendrovė pagamino 19,3 tūkst. MWh šiluminės energijos. 2012 m. baigtas įgyvendinti projektas „Pakruojo miesto centralizuoto šilumos tiekimo tinklų renovacija“. 2013 m. buvo baigtas rengti specialusis planas „Pakruojo rajono savivaldybės teritorijos dalių šilumos ūkio plėtros plano keitimas“⁷. Siekiant sumažinti šilumos kainą bei modernizuoti šilumos gamybą, 2013–2014 m. yra rekonstruojama Pakruojo rajoninė katilinė, įrengiant biokuro katilą su kondensaciniu ekonomizeriu.

Elektros energijos tiekimas. Elektros paskirstymo tinklas Pakruojo rajone išvystytas gerai. Elektra tiekama iš 0,4 kV ir 10 kV linijų. Didžioji dalis elektros tinklų perdavimo linijų yra geros būklės. Savivaldybėje, kaip ir visoje šalyje, elektros energiją gyventojams tiekia AB „LESTO“.

Vandens tiekimas ir nuotekų tvarkymas. Pakruojo rajone centralizuotai vandenį tiekia bei nuotekas tvarko UAB „Pakruojo vandentiekis“. UAB „Pakruojo vandentiekis“ 2012 m. aptarnavo Pakruojo ir Linkuvos miestus, Rozalimo, Lygumų, Pašvitinio, Klovainių, Žeimelio

⁶ Remiantis Pakruojo rajono transporto plėtros galimybių studija, 2013.

⁷ Patvirtintas Pakruojo rajono savivaldybės tarybos 2013 m. spalio 16 d. sprendimu Nr. T-255

miestelius ir 22 kaimus. Bendrovė eksploatavo 27 vandenvietes, 31 artezinį gręžinį, 2 vandentiekio bokštus, 14 vandens gerinimo įrenginių, 149,5 km geriamo vandens tinklų, 98,8 km buitinių nuotekų tinklų. 2013 m. prie bendrovės vandentiekio tinklų buvo prisijungę 46 proc. aptarnaujamos teritorijos gyventojų, išgauta 325,6 tūkst. m³ vandens, tačiau netektys sudarė 31,3 proc.

2012 m. surinkta ir išvalyta 428 tūkst. m³ nuotekų. 2013 m. prie nuotekų sistemos, aptarnaujamoje teritorijoje, buvo prisijungę 35 proc. gyventojų. Rajone prasta nuotekų vamzdinių būklė. Vamzdžiai sutrūkinėję, sujungimai nesandarūs, į tinklus patenka gruntinis vanduo, vamzdžiai užsikemša.

Pagal Pakruojo rajono gyventojų apklausos duomenis, UAB „Pakruojo vandentiekis“ teikiamos paslaugos vertinamos vidutiniškai, nors geriamojo vandens kokybė laikoma gera. Geriamojo vandens kokybė bei vandens ir nuotekų pajungimo paslaugos kur kas prasčiau, nei kitose seniūnijose, vertinamos Guostagalio ir Rozalimo seniūnijose. Geriausiai UAB „Pakruojo vandentiekis“ teikiamos paslaugos vertinamos Linkuvos seniūnijoje.

UAB „Pakruojo vandentiekis“ įgyvendina projektą „Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros renovavimas ir plėtra Pakruojo rajone“. Įgyvendinant projektą, pakloti vandentiekio ir nuotekų tinklai Pakruojo miesto centre ir Taikos kvartale, Linkuvos mieste ir Jovarų kaime, pastatyti vandens gerinimo įrenginiai ir dumblo saugojimo aikštelė Pakruojo mieste, rekonstruotos Linkuvos ir Klovainių nuotekų valyklos. Pilnai įgyvendinus projektą prie vandentiekio ir nuotekų tinklų galės prisijungti virš 1 700 gyventojų.

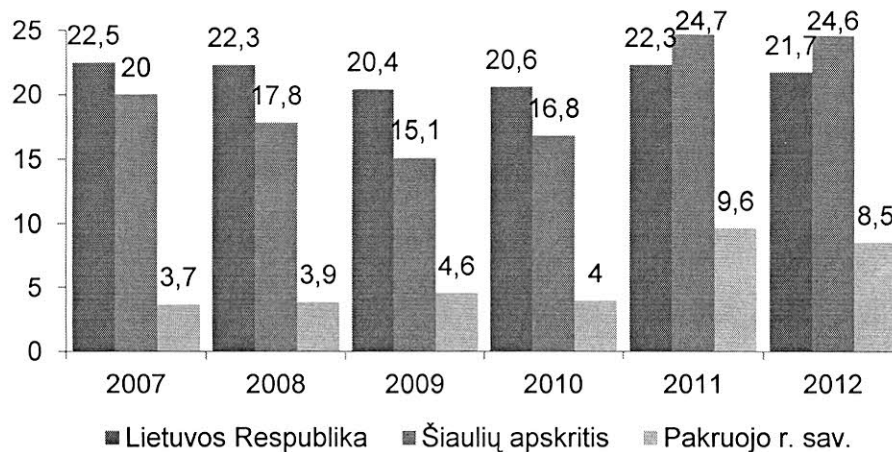
Remiantis Pakruojo rajono savivaldybės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialiuoju planu, patvirtintu 2010 m., iki 2014 m. pabaigos 95 proc. rajono gyventojų turi būti aprūpinti viešojo vandens tiekėjo tiekiamu geriamuoju vandeniu bei teikiamomis nuotekų tvarkymo paslaugomis.

Apibendrinimas	
79)	<i>Pagrindiniai šilumos vartotojai Pakruojo raj. savivaldybėje analizuojamu laikotarpiu buvo gyventojai, o pagrindiniai vandens vartotojai – pramonės ir verslo sektorius;</i>
80)	<i>Pakruojo raj. savivaldybėje centralizuotai šilumą tiekia UAB „Pakruojo šiluma“, elektros energiją – AB „LESTO“, vandenį tiekia ir nuotekas tvarko – UAB „Pakruojo vandentiekis“;</i>
81)	<i>Pakruojo raj. savivaldybėje reikėtų kelti komunalinio ir aplinkos tvarkymo specialistų kvalifikaciją, įdarbinti jų daugiau, reikalingas geriamo vandens kokybės gerinimas, nuotekų šalinimo / valymo tinklų plėtra, apšvietimo gatvėse gerinimas ir pan.</i>

3.3.7. Aplinkosauga

Oro tarša. Išmestų teršalų kiekis, tenkantis vienam gyventojui, 2012 m. Pakruojo raj. savivaldybėje siekė 8,5 kg, rodiklis buvo beveik 2,9 kartus mažesnis nei Šiaulių apskrityje ir 2,5 kartus mažesnis nei šalyje (žr. 3.3.7.1 pav.). Didžiausias Šiaulių apskrities teršėjas – Akmenės raj. savivaldybė, jos išmestų teršalų kiekis, tenkantis vienam gyventojui, 2012 m. siekė 229,2 kg. Mažiau nei Pakruojo raj. savivaldybė orą Šiaulių apskrityje teršia Šiaulių miestas (4,2 kg, tenkantys 1 gyventojui) ir Šiaulių raj. savivaldybė (4,6 kg, tenkantys 1 gyventojui), iš palyginamųjų savivaldybių – Skuodo raj. savivaldybė (1,8 kg, tenkantys 1 gyventojui).

2007–2012 m. laikotarpiu Pakruojo raj. savivaldybėje, kaip ir Šiaulių apskrityje išmestų teršalų kiekis, tenkantis vienam gyventojui, didėjo (atitinkamai 1,3 karto Pakruojo raj. savivaldybėje ir 23,0 proc. Šiaulių apskrityje). Tuo tarpu šalyje yra fiksuojamas rodiklio mažėjimas – per šešerius metus išmestų teršalų kiekis, tenkantis vienam gyventojui, Lietuvoje sumažėjo 3,6 proc.

3.3.7.1 pav. Išmestų teršalų kiekis tenkantis vienam gyventojui Lietuvoje, Šiaulių apskrityje ir Pakruojos raj. savivaldybėje 2007–2012 m., kg

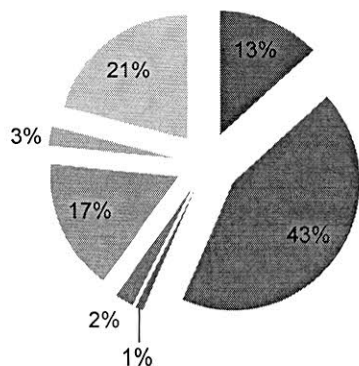
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2012 m. Pakruojos raj. savivaldybėje didžiausią išmestų teršalų kiekį, kaip ir Lietuvoje, sudarė dujinės ir skystosios medžiagos – 148,4 t Pakruojos raj. savivaldybėje (43 proc.) bei 61026,9 t (49 proc. Lietuvoje).

Tuo tarpu mažiausiai Pakruojos rajone yra išmetama sieros dioksido – 3,4 t arba 1 proc., Lietuvoje mažiausią išmestų teršalų kiekį sudaro lakūs, kietosios medžiagos ir fluoras bei kiti teršalai – po 3 proc. (atitinkamai 3 837,2 t ir 4 023,2 t). Pakruojos raj. savivaldybėje fluoras bei kiti teršalai sudaro vieną didesnių teršalų grupių – 71,1 t arba 21 proc. visų rajono teršalų.

Remiantis Pakruojos rajono savivaldybės aplinkos oro kokybės valdymo 2011–2015 m. programa, Pakruojos rajone aplinkos orą daugiausia teršia automobilių transportas ir įmonės: UAB „Pakruojos šiluma“, AB „Klovainių skalda“, AB „Dolomitas“, UAB „Šiaulių agrocentras“, AB „Panevėžio keliai“.

Pakruojos rajono savivaldybė

Lietuvos Respublika

3.3.7.2 pav. Išmestų teršalų kiekio sudėtis Pakruojos rajono savivaldybėje ir šalyje 2012 m., proc.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Atliekų tvarkymas. Pakruojo raj. savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistema yra integrali regioninės sistemos dalis. Komunalinių atliekų tvarkymą Šiaulių regiono savivaldybėse koordinuoja VšĮ „Šiaulių regiono atliekų tvarkymo centras“. Komunalinės atliekos Pakruojo rajono savivaldybėje yra tvarkomos vadovaujantis Pakruojo rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo taisyklėmis ir kitais LR atliekų tvarkymą reglamentuojančiais teisės aktais. Komunalines atliekas rajone surenka UAB „Pakruojo komunalininkas“.

2007–2012 m. bendras nuotekų išleidimas Pakruojo raj. savivaldybėje sumažėjo 12,0 proc. (nuo 525 tūkst. m³ 2007 m. iki 462 tūkst. m³ 2012 m.). Visos šios nuotekos buvo išvalytos iki normos. Įgyvendinamos vandensaugos priemonės žemės ūkyje, pramonėje, nuotekų surinkimo tinklų infrastruktūros plėtra, nuotekų valymo įrenginių modernizavimas užtikrino, kad į paviršinius vandenį su nuotekomis išleidžiamų teršalų kiekis mažėtų. 2009 m. ir 2010 m. upių vandens kokybės atitiktis normoms valstybinio monitoringo vietose pagal bendrojo azoto, amonio azoto, nitratų, bendrojo fosforo, fosfatų vidutines koncentracijas ir BDS7 vertes nemažėja, vandens telkinių aplinkosauginė būklė neprastėja, o netgi gerėja.

Apibendrinimas

82) *Teršalų, išmetamų į atmosferą, kiekis vienam gyventojui Pakruojo raj. savivaldybėje yra mažesnis nei šalyje ir apskrityje, tačiau 2007–2012 m. laikotarpiu šis rodiklis savivaldybėje didėjo, o šalyje – mažėjo.*

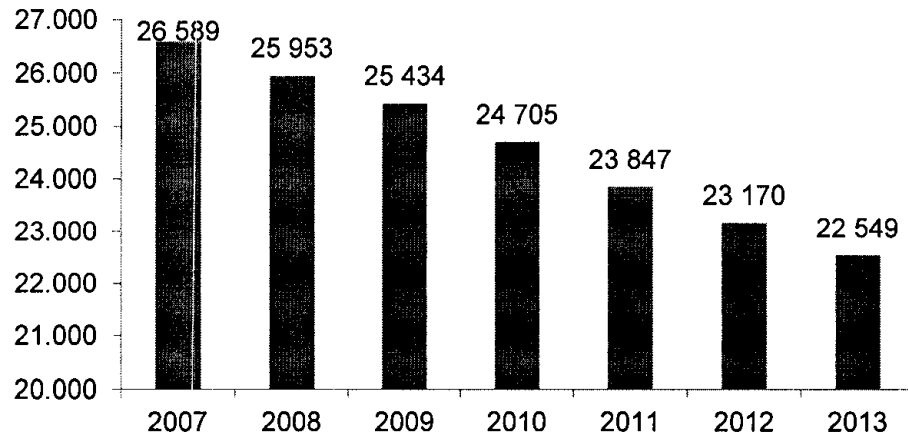
83) *Bendras išleidžiamų nuotekų kiekis Pakruojo raj. savivaldybėje nuo 2007 m. sumažėjo.*

84) *Pakruojo raj. savivaldybėje reikalingas efektyvesnis atliekų rūšiavimas, atliekų surinkimo ir išvežimo modernizavimas.*

3.4. Socialinė aplinka

3.4.1. Demografinė situacija

2013 m. pradžioje Pakruojo raj. savivaldybėje gyveno 22 549 gyventojai. Tai sudarė 7,8 proc. Šiaulių apskrities ir 0,8 proc. šalies gyventojų. Gyventojų skaičius savivaldybėje, kaip ir visoje šalyje, 2007–2013 m. laikotarpiu mažėjo. 2013 m. pradžioje Pakruojo raj. savivaldybėje gyveno 4 040 gyventojų (15,2 proc.) mažiau nei 2007 m. pradžioje (žr. 3.4.1.1 pav.). Tuo tarpu šalyje tuo pačiu laikotarpiu gyventojų skaičiaus mažėjimas buvo ne toks spartus, apie 8,6 proc. Gyventojų skaičius Lietuvoje mažėjo dėl prastėjančios šalies ekonominės–socialinės būklės, didėjančios emigracijos, sumažėjusio gimstamumo ir padidėjusio mirtingumo, tai ypatingai jaučiama kaimiškiosiose vietovėse (kokia ir yra Pakruojo rajono savivaldybė).

3.4.1.1 pav. Pakruojis raj. savivaldybės gyventojų skaičius 2007–2013 m. pradžioje

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2012 m. Pakruojis raj. savivaldybėje darbingo amžiaus gyventojai sudarė 59,8 proc. (13 766 tūkst.), vaikai (iki 15 metų amžiaus) – 16,1 proc. (3 853 tūkst.), pensinio amžiaus žmonės – 24,1 proc. (5 551 tūkst.) visų gyventojų (žr. 3.4.1.1 pav.). 2007–2012 m. savivaldybėje mažėjo vaikų iki 15 metų amžiaus, daugėjo darbingo amžiaus ir pensinio amžiaus gyventojų dalis bendroje gyventojų skaičiaus struktūroje.

3.4.1.1 lentelė. Demografinės senatvės koeficientas 2007–2012 m.

Vietovė/Metai	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Pokytis 2007–2013 m., proc.
Lietuvos Respublika	104	110	114	116	120	122	124	19,2
Skuodo raj. savivaldybė	100	108	113	117	132	139	149	49,0
Pasvalio raj. savivaldybė	107	113	119	124	132	137	140	30,8
Šiaulių apskritis	101	108	114	117	125	130	134	32,7
Akmenės raj. savivaldybė	98	106	115	120	137	143	149	52,0
Joniškio raj. savivaldybė	99	105	112	117	127	132	138	39,4
Kelmės raj. savivaldybė	117	125	131	134	146	153	157	34,2
Pakruojis raj. savivaldybė	98	104	109	114	122	128	133	35,7
Radviliškio raj. savivaldybė	103	108	114	117	124	129	132	28,2
Šiaulių m. savivaldybė	99	107	113	116	121	124	126	27,3
Šiaulių raj. savivaldybė	96	103	106	111	117	125	129	34,4

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2007–2013 m. demografinės senatvės koeficientas⁸ Pakruojis raj. savivaldybėje didėjo, jis kito nuo 98 iki 133, t.y. 35,7 proc., Lietuvos Respublikoje – 19,2 proc. Šiaulių apskrityje šis koeficientas didėjo 32,7 proc. Nors demografinės senatvės koeficientas Pakruojis raj.

⁸ Demografinės senatvės koeficientas - pagyvenusių (60 metų ir vyresnio amžiaus) žmonių skaičius, tenkantis šimtui vaikų iki 15 metų amžiaus (Lietuvos Statistikos Departamentas prie LR Vyriausybės)

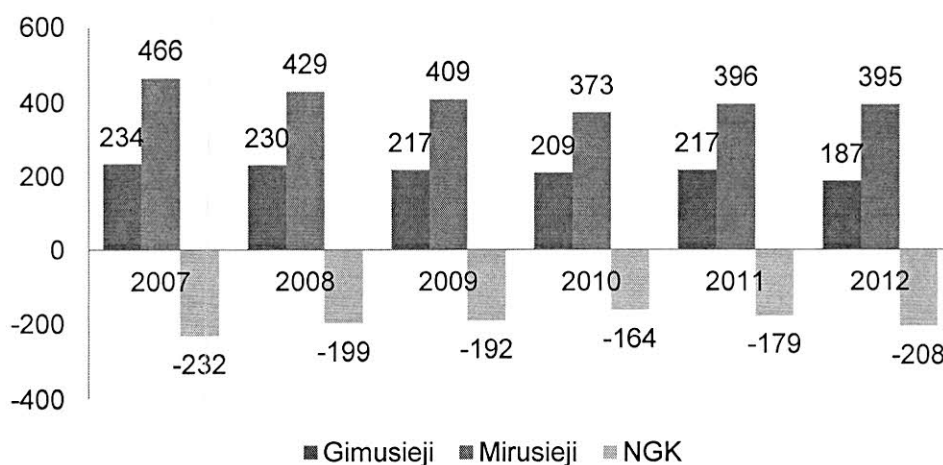
savivaldybėje didėjo labiau nei apskrityje ir šalyje, bet 2013 m. šis koeficientas buvo vienas mažiausių tarp apskrities savivaldybių (dar mažesnis 2013 m. buvo Radviliškio raj. savivaldybėje – 132, Šiaulių raj. savivaldybėje – 126 ir Šiaulių mieste - 129), rodiklis taip pat buvo mažesnis nei palyginamosiose savivaldybėse. Padidėjęs demografinės senatvės koeficientas rodo, kad visuomenė Pakruojo raj. savivaldybėje senėjo labiau nei Lietuvoje ir panašiai kaip Šiaulių apskrityje.

Gyventojų pasiskirstymas pagal lytį Pakruojo raj. savivaldybėje 2007–2013 m. buvo panašus. 2013 m. vyrai sudarė apie 47 proc. gyventojų (šalyje ir apskrityje – 46 proc.), moterys – apie 53 proc. gyventojų (šalyje ir apskrityje – 54 proc.).

2012 m. Pakruojo raj. savivaldybėje gimė 47 naujagimiais (apie 20,1 proc.) mažiau nei 2007 m. Analizuojamu laikotarpiu gimusiųjų naujagimių skaičius šalyje ir apskrityje taip pat mažėjo (šalyje – 1,5 proc., apskrityje – 6,8 proc.). Iš nagrinėjamų savivaldybių gyventojų gimstamumas padidėjo Skuodo raj. savivaldybėje (10,1 proc.) ir Šiaulių mieste (6,5 proc.). Mažėjančio gimstamumo pagrindinės priežastys yra šeimos politika bei ekonominė šalies būklė. Reikia paminėti ir socialinių paslaugų įtaką, kuri yra labai svarbi, apsisprendžiant gimdyti vaikus.

Mirusiųjų skaičius Pakruojo raj. savivaldybėje 2007–2010 m. mažėjo (nuo 466 mirusiųjų iki 373 mirusiųjų, arba 20,0 proc.), o nuo 2011 m. vėl pradėjo didėti ir 2012 m. siekė 395 mirusiuosius. Šalyje ir Šiaulių apskrityje mirusiųjų skaičius 2007–2012 m. laikotarpiu mažėjo (atitinkamai 10,3 proc. ir 10,7 proc.). Mirusiųjų skaičiaus mažėjimą labiausiai lėmė gerėjanti sveikatos priežiūros paslaugų kokybė.

Didesnis gimstamumas nei mirtingumas lemia teigiamą natūralią gyventojų kaitą (toliau - NGK). 2007–2012 m. laikotarpiu Pakruojo raj. savivaldybėje NGK svyravo nuo 232 asmenų 2007 m. iki 208 asmenų 2012 m., neigiamas NGK rodiklis fiksuojamas ir šalyje (rodiklis analizuojamu laikotarpiu gerėjo), ir apskrityje (rodiklis taip pat gerėjo). Neigiamas NGK rodiklis taip pat fiksuojamas visose nagrinėjamose savivaldybėse. Žemas gimstamumas ir didelis mirtingumas rodo demografinės pusiausvyros praradimą – neatsinaujinantį gyventojų skaičių ir sparčiai senėjančią visuomenę.

3.4.1.2 pav. Gimusieji, mirusieji ir NGK Pakruojo rajono savivaldybėje 2007–2012 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Išlaikomų vaikų, tenkančių 100-ai gyventojų Pakruojo raj. savivaldybėje, skaičius nežymiai mažėjo, Lietuvos Respublikoje nekito nuo 2009 m., Šiaulių apskrityje – nuo 2010 m., Pakruojo raj. savivaldybėje šis skaičius labiausiai mažėjo dėl gimstamumo mažėjimo arba pensinio amžiaus žmonių skaičiaus didėjimo.

Gyventojų tankis⁹ Pakruojo raj. savivaldybėje 2013 m. pradžioje siekė 17,1 gyventojų/1 km². Atitinkamai apskrityje – 34,0 gyventojai/1 km², šalyje – 45,5 gyventojai/1 km². Pakruojo raj. savivaldybėje gyventojų tankio rodiklis yra mažiausias tarp apskrities savivaldybių, mažesnis už palyginamąsias savivaldybes ir 62,4 proc. mažesnis nei šalies rodiklis.

Pakruojo raj. savivaldybė yra kaimiška savivaldybė, nes kaime 2012 m. gyveno daugiau nei 71 proc. gyventojų. 2012 m. lyginant su 2007 m., gyventojų kaime pokytis buvo -13,9 proc., o mieste -10,1 proc. 2012 m. Pakruojo raj. savivaldybėje žmonės labiau gyveno kaime nei mieste (kaime – 16613 gyventojai, o mieste – 6 557 gyventojai).

3.4.1.2 lentelė. Gyventojų pasiskirstymas Pakruojo raj. savivaldybėje pagal gyvenamąją vietą, 2007–2012 m., tūkst.

Gyvenamoji vieta	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Pokytis 2007–2012 m., proc.
Miestas ir kaimas	26 589	25 953	25 434	24 705	23 847	23 170	-12,9
Miestas	7 297	7 171	7 075	6 961	6 716	6 557	-10,1
Kaimas	19 292	18 782	18 359	17 744	17 131	16 613	-13,9

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Svarbus savivaldybę apibūdinantis rodiklis yra migracija, parodantis skirtumą tarp išvykstančiųjų ir atvykstančiųjų gyventojų skaičiaus. Analizuojant 2007–2012 m. vidaus ir tarptautinę migraciją Pakruojo raj. savivaldybėje, atvykusiųjų skaičius didėjo visą analizuojamą laikotarpį, išskyrus 2008–2010 m., o išvykusiųjų skaičius didėjo nuo 2008 m. iki 2010 m. Neto migracija padidėjo 2,5 proc., vadinasi, atotrūkis tarp atvykusiųjų ir išvykusiųjų skaičiaus didėjo. Analizuojamu laikotarpiu labiausiai neto migracija padidėjo Šiaulių raj. savivaldybėje (101,5 proc.), taip pat didėjo Joniškio raj. savivaldybėje (53,5 proc.), Radviliškio raj. savivaldybėje (7,5 proc.) ir Skuodo raj. savivaldybėje (41,9 proc.). Visose kitose analizuojamose savivaldybėse neto migracijos rodiklis mažėjo, t.y. emigracijos situacija gerėjo. Lietuvoje sumažėjimas siekė 2,4 proc., Šiaulių apskrityje – 18,5 proc.

3.4.1.2 lentelė. Vidaus ir tarptautinė migracija 2007–2012 m.

Vietovė/Metai	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Pokytis 2007–2012 m., proc.
Lietuvos Respublika	-21 774	-16 453	-32 013	-77 944	-38 178	-21 257	-2,4
Skuodo raj. savivaldybė	-339	-400	-320	-512	-408	-481	41,9
Pasvalio raj. savivaldybė	-375	-294	-403	-650	-502	-290	-22,7
Šiaulių apskritis	-4 555	-3 735	-5 585	-11 428	-5 774	-3 713	-18,5
Akmenės raj. savivaldybė	-447	-499	-662	-874	-518	-393	-12,1
Joniškio raj. savivaldybė	-312	-287	-494	-879	-541	-479	53,5
Kelmės raj. savivaldybė	-600	-537	-688	-1 005	-612	-432	-28,0
Pakruojo raj. savivaldybė	-404	-320	-537	-694	-498	-414	2,5
Radviliškio raj.	-531	-696	-830	-1 571	-827	-571	7,5

⁹ Gyventojų tankis - gyventojų skaičius 1 km²

Vietovė/Metai	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Pokytis 2007–2012 m., proc.
savivaldybė							
Šiaulių m. savivaldybė	-2 056	-1 392	-1 504	-4 451	-1 828	-1 011	-50,8
Šiaulių raj. savivaldybė	-205	-4	-870	-1 954	-950	-413	101,5

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2013 m. Eurostato atliktos demografinės Lietuvos projekcijos iki 2060 m. duomenimis, nuo 2010 iki 2060 m. gyventojų Lietuvoje sumažės 19,6 procento. Be to, šiuo laikotarpiu Lietuvoje gerokai sumažės vaikų ir darbingo amžiaus (15-64 metų) gyventojų skaičius, o senyvų (65 metų ir vyresnių) gyventojų skaičius padidės beveik du kartus.

Apibendrinimas
85) Pakruojo rajono savivaldybėje fiksuojamas tendencingas gyventojų skaičiaus mažėjimas; mažėjantis, tačiau aukštas mirtingumas bei sparčiausiai apskrityje mažėjantis gimstamumas;
86) Pakruojo rajono savivaldybėje fiksuojama maža darbingo amžiaus gyventojų dalis bei senstanti visuomenė.

3.4.2. Užimtumas ir darbo rinka

Užimtųjų skaičius 2007–2012 m. Pakruojo raj. savivaldybėje, šalyje ir apskrityje kito panašia tendencija.

3.4.2.1 lentelė. Vidutinis metinis užimtųjų skaičius 2007-2012 m., tūkst.

Vietovė/ Metai	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Pokytis 2007–2012 m., proc.
Lietuvos Respublika	1 534,2	1 520,0	1 415,9	1 247,7	1 253,6	1 275,7	-16,8
Skuodo raj. savivaldybė	9,1	9,2	8,7	5,7	7,	7,6	-16,5
Pasvalio raj. savivaldybė	12,2	12,9	10,7	8,9	8,6	9,7	-20,5
Šiaulių apskritis	148,7	158,8	142,5	116,5	115,7	114,8	-22,8
Akmenės raj. savivaldybė	11,4	12,2	9,8	7,3	7,6	7,	-38,6
Joniškio raj. savivaldybė	10,4	10,9	10,4	7,5	9,	9,4	-9,6
Kelmės raj. savivaldybė	13,8	14,7	14,3	13,4	13,8	12,8	-7,2
Pakruojo raj. savivaldybė	10,2	13,2	8,9	6,3	5,9	6,3	-38,2
Radviliškio raj. savivaldybė	20,7	21,8	18,1	16,4	14,7	13,3	-35,7
Šiaulių m. savivaldybė	63,4	66,8	62,1	50,3	50,2	50,4	-20,5
Šiaulių raj. savivaldybė	18,8	19,2	18,9	15,3	14,5	15,6	-17,0

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2012 m. lyginant su 2007 m., šis skaičius Pakruojo raj. savivaldybėje sumažėjo 38,2 proc. (tai buvo vienas blogiausių rodiklių apskrityje), Lietuvoje - 16,8 proc., Šiaulių apskrityje – 22,8 proc. 2012 m., lyginant su 2007 m., užimtųjų daugiausiai sumažėjo Akmenės raj. savivaldybėje (38,6 proc.), o Kelmės raj. savivaldybėje sumažėjo mažiausiai – 7,2 proc.

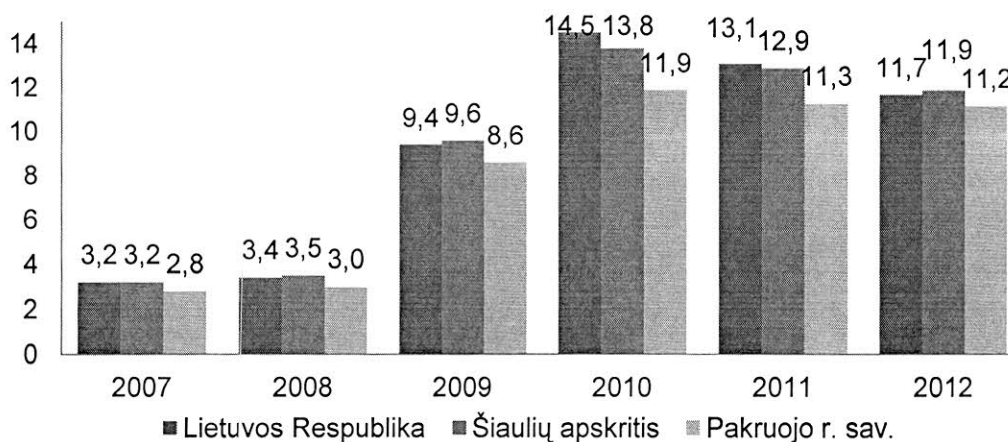
2012 m., lyginant su 2007 m., Pakruojo raj. savivaldybėje bedarbių skaičius padidėjo 3 kartus, Lietuvoje – 3,2 karto, apskrityje – taip pat 3 kartus. Bedarbių skaičiaus pokytis 2007–2012 m. didžiausias buvo Radviliškio raj. savivaldybėje (3,9 karto), mažiausias – Akmenės raj. savivaldybėje (2,2 karto).

3.4.2.2 lentelė. Bedarbių skaičius 2007-2012 m., tūkst.

Vietovė/ Metai	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Pokytis 2007–2012 m., kartais
Lietuvos Respublika	67,3	73,4	203,1	312,1	247,2	216,9	3,2
Skuodo raj. savivaldybė	0,7	0,6	1,3	2,1	1,9	1,7	2,4
Pasvalio raj. savivaldybė	1,0	0,9	2,0	3,2	2,8	2,6	2,6
Šiaulių apskritis	7,0	7,7	21,0	30,5	23,9	21,3	3,0
Akmenės raj. savivaldybė	1,0	1,1	2,3	3,0	2,4	2,2	2,2
Joniškio raj. savivaldybė	0,9	0,9	1,8	2,8	2,4	2,1	2,3
Kelmės raj. savivaldybė	1,1	1,2	2,6	4,1	3,4	3,3	3,0
Pakruojo raj. savivaldybė	0,5	0,5	1,4	2,0	1,6	1,5	3,0
Radviliškio raj. savivaldybė	0,8	0,8	2,5	3,9	3,3	3,1	3,9
Šiaulių m. savivaldybė	1,7	2,3	7,7	10,4	7,4	6,1	3,6
Šiaulių raj. savivaldybė	0,9	0,9	2,7	4,3	3,4	3,0	3,3

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Bedarbių ir darbingo amžiaus žmonių santykis 2012 m. buvo panašus analizuojamose vietovėse (nuo 11,2 proc. – Pakruojo raj. savivaldybėje iki 11,9 proc. – Šiaulių apskrityje). Šis rodiklis Pakruojo raj. savivaldybėje kiekvienais metais vis didėjo – 2007–2012 m. laikotarpiu rodiklis padidėjo 4 kartus, šalyje ir apskrityje – 3,7 karto. Rodiklio didėjimui daugiausia įtakos turėjo gyventojų skaičiaus kaita, taip pat išaugęs pensinio amžiaus žmonių skaičius, ekonominės ir socialinės šalies problemos.

3.4.2.1 pav. Registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus žmonių santykis šalyje, Šiaulių apskrityje ir Pakruojo rajono savivaldybėje 2007-2012 m., proc.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2012 m. vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis (1 778 Lt) Pakruojo raj. savivaldybėje buvo mažesnis nei Akmenės raj. savivaldybėje (2 021 Lt), Šiaulių mieste (1 805 Lt) ir Lietuvos Respublikoje (2 124 Lt), tačiau didesnis nei likusiose savivaldybėse.

3.4.2.3 lentelė. Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis 2007-2012 m., Lt

Vietovė/ Metai	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Pokytis 2007–2012 m., Lt
Lietuvos Respublika	1 802	2 152	2 056	1 988	2 046	2 124	30,47
Skuodo raj. savivaldybė	1 353	1 686	1 712	1 665	1 648	1 617	19,65
Pasvalio raj. savivaldybė	1 311	1 607	1 643	1 603	1 656	1 663	25,79
Šiaulių apskritis	1 498	1 821	1 729	1 669	1 705	1 748	11,90
Akmenės raj. savivaldybė	1 549	1 944	1 777	1 760	1 877	2 021	17,87
Joniškio raj. savivaldybė	1 313	1 633	1 644	1 582	1 637	1 725	19,51
Kelmės raj. savivaldybė	1 295	1 591	1 624	1 550	1 585	1 629	16,69
Pakruojo raj. savivaldybė	1 460	1 795	1 707	1 674	1 738	1 778	31,38
Radviliškio raj. savivaldybė	1 272	1 528	1 531	1 420	1 501	1 522	21,78
Šiaulių m. savivaldybė	1 613	1 944	1 814	1 756	1 774	1 805	20,61
Šiaulių raj. savivaldybė	1 276	1 592	1 538	1 477	1 485	1 539	26,85

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2012 m., lyginant su 2007 m., Pakruojo raj. savivaldybėje bruto darbo užmokestis padidėjo 31,38 Lt, t.y., daugiausiai iš visų analizuojamų vietovių, tuo tarpu Šiaulių apskrityje padidėjo tik 11,90 Lt, šalyje – 30,47 Lt. Mažiausiai Šiaulių apskrityje 2007–2012 metų laikotarpiu didėjo Kelmės raj. savivaldybės bruto darbo užmokestis (16,69 Lt).

Apibendrinimas

- 87) Užimtųjų skaičius Pakruojo raj. savivaldybėje sumažėjo, o bedarbių – padidėjo, tokia pati tendencija stebima ir Lietuvoje bei apskrityje;
- 88) Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis savivaldybėje padidėjo panašiai kaip ir visoje šalyje, padidėjimas buvo didžiausias iš visų analizuojamų savivaldybių.

3.4.3. Švietimas

Vienas iš svarbiausių švietimo lygį savivaldybėje apibūdinančių rodiklių yra švietimo prieinamumas. Jis vertinamas pagal švietimo sistemos struktūrą ir ugdymo poreikius, kuris užtikrina asmenų išsilavinimą.

Pagal www.aikos.smm.lt informaciją, 2013 m. Pakruojo rajone veikė 22 bendrojo ugdymo mokyklos (9 ikimokyklinio ugdymo įstaigos (iš jų viena darželis-daugiafunkcinis centras), 6 pagrindinės mokyklos, 2 vidurinės mokyklos, 3 gimnazijos, 1 muzikos mokykla ir 1 specialioji mokykla) ir 2 profesinio ugdymo įstaigos (žr. 3.4.3.1. pav.). Pakruojo rajono savivaldybėje veikia Pakruojo rajono Suaugusiųjų ir jaunimo švietimo centras bei Pakruojo pedagoginė psichologinė tarnyba (PPT).

Pakruojo rajono savivaldybės taryba 2008 m. kovo 27 d. sprendimu Nr. T-105 patvirtino Pakruojo rajono savivaldybės mokyklų tinklo pertvarkos 2008–2012 m. bendrąjį planą. Nuo to laiko iki 2011 m. spalio 1 d. buvo likviduotos Guostagalio, Griepėdžių Broniaus Nainio, Pamūšio, Rozalimo vidurinės mokyklos Medikonių filialas ir Plaučiškių pradinio ugdymo skyrius, Klovainių pagrindinės mokyklos Gačionių filialas, Pašvitinio pagrindinės mokyklos Mikniūnų pradinio ugdymo skyrius. Bardiškių pagrindinė mokykla reorganizuota į Žeimelio vidurinės mokyklos filialą.

2014 m. sausio 2 d. buvusi Stačiūnų pagrindinė mokykla buvo reorganizuota į Stačiūnų mokyklą-daugiafunkcinį centrą.

Pagal parengtą Pakruojo rajono savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklų pertvarkos 2012–2015 m. bendrąjį planą likviduotas Bardiškių filialas, Triškonių pagrindinė mokykla reorganizuota į Linkuvos gimnazijos pagrindinio ugdymo filialą. Šiame plane taip pat numatyta, kad 2015 m. rugsėjo 1 d. į rajono mokyklas ateis 2 657 mokiniai, bus sukomplektuotos 153 klasės. Bendrojo lavinimo mokyklų tarpe neliks vidurinių mokyklų – bus pertvarkomos į pagrindines mokyklas ar gimnazijas. Neskaitlingos pagrindinės mokyklos reorganizuojamos į skaitlingesnių mokyklų filialus, filialai į skyrius, likviduojami neskaitlingi skyriai.

3.4.3.1 lentelė. Švietimo įstaigos Pakruojo rajono savivaldybėje 2013 m.

Švietimo įstaigos	Pavadinimas
Ikimokyklinio ugdymo įstaigos	Pakruojo mieste: lopšelis-darželis „Saulutė“, „Vyturėlis“, VŠĮ „Pakruojo nevalstybinis katalikų lopšelis-darželis Varpelis“. Rajone: Linkuvos lopšelis-darželis „Šaltinėlis“, Rozalimo vaikų darželis, Žeimelio darželis-daugiafunkcinis centras „Ažuoliukas“, Klovainių vaikų lopšelis-darželis, Žvirblonių vaikų darželis, Petrašiūnų vaikų darželis
Pagrindinės mokyklos	Pakruojo mieste: Pakruojo „Žemynos“ pagrindinė mokykla. Rajone: Balsių pagrindinė mokykla, Degesių pagrindinė mokykla, Klovainių pagrindinė mokykla, Šukionių Jono Noreikos pagrindinė mokykla, Pašvitinio pagrindinė mokykla
Vidurinės mokyklos ir gimnazijos	Pakruojo mieste: „Atžalyno“ gimnazija. Rajone: „Lygumų“ vidurinė mokykla, Linkuvos gimnazija, Rozalimo vidurinė mokykla, Žeimelio gimnazija
Papildomo ugdymo įstaigos	Pakruojo Juozo Pakalnio muzikos mokykla, Linkuvos specialioji mokykla.
Profesinio mokymo įstaigos	Pakruojo mieste: VŠĮ Vilniaus Žirmūnų darbo rinkos mokymo centro Pakruojo sk. Rajone: Žeimelio žemės ūkio mokykla

Šaltinis: <http://www.aikos.smm.lt>

Ikimokyklinis ugdymas. 2013 m. Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje veikė 9 ikimokyklinio ugdymo įstaigos, 3 iš jų veikė Pakruojo mieste (37,5 proc.) ir 6 įstaigos kituose rajono miesteliuose ir gyvenvietėse.

2012 m., lyginant su 2007 m., ikimokyklinio ugdymo įstaigų auklėtinių skaičiaus kitimo tendencija Pakruojo raj. savivaldybėje buvo priešinga nei Lietuvoje ar Šiaulių apskrityje – šalyje ikimokyklinio amžiaus įstaigų vaikų padaugėjo 11 486 tūkst., Šiaulių apskrityje – 394, o Pakruojo raj. savivaldybėje sumažėjo 91 ikimokyklinio ugdymo įstaigų auklėtinis. Visose kitose apskrities savivaldybėse ikimokyklinio ugdymo auklėtinių skaičius didėjo.

Vietų skaičius, tenkantis 100 vaikų ikimokyklinio ugdymo įstaigose, 2012 m. padidėjo visose trijose analizuojamose vietovėse. Pakruojo raj. savivaldybėje augimas buvo didesnis nei šalyje ir apskrityje – 22,8 proc., kai šalyje – 7,3 proc., Šiaulių apskrityje – 9,3 proc. Pakruojo raj. savivaldybėje 2012 m. 100 vaikų ikimokyklinio ugdymo įstaigose teko 113 vietų, Šiaulių apskrityje – 106 vietos, šalyje – 103 vietos.

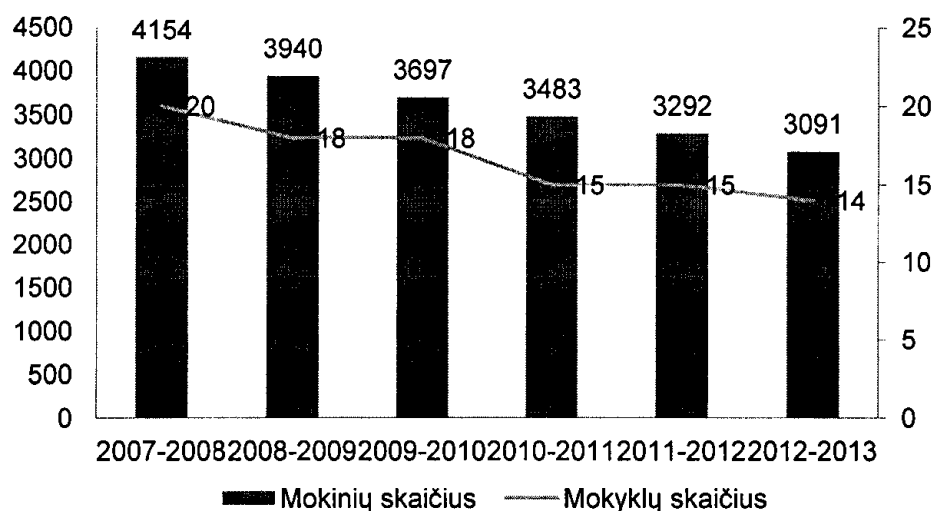
3.4.3.2 lentelė. Ikimokyklinio ugdymo įstaigų auklėtiniai ir vietų skaičius, tenkantis 100 vaikų ikimokyklinio ugdymo įstaigose šalyje, apskrityje ir Pakruojo raj. savivaldybėje 2007m. ir 2012 m.

Vietovė/Rodiklis	Ikimokyklinio ugdymo įstaigų auklėtinių skaičius		100 vaikų tenkančių vietų skaičius	
	2007	2012	2007	2012
Lietuvos Respublika	93 044	104 530	96	103
Šiaulių apskritis	8 347	8 741	97	106

Vietovė/Rodiklis	Ikimokyklinio ugdymo įstaigų auklėtinių skaičius		100 vaikų tenkančių vietų skaičius	
Pakruojo raj. savivaldybė	613	522	92	113

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Bendrasis ugdymas. 2007-2012 m. laikotarpiu tiek mokinių, tiek bendrojo ugdymo mokyklų skaičius Pakruojo raj. savivaldybėje tendencingai mažėjo – nuo 4 154 mokinių ir 20 bendrojo ugdymo įstaigų 2007–2008 m. m. iki 3 091 mokinių ir 14 bendrojo ugdymo įstaigų 2012–2013 m. m. (atitinkamai mokinių skaičius sumažėjo 25,6 proc., mokyklų skaičius – 30 proc.).

3.4.3.1 pav. Bendrojo ugdymo mokyklų ir mokinių skaičius Pakruojo raj. savivaldybėje 2007–2013 m. m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2012–2013 m. m. Pakruojo raj. savivaldybėje mokinių skaičius sudarė 8,0 proc. apskrities ir 0,8 proc. šalies mokinių skaičiaus; mokyklų skaičius sudarė 9,8 proc. apskrities ir 1,1 proc. Lietuvos mokyklų skaičiaus. Mažėjant gyventojų skaičiui Pakruojo rajono savivaldybėje, atitinkamai mažėja ir mokinių bei mokyklų skaičius. Demografinė situacija rodo, kad mokinių skaičius savivaldybėje ir toliau mažės.

Šalies mastu mokinių skaičius 2007–2013 m. m. laikotarpyje sumažėjo 23,6 proc., mokyklų skaičius – 15,6 proc. Šiaulių apskrities atitinkami rodikliai taip pat mažėjantys – mokinių skaičius sumažėjo 26,9 proc., mokyklų skaičius sumažėjo 19,7 proc.

Mažėjantys mokinių ir mokyklų skaičiai lemia mokytojų skaičiaus pokyčius. Lyginant 2012–2013 m. m. su 2007–2008 m. m., Pakruojo raj. savivaldybėje mokytojų skaičius sumažėjo 21,9 proc. (nuo 415 iki 324 mokytojų). 2012–2013 m.m. tai sudarė beveik 13 proc. apskrities mokytojų skaičiaus ir 0,9 proc. šalies mokytojų skaičiaus. Lietuvoje ir apskrityje analizuojamu periodu mokytojų skaičius mažėjo ne taip sparčiai – 16,4 proc. šalyje ir Šiaulių apskrityje – 19,0 proc.

Pakruojo raj. savivaldybėje, kaip ir visoje Lietuvos Respublikoje, 2012–2013 m. m. daugiausia mokytojų turėjo aukštąjį išsilavinimą (Lietuvoje šis rodiklis siekė 97,0 proc., o Pakruojo raj. savivaldybėje – 96,0 proc., Šiaulių apskrityje 97,7 proc.). Tik labai maža dalis mokytojų (0,6 proc.) Pakruojo raj. savivaldybėje turėjo vidurinį išsilavinimą.

3.4.3.3 lentelė. Mokytojų skaičius pagal kompetenciją 2012–2013 m. m., proc.

Vietovė	Vidurinis išsilavinimas	Aukštesnysis išsilavinimas	Aukštasis išsilavinimas
Lietuvos Respublika	0,4	2,6	97,0
Šiaulių apskritis	0,3	2,0	97,7
Pakruojo raj. savivaldybė	0,6	3,4	96,0

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Mokyklų kompiuterizavimas. LR Švietimo ministerijos duomenimis, 2012–2013 m. m. 100 Pakruojo raj. savivaldybėje mokinių tenka 11,7 kompiuterio, Lietuvoje – 15,3 kompiuterio (Pakruojo raj. savivaldybėje rodiklis 23,5 proc. mažesnis). Lyginant su 2009–2010 m. m. Pakruojo raj. savivaldybėje šis rodiklis sumažėjo 21,5 proc. (nuo 14,9 iki 11,7), o Lietuvoje padidėjo 21,5 proc. (nuo 12,6 iki 15,3).

Profesinis mokymas. 2012–2013 m. m. Pakruojo raj. savivaldybėje veikė profesinio mokymo įstaiga Žeimelio žemės ūkio mokykla, kurioje 2007–2013 m. m. mokinių padaugėjo 23,4 proc. Mokykloje gali mokytis mokiniai, nebaigę vidurinio išsilavinimo, baigę 9, 10 ar 12 klasių.

Pakruojo raj. savivaldybėje suaugusiųjų profesinį mokymą, perkvalifikavimą, kvalifikacijos tobulinimą pagal formalias ir neformalias mokymo programas vykdo VšĮ Vilniaus Žirmūnų darbo rinkos mokymo centro Pakruojo skyrius (toliau – VŽDRMC Pakruojo skyrius). Šis skyrius glaudžiai bendradarbiauja su rajono ir viso regiono verslo įmonėmis, švietimo įstaigomis, bibliotekomis, PRSA, darbo biržomis, rengia projektus vietos gyventojams, palaiko ryšius su Šiaulių prekybos, pramonės ir amatų rūmais ir kt. 2013 m. į VŽDRMC Pakruojo skyrių buvo priimta mokytis 221 asmuo. Viso 2013 m. mokymuose dalyvavo 260 asmenų, t.y. 43,4 proc. mažiau nei 2012 m. 2013 m. paklausiausios buvo medkirčio, apskaitininko bei apdailininko specialybės. Dažniausiai asmenys šiame centre mokosi darbo biržos siuntimu ir įgyvendinant ES struktūrinių fondų lėšomis finansuojamus projektus.

Nuo 2010 m. VŽDRMC Pakruojo skyriuje pradėti mokymai pagal Europos socialinio fondo (toliau – ESF) lėšomis finansuojamą „Gyventojų konkurencingumo darbo rinkoje skatinimas, ugdant kompiuterinio raštingumo įgūdžius“ projektą. Per 4 projekto vykdymo metus iš viso mokymus baigė 381 asmuo, iš jų 231 – turėjo galimybę papildomai išsilaikyti ECDL keturių modulių testus ir gauti Europos kompiuterio vartotojo pradžmėnų pažymėjimą.

Nuo 2013 m. gruodžio 12 d. pradėti mokymai pagal projektą „Profesinis mokymas pameistrystės forma darbo rinkos mokymo centruose“, finansuojamą ES ir LR valstybės biudžeto lėšomis.

Pagrindinės problemos su kuriomis susiduria VŽDRMC Pakruojo skyrius – lėšų trūkumas ir bendradarbiavimo stoka tarp bendrojo lavinimo mokyklų, įstaigų vykdančių mokinių profesinį orientavimą ir VŽDRMC Pakruojo skyriaus.

Neformalus suaugusiųjų mokymas. Pakruojo raj. savivaldybėje veikia Pakruojo suaugusiųjų ir jaunimo švietimo centras (Pakruojo mieste), kuriame yra kompiuterių klasė, biblioteka, fonoteka, videoteka, vykdoma metodinių būrelių veikla, veikia NVO, vykdomas profesinis orientavimas ir informavimas, vykdoma kultūriškai švietėjiška veikla (konkursai, parodos, klubai, susitikimai, koncertai). Centras teikia kvalifikacijos tobulinimo paslaugas.

Papildomas ugdymas. Pakruojo raj. savivaldybėje veikia papildoma ugdymo įstaiga J.Pakalnio muzikos mokykla. Tai formalus muzikinio ir papildomo meninio ugdymo įstaiga, skirta vaikų ir jaunuolių muzikinių ir kitų meninių įgūdžių ir gebėjimų ugdymui, jų kūrybinių galių, meninės saviraiškos bei laisvalaikio kultūros plėtojimui. Mokykloje mokoma fortepijono,

akordeono ir liaudies instrumentų, pučiamųjų instrumentų, styginių instrumentų, teorinių disciplinų, papildomo meninio ugdymo specialybių dalykų.

Pakruojo rajono savivaldybėje veikia Linkuvos specialioji mokykla, kurioje mokosi Pakruojo rajone gyvenantys sutrikusio intelekto vaikai, nepajėgiantys mokytis kartu su bendraamžiais bendrojo lavinimo mokyklose.

Pagal Pakruojo rajono gyventojų apklausos duomenis, švietimo paslaugos bendrai Pakruojo raj. savivaldybėje vertinamos palankiai. Palankiausiai yra vertinamos ikimokyklinio ugdymo ir bendrojo lavinimo mokyklų teikiamos paslaugos, prasčiausiai – neformalus suaugusiųjų švietimas. Švietimo paslaugų kokybę palankiausiai vertinama Klovainių ir Pašvitinio seniūnijose, prasčiausiai – Lygumų seniūnijoje. Jaunesni (iki 25 m.) asmenys linkę prasčiau nei kiti vertinti visas švietimo paslaugas, teikiamas Pakruojo rajono savivaldybėje.

Bendrojo ugdymo įstaigų tinklo išsidėstymas vertinamas gerai, ikimokyklinio ugdymo įstaigų tinklo išsidėstymas – vidutiniškai. Pakruojo raj. savivaldybėje ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo mokyklų tinklo išsidėstymas palankiausiai vertinamas Linkuvos, Klovainių ir Žeimelio seniūnijose, prasčiausiai – Lygumų seniūnijoje.

Šios apklausos duomenimis, gerinant švietimo paslaugų kokybę, Pakruojo raj. savivaldybėje pedagogams reikėtų kelti kvalifikaciją, stengtis įdarbinti daugiau jaunų specialistų.

Apibendrinimas

89) *Pakruojo raj. savivaldybėje mažėja ir mokinių, ir bendrojo ugdymo įstaigų, ir mokytojų skaičius – tai įtakoja mažėjantis gyventojų skaičius, emigracija;*

90) *Demografinė situacija rodo, kad mokinių skaičius Pakruojo raj. savivaldybėje ir toliau mažės;*

91) *Kaip ir šalyje, taip ir Pakruojo raj. savivaldybėje mokytojai daugiausiai turi aukštąjį išsilavinimą;*

92) *Pakruojo raj. savivaldybės mokyklų kompiuterizavimo lygis yra žemesnis nei Lietuvoje;*

93) *Gerinant švietimo paslaugų kokybę, Pakruojo raj. savivaldybėje pedagogams reikėtų kelti kvalifikaciją, stengtis įdarbinti daugiau jaunų specialistų.*

3.4.4. Sveikatos apsauga

Sergamumas. Aukštas nedarbo lygis, ekonominis ir socialinis nesaugumas, didina gyventojų psichinę-emocinę įtampą, kuri iš dalies sąlygoja sergamumo didėjimą kai kuriomis ligomis bei apsunkina jų gydymą. Daugelį susirgimų lemia nepakankama ir nesubalansuota mityba.

Išanalizavus Pakruojo raj. savivaldybės gyventojų sergamumo, tenkančio 100 000-ių gyventojų, rodiklį, pastebima, kad dažniausiai pasitaikančios ligos tarp rajono gyventojų – kvėpavimo, kūdikių ligotumas, sergamumas dėl išorinių priežasčių (traumos, apsinuodijimai ir kt.) bei akių ligomis.

2010–2012 m. Pakruojo raj. savivaldybėje labiausiai išaugo sergamumas endokrininėmis ligomis (107,1 proc. augimas), nervų sistemos ligomis (39,0 proc.), piktybiniais navikais (28,9 proc.), labiausiai sumažėjo sergamumas lytiškai plintančiomis ligomis (38,1 proc.) ir tuberkulioze (26,1 proc.).

3.4.4.1 lentelė. Sergamumas Pakruojo raj. savivaldybėje 100 000-ių gyventojų 2007–2012 m. pagal ligas

Rodiklis / Metai	2010	2011	2012	Pokytis 2007–2012 m., proc.
Infekcinėmis ir parazitinėmis ligomis	2 677,5	2 743,7	2 331,6	-12,9
Tuberkulioze	94,7	72,3	70,0	-26,1
Lytiškai plintančiomis ligomis	49,4	17,0	30,6	-38,1
ŽIV	0,0	4,3	0,0	-
Piktybiniais navikais	366,6	404,1	472,5	28,9
Kraujo ir kraujodaros organų ligomis	613,8	463,7	612,4	-0,2
Endokrininės sistemos ligomis	1 730,1	3 203,1	3 582,8	107,1
Cukriniu diabetu	160,6	191,4	196,9	22,5
Psichikos ir elgesio sutrikimais	2 669,3	2 667,1	2 904,7	8,8
Nervų sistemos ligomis	3 489,0	4 181,5	4 851,4	39,0
Akių ligomis	6 022,4	6 401,9	6 728,1	11,7
Kraujotakos sistemos ligomis	4 230,5	4 207,0	4 470,8	5,7
Kvėpavimo sistemos ligomis	16 975,6	18 121,1	15 595,3	-8,1
Virškinimo sistemos ligomis	4 288,2	4 313,3	4 527,7	5,6
Odos ir poodžio ligomis	4 448,8	4 100,6	4 650,2	4,5
Artropatijomis	2 504,5	2 684,1	3 066,6	22,4
Urogenitalinės sistemos ligomis	5 264,5	4 751,5	4 952,0	-5,9
Igimtomis formavimosi ydomis, deformacijomis ir chromosomų anomalijomis	552,0	531,7	454,9	-17,6
Kūdikių ligotumas tam tikromis perinatalinio periodo ligomis	11 139,2	16 040,1	11 881,2	6,7
Asmenų, kuriems užregistruota trauma, apsinuodijimas ar kt. išorinių priežasčių padariniai	7 760,8	8 435,3	9 107,8	17,4

Šaltinis: Lietuvos sveikatos informacijos centras

Mirtingumas pagal priežastis. Pakruojo raj. savivaldybėje 2011 m. mirė 396 žmonės (9,2 proc. Šiaulių apskrities mirusiųjų ir beveik 1 proc. Lietuvos mirusiųjų). Pagrindinės to priežastys analogiškos kaip Lietuvoje ir apskrityje: 56 proc. miršta nuo kraujotakos sistemos ligų, 20 proc. – nuo piktybinių navikų, 9 proc. – išorinės mirties priežastys, iš kurių pagrindinės, sudarančios apie 40 proc., yra savižudybės. Pakruojo raj. savivaldybėje per 2011 m. savižudybių procentinis skaičius buvo didesnis nei šalyje ir apskrityje: Pakruojo raj. savivaldybėje – 4,0 proc. mirusiųjų, Lietuvoje – 2,5 proc. mirusiųjų ir Šiaulių apskrityje – 3,2 proc. mirusiųjų.

2007–2012 m. laikotarpiu mirtingumas 100 000-ių gyventojų Lietuvoje sumažėjo 3,0 proc., Šiaulių apskrityje padidėjo 1,2 proc. (daugiausiai įtakos padidėjimui turėjo Radviliškio raj. ir Joniškio raj. savivaldybių mirtingumo išaugimas), Pakruojo raj. savivaldybėje sumažėjo 2,6 proc. Analizuojamu periodu palyginamosiose savivaldybėse – Skuodo raj. savivaldybėje mirtingumo 100 000-ių gyventojų rodiklis padidėjo 9,2 proc., Pasvalio raj. savivaldybėje – sumažėjo 0,2 proc.

3.4.4.2 lentelė. Mirtingumas, tenkantis 100 000-ių gyventojų 2007-2012 m.

Vietovė/Metai	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Pokytis 2007–2012 m., proc.
Lietuvos Respublika	1 411,9	1 370,5	1 328,9	1 359,9	1 355,2	1 370,2	-3,0
Skuodo raj.	1 464,7	1 535,5	1 398,1	1 725,0	1 587,5	1 599,5	9,2

savivaldybė							
Pasvalio raj. savivaldybė	1 756,5	1 818,4	1 686,8	1 730,2	1 816,4	1 752,8	-0,2
Šiaulių apskritis	1 481,5	1 421,7	1 384,2	1 445,9	1 436,2	1 498,6	1,2
Akmenės raj. savivaldybė	1 820,2	1 525,0	1 493,6	1 597,1	1 638,7	1 728,7	-5,0
Joniškio raj. savivaldybė	1 613,9	1 529,3	1 462,8	1 574,0	1 653,0	1 711,8	6,1
Kelmės raj. savivaldybė	1 670,1	1 690,8	1 649,7	1 701,6	1 543,1	1 685,8	0,9
Pakruojo raj. savivaldybė	1 773,8	1 669,7	1 631,4	1 536,5	1 684,5	1 727,9	-2,6
Radviliškio raj. savivaldybė	1 562,9	1 565,8	1 545,7	1 703,3	1 605,3	1 720,8	10,1
Šiaulių m. savivaldybė	1 213,8	1 176,8	1 147,8	1 224,5	1 218,7	1 235,5	1,8
Šiaulių raj. savivaldybė	1 498,7	1 431,1	1 379,7	1 355,4	1 366,9	1 437,5	-4,1

Šaltinis: Lietuvos sveikatos informacijos centras

Pagrindiniai sveikatos priežiūros rodikliai. Sveikatos priežiūros įstaigos skirstomos į ambulatorines, privačias, medicinos punktus ir ligonines. Ambulatorinių sveikatos priežiūros įstaigų Lietuvos Respublikoje skaičius 2007–2012 m., padidėjo 433 įstaigomis, tačiau Pakruojo raj. savivaldybėje sumažėjo 1 (privati sveikatos priežiūros įstaiga). 2012 m. viešųjų ir privačių ambulatorinių sveikatos priežiūros įstaigų skaičius didžiausias buvo Šiaulių m. savivaldybėje. Pakruojo raj. savivaldybėje buvo 10 minėtų įstaigų ir tai sudarė tik apie 2,4 proc. visų šalies viešųjų ir privačių ambulatorinių sveikatos priežiūros įstaigų. Iš visų 10-ies sveikatos priežiūros įstaigų 6 buvo ambulatorinės ir 4 privačios. 2012 m. viešųjų ir privačių ambulatorinių sveikatos priežiūros įmonių skaičius Joniškio raj., Šiaulių raj. ir Kelmės raj. savivaldybėse buvo vienodas (14).

Lietuvoje 2012 m. iš viso veikė 142 ligoninės, Šiaulių apskrityje – 14, Pakruojo raj. savivaldybėje – 1 ligoninė (0,7 proc. šalies rodiklio ir 7 proc. apskrities rodiklio). 2007–2012 m. laikotarpiu šalyje ligoninių skaičius sumažėjo 14 vnt., Šiaulių apskrityje – 2 vnt., Pakruojo rajone išliko ta pati 1 ligoninė.

Medicinos punktų skaičius šalyje 2012 m. buvo 601, nuo 2007 m. jis sumažėjo 18,7 proc. Apskrityje mažėjimo tendencija ne tokia intensyvi – 2007–2012 m. laikotarpiu medicinos punktų skaičius sumažėjo 13,6 proc. (nuo 118 iki 102). Pakruojo raj. savivaldybėje medicinos punktų skaičius tuo pačiu laikotarpiu sumažėjo 23,8 proc. (nuo 21 iki 16) ir sudarė 26,6 proc. šalies rodiklio ir 15,7 proc. Šiaulių apskrities rodiklio.

Šiuo metu veikiančios gydymo ir sveikatos priežiūros viešosios įstaigos Pakruojo raj. savivaldybėje nurodytos 3.3.4.3 lentelėje. Taip pat rajone veikia medicinos punktai:

- 94) Klovainių seniūnijoje - Klovainių, Balsių, Petrašiūnų, Gačionių medicinos punktai;
- 95) Linkuvos seniūnijoje – Rimkūnų, Triškonių ir Ūdekų medicinos punktai
- 96) Lygumų seniūnijoje - Šukionių medicinos punktas;
- 97) Pašvitinio seniūnijoje – Pašvitinio, Pamūšio ir Draudelių medicinos punktai;
- 98) Guostagalio seniūnijoje - Guostagalio medicinos punktas;
- 99) Rozalimo seniūnijoje – Plaučiškių ir Žvirblonių medicinos punktai;
- 100) Žeimelio seniūnijoje – Grikpėdžių ir Bardiškių medicinos punktai;

3.4.4.3 lentelė. Veikiančios viešosios gydymo ir sveikatos priežiūros įstaigos Pakruojo raj. savivaldybėje

Įstaigos pavadinimas	Vidurinis išsilavinimas
VšĮ Pakruojo ligoninė	L. Giros g. 3, LT-83150 Pakruojis
VšĮ Pakruojo rajono pirminės sveikatos priežiūros centras	Basanavičiaus g. 4, Pakruojis, LT-83150
Linkuvos ambulatorija	Parko g. 4, Linkuva, LT-83435 Pakruojo raj.
Rozalimo ambulatorija	Upės g. 6, Rozalimas, LT-83248 Pakruojo raj.
Lygumų ambulatorija	Naujamiesčio g.5, Lygumai, LT-83306 Pakruojo raj.
Žeimelio ambulatorija	Šliavo g. 6, Žeimelis, LT-83379 Pakruojo raj.

Šaltinis: Lietuvos sveikatos informacijos centras

2007–2012 m. laikotarpiu 10 000-ių gyventojų tenkančių sveikatos priežiūros specialistų skaičius Pakruojo raj. savivaldybėje nuolat mažėjo, o Lietuvoje ir Šiaulių apskrityje nuo 2010 m. šis rodiklis augo.

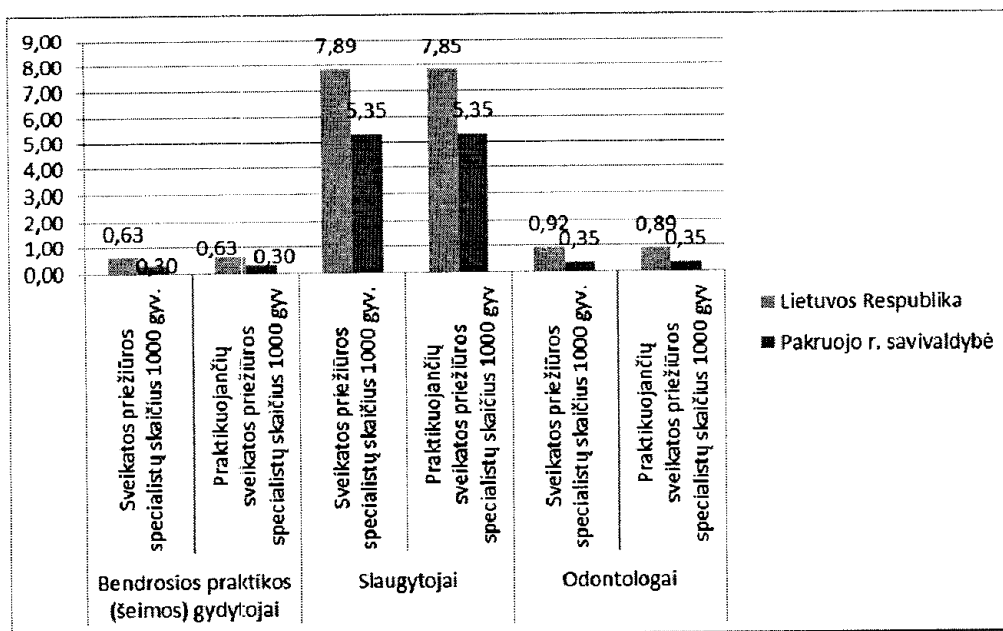
2012 m. Lietuvoje 10 000-ių gyventojų tenka 7,2 sveikatos priežiūros specialisto daugiau nei 2007 m., Šiaulių apskrityje 6,4 sveikatos priežiūros specialisto daugiau, o Pakruojo raj. savivaldybėje – 7 mažiau. Tarp visų apskrities rajonų labiausiai mažėjo Pakruojo raj. savivaldybės sveikatos priežiūros specialistų, tenkančių 10 000-ių gyventojų, skaičius. Palyginamosiose savivaldybėse 2007–2012 m. laikotarpiu minėtas rodiklis didėjo: Skuodo raj. savivaldybėje – 2,8 specialistais, Pasvalio raj. savivaldybėje – 4,8 specialistais). Kadangi Pakruojo raj. savivaldybėje analizuojamu laikotarpiu mažėjo gyventojų skaičius, tai ir sveikatos priežiūros specialistų savivaldybėje 2012 m. buvo mažiau, o Lietuvos Respublikoje – daugiau.

3.4.4.4 lentelė. Sveikatos priežiūros specialistų skaičius, tenkantis 10 000-ių gyventojų, 2007–2012 m.

Vietovė/Metai	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Pokytis 2007-2012 m.
Lietuvos Respublika	127,4	127,5	127,1	129,7	132,2	134,6	7,2
Skuodo raj. savivaldybė	40,7	43,5	41,2	41,0	42,3	43,5	2,8
Pasvalio raj. savivaldybė	92,8	92,9	94,9	98,6	101,3	97,6	4,8
Šiaulių apskritis	104,8	104,5	104,7	108,5	111,7	111,5	6,7
Akmenės raj. savivaldybė	80,1	74,3	77,6	73,8	77,2	73,5	-6,6
Joniškio raj. savivaldybė	88,0	87,3	83,5	89,7	92,6	95,2	7,2
Kelmės raj. savivaldybė	79,8	78,5	80,6	81,1	83,2	78,0	-1,8
Pakruojo raj. savivaldybė	77,9	77,1	76,9	71,7	72,1	70,9	-7,0
Radviliškio raj. savivaldybė	79,4	79,5	80,0	82,0	83,3	82,6	3,2
Šiaulių m. savivaldybė	160,7	161,8	161,2	171,0	176,1	177,3	16,6
Šiaulių raj. savivaldybė	49,3	48,9	48,3	49,3	50,5	50,0	0,7

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Pagal 3.3.4.1 pav., 2012 m. bendrosios praktikos gydytojų, odontologų bei slaugytojų skaičius 1 000-iui gyventojų šalyje buvo didesnis nei Pakruojo raj. savivaldybėje. Praktikuojančių odontologų 1 000-iui gyventojų šalyje buvo 0,57 daugiau, šeimos gydytojų – 0,33, o slaugytojų – 2,54 specialisto daugiau nei Pakruojo raj. savivaldybėje. Pastaraisiais metais vykdomos įvairios pertvarkos medicinos infrastruktūroje, pvz., medicinos punktų naikinimas kaimo vietovėse, kuomet gydytojai pasiekiami tik didesniuose miestuose ar rajono centre, o tai yra viena iš priežasčių, kodėl mažėja sveikatos apsaugos darbuotojų skaičius.

3.4.4.1 pav. Bendrosios praktikos gydytojų, odontologų ir slaugytojų skaičius 1000-ai gyventojų Pakruojo raj. savivaldybėje ir Lietuvos Respublikoje, 2012 metais.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Lovų skaičius ligoninėse tiek šalyje, tiek Pakruojo raj. savivaldybėje, tiek visose kitose Šiaulių apskrities savivaldybėse 2012 m., lyginant su 2007 m., mažėjo, išskyrus Šiaulių raj. savivaldybę, kurioje analizuojamu periodu lovų skaičius nesikeitė. Lietuvoje šis skaičius sumažėjo 397 lovomis (-1,4 proc.), o Pakruojo raj. savivaldybėje – 27 lovomis (-19,3 proc.). Labiausiai lovų skaičius nagrinėjamu periodu sumažėjo Kelmės raj. savivaldybėje (69 lovomis arba 26,6 proc.).

3.4.4.5 lentelė. Lovų skaičius ligoninėse Lietuvoje ir Pakruojo raj. savivaldybėje 2007-2012 m., vnt.

Vietovė/Metai	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Pokytis 2007–2012 m.
Lietuvos Respublika	27 476	27 358	27 155	26 804	27 175	27 079	-397
Skuodo raj. savivaldybė	32	32	32	23	23	23	-9
Pasvalio raj. savivaldybė	171	189	189	189	189	170	-1
Šiaulių apskritis	2 542	2 548	2 531	2 406	2 398	2 356	-186
Akmenės raj. savivaldybė	145	145	148	108	108	108	-37
Joniškio raj. savivaldybė	161	161	161	150	150	150	-11
Kelmės raj. savivaldybė	259	265	265	245	245	190	-69
Pakruojo raj. savivaldybė	140	140	140	113	113	113	-27
Radviliškio raj. savivaldybė	208	208	211	211	211	184	-24
Šiaulių m. savivaldybė	1 498	1 498	1 475	1 448	1 440	1 480	-18
Šiaulių raj. savivaldybė	131	131	131	131	131	131	0

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

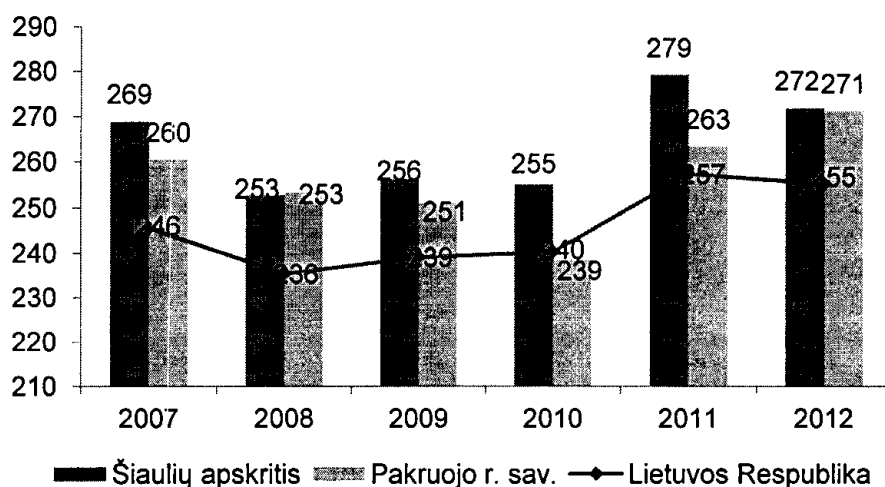
2007–2012 m. Pakruojo raj. savivaldybėje 1 gyventojas vidutiniškai apsilankė poliklinikose ir ambulatorijose mažiausiai kartą, lyginant su Lietuva ar Šiaulių apskritimi. Pagal asmenų, kuriems suteikta greitoji medicinos pagalba, tenkančių 1 000-iai gyventojų skaičių, Pakruojo raj. savivaldybė lenkia Lietuvos vidurkį (Lietuvoje tenka 220,4 asmenų, o Pakruojo raj. savivaldybėje – 223,1 asmuo).

3.4.4.6 lentelė. Gyventojų lankymasis poliklinikose ir ambulatorijose bei asmenų skaičius, kuriems suteikta greitoji medicinos pagalba Lietuvoje, Šiaulių apskrityje ir Pakruojo raj. savivaldybėje 2007–2012 m.

Vietovė	Rodiklis	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Lietuvos Respublika	Vienas gyventojas vidutiniškai apsilankė poliklinikose ir ambulatorijose, kartais	7,1	7,3	7,2	7,3	7,6	8,0
	1 000-iui gyventojų tenka asmenų, kuriems suteikta greitoji medicinos pagalba, vnt.	225,8	200,5	192,8	201,9	219,1	220,4
Šiaulių apskritis	Vienas gyventojas vidutiniškai apsilankė poliklinikose ir ambulatorijose, kartais	6	6,2	6,5	6,5	7,1	7,4
	1 000-iui gyventojų tenka asmenų, kuriems suteikta greitoji medicinos pagalba, vnt.	248,5	217,9	211	224,5	241,4	242,1
Pakruojo raj. savivaldybė	Vienas gyventojas vidutiniškai apsilankė poliklinikose ir ambulatorijose, kartais	4,8	5,1	5	5,1	5,4	5,8
	1 000-iui gyventojų tenka asmenų, kuriems suteikta greitoji medicinos pagalba, vnt.	237	211,4	200,3	210,3	247,6	223,1

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Siekiant pagerinti visuomenės sveikatingumo rodiklius, būtina vykdyti gyventojų švietimą sveikatingumo išsaugojimo klausimais, didžiausią dėmesį skiriant prevencinių programų prieš lėtines neinfekcines ligas vykdymui savivaldybėje, infekcinių ligų profilaktikos priemonėms, sveikai mitybai ir fiziniam aktyvumui visais gyvenimo tarpsniais. Ypatingas dėmesys turi būti skiriamas sveikam senėjimui, nes slaugos ir priežiūros sistemos paslaugomis daugiausiai naudojasi vyresnio amžiaus asmenys.

3.4.4.2 pav. Ligoninėse gydytų ligonių skaičius, tenkantis 1 000-iui gyventojų Pakruojo raj. savivaldybėje, Šiaulių apskrityje ir Lietuvos Respublikoje 2007–2012 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Vertinant 2007–2012 m. laikotarpį, Lietuvoje 1 000-iui gyventojų vidutiniškai tenka 245 ligoninėse gydyto ligonio per metus, o Pakruojo raj. savivaldybėje – 256 ligonio, tačiau čia geresnė situacija nei Šiaulių apskrityje (kur per metus 1 000-ai gyventojų tenka 264 ligoniai).

Pagal gyventojų apklausos duomenis, sveikatos paslaugos Pakruojo rajono savivaldybėje bendrai yra vertinamos gerai. Palankiausiai vertinamos ambulatorinės slaugos,

greitosios medicinos pagalbos ir šeimos gydytojo teikiamos paslaugos. Prasčiausiai vertinamos stacionarios Pakruojo ligoninės teikiamos paslaugos. Šeimos gydytojo teikiamos paslaugos palankiausiai vertinamos Rozalimo seniūnijoje, prasčiausiai – Linkuvos seniūnijoje. Odontologo paslaugos palankiausiai vertinamos Pašvitinio seniūnijoje, prasčiausiai – Guostagalio seniūnijoje. Pirminės sveikatos priežiūros centro teikiamos paslaugos palankiausiai vertinamos Pašvitinio seniūnijoje, prasčiausiai – Žeimelio seniūnijoje.

Iš sveikatos paslaugas teikiančių institucijų teikiamų paslaugų aspektų palankiausiai vertinama patalpų būklė, medicinos darbuotojų bendravimo kultūra bei medicinos darbuotojų kompetencija ir darbo išmanymas. Prasčiausiai įvertintas specialistų pasirinkimas, išankstinė registracija vizitams pas gydytojus, mokamų paslaugų kaina bei laukimas eilėje prie gydytojų kabinetų.

Apibendrinimas

101) Pagrindinė mirčių priežastis Pakruojo raj. savivaldybėje, kaip ir visoje Lietuvoje, yra kraujagyslių sistemos ligos, antroje vietoje – piktybiniai navikai, trečioje vietoje – išorinės priežastys, kurių apie 40 proc. sudaro savižudybės;

102) 2012 m. Pakruojo rajono savivaldybėje teko mažiau sveikatos priežiūros specialistų nei 2007 m.; šeimos gydytojų, slaugytojų ir odontologų 1 000-ui gyventojų tenka mažiau nei šalyje;

103) Pakruojo raj. savivaldybės gyventojai poliklinikose ar ambulatorijose apsilankė vidutiniškai mažiau kartų nei šalyje ar apskrityje;

104) Gerinant sveikatos paslaugas Pakruojo rajone, didžiausią dėmesį reikėtų skirti darbuotojų kompetencijos gerinimui, siekti pritraukti jaunos specialistus, didinti gydytojų motyvaciją; reikalingas sveikatos įstaigų reorganizavimas, esamo inventoriaus gerinimas bei registracijos pas gydytojus, talonų išdavimo tvarkos tobulinimas ir pan.

3.4.5. Socialinė apsauga

Socialinių paslaugų tikslas – suteikti socialinę pagalbą asmenims (šeimoms), nesugebantiems (-očioms) pasirūpinti savo asmeniniu ir socialiniu gyvenimu, sudarant jiems sąlygas stiprinti savo gebėjimus patiems spręsti išylančias socialines problemas ir siekiant sumažinti ar išvengti socialinės atskirties. Socialines paslaugas gali gauti įvairios žmonių grupės¹⁰.

Socialinių paslaugų infrastruktūra. Pakruojo rajone veikia vaikų dienos centrai, neįgalųjų dienos centrai, senų žmonių globos namai, vaikų globos įstaigos, kitos socialinės įstaigos, NVO.

3.4.5.1 lentelė. Veikiantys socialiniai veiklos objektai Pakruojo raj. savivaldybėje 2013 m.

Tipas	Socialinių paslaugų infrastruktūros objektas	Steigėjas	Vietų skaičius	Soc. darb. sk.
Šeimynos	Olgos Sipavičienės šeimyna	PRSA	11	3
	Renetos Tamašauskienės šeimyna	PRSA	11	
Laikino gyvenimo namai	Pakruojo nestacionarių SPC Laikino gyvenimo namai	PRSA	20	5
Socialinės	Linkuvos SPC	PRSA	20	14

¹⁰ Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministrės 2006 m. balandžio 5 d. įsakymas Nr. A1-93 „Dėl Socialinių paslaugų katalogo patvirtinimo“

Tipas	Socialinių paslaugų infrastruktūros objektas	Steigėjas	Vietų skaičius	Soc. darb. sk.
globos namai	Linkuvos SPC Savarankiško gyvenimo namai senyvo amžiaus	PRSA	30	
	Klovainių sutrikusio intelekto jaunuolių centras	PRSA	25	13
	Pakruojo nestacionarių SPC Samariečių vaikų globos namai	PRSA	5	4
	Pamūšio Šv. Antano Paduviečio parapijiniai vaikų globos namai	Pamūšio parapija	35	9
Savarankiško gyvenimo namai	Linkuvos SPC Savarankiško gyvenimo namai asmenims su	PRSA	30	14
Socialinės priežiūros centrai	Lygumų Vaikų dienos centras	Lygumų bendruomenė	30	2
	Pakruojo šv. J. Krikštytojo parapijos vaikų dienos centras	Pakruojo šv. Jono Krikštytojo parapija	30	2
	Pamūšio bendruomenės Vaikų dienos centras	Pamūšio bendruomenė	20	n/d
Bendruomeninės įstaigos	Rozalimo bendruomenės socialinės pagalbos centras	Rozalimo bendruomenė	n/d	1
	Klovainių miestelio bendruomenės centras	Klovainių bendruomenė	n/d	1
	Grikpėdžių bendruomenės centras	Grikpėdžių bendruomenė	n/d	1
Kitos	Pakruojo nestacionarių socialinių paslaugų centras	PRSA	n/d	26
	VšĮ Pakruojo neįgaliųjų dienos centras	Pakruojo neįgaliųjų draugija	n/d	1
	VšĮ „Retenė“	Lietuvos žmonių su negalia sąjunga	n/d	1
	Globos poskyris prie Slaugos ir palaikomojo gydymo skyriaus	PRSA	4	2

Saltinis: Pakruojo rajono savivaldybės 2013 m. socialinių paslaugų planas

Iš viso Pakruojo raj. savivaldybėje veikia 5 socialinės globos namai, 2 šeimynos, 1 laikino gyvenimo namai, 1 savarankiško gyvenimo namai, 3 socialinės priežiūros centrai, 3 bendruomeninės įstaigos ir 4 kitos socialinių paslaugų įstaigos. Iš viso Pakruojo raj. savivaldybėje dirba 74 socialiniai darbuotojai, iš kurių 44,6 proc. išsilavinimas – aukštasis, 40,5 proc. – specialusis ir likusiųjų (14,9 proc.) – vidurinis (žr. 3.4.5.1. lentelę).

Socialinės rizikos šeimų skaičius 2007–2012 m. Lietuvoje ir Pakruojo rajono savivaldybėje sumažėjo atitinkamai 13,1 proc. ir 9,8 proc., o Šiaulių apskrityje padidėjo 12,5 proc. Šiaulių apskrities rodiklio didėjimui reikšmės turėjo Šiaulių miesto savivaldybėje (89,9 proc.) ir Radviliškio rajono savivaldybėje (39,2 proc.) išaugęs socialinės rizikos šeimų skaičius; minėtas rodiklis taip pat didėjo Akmenės rajono savivaldybėje (20,0 proc.) ir Kelmės rajono savivaldybėje (4,8 proc.), visose kitose apskrities savivaldybėse – mažėjo. Palyginamosiose savivaldybėse rodiklis arba mažėjo (Pasvalio rajono savivaldybėje sumažėjo 26,8 proc.) arba išliko stabilus (Skuodo rajono savivaldybėje). Socialinės rizikos šeimų skaičius Pakruojo rajono savivaldybėje sudaro 12,2 proc. Šiaulių apskrities ir 1,4 proc. šalies visų socialinės rizikos šeimų skaičiaus.

3.4.5.2 lentelė. Socialinės rizikos šeimų skaičius 2007–2012 m.

Vietovė/Metai	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Pokytis 2007–2012 m., proc.
Lietuvos Respublika	11 958	11 350	11 121	10 904	10 608	10 389	-13,1
Skuodo raj. savivaldybė	112	111	116	111	112	112	0,0
Pasvalio raj. savivaldybė	336	309	275	259	242	246	-26,8
Šiaulių apskritis	1 076	1 090	1 136	1 142	1 174	1 210	12,5
Akmenės raj. savivaldybė.	105	100	112	123	130	126	20,0
Joniškio raj. savivaldybė	188	191	200	179	169	161	-14,4
Kelmės raj. savivaldybė	126	114	120	123	120	132	4,8
Pakruojo raj. savivaldybė	164	191	162	162	154	148	-9,8
Radviliškio raj. savivaldybė	204	209	229	230	254	284	39,2
Šiaulių m. savivaldybė	99	110	138	160	170	188	89,9
Šiaulių raj. savivaldybė	190	175	175	165	177	171	-10,0

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Mažėjant socialinės rizikos šeimų skaičiui, mažėja ir jose augusių vaikų skaičius (žr. 3.4.5.3 lentelę). 2007–2012 m. laikotarpiu vaikų skaičius socialinės rizikos šeimose sumažėjo ir Lietuvos Respublikoje (23,6 proc.), ir Šiaulių apskrityje (8,1 proc.), ir Pakruojo raj. savivaldybėje (18,9 proc.). Vaikų, augusių socialinės rizikos šeimose, skaičius padidėjo tik Radviliškio raj. savivaldybėje (29,1 proc.), Akmenės raj. savivaldybėje (17,6 proc.) ir Šiaulių m. savivaldybėje (8,9 proc.), kas įtakojo Šiaulių apskrities rodiklio ne tokį spartų mažėjimą. Vaikų, augančių socialinės rizikos šeimose, skaičius Pakruojo raj. savivaldybėje 2012 m. sudarė 14,0 proc. Šiaulių apskrities ir 1,8 proc. šalies socialinės rizikos šeimų vaikų skaičiaus. Tiek socialinės rizikos šeimų skaičiaus, tiek jose gyvenančių vaikų skaičiaus mažėjimas susijęs su bendru gyventojų skaičiaus mažėjimu, su gyventojų senėjimo tendencija bei sėkmingiau vykdomomis socialinės paslaugomis, kas būdinga ir visai šaliai.

3.4.5.3 lentelė. Socialinės rizikos šeimose augančių vaikų skaičius 2007-2012 m.

Vietovė/Metai	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Pokytis 2007–2012 m., proc.
Lietuvos Respublika	27 881	25 483	24 222	23 335	22 073	21 303	-23,6
Skuodo raj. savivaldybė	306	282	146	273	279	270	-11,8
Pasvalio raj.	947	867	755	697	612	608	-35,8
Šiaulių apskritis	2 948	2 700	2 766	2 681	2 742	2 708	-8,1
Akmenės raj.	267	251	291	307	327	314	17,6
Joniškio raj. savivaldybė	527	463	493	439	422	389	-26,2
Kelmės raj. savivaldybė	387	312	312	315	327	330	-14,7
Pakruojo raj. savivaldybė	470	499	422	428	411	381	-18,9
Radviliškio raj. savivaldybė	532	521	597	569	617	687	29,1

Vietovė/Metai	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Pokytis 2007–2012 m., proc.
Šiaulių m.savivaldybė	214	193	225	230	239	233	8,9
Šiaulių raj.savivaldybė	551	461	426	393	399	374	-32,1

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Vaikų, pirmą kartą pripažintų neįgaliaisiais, skaičius 2007–2012 m. laikotarpiu Lietuvoje sumažėjo 2,9 proc., Pakruojo raj. savivaldybėje – 28,6 proc. (didžiausias sumažėjimas iš visų nagrinėjamų savivaldybių, išskyrus Skuodo raj. savivaldybę, kur rodiklis sumažėjo 35,0 proc.), o Šiaulių apskrityje padidėjo 5,7 proc. Tam įtakos turėjo Radviliškio raj. savivaldybėje (50,0 proc.), Šiaulių m. savivaldybėje (24,7 proc.) ir Šiaulių raj. savivaldybėje (11,9 proc.) išaugęs neįgalių vaikų skaičius. Per 2012 m. Pakruojo raj. savivaldybėje vaikų, kurie pirmą kartą pripažinti neįgaliais, skaičius buvo 30 (10,1 proc. apskrities ir 1,4 proc. šalies rodiklio).

3.4.5.4 lentelė. Asmenys, pirmą kartą pripažinti neįgaliaisiais, 2007–2012 m.

Amžius	Vietovė/Metai	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Pokytis 2007–2012 m., proc.
Vaikai (0–17 metų amžiaus)	LR	2 170	2 243	2 222	1 974	2 040	2 107	-2,9
	Skuodo r. sav.	20	17	14	19	11	13	-35,0
	Pasvalio r. sav.	22	33	31	26	34	30	36,4
	Šiaulių	282	289	317	267	260	298	5,7
	Akmenės r. sav.	30	27	37	21	21	22	-26,7
	Joniškio r. sav.	24	24	22	17	19	21	-12,5
	Kelmės r. sav.	27	34	45	24	32	23	-14,8
	Pakruojo r. sav.	42	21	28	19	17	30	-28,6
	Radviliškio r.	36	48	39	42	42	54	50,0
	Šiaulių m. sav.	81	88	94	104	84	101	24,7
Šiaulių r. sav.	42	47	52	40	45	47	11,9	
Darbingo amžiaus asmenys (nuo 18 metų iki pensinio amžiaus)	LR	25 557	26 649	22 507	15 432	14 880	13 993	-45,2
	Skuodo r. sav.	142	134	126	83	77	78	-45,1
	Pasvalio r. sav.	208	227	199	134	139	139	-33,2
	Šiaulių	2 968	2 838	2 450	1 742	1 769	1 695	-42,9
	Akmenės r. sav.	246	246	207	143	145	141	-42,7
	Joniškio r. sav.	222	244	199	115	145	149	-32,9
	Kelmės r. sav.	293	272	222	166	181	152	-48,1
	Pakruojo r. sav.	341	277	239	184	169	145	-57,5
	Radviliškio r.	521	458	370	259	251	199	-61,8
	Šiaulių m. sav.	957	920	848	595	618	631	-34,1
Šiaulių r. sav.	388	421	365	280	260	278	-28,4	

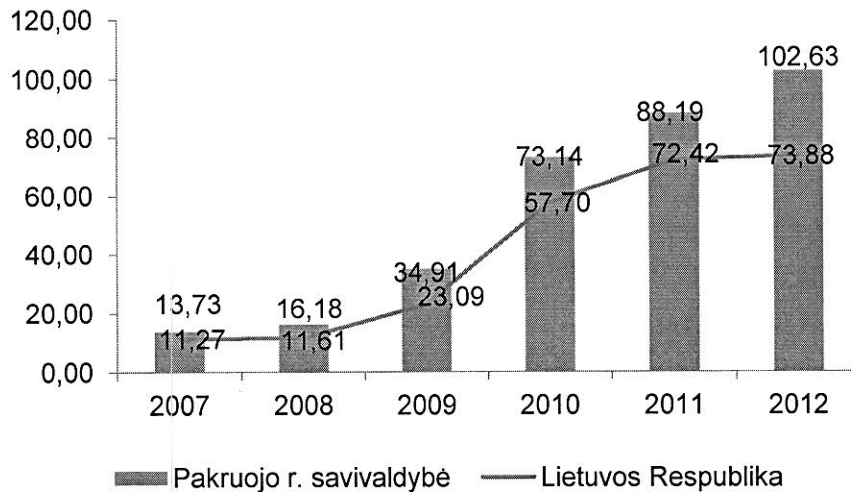
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Suaugusiųjų, pirmą kartą pripažintų neįgaliaisiais, skaičius 2007–2012 m. visose nagrinėjamose teritorijose ženkliai mažėjo – Pakruojo raj. savivaldybėje 57,5 proc., Šiaulių apskrityje – 42,9 proc., taip pat mažėjo Radviliškio raj. savivaldybėje – 61,8 proc. Per 2012 m. Pakruojo raj. savivaldybėje suaugusiųjų, kurie pirmą kartą pripažinti neįgaliais, skaičius buvo 145 (8,6 proc. apskrities ir 1,0 proc. šalies rodiklio). Tai reiškia, kad savivaldybėje 2012 m. procentine išraiška visos Lietuvos ir apskrities mastu, neįgaliaisiais pirmą kartą daugiau pripažinta vaikų, nei suaugusiųjų.

Pagal Pakruojo rajono savivaldybės 2013 m. socialinių paslaugų planą, 2012 m. iš viso Pakruojo raj. savivaldybėje buvo 3 862 neįgalūs asmenys, kurie sudarė 16,6 proc. visų rajone

gyvenančių asmenų skaičiaus. Neįgalių vaikų 2012 m. Pakruojo raj. savivaldybėje buvo 223, kurie sudarė 4,8 proc. visų Pakruojo raj. savivaldybės vaikų skaičiaus. Tai yra socialiai jautri ir pažeidžiama visuomenės grupė, todėl šios grupės socialinės integracijos skatinimas, gyvenimo sąlygų gerinimas yra svarbus prioritetas socialinės politikos srityje.

Analizuojamu laikotarpiu tiek Lietuvos Respublikoje, tiek Pakruojo raj. savivaldybėje socialinių pašalpų gavėjų skaičius 1 000-iai gyventojų augo, nors šalies ir Pakruojo raj. savivaldybės bendras gyventojų skaičius mažėjo (žr. 3.4.5.1. pav.).

3.4.5.1 pav. Socialinių pašalpų gavėjų skaičius 1 000-iai gyventojų Pakruojo raj. savivaldybėje ir Lietuvos Respublikoje 2007–2012 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2007 m. Pakruojo raj. savivaldybėje šis rodiklis siekė 13,7, o 2012 m. – 102,6 asmenys/1 000-iai gyventojų (padidėjimas 7,5 karto). Lietuvoje 2007 m. rodiklis buvo 11,3, 2012 m. – 73,9 asmenys/1 000-iai gyventojų (padidėjimas ne toks intensyvus, kaip Pakruojo raj. savivaldybės – 6,6 karto). 2012 m. Pakruojo raj. savivaldybėje socialinių pašalpų gavėjai sudarė 1,07 procento visų šalies gyventojų skaičiaus. Tai rodo, kad tiek šalyje, tiek Pakruojo raj. savivaldybėje prastėja socialinė ir ekonominė gyventojų padėtis, ypatingai tai jaučiama kaimiškose vietovėse.

Taip ženkliai augant socialinių pašalpų gavėjų skaičiui tiek šalyje, tiek Pakruojo raj. savivaldybėje, labai ženkliai išaugo ir išlaidos socialinėms pašalpoms. Lietuvoje šios išlaidos išaugo 11,5 karto, Šiaulių apskrityje – 8,5 karto, Pakruojo raj. savivaldybėje – 10,3 karto. Daugiausiai tarp apskrities savivaldybių išlaidos socialinėms pašalpoms augo Šiaulių m. savivaldybėje (20,4 karto), Šiaulių raj. savivaldybėje (10,9 karto) ir Pakruojo raj. savivaldybėje (10,3 karto). Palyginamosiose savivaldybėse išlaidos socialinėms paslaugoms panašiai augo Pasvalio raj. savivaldybėje (10,2 karto), ne taip sparčiai – Skuodo raj. savivaldybėje (6,7 karto).

3.4.5.5 lentelė. Išlaidos socialinėms paslaugoms 2007 ir 2012 m., tūkst. Lt

Vietovė/Metai	2007	2012	Pokytis 2007–2012 m., kartais
Lietuvos Respublika	52 135	599 483	11,5
Skuodo raj. savivaldybė	850	5726	6,7
Pasvalio raj. savivaldybė	907	9270	10,2
Šiaulių apskritis	8 237	69 620	8,5
Akmenės raj. savivaldybė.	1 458	6 105	4,2
Joniškio raj. savivaldybė	1 608	7 888	4,9
Kelmės raj. savivaldybė	1 861	1 2894	6,9

Vietovė/Metai	2007	2012	Pokytis 2007–2012 m., kartais
Pakruojo raj. savivaldybė	535	5 495	10,3
Radviliškio raj. savivaldybė	1 066	10 771	10,1
Šiaulių m. savivaldybė	818	16 718	20,4
Šiaulių raj. savivaldybė	891	9 748	10,9

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2012 m. daugiausiai išlaidų, tenkančių 10 000-ių gyventojų, socialinėms paslaugoms skyrė Kelmės raj. savivaldybėje (4 064,7 Lt), o mažiausiai – Šiaulių m. savivaldybėje (1 552,4 Lt). Šiaulių raj. savivaldybėje ir Šiaulių apskrityje šios išlaidos buvo mažesnės nei Pakruojo raj. savivaldybėje, o Akmenės, Joniškio, Pasvalio, Radviliškio ir Skuodo raj. savivaldybėse – didesnės nei Pakruojo raj. savivaldybėje.

Pagal gyventojų apklausos duomenis, socialinių paslaugų kokybę bendrai yra vertinama palankiai. Palankiausiai vertinamas dokumentų dėl socialinių paslaugų skyrimo tvarkymas, socialinių pašalpų, išmokų, kompensacijų skyrimo ir mokėjimo paslaugos bei informacijos dėl socialinių paslaugų skyrimo teikimas. Prasčiau nei kitos paslaugos vertinamas aprūpinimas kompensacine technika, vaiko teisių apsaugos tarnybos veikla, ilgalaikės socialinės globos paslaugos bei būsto pritaikymas neįgaliajam. Socialinių paslaugų kokybę palankiausiai vertinama Žeimelio seniūnijoje, prasčiausiai – Klovainių seniūnijoje. Socialines paslaugas taip pat palankiau vertinti linkusios moterys bei asmenys jaunesni nei 25 m. Socialines paslaugas teikiančių savivaldybės ir jos institucijų bei organizacijų darbas ir jų teikiamos paslaugos bendrai vertinamos teigiamai.

Apibendrinimas

- 105) Pakruojo raj. savivaldybėje veikia 19 socialines paslaugas teikiančių įstaigų, kuriose dirba 74 socialiniai darbuotojai;
- 106) Socialinės rizikos šeimų ir juose gyvenančių vaikų skaičius savivaldybėje 2007–2012 m. laikotarpiu mažėjo – tai susiję su bendru gyventojų skaičiaus mažėjimu, su gyventojų senėjimo tendencija bei sėkmingiau vykdomomis socialinėmis paslaugomis;
- 107) Pakruojo raj. savivaldybėje yra 16,6 proc. suaugusiųjų neįgaliųjų (nuo bendro gyventojų skaičiaus);
- 108) Pagal išlaidas, tenkančias socialinėms paslaugoms 10 000-ių gyventojų, Pakruojo raj. savivaldybė lenkia Lietuvos Respublikos rodiklį
- 109) Pakruojo raj. savivaldybėje reikėtų gerinti specialistų bendravimo kultūrą, tinkamiau paskirstyti atsakomybes, reorganizuoti socialinės paramos centrus bei įstaigas.

3.4.6. Kultūra, sportas ir NVO

Kultūra. Kultūrinis gyvenimas savivaldybėje yra gana aktyvus, kultūros centrai ir viešoji biblioteka organizuoja nemažai kultūrinių renginių. Pakruojo rajono viešoji biblioteka bei kultūros centrai dalyvauja projektinėje veikloje ir tokiu būdu pritraukia papildomų lėšų veiklos finansavimui.

2012 m. Pakruojo raj. savivaldybėje veikė 2 kultūros centrai (Pakruojo ir Linkuvos) bei jiems priklausantys kultūros namai ir laisvalaikio salės. Pakruojo kultūros centras turi 9 skyrius (kultūros namus, sales): Balsių laisvalaikio salė, Klovainių kultūros namai, Pamūšio kultūros namai, Plaučiškių laisvalaikio salė, Rozalimo kultūros namai, Stačiūnų kultūros namai, Žvirblonių kultūros namai, Lygumų laisvalaikio salė, Medikonių laisvalaikio salė. Linkuvos kultūros centras turi 4 skyrius: Bardiškių, Guostagalio ir Ūdekų kultūros namai bei Pašvitinio laisvalaikio salė.

Lyginant su 2007 m., kultūros centrų skaičius padidėjo nuo 1 iki 2 kultūros centrų. Pakruojo rajono savivaldybės kultūros centrai, vykdydami veiklą, puoselėja regiono etninę kultūrą, mėgėjų ir profesionalų meną, kuria menines programas, plėtoja edukacinę ir pramoginę veiklą, tenkina bendruomenės kultūrinius poreikius.

Visoje Lietuvoje tiek meno kolektyvų skaičius, tiek dalyvių juose skaičius 2007–2012 m. laikotarpiu mažėjo. 2012 m. Pakruojo rajono savivaldybės kultūros centruose veiklą vykdė 75 mėgėjų meno kolektyvai, tai 23,5 proc. mažiau nei 2007 m.. Mažėjant meno kolektyvų skaičiui savivaldybėje, mažėjo ir jų dalyvių skaičius – nuo 1 192 2007 m. iki 810 2012 m. (32,0 proc.). Šiaulių apskrityje mėgėjų meno kolektyvų skaičius 2007–2012 m. sumažėjo 41,6 proc., šalyje 36,0 proc., tuo pačiu metu mėgėjų meno kolektyvų dalyvių skaičius apskrityje mažėjo 42,4 proc., šalyje 37,8 proc. (žr. 3.4.6.1 pav.)

3.4.6.1 lentelė. Mėgėjų meno kolektyvų ir dalyvių skaičius juose 2007–2012 m., vnt.

Amžius	Vietovė/Metai	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Pokytis 2007–2012 m., proc.
Mėgėjų meno kolektyvų skaičius	Lietuvos Respublika	4 924	4 519	4 544	4 561	3 556	3 151	-36,0
	Skuodo r. sav.	23	23	23	27	22	18	-21,7
	Pasvalio r. sav.	162	187	178	183	138	134	-17,3
	Šiaulių apskritis	718	634	632	630	532	419	-41,6
	Akmenės r. sav.	76	59	64	61	57	54	-28,9
	Joniškio r. sav.	72	59	69	61	54	48	-33,3
	Kelmės r. sav.	136	125	122	127	93	86	-36,8
	Pakruojo r. sav.	98	96	93	90	78	75	-23,5
	Radviliškio r. sav.	154	133	129	141	119	19	-87,7
	Šiaulių m. sav.	35	32	29	29	20	21	-40,0
	Šiaulių r. sav.	147	130	126	121	111	116	-21,1
Dalyvių skaičius mėgėjų meno kolektyvuose	Lietuvos Respublika	62 963	58 841	59 265	58 651	42 543	39 160	-37,8
	Skuodo r. sav.	267	277	291	356	286	267	0,0
	Pasvalio r. sav.	2 405	1 792	1 735	1 786	1 325	1 287	-46,5
	Šiaulių apskritis	8 586	8 161	7 949	7 888	6 131	4 945	-42,4
	Akmenės r. sav.	890	723	739	712	698	612	-31,2
	Joniškio r. sav.	1 028	872	934	823	706	529	-48,5
	Kelmės r. sav.	890	1 161	1 186	1 237	925	847	-4,8
	Pakruojo r. sav.	1 192	1 176	1 029	1 104	825	810	-32,0
	Radviliškio r. sav.	1 970	1 817	1 745	1 825	1 243	366	-81,4
	Šiaulių m. sav.	980	928	864	786	449	501	-48,9
	Šiaulių r. sav.	1 636	1 484	1 452	1 401	1 285	1 280	-21,8

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Lietuvoje 2007–2012 m. laikotarpiu fiksuotas bibliotekų skaičiaus mažėjimas – bendras bibliotekų skaičius šalyje sumažėjo 7,2 proc. arba 100 bibliotekų. Šiaulių apskrityje analizuojamu periodu bibliotekų skaičius sumažėjo 11,8 proc. arba 20 bibliotekų.

2012 m. Pakruojo raj. savivaldybėje veikė Juozo Paukštelio viešoji biblioteka ir 23 jos filialai. Šioje bibliotekoje ir jos filialuose 2012 m. buvo sukauptas 221 tūkst. egzempliorių dokumentų fondas (žr. 3.4.6.2 lentelę).

3.4.6.2 lentelė. Dokumentų fondas 2007–2012 m., tūkst. egz.

Vietovė/Metai	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Pokytis 2007-2012 m., proc.
Lietuvos Respublika	28 681	28 224	27 480	26 763	26 389	13 974	-51,3
Skuodo raj. savivaldybė	276	272	265	260	244	234	-15,2
Pasvalio raj. savivaldybė	313	312	294	289	282	279	-10,9
Šiaulių apskritis	2 518	2 507	2 379	2 321	2 289	1 677	-33,4
Akmenės raj. savivaldybė.	198	195	192	191	190	188	-5,1
Joniškio raj. savivaldybė	239	235	214	193	190	186	-22,2
Kelmės raj. savivaldybė	252	237	226	216	207	206	-18,3
Pakruojo raj. savivaldybė	211	216	213	210	215	221	4,7
Radviliškio raj. savivaldybė	392	348	343	337	337	335	-14,5
Šiaulių m. savivaldybė	883	873	848	832	814	216	-75,5
Šiaulių raj. savivaldybė	343	342	342	343	336	325	-5,2

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2007–2012 m. dokumentų fondas rajono viešojoje bibliotekoje didėjo 4,7 proc., tuo tarpu visose apskrities savivaldybėse mažėjo ir analizuojamu laikotarpiu apskrityje vidutiniškai sumažėjo 33,4 proc. Šalies dokumentų fondas bibliotekose 2007–2012 m. sumažėjo 51,3 proc.

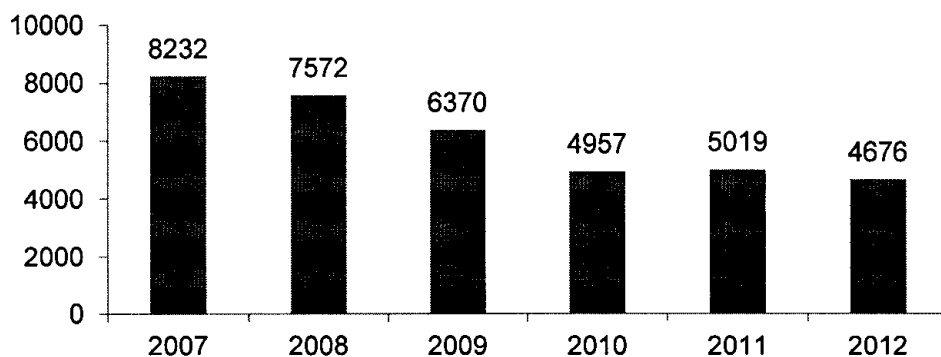
2012 m. Pakruojo rajono savivaldybės viešoji biblioteka turėjo 6 305 skaitytojus, kurie bibliotekoje apsilankė 107 161 kartą. 2012 m., lyginant su 2007 m., rajono bibliotekos skaitytojų ir jų apsilankymų skaičius augo. Šiaulių apskrityje ir šalyje bibliotekų skaitytojų skaičius bei apsilankymų bibliotekose skaičius, analizuojamu laikotarpiu, mažėjo.

Šiaulių apskrityje yra 8 muziejai, tačiau Pakruojo raj. savivaldybėje muziejų, nurodytų Statistikos departamente, nėra. Pakruojo raj. savivaldybėje veikia krašto muziejus „Žiemgala“, kuriame surinkta archeologijos, etnografijos bei istorijos rinkinių ekspozicija apie žiemgalių krašto praeitį.

Sportas. 2012 m. Pakruojo raj. savivaldybėje veikė 16 sporto klubų (1 klubų daugiau nei 2007 m.), kuriuose sportavo 510 asmenų. Neformalia ugdymo veikla, sporto varžybų organizavimu užsiima VšĮ Pakruojo rajono sporto centras (toliau – PRSC).

2012 m. PRSC sportavo 421 moksleivis. 2008–2012 m. laikotarpiu, sportuojančių moksleivių skaičius sporto centre mažėjo. Sporto centre vyksta krepšinio, futbolo, BMX mažųjų dviračių kroso ir lengvosios atletikos treniruotės. 2012 m. moksleivius treniravo 11 trenerių.

Didžiausias sporto varžybų ir sveikatingumo renginių dalyvių skaičius Pakruojo rajono savivaldybėje 2007–2012 m. laikotarpiu buvo 2007 m. (8 232), mažiausias – 2012 m. (4 676 dalyviai). Analizuojamu laikotarpiu, išskyrus 2010 metus, tiek sporto varžybų, tiek sveikatingumo renginių dalyvių skaičius Pakruojo rajono savivaldybėje mažėjo, per 5-rius metus sumažėjimas siekia 43,2 proc. (žr. 3.4.6.1 pav.). Tai rodo, kad tarp Pakruojo rajono savivaldybės gyventojų mažėja fizinis aktyvumas.

3.4.6.1 pav. Sporto varžybų ir sveikatingumo renginių dalyvių skaičius Pakruojo raj. savivaldybėje 2007-2012 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2012 m. Pakruojo rajone organizuotai (sporto klube ar sporto centre) sportavo 931 asmuo (2008 m. – 1 262 asmenys, arba 26,2 proc. daugiau nei 2012 m.). Moterys sudarė 23,7 proc. visų organizuotai sportavusių asmenų. 2012 m. rajone surengtos 82 sporto varžybos, kuriose dalyvavo 4 405 dalyviai, 18 sporto visiems renginių, kuriuose dalyvavo 271 dalyvis, 17 sporto stovyklų, kuriose dalyvavo 52 dalyviai ir 5 seminarai / konferencijos, kuriuose dalyvavo 37 dalyviai.

2012 m. Pakruojo raj. savivaldybėje parengti 2 olimpinės rinktinės kandidatai, 10 nacionalinės rinktinės narių, 9 jaunimo rinktinės nariai, 8 jaunių rinktinės nariai. 2012 m. Pakruojo rajone buvo: 1 stadionas, 16 sporto salių, 14 krepšinio aikštelių, 12 tinklinio aikštelių, 15 futbolo aikštelių, rankinio aikštelė ir BMX dviračių trasa. Didžioji dalis rajono sporto bazių priklauso Pakruojo rajono sporto centrui, kuris rūpinasi jų priežiūra. Dalies sporto bazių infrastruktūros būklė yra bloga. Sporto srityje Pakruojis garsėja savo futbolo komanda „Kruoja“.

Gyventojų apklausos duomenys parodė, kad Pakruojo raj. savivaldybės kultūros, laisvalaikio ir sporto paslaugos bendrai yra vertinamos gerai, palankiausiai vertinami kultūros renginiai viešosiose erdvėse bei viešosios kultūrinės erdvės, pritaikytos laisvalaikio poreikiams, prasčiausiai vertinamos sporto įstaigų paslaugos. Moterys palankiau nei vyrai vertina kultūros renginius viešosiose erdvėse bei sporto įstaigų paslaugas, vyrai palankiau nei moterys vertina kultūros įstaigų paslaugas bei sporto renginius viešosiose erdvėse. Jauniausi (iki 25 m. rajono gyventojai) palankiau nei kiti vertina sporto įstaigų paslaugas bei sporto renginius viešosiose erdvėse. Tuo tarpu vyriausi (55 m. ir daugiau) rajono gyventojai palankiausiai vertina kultūros renginius viešosiose erdvėse bei viešąsias kultūrinės erdves, pritaikytas laisvalaikio poreikiams. Kultūros įstaigų paslaugos ir kultūros renginiai viešosiose erdvėse palankiausiai vertinamos Klovainių seniūnijoje, prasčiausiai – Guostagalio seniūnijoje. Sporto įstaigų paslaugos ir sporto renginiai viešosiose erdvėse palankiausiai vertinami taip pat Klovainių seniūnijoje, prasčiausiai – Pašvitinio seniūnijoje. Palankiausiai vertinamos kultūros paslaugos, teikiamos Pakruojo J. Paukštelio viešojoje bibliotekoje, Pakruojo krašto muziejuje „Žiemgala“, Pakruojo kultūros centre bei Pakruojo dvare.

Nevyriausybinių organizacijų (NVO). Pakruojo rajono savivaldybė skatina rajono nevyriausybines organizacijas būti aktyviomis, reikšti savo nuomonę ir tiesiogiai dalyvauti rajono valdymo procesuose. Pakruojo raj. savivaldybėje 2008 m. sausio 1 d. veikė 117 NVO, apimančių įvairias veiklos sritis: bendruomenių, jaunimo, moterų, pagyvenusių žmonių, neįgaliųjų, socialinę, sporto, ekologinę ir aplinkos tvarkymo, interesų gynimo, žvejų ir medžiotojų bei kitas veiklos sritis. Nevyriausybinių organizacijų yra tas visuomenės branduolys, kuris suteikia galimybę įvairių interesų ir amžiaus žmonėms susiburti, kartu spręsti kylančias

problemas, atstovauti savo interesams įvairiose institucijose, tarpininkauti bei teikti visokeriopą pagalbą vieni kitiems.

Pakruojo rajono savivaldybė kuria palankias sąlygas savivaldybės ir nevyriausybinių organizacijų bendradarbiavimui, skiria paramą nevyriausybinių organizacijų projektams įgyvendinti. Savivaldybės tarybos sprendimais 2009 m. patvirtintos 3 nevyriausybinių organizacijų rėmimo programos. 2009 m. vasario 19 d. sprendimu Nr. T-17 patvirtinta Pakruojo rajono bendruomenių rėmimo programa. Programos tikslas – teikti paramą rajono bendruomenių veiklai ir iš kitų fondų finansuojamiems projektams, skatinantiems kaimo plėtrą ir kaimo gyventojų iniciatyvumą, ugdantiems partnerystę ir bendruomeniškumą, kuriantiems patrauklią ir patogią gyvenamąją aplinką rajono bendruomenėse. 2009 m. vasario 19 d. sprendimu Nr. T-48 patvirtinta Pakruojo rajono jaunimo ir sporto organizacijų rėmimo programa. Programos tikslas — teikti paramą Pakruojo rajono jaunimo ir sporto organizacijų veiklai ir projektams, skatinantiems jaunimo aktyvumą bei sudarantiems palankias sąlygas atsirasti ir veikti įvairioms pozityvioms laisvalaikio užimtumo iniciatyvoms, jaunimo ir sporto organizacijų plėtrai. 2009 m. kovo 26 d. sprendimu Nr. T-73 patvirtinta Pakruojo rajono savivaldybės nevalstybinių organizacijų rėmimo programa. Programos tikslas – telkti rajono NVO sprendžiant svarbiausias Pakruojo rajono kultūrinės, socialines problemas, skatinant žmonių iniciatyvą aktyviau veikti socialinėje, kultūros, švietimo bei mokslo, auklėjimo ir prevencinėje, žmogaus teisių apsaugos ir kitose srityse, stiprinti ryšius tarp rajono įstaigų, įmonių ir organizacijų, skatinti aktyvumą sprendžiant socialinius klausimus bei inicijuoti kitų rajono visuomenės poreikių tenkinimą. Yra patvirtintos ir nuolat atnaujinamos rėmimo programų tarybos, kurios kiekvienais metais skelbia projektų atrankos konkursus, nustato remiamas veiklos sritis, projektų paraiškų teikėjams ir pačioms paraiškoms keliamus reikalavimus, vertina projektus ir skiria paramą jiems įgyvendinti.

Nuo 2007 iki 2013 m. registruotų rajono NVO skaičius padidėjo neženkliai, tačiau galima teigti, kad apie 80 rajono nevyriausybinių organizacijų yra aktyvios, per šį laikotarpį įgijo daugiau žinių, įgūdžių, projektų įgyvendinimo patirties ir pasitikėjimo savo jėgomis.

Rajono bendruomeninių organizacijų veikla. Pirmoji bendruomeninė organizacija – Visuomeninis fondas „Pakruojo bendruomenės centras“ (dabar Pakruojo bendruomenės centras), rajone įregistruotas 1996 m. Nuo 2001 m. iki 2013 m. rajone veikiančių bendruomeninių organizacijų skaičius išaugo nuo 5 iki 38. Sparčiausiai jų skaičius didėjo 2003 m., kuomet rajone įsiregistravo net 17 bendruomenių, 2005 m. įregistruota Pakruojo rajono bendruomenių sąjunga, viena iš paskutinių 2011 m. įregistruota Noreikonių kaimo bendruomenė. Rajono bendruomenės vykdo suplanuotas veiklas, įgyvendindamos įvairius projektus stengiasi įtraukti kuo platesnį ratą vietos gyventojų, gilina žinias, dalyvauja mokymuose, dalinasi patirtimi, dalyvauja renginiuose ir patys juos organizuoja.

Nuo 2004 m. kiekvieną vasarą Pakruojo rajono savivaldybėje vyksta tradiciniai bendruomenių sąskrydžiai. Jų metu rajono bendruomenių nariai, naudodami įvairias saviraiškos formas, turi galimybę vieni kitiems pademonstruoti savo meninius, kūrybinius bei sportinius sugebėjimus, pabendrauti neformalioje aplinkoje, pasidalyti patirtimi. Sąskrydžių metu, ne vien bendruomenių aktyvas, bet ir eiliniai jų nariai išgirsta daug informacijos, kurią pateikia Pakruojo vietos veiklos grupė „Pakruojo rajono partnerystė“, nuo 2009 m. sąskrydžio organizatoriams skirdama finansinę paramą pagal Pakruojo rajono 2007–2013 m. kaimo plėtros strategijos priemones.

Pakruojo rajono bendruomenės ir kitos NVO aktyviai dalyvavo rengiant Pakruojo rajono 2007–2013 m. kaimo plėtros strategiją: atliko savo gyvenamosios vietovės stipriųjų ir silpnųjų pusių analizę, teikė pastabas ir pasiūlymus dėl strategijos priemonių ir veiklos sričių, įvardino vietovių silpnųbes ir numatė galimas veiklos kryptis. Parengta kokybiška strategija rajono

bendruomenėms suteikė puikią galimybę, pasinaudojant viešąja parama ir kuo efektyviau panaudojant vietos išteklius, kurti patrauklesnę gyvenamąją aplinką, saugoti ir puoselėti kultūros paveldą, jį reprezentuoti, taip pat inicijuoti ir spręsti daugelį įsisenėjusių krašto problemų.

Pastaraisiais metais, įgyvendinus kaimo atnaujinimo projektus ir daugeliui kaimo bendruomenių susitvarkius patalpas, išaugo būtinybė bendruomenėms pačioms pasirūpinti lėšomis veiklai tęsti. Vietos veiklos grupė „Pakruojo rajono partnerystė“ ėmėsi pagalbininko vaidmens kuriant naujus bendruomenių veiklos planus.

Vietos veiklos grupė „Pakruojo rajono partnerystė“ (toliau – Pakruojo VVG), įsteigta 2004 m., ją sudarė kaimo bendruomenių ir kitų nevyriausybinių organizacijų atstovai, taip pat vietos verslininkai ir vietos valdžios deleguoti asmenys. Pakruojo VVG 2007–2008 m. laikotarpiu parengė Pakruojo rajono 2007–2013 m. kaimo plėtros strategiją, įgyvendinamą LEADER metodu.

Įgyvendinant LEADER metodą pirmenybė buvo teikiama vietos gyventojų iniciatyvai. Suinteresuotas vietos gyventojų dalyvavimas bendruomeniniame gyvenime atvėrė naujas galimybes, išsiaiškinus poreikius, veikti sutelktai ir patiems spręsti kaimo reikalus. Pakruojo VVG teko atsakinga užduotis strategijos įgyvendinimo laikotarpiu koordinuoti visų organizacijų, suinteresuotų kaimo ateitimi veiklą, užtikrinti partnerystę ir dialogą, kad sujungus turimus pajėgumus būtų gauta maksimali pridėtinė vertė. Viena iš pirmųjų, nuo 2009 m. pradžios, pradėjusi įgyvendinti strategiją, Pakruojo VVG informavo ir konsultavo vietos projektų pareiškėjus, vykdė vietos projektų administravimą, rengė mokymo renginius, konferencijas, bendradarbiavo ir dalijosi patirtimi su kitomis Lietuvos vietos veiklos grupėmis. Vietos projektams skirta ES parama, kuri buvo teikiama vadovaujantis LEADER programos principais, baigiama sėkmingai įsisavinti, 2013 m. pasirašytos paskutinės vietos projektų vykdymo sutartys, išdalintos ir baigiamos įsisavinti visos vietos projektų įgyvendinimui numatytos lėšos. Vietos projektams skirta paramos suma sudaro 7,7 mln. Lt. Šiuo metu Pakruojo VVG administruoja 71 vietos projektą. Sistemingas darbas su vietos projektų vykdytojais, pastovi pagalba jiems, lėmė gerus darbo rezultatus, 58 vietos projektai jau baigti įgyvendinti.

Tuo pačiu metu buvo įgyvendinamas nuoseklus įgūdžių įgijimo bei mokymo projektas, leidžiantis nuolat augti vietos plėtros strategiją įgyvendinančių asmenų bei potencialių vietos projektų pareiškėjų žinių ir gebėjimų lygiui.

Taip pat Pakruojo VVG puikiai sekasi įgyvendinti teritorinio ir tarptautinio bendradarbiavimo projektus. Pakruojo VVG kartu su partneriais puoselėdama krašto žmonių sukauptą etninės kultūros paveldą, organizuoja muges ir plenerus, leidžia informacinius leidinius, siekdama užtikrinti amatininkų, liaudies meistrų dirbinių, autentiškų krašto tradicijų išsaugojimą ir sklaidą.

Pakruojo VVG įgyvendindama projektą „Kaimo jaunimo įtraukimas į Pakruojo rajono vietos plėtros strategijos įgyvendinimą“, bendradarbiaudama su Pakruojo raj. savivaldybe, surengė teminius susitikimus rajono jaunimo organizacijoms. Į šį projektą įsitraukė komandos iš Pakruojo rajono jaunimo organizacijų sąjungos „Apskritas stalas“, Pakruojo sporto klubo „Robusta“, Pakruojo šv. Jono Krikštytojo parapijos jaunimo centro, Svarsčių kilnojimo klubo „Jėga“, Pakruojo baikerių klubo „Laisvieji vanagai“, Linkuvos sporto klubo „Svarelis“, Noreikonių jaunimo klubo, VŠĮ „Pakruojo vaikų ir jaunimo klubo prie Pakruojo rajono policijos komisariato“, Triškonių jaunimo klubo, vėliau prisijungė ir kiti. Teminiuose susitikimuose jaunimo komandos išklausė teorinę medžiagą apie projekto sampratą, projektų valdymo pagrindus, projektų idėjų paieškas, suformulavo veiksmus, parengė projektų paraiškas. Pakruojo VVG iš Strategijos lėšų finansavo 16 su jaunimo veikla susijusių projektų.

Apibendrinimas

- 110) Pakruojo raj. savivaldybėje veikia 2 kultūros centrai su jiems priklausančiais kultūros namais ir laisvalaikio salėmis, 1 viešoji biblioteka su filialais ir krašto muziejus „Žiemgala“;
- 111) Tiek visoje Lietuvoje, tiek apskrityje, tiek Pakruojo raj. savivaldybėje menų kolektyvų skaičius ir dalyvių juose skaičius mažėja;
- 112) Pakruojo raj. savivaldybėje veikia 16 sporto klubų, kuriuose sportavo 510 asmenų;
- 113) Atsižvelgiant į paslaugų svarbą ir kokybės santykį, labiausiai Pakruojo raj. savivaldybėje reikėtų gerinti viešąsias sportines erdves, pritaikytas laisvalaikio poreikiams;
- 114) Pakruojo raj. savivaldybėje reikėtų organizuoti daugiau renginių ir užsiėmimų, skirti jiems daugiau lėšų, skleisti daugiau informacijos apie juos, skatinti didesnę jaunimo užimtumą;
- 115) Pakruojo raj. savivaldybėje aktyviai veikia apie 80 NVO, 38 bendruomeninės organizacijos, VVG „Pakruojo rajono partnerystė“.

3.4.7. Jaunimo politika

Pagal 2012 m. parengtą „Jaunimo politikos įgyvendinimo Pakruojo rajono savivaldybėje kokybės vertinimo ataskaitą“, jaunų žmonių (14-29 metų) skaičius Pakruojo raj. savivaldybėje siekia 24 proc. visų savivaldybės gyventojų. Merginų buvo 48 proc., vaikinių – 52 proc. Mieste gyvenančio jaunimo buvo 28 proc., kaime – 72 proc.

Jaunimo politiką rajone įgyvendina PRSA struktūriniai padaliniai. Pakruojo rajono savivaldybėje įgyvendinant ir formuojant jaunimo politiką aktyviai dalyvauja savivaldybės administracijos Švietimo, Kultūros (šiuo metu – Kultūros ir viešųjų ryšių skyrius), Socialinės rūpybos, Turto ir ūkio, Juridinis (šiuo metu – Teisės skyrius), Vaiko teisių apsaugos skyriai, rajono formaliojo ir neformaliojo švietimo ir ugdymo įstaigos, Pakruojo rajono sporto centras, VšĮ Pakruojo verslo informacijos centras, Pakruojo kultūros centras, Pedagoginė psichologinė tarnyba, Visuomenės sveikatos biuras, VšĮ Pakruojo poilsio ir turizmo centras, VšĮ Pakruojo vaikų ir jaunimo klubas prie Pakruojo rajono policijos komisariato, rajono jaunimo organizacijos ir t.t.

3.4.7.1 lentelė. Jaunimo politiką įgyvendinantys PRSA struktūriniai padaliniai ir valstybės tarnautojų skaičius

Skyrius	Įgyvendina tik jaunimo politiką	Įgyvendina jaunimo politiką šalia kitų veiklų
Strateginės plėtros planavimo ir statybos skyriaus Planavimo ir Investicijų poskyris	1	-
Strateginės plėtros ir statybos	-	2
Švietimo	-	2
Kultūros (šiuo metu – Kultūros ir viešųjų ryšių)	-	3
Vaiko teisių apsaugos	-	3
Socialinės rūpybos	-	2
Turto ir ūkio	-	1
Juridinis (šiuo metu – Teisės)	-	2
Juridinio sk. Informacinių technologijų poskyris	-	1

Šaltinis: Pagal „Jaunimo politikos įgyvendinimo Pakruojo rajono savivaldybėje kokybės vertinimo ataskaitą“ (2012 m.)

2013 m. Pakruojo raj. savivaldybėje buvo įregistruotos 29 jaunimo organizacijos, iš kurių 6 klubai (Triškonių, Noreikonių jaunimo klubai, Pakruojo fantastų klubas „Selija“, kultūros klubas „Tritonas“, Pakruojo baikerių klubas „Laisvieji vanagai“ ir laisvalaikio klubas „Rozalinas“), 2

jaunimo centrai (Pakruojo Šv. Jono Krikštytojo parapijos jaunimo centras ir Linkuvos vaikų ir jaunimo užimtumo centras), 1 pilietinė organizacija (Pakruojo rajono jaunimo organizacijų sąjunga „Apskritasis stalas“), 1 politinė (Lietuvos socialdemokratinio jaunimo sąjungos filialas „Pakruojo skyrius“), 1 motininė organizacija (Lietuvos samariečių bendrijos Pakruojo skyrius) ir 18 sporto klubų.

Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje taip pat veikia 3 neformalios (neregistruotos) jaunimo organizacijos: visuomeninio fondo Pakruojo bendruomenės centro dirbančio jaunimo klubas „Aukštyn kojom“, Pakruojo rajono moksleivių parlamentas ir Lietuvos skautijos Šiaulių krašto „Medeinos“ draugovė.

Rajone taip pat aktyviai veikia VŠĮ Pakruojo vaikų ir jaunimo klubas prie Pakruojo rajono policijos komisariato. Pakruojo raj. savivaldybėje veikiančiose visose formaliojo švietimo įstaigose yra jaunimo savivalda, pavyzdžiui, mokyklose veikia seniūnų tarybos, mokinių parlamentai, mokiniai yra mokinių tarybų nariai, po vieną kiekvienos mokyklos mokinį dalyvauja rajoniniame mokinių parlamente. Tačiau organizacijose, teikiančiose neformalaus švietimo paslaugas jaunimui, Pakruojo raj. savivaldybėje (iš viso yra 2) jaunimo savivaldų nėra. Siekdama užtikrinti mokinių savivaldos stiprinimą, savivaldybės administracija kasmet organizuoja darbą su formaliojo ir neformaliojo švietimo įstaigų vadovais.

Apibendrinimas

116) Pakruojo raj. savivaldybėje veikia pakankamai daug jaunimo organizacijų ir jų išsidėstymas yra tinkamas pagal gyvenamąją teritoriją.

117) Jaunimas dalyvauja švietimo įstaigų savivaldoje bei savivaldybės veikloje, kur sudarytos sąlygos reikštis jaunimo kūrybiškumui, įgyvendinti iniciatyvas.

118) Pakruojo raj. savivaldybei reikėtų daugiau dėmesio skirti vietos bendruomenių jaunimo įtraukimui, dirbti su jaunimo bei visuomenės lyderiais, siekiant kuo daugiau rajono jaunimo įtraukti į jaunimo politikos formavimą (ypatingai didinant 14-16 metų jaunimo motyvaciją).

119) Pakruojo raj. savivaldybei reikėtų stiprinti jaunuolių kompetencijas, mokytį ir šviesti apie skirtingas viešosios politikos sritys, dalyvavimo politikoje galimybes, savivaldybės ir rajono prioritetus ir pan.

3.4.8. Viešasis saugumas

Nusikalstamos veikos. 2007–2011 m. laikotarpiu Pakruojo rajono savivaldybėje 100 000-ių gyventojų teko mažiau nusikalstamų veikų nei Lietuvos Respublikoje, tik 2012 m. rajone jų buvo daugiau (3 290 nusikalstamų veikų), o šalyje 2 761:

3.4.8.1 lentelė. 100 000-ių gyventojų tenkančių užregistruotų nusikalstamų veikų skaičius 2007–2012 m.

Vietovė/Metai	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Pokytis 2007–2012 m., proc.
Lietuvos Respublika	2 282	2 441	2 631	2 508	2 626	2 761	21,0
Skuodo raj. savivaldybė	898	829	1 056	1 093	1 264	1 307	45,5
Pasvalio raj. savivaldybė	1 446	1 657	1 835	1 820	2 097	2 037	40,9
Šiaulių apskritis	1 794	1 771	2 109	2 071	2 327	2 812	56,7
Akmenės raj. savivaldybė.	1 288	1 213	1 582	1 589	1 704	2 546	97,7
Joniškio raj. savivaldybė	1 419	1 473	1 715	1 500	2 150	2 912	105,2
Kelmės raj. savivaldybė	1 143	1 188	1 379	1 265	1 593	1 836	60,6
Pakruojo raj. savivaldybė	1 774	1 650	2 178	2 121	2 510	3 290	85,5

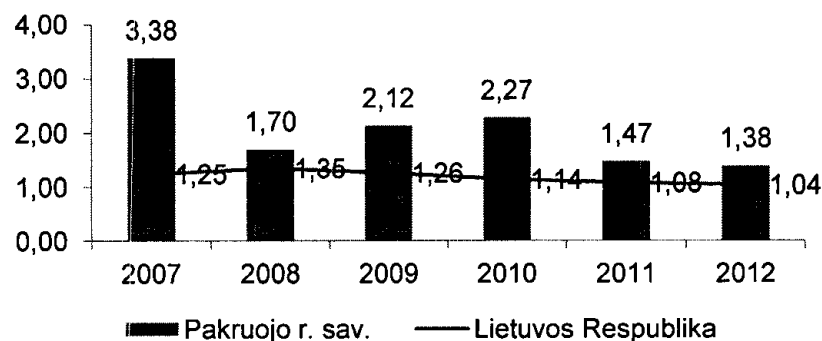
Vietovė/Metai	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Pokytis 2007–2012 m., proc.
Radviliškio raj. savivaldybė	1 701	1 676	2 096	2 064	2 126	3 354	97,2
Šiaulių m. savivaldybė	2 509	2 419	2 746	2 725	2 858	2 964	18,1
Šiaulių raj. savivaldybė	1 120	1 252	1 568	1 623	2 081	2 452	118,9

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Per visą analizuojamą laikotarpį rajone nusikalstamų veikų padaugėjo 85,0 proc., o šalyje – 20,9 proc., Šiaulių apskrityje nusikalstamumo rodiklis 100 000-ių gyventojų analizuojamu periodu padidėjo 56,7 proc. Iš visų apskrities savivaldybių didžiausias nusikalstamumo lygio didėjimas užfiksuotas Šiaulių raj. savivaldybėje (118,9 proc.), Joniškio raj. savivaldybėje (105,2 proc.) ir Akmenės raj. savivaldybėje (97,7 proc.). Skaitine išraiška 2012 m. didžiausias nusikalstamumas fiksuojamas Radviliškio raj. savivaldybėje (3 354 nusikalstamos veiklos/100 000-ių gyventojų) ir Pakruojo raj. savivaldybėje. Palyginamosiose savivaldybėse nusikalstamumo rodiklis buvo ženkliai mažesnis ir jo augimas mažesnis nei Pakruojo raj. savivaldybėje. Tai rodo, kad nusikalstamumas Pakruojo raj. savivaldybėje yra didesnė problema nei visoje Lietuvos Respublikoje ir pastaruoju metu tai yra viena daugiausiai nusikalstamų veikų turinti savivaldybė apskrityje.

Pagal nusikalstamų veikų rūšį daugiausiai įvykdyta vagysčių ir viešosios tvarkos pažeidimų. 2012 m. Pakruojo raj. savivaldybėje buvo ištirta 74,0 proc. visų nusikalstamų veikų. Šiaulių apskrityje didžiausia ištirtų nusikalstamų veikų dalis buvo Pakruojo raj. savivaldybėje (apskrities vidurkis siekė 67,0 proc.). Palyginamosiose savivaldybėse ištirta mažiau nusikalstamų veikų: Skuodo raj. savivaldybėje – 66,0 proc., Pasvalio raj. savivaldybėje – 51,0 proc. visų įvykdytų nusikalstamų veikų.

2007–2012 m. nepilnamečių nusikalstamų veikų 1 000-iui gyventojų Pakruojo raj. savivaldybėje buvo padaryta daugiau nei Lietuvoje. Analizuojamu laikotarpiu Pakruojo raj. savivaldybėje nusikalstamų veikų skaičiaus rodiklis nuolat kito. 2012 m. Lietuvos Respublikoje buvo padaryta 0,34 veikomis 1 000-iui gyventojų mažiau nei Pakruojo raj. savivaldybėje. Šie skaičiai tik įrodo, jog nepilnamečių nusikalstamumas savivaldybėje yra didesnis nei šalyje.

3.4.8.1 pav. Nepilnamečių nusikalstamos veikos 1 000-iui gyventojų Pakruojo raj. savivaldybėje ir Lietuvos Respublikoje 2007-2012 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2007–2012 m. nepilnamečių nusikalstamos veikos visoje Lietuvoje, Šiaulių apskrityje ir Pakruojo raj. savivaldybėje sumažėjo (atitinkamai 22,8 proc., 23,1 proc. ir 64,4 proc.). Pakruojo raj. savivaldybėje rodiklio mažėjimas buvo didžiausias apskrityje. Nepilnamečių nusikalstamų skaičius didėjo Radviliškio ir Šiaulių rajono savivaldybėse, nekito – Skuodo ir Joniškio raj.

savivaldybėse. Pakruojo raj. savivaldybėje nepilnamečių nusikalstamumo rodiklis 2012 m. sudarė 8,2 proc. apskrities rodiklio ir 1,0 proc. šalies rodiklio.

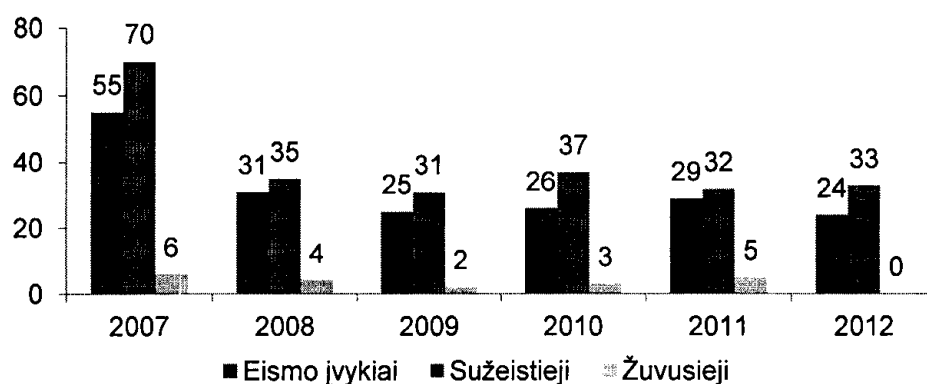
3.4.8.2 lentelė. Nepilnamečių padarytos nusikalstamos veiklos 2007–2012 m.

Vietovė/Metai	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Pokytis 2007-2012 m., proc.
Lietuvos Respublika	4 051	4 325	4 023	3 589	3 296	3 127	-22,8
Skuodo raj. savivaldybė	26	19	21	27	11	26	0,0
Pasvalio raj. savivaldybė	53	68	51	51	48	33	-37,7
Šiaulių apskritis	507	430	467	471	317	390	-23,1
Akmenės raj. savivaldybė.	49	34	52	18	24	34	-30,6
Joniškio raj. savivaldybė	35	48	53	73	47	35	0,0
Kelmės raj. savivaldybė	38	29	25	35	30	17	-55,3
Pakruojo raj. savivaldybė	90	44	54	56	35	32	-64,4
Radviliškio raj. savivaldybė	99	82	70	101	66	120	21,2
Šiaulių m. savivaldybė	167	123	123	122	90	102	-38,9
Šiaulių raj. savivaldybė	29	70	90	66	25	50	72,4

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Avaringumas. Įskaitinių eismo įvykių dinamika Pakruojo raj. savivaldybėje pasižymi nepastovumu: 2009 m., lyginant su 2008 m., sumažėjęs eismo įvykių skaičius iki 2011 m. palaipsniui didėjo, o 2012 m. vėl sumažėjo. Didžiausias įskaitinių eismo įvykių, pareikalavusių žmonių gyvybių ar sužalojimų, skaičius buvo užfiksuotas 2007 m. (55 įvykiai), mažiausias – 2012 m. – (24 įvykiai arba 56,4 proc. mažiau). Daugiausia sužeistųjų buvo 2007 m. (70 sužeistųjų), mažiausia – 2009 m. (31 sužeistasis). 2012 m. eismo įvykių skaičius Pakruojo raj. savivaldybėje buvo mažiausias visu analizuojamu laikotarpiu (24 įvykiai), o žuvusiųjų asmenų tais pačiais metais nebuvo užfiksuota. Sužeistųjų skaičius 2007–2012 m. laikotarpiu Pakruojo raj. savivaldybėje, sumažėjo 52,8 proc., žuvusiųjų skaičius sumažėjo nuo 6 iki 0 asmenų.

Šalies bei apskrities mastu 2007–2012 m. laikotarpiu nustatyta įskaitinių eismo įvykių skaičiaus mažėjimo tendencija. Šis rodiklis visoje Lietuvos teritorijoje sumažėjo 47,4 proc., Šiaulių apskrityje – 45,8 proc., Pakruojo raj. savivaldybėje – 48,4 proc. Didesnis eismo įvykių sumažėjimas nei Pakruojo raj. savivaldybėje užfiksuotas Akmenės raj. savivaldybėje (76,6 proc.), Kelmės raj. savivaldybėje (58,9 proc.) ir Pasvalio raj. savivaldybėje (51,1 proc.).

3.4.8.2 pav. Įskaitinių eismo įvykių ir juose sužeistų bei žuvusių asmenų skaičius Pakruojo raj. savivaldybėje, 2007–2012 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Remiantis Pakruojo rajono policijos komisariato (toliau – PRPK) duomenimis, Pakruojo mieste yra 3 avaringos gatvės: Vytauto Didžiojo, Kruojos ir Statybininkų. Šios gatvės išsiskiria didžiausiu eismo intensyvumu. Joms būdingi ne tik vietinio susisiekimo, bet ir tranzitiniai srautai. 2010–2012 m. laikotarpiu visose šiose gatvėse užfiksuota 15 įskaitinių eismo įvykių. Daugiausiai jų – 7 – įvyko Vytauto Didžiojo gatvėje, po 4 – Statybininkų ir Kruojos gatvėse.

3.4.8.3 lentelė. Užregistruota gaisrų ir žuvusių juose asmenų skaičius šalyje, Šiaulių apskrityje ir Pakruojo rajono savivaldybėje 2007–2012 m.

Požymis	Vietovė/ Metai	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Pokytis 2007–2012 m., proc.
Užregistruota gaisrų	Lietuvos Respublika	15 264	15 761	16 195	12 190	12 306	11 255	-26,3
	Šiaulių apskritis	1 519	1 694	1 671	1 266	1 229	1 114	-26,7
	Pakruojo r. sav.	108	122	114	91	74	87	-19,4
Gaisruose žuvusiųjų skaičius	Lietuvos Respublika	297	270	203	233	135	150	-49,5
	Šiaulių apskritis	33	29	18	23	7	6	-81,8
	Pakruojo r. sav.	1	3	n/d	2	3	0	-

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2007–2012 m. laikotarpiu Pakruojo raj. savivaldybėje, kaip ir visoje Lietuvoje bei apskrityje užregistruotų gaisrų ir žuvusių žmonių skaičius juose mažėjo. 2012 m. Pakruojo raj. savivaldybėje buvo užregistruoti 87 gaisrai (19,4 proc. mažiau nei 2007 m.), juose nežuvo nei vienas žmogus.

Apibendrinimas

120) Nusikalstamumas Pakruojo raj. savivaldybėje yra didesnė problema nei šalyje ir pastaruoju metu tai yra viena daugiausiai nusikalstamų veikų turinti savivaldybė apskrityje;

121) Šiaulių apskrityje didžiausia ištirtų nusikalstamų veikų dalis buvo Pakruojo raj. savivaldybėje;

122) Nepilnamečių nusikalstamumas Pakruojo raj. savivaldybėje yra didesnis nei šalyje, tačiau rodiklis yra mažėjantis;

123) Pakruojo raj. savivaldybėje, kaip ir apskrityje bei šalyje, jaučiama eismo įvykių mažėjimo tendencija;

124) Gaisrų skaičius savivaldybėje, kaip ir visoje Lietuvoje bei apskrityje mažėjo.

3.5. Technologinė aplinka

Šiuolaikinėje, nuolat tobulėjančioje ir kintančioje informacinių technologijų aplinkoje, naujų technologijų naudojimas yra labai svarbus Lietuvos savivaldybėms. Naujos technologijos skatina naujų darbo metodų ir būdų, partnerių, viešinimo, įvaizdžio strategijos priemonių atsiradimą. Savivaldybės privalo sekti technologijų pokyčius, kad juos suprastų ir prisitaikytų. Nuolatinė technologijų plėtra skatina atnaujinti turimą savivaldybės kompiuterinę bazę, programinę įrangą ir kitus informacinių technologijų resursus.

2012 m. asmeninį kompiuterį Šiaulių apskrityje (savivaldybių lygmeniu Lietuvos statistikos departamentas duomenų nepateikia) turėjo 54,4 proc. namų ūkių, interneto prieigą – 52,1 proc. namų ūkių. Atitinkamai šalyje asmeninį kompiuterį ir interneto prieigą turėjo 57,0 proc. ir 55,2 proc. namų ūkių. 2007–2012 m. Šiaulių apskrityje ir šalyje augo namų ūkių dalis, turėjusių asmeninį kompiuterį (atitinkamai 17,0 proc. ir 15,0 proc.) bei namų ūkių dalis, turėjusių interneto prieigą (atitinkamai 17,6 proc. ir 14,9 proc.).

3.5.1 lentelė. Namų ūkių, turinčių asmeninį kompiuterį ir interneto prieigą, dalis 2007–2012 m., proc.

Požymis	Vietovė/Metai	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Kompiuteris	Lietuvos Respublika	42,0	48,0	52,2	53,8	55,8	57,0
	Šiaulių apskritis	37,4	41,0	50,0	50,5	52,1	54,4
Internetas	Lietuvos Respublika	40,3	47,1	54,7	54,9	55,8	55,2
	Šiaulių apskritis	34,5	43,5	52,0	46,8	49,6	52,1

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

PRSA informacija apie savivaldybės vadovų (Tarybos sprendimai) bei administracijos veiklą (Direktoriaus įsakymai), svarbiausius įvykius, vykdomus projektus, bendruomenių, organizacijų ir įmonių naujienos yra skelbiamos interneto svetainėje www.pakruojis.lt. Šioje svetainėje taip pat yra pateikiamos ir savivaldybės teikiamos elektroninės paslaugos gyventojams bei ūkio subjektams. 2012 m., kaip ir ankstesniais metais, buvo prižiūrima PRSA interneto svetainė www.pakruojis.lt, aptarnautas elektroninio pašto serveris, atlikta kompiuterių techninė priežiūra, remonto darbai. 2013 m. atlikti svetainės atnaujinimo darbai.

2012 m. PRSA interneto svetainėje vartotojai apsilankė apie 150 tūkst. kartų. PRSA interneto svetainėje teikiamų elektroninių paslaugų skaičius kasmet augo. 2009 m. buvo teikiamos 4 elektroninės paslaugos, 2012 m. šių paslaugų kiekis išaugo iki 140. 2012 m. buvo teikta 20 pirmo brandos lygio paslaugų ir 120 antro brandos lygio paslaugų. Populiariausios teikiamos elektroninės paslaugos buvo:

- 125) kopijų, nuorašų, išrašų pagal archyve saugomus likviduotų juridinių asmenų dokumentus, išdavimas;
- 126) prašymas išduoti leidimą įrengti ir eksploatuoti išorinę reklamą;
- 127) leidimų renginių organizavimui išdavimas;
- 128) licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais išdavimas;
- 129) licencijų verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais išdavimas.

2012 m. darbą tęsė programos SPIS, PARAMA ir BIUDŽETAS aptarnaujantys serveriai, buvo diegiami atnaujinimai, daromos duomenų bazių archyvinės kopijos. Bendradarbiaujant su Finansų skyriumi toliau sėkmingai dirbta su programa MASIS. Savivaldybės darbe 2012 m. naudojamos apskaitos standartus atitinkančios buhalterinės apskaitos programos FinIsa, FinAlga bei biudžeto programa BiudzIsa. Vykdyta šių programų priežiūra, serverio administravimas, darytos atsarginės duomenų kopijos.

Tais pačiais metais atlikta savivaldybės administracijos telefonų stoties techninė priežiūra, apskaitos skyriui teikta informacija apie telefono abonentų prakalbamas sumas. Prižiūrėta savivaldybės elektroninio pašto dėžutė pakruojis@lsa.lt. Laiškai spausdinami ir perduodami užregistruoti Teisės skyriui.

2012 m. informacinių sistemų pagalba buvo siunčiami tarybos sprendimų projektai tarybos nariams, tvarkoma Pakruojo raj. savivaldybės tarybos sprendimų rodyklė, vykdoma techninė tarybos posėdžių įgarsinimo įrangos priežiūra, daromi posėdžių garso įrašai, taip pat teikiamos konsultacijos ir techninė pagalba savivaldybės ir jos įstaigų darbuotojams informacinių sistemų naudojimo klausimais, organizuojamas reikiamų programų pirkimas ir atnaujinimas.

2012 m. Pakruojo raj. savivaldybėje bei kitose Šiaulių regiono savivaldybėse vykdomas projektas „Elektroninės demokratijos stiprinimas Šiaulių mieste ir regione“ Nr. VP2-3.1-IVPK-05-R-61-001. Įgyvendinant projektą numatyta visose regiono savivaldybėse sukurti internetines svetaines pagal galiojančius teisės aktus, įdiegiant e-informavimo, e-prenumeratos, e-forumo, e-skundų, e-iniciatyvų, e-apklausų, e-prašymų modulius, atnaujinti ar sukurti savivaldybių

Tarybų posėdžių transliavimo ir priimtų sprendimų pateikimo interneto svetainėse sistemas. Projektą numatyta baigti iki 2013 m. pabaigos.

Pakruojo raj. savivaldybės 2014–2016 m. strateginiame veiklos plane yra išskirtas 4 tikslas – siekti visuomenės poreikius atitinkančių ir į šalies pažangą orientuotų viešojo valdymo rezultatų, kuriame nurodyta 1 programa – Efektyvus, į gyventojų ir verslo poreikius orientuoto valdymo programa. Programa parengta siekiant užtikrinti efektyvų PRSA, tarybos, Kontrolės ir audito tarnybos darbą, o taip pat efektyviai paskirstyti išteklius, reikalingus šių institucijų funkcijoms ir uždaviniams įgyvendinti. Programa įgyvendinamos LR Vietos savivaldos įstatymu reglamentuojamos savarankiškos ir valstybinės (valstybės perduotos savivaldybėms) funkcijos. Programa yra svarbi savivaldybės ekonominei ir socialinei plėtrai užtikrinti, kadangi nuo to, kaip kokybiškai ir racionaliai dirbs savivaldybės institucijos, priklauso visų vykdomų programų rezultatai, o kartu ir savivaldybės vystymosi perspektyvos.

Apibendrinimas

130) Šiaulių apskrityje ir šalyje augo namų ūkių dalis, turėjusių asmeninį kompiuterį bei namų ūkių dalis, turėjusių interneto prieigą;

131) Pakruojo raj. savivaldybės interneto svetainės teikiamų elektroninių paslaugų bei lankomumo skaičius kasmet auga.

3.6. PEST analizė

3.6.1 lentelė. Pakruojo rajono savivaldybės PEST analizė

Veiksniai	Teigiami	Neigiami
Teisiniai ir politiniai	<p>Valstybės pažangos strategijos nuostatų įgyvendinimas lemia teigiamus pokyčius bei skatina pažangos procesus. Lietuvos pažangos strategijoje „Lietuva 2030“ išskiriamos trys esminės pažangos sritys – visuomenė, ekonomika ir valdymas. Numatoma, kad pokyčiai šiose srityse įtvirtins pažangos vertybes ir remsis darnaus vystymosi principais. Šie prioritetai detalizuoti rengiant Pakruojo rajono 2014-2020 metų plėtros planą.</p> <p>Galimybė panaudoti regionines paramos lėšas. Nacionalinėje pažangos programoje, skirtoje Lietuvos pažangos strategijai „Lietuva 2030“ įgyvendinti, aprašomos ilgalaikių valstybės prioritetų įgyvendinimo kryptys, numatomas ES finansinės paramos, įskaitant 2014-2020 m. ES struktūrinės paramos, panaudojimas ilgalaikiams valstybės prioritetams įgyvendinti. Programoje numatyti vertikalieji ir horizontalieji prioritetai. Vertikalieji prioritetai apima sumanios visuomenės, sumanios ekonomikos ir sumanaus valdymo sritis. Horizontalieji prioritetai: kultūra, regioninė plėtra ir sveikata. Remiantis šių prioritetų principais buvo rengtas 2014-2020 m. Pakruojo rajono savivaldybės SPP.</p> <p>Papildomos valstybės intervencijos pagal investicines programas bus taikomos tikslinių teritorijų plėtrai, specifinių problemų sprendimui pagal gyvenamosios vietovės tipą. Kompleksinė miestų ir kaimų vietovių plėtra išliks viena iš esminių regioninės politikos priemonių 2014-2020 metais. 2014-2020 m. ES struktūrinės paramos laikotarpis išsiskirs nauju, integruotos teritorinės plėtros požiūriu. Numatoma, kad integruotą miestų plėtrą turėtų užtikrinti integruotos teritorinės investicijos, įgyvendinamos per integruotas teritorijos vystymo programas 5 didžiuosiuose miestuose ir mažesniuose miestuose (kur tinkama – jungiant keleto regione esančių miestų potencialą). Savivaldybės įtraukiamos į investicijų planavimą, įgyvendinimą ir koordinavimo regionų lygiu (dalyvaujant regionų taryboms). Į vietos problematiką orientuoti veiksmai turėtų būti inicijuojami iš apačios bendruomenės inicijuojamos vietos plėtros būdu. Rengiant Pakruojo rajono savivaldybės 2014-2020 m. SPP, pirmiausiai buvo parengti seniūnijų SPP bei numatyta 2 rajono miestų ir kitų kaimų kompleksinė plėtra.</p>	<p>Esant ribotoms finansinėms galimybėms, savivaldybė gali nepajėgti įvykdyti iš anksto nustatytų uždavinių ir įsipareigojimų, įgyvendinat strateginio plėtros plano nuostatas.</p> <p>Nepaisant įgyvendinamos nacionalinės regioninės politikos, orientuotos į tolygią ir tvarią regionų plėtrą, socialinė ir ekonominė atskirtis tarp regionų išlieka. Pagal pagrindinius socialinius ir ekonominius rodiklius (nedarbo lygis, darbo užmokestis, migracija, bendrasis vidaus produktas, investicijos, veikiantys ūkio subjektai) Šiaulių regionas atsilieka nuo kitų didžiųjų regionų, o Pakruojo rajono savivaldybė tarp apskrities savivaldybių – priešpaskutinėje vietoje. Lietuvos ekonominiams potencialui koncentruojantis Vilniuje, ekonominė disproporcija tarp sostinės ir kitų regionų savivaldybių didėja.</p>

Materialinės investicijos

Didėjančios materialinės investicijos. Pakruojo raj. savivaldybėje yra investuojama į ilgalaikį materialųjį turtą, tai rodo verslo savininkų norą plėstis ir atsinaujinti. MI Pakruojo rajone augo nežymiai (žr. 3.3.1.4 pav.) ir pagal MI, tenkančias vienam gyventojui, rajonas buvo penktas lyginant su apskritymi, apskrities ir palyginamųjų rajonų savivaldybėmis (žr. 3.3.1.5 pav.).

Tiesioginės užsienio investicijos

Didėjančios tiesioginės užsienio investicijos. Pakruojo raj. savivaldybė pagal TUI vienam gyventojui 2011 m. beveik 2 kartus viršijo Šiaulių apskrities rodiklį ir buvo antra apskrities, apskrities ir palyginamųjų savivaldybių atžvilgiu, o TUI analizuojamu laikotarpiu tendencingai augo (žr. 3.3.1.3 lentelę).

Bendroji pridėtinė vertė, verslas, mokesčiai

Dominuojantis žemės ūkis ir kalnakasybos pramonė, SVV fondo plėtra. Kuriamos pridėtinės vertės struktūroje Pakruojo rajone dominuoja žemės ūkio produkcijos, kasybos ir karjerų eksploatavimo veiklos pajamos (žr. 3.3.1.13 pav.). Pakruojo rajone veikia SVV rėmimo fondas, kurio didžiausia dalis tenka investicinių projektų rėmimui, palūkanų dengimui, mažiausia – naujų darbo vietų steigimui (žr. 3.3.1.10 pav.).

Žemės ūkis ir miškininkystė

Augančios žemės ūkio šakos pajamos. Pakruojo raj. savivaldybėje tendencingai auga pajamos iš žemės ūkio veiklos, ypač augalininkystės žemės ūkio šakos (žr. 3.3.2.2 pav.). Pakruojo rajone aktyviai naudojama žemės ūkiui ir miškininkystei teikiama parama.

Statybos ir gyvenamasis fondas

Gyvenamųjų namų statybos plėtra. Gyvenamųjų namų statybos rodikliai Pakruojo raj. savivaldybėje tendencingai augo (žr. 3.3.3.3 lentelę). Savivaldybėje didėjo ir pastatytų butų skaičius (žr. 3.3.3.1 pav.), tuo tarpu, kai šalyje rodiklis mažėjo. Taip pat augo ir Pakruojo raj. savivaldybėje naudingas gyvenamojo fondo plotas, tenkantis vienam gyventojui (žr. 3.3.3.6 lentelę).

Turizmas ir kultūros paveldas

Rajonas, turintis daug kultūros paveldo objektų. Turizmo plėtrai didelę įtaką daro Pakruojo dvaro sodyba, vėjo malūnai, vienuolynai ir bažnyčių pastatai. Rekonstravus įdomiausius paminklus, juos būtų galima pritaikyti turizmo poreikiams.

Bendroji pridėtinė vertė, verslas, mokesčiai

Žemas gyventojų verslumas, mažos verslo įmonių pajamos ir didesnis nei aplinkinių savivaldybių verslo mokesčiai. Pakruojo rajone didesnę dalį ūkio subjektų sudaro labai mažos įmonės. Lietuvos mastu Pakruojo rajone veikiančios įmonės gaunamomis pajamomis nepasižymi. Pakruojo rajone žemės, nekilnojamojo turto, verslo liudijimų mokesčiai yra aukštesni už apskrities ir palyginamųjų savivaldybių vidurkį. Pakruojo raj. savivaldybės verslumo lygis 2013 m. buvo pats mažiausias, vertinant 2007 m. bazinį gyventojų skaičių (žr. 3.3.1.12 pav.). Pakruojo rajono mažmeninės prekybos rodikliai turi tendenciją mažėti: apyverta, tenkanti vienam Pakruojo rajono gyventojui, yra viena žemiausių apskrityje ir beveik 2 kartus mažesnė nei šalies vidurkis (žr. 3.3.1.15 pav.).

Statybos ir gyvenamasis fondas

Nedidėjančios statybos įmonių skaičius bei mažėjančios atliktų statybos darbų apimtys. Statybos įmonių skaičius ir jų apimčių dydis Pakruojo raj. savivaldybėje – vieni mažiausių apskrityje, didžioji dalis gyvenamojo fondo koncentruojasi kaimo vietovėse (žr. 3.3.3.1 ir 3.3.3.2 lenteles). Negyvenamųjų namų statybos rodikliai Pakruojo raj. savivaldybėje tendencingai mažėjo. Šios tendencijos panašios į šalies ir apskrities rodiklius ir sietinos su ekonominiu nuosmikiu (žr. 3.3.3.4 lentelę).

Turizmas ir kultūros paveldas

Pakruojo rekreacinis arealas yra gana mažo potencialo, neišvystyta apgyvendinimo ir maitinimo įstaigų infrastruktūra. Pakruojo rajone apgyvendinimo ir maitinimo infrastruktūra nėra išplėtotą – trūksta apgyvendinimo paslaugas teikiančių įstaigų, didžiausia maitinimo įstaigų koncentracija – Pakruojo mieste – tai riboja turizmo plėtrą (žr. 3.3.4.1 ir 3.3.4.2 lenteles).

Demografinė situacija

Mažėjantis gyventojų mirtingumas. Pakruojo rajono savivaldybėje fiksuojamas tik vienas teigiamas demografinės situacijos rodiklis – mažėjantis gyventojų mirtingumas (žr. 3.4.4.2 lentelę).

Užimtumas ir darbo rinka

Didėjantis mėnesinis darbo užmokestis. Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis Pakruojo rajono savivaldybėje 2007-2012 m. laikotarpyje padidėjo. Šis padidėjimas buvo panašus kaip ir visoje šalyje ir didžiausias iš visų analizuojamų savivaldybių (žr. 3.4.2.3 lentelę).

Švietimas

Pakankama mokytojų kvalifikacija. Kaip ir šalies, taip ir Pakruojo raj. savivaldybės mokytojai daugiausiai turi aukštąjį išsilavinimą (žr. 3.4.3.3 lentelę).

Socialinė apsauga

Gerėjanti socialinių paslaugų būklė. Pakruojo raj. savivaldybėje mažėja socialinės rizikos šeimų ir juose gyvenančių vaikų skaičius – tai susiję su bendru gyventojų skaičiaus mažėjimu, su gyventojų senėjimo tendencija bei sėkmingiau vykdomomis socialinėmis paslaugomis (žr. 3.4.5.2 ir 3.4.5.3 lenteles). 2007-2012 m. pagal išlaidas, tenkančias socialinėms paslaugoms 10 000-ių gyventojų Pakruojo raj. savivaldybė lenkia LR rodiklį (žr. 3.4.5.5 lentelę).

Mažėjantis neįgaliųjų skaičius. Pakruojo raj. savivaldybėje sumažėjo asmenų, pirmą kartą pripažintų neįgaliaisiais, skaičius (žr. 3.4.5.4 lentelę).

Kultūra ir sportas

Didėjantis susidomėjimas bibliotekų veikla. Pakruojo raj. savivaldybėje augo dokumentų fondas bibliotekose (žr. 3.4.6.2 lentelę) bei skaitytojų ir jų apsilankymų skaičius.

Jaunimo politika, NVO

Tikslingai vykdoma jaunimo politika. Pakruojo raj. savivaldybėje veikia pakankamai daug jaunimo organizacijų bei kitų NVO, ir jų išsidėstymas yra tinkamas pagal gyvenamąją teritoriją. Jaunimas dalyvauja švietimo įstaigų savivaldoje bei savivaldybės veikloje, kur sudarytos sąlygos reikštis jaunimo kūrybiškumui, įgyvendinti iniciatyvas.

Viešasis saugumas

Mažėjantis gaisrų ir eismo įvykių skaičius. Gaisrų skaičius savivaldybėje, kaip ir visoje Lietuvoje mažėjo (žr. 3.4.8.2 lentelę). Pakruojo raj. savivaldybėje kaip ir apskrityje bei šalyje, pastebima eismo įvykių mažėjimo tendencija (žr. 3.4.8.2 pav.).

Demografinė situacija

Blogėjanti demografinė situacija, didėjanti emigracija. Pakruojo raj. savivaldybėje fiksuojamas tendencingas gyventojų skaičiaus mažėjimas, sparčiausiai apskrityje mažas gimstamumas (žr. 3.4.1.2 pav.), maža darbingo amžiaus gyventojų dalis ir senstanti visuomenė (žr. 3.4.1.1 lentelę)

Užimtumas ir darbo rinka

Nedarbo augimas. 2007-2012 m. užimtųjų skaičius Pakruojo raj. savivaldybėje sumažėjo, o bedarbių – padidėjo, tokia pati tendencija stebima ir Lietuvoje bei apskrityje (žr. 3.4.2.1 ir 3.4.2.2 lenteles).

Švietimas

Mažėjantis mokinių ir mokyklų skaičius. Pakruojo raj. savivaldybėje mažėjo ir mokinių, ir bendrojo ugdymo įstaigų, ir mokytojų skaičius (žr. 3.4.3.1 lentelę). Mokyklų kompiuterizavimo lygis yra žemesnis nei Lietuvoje.

Sveikatos apsauga

Mažėjantis sveikatos priežiūros specialistų skaičius. Pagrindinė mirčių priežastis rajone yra kraujagyslių sistemos ligos, antroje vietoje – piktybiniai navikai, trečioje – išorinės priežastys, kurių apie 40 proc. sudaro savižudybės (žr. 3.4.4.1 lentelę). Savivaldybėje šeimos gydytojų, slaugytojų ir odontologų 1 000-ui gyventojų tenka mažiau nei šalyje (3.4.4.1 pav.) ir rodiklis kasmet mažėja.

Socialinė apsauga

Augantis socialinio būsto poreikis – šis augimas atitinka bendras šalies ir apskrities tendencijas ir sietinas su ekonominiu nuosmikiu (žr. 3.3.3.7 ir 3.3.3.8 lenteles).

Kultūra ir sportas

Mažėjantis susidomėjimas kultūros veikla ir mažėjantis gyventojų fizinis aktyvumas. Tiek visoje Lietuvoje, tiek apskrityje, tiek Pakruojo raj. savivaldybės meno kolektyvų ir dalyvių juose skaičius mažėjo (žr. 3.4.6.1 lentelę). Pakruojo raj. savivaldybėje mažėjo sporto varžybų ir sveikatingumo renginių skaičius (žr. 3.4.6.1 pav.).

Viešasis saugumas

Pakruojo rajone prastėja kriminogeninė situacija. Tiek suaugusiųjų, tiek nepilnamečių nusikalstamumas Pakruojo raj. yra didesnė problema nei šalyje, ir tai yra viena daugiausiai nusikalstamų veikų turinti savivaldybė apskrityje (žr. 3.4.8.1 lentelę).

<p style="text-align: center;">Gamtiniai, geografiniai, aplinkosauginiai</p>	<p><u>Geografinė padėtis</u> Pakankami derlingos Pakruojo rajono žemės. Pakruojo rajono savivaldybė yra viena šiauriausių savivaldybių šalies šiaurėje, patenkanti į Žiemgalos žemumos etnokultūrinį regioną. Rajono sutampa su derlingąja Vidurio žemuma ir vakarinėmis Baltijos aukštumų plynaukštėmis. Pakruojo rajonas užima 1 316 m² teritoriją.</p> <p><u>Aplinkosauga</u> Gerėjanti aplinkos apsaugos situacija. Teršalų, išmetamų į atmosferą, kiekis vienam gyventojui Pakruojo raj. savivaldybėje yra mažesnis nei šalyje ir apskrityje (žr. 3.3.7.1 pav.). Bendras išleidžiamų nuotekų kiekis Pakruojo raj. savivaldybėje mažėjo.</p>	<p><u>Geografinė padėtis</u> Pakruojo rajono savivaldybės miškingumas yra palyginti nedidelis ir netolygus. Miškai sudaro 19,6 proc., tuo tarpu Šiaulių apskrityje – 27,5 proc., Lietuvoje – 33,2 proc. Miškingumas Pakruojo rajone yra mažiausias tarp apskrities rajonų. Ekologinio stabilumo požiūriu labai svarbus yra teritorijos miškingumas.</p> <p><u>Transportas, susisiekimai</u> Rajone transporto ir susiekimo infrastruktūros būklė – viena prasčiausių Lietuvoje. Kelių transporto priemonių skaičius 1 000-iai gyventojų Pakruojo raj. savivaldybėje yra mažesnis nei Lietuvoje (žr. 3.3.5.3 pav.). Pakruojo raj. savivaldybėje yra susidėvėję dviračių ir pėsčiųjų takai, nėra jų rišlumo. Autobusų parkas Pakruojo rajono savivaldybėje yra morališkai pasenęs.</p> <p><u>Inžinerinė ir energetinė infrastruktūra</u> Bloga geriamojo vandens kokybė, kai kuriose vietovėse nėra nuotekų valymo tinklų, apšvietimo. Pakruojo raj. savivaldybėje nevyksta arba vyksta tik iš dalies atliekų rūšiavimas, neefektyviai veikia atliekų surinkimas ir išvežimas.</p>
<p style="text-align: center;">Technologiniai</p>	<p><u>Kompiuterizacijos lygis</u> Didėjantis kompiuterizacijos lygis. Šiaulių apskrityje ir šalyje augo namų ūkių dalis, turėjusių asmeninį kompiuterį bei namų ūkių dalis, turėjusių interneto prieigą (žr. 3.5.1 lentelę). Pakruojo raj. savivaldybės interneto svetainės teikiamų elektroninių paslaugų bei lankomumo skaičius kasmet augo.</p>	<p><u>Kompiuterizacijos lygis</u> Išlieka didelė gyventojų skaitmeninė atskirtis. Informacinėmis technologijomis Šiaulių apskrities gyventojai naudojami mažiau nei vidutiniškai šalyje (žr. 3.5.1 lentelę). Kompiuterizacijos procesas kaimo vietovėse atsilieka nuo miestų. Lietuvos Statistikos departamento duomenimis, 2012 m. miesto vietovėse esančiuose namų ūkiuose asmeninių kompiuterių skaičius buvo 1,48 didesnis nei kaimo vietovėse, o interneto prieiga naudojosi 1,55 karto daugiau miesto gyventojų nei kaimo gyventojų.</p>

Šaltinis: sudaryta darbo autorių

3.7. SSGG analizė

Naudojant stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizės metodą, strateginio plėtros plano parengimo darbo grupėse identifikuoti pagrindiniai rajono veiksniai, kurie suskirstyti į stiprybes, silpnybes, galimybes ir grėsmes. Šie veiksniai darbo grupės narių buvo įvertinti penkiabalėje sistemoje, kur 1 reiškia „mažiau svarbus veiksnys“, 5 – „labai svarbus veiksnys“. SSGG matricoje pateiktas šių įvertinimų vidurkis (žr. 3.7.1 lentelę).

3.7.1 lentelė. Pakruojo rajono savivaldybės SSGG

STIPRYBĖS		Įvertinimas
1.	Išvystyta kasybos ir karjerų eksploatavimo veikla	4,56
2.	Palankios sąlygos konkurencingų žemės ūkių ir augalininkystės plėtrai	4,36
3.	Pakruojo dvaro sodyba – pagrindinis turizmo traukos objektas	4,33
4.	Aktyviai naudojamasi žemės ūkiui ir miškininkystei teikiama parama	4,29
5.	Aktyvi bendruomenių, NVO, jaunimo veikla	4,22
6.	Augančios materialinės ir tiesioginės užsienio investicijos	4,04
7.	Išplėtotą socialinių paslaugų infrastruktūra	4,00
8.	Informacinių technologijų plėtra	4,00
9.	Aktyvus kultūrinis gyvenime	3,98
10.	Kaimyninių ryšių su Latvija plėtojimas	3,91
11.	Pakankamai daug turizmui patrauklių kultūros paveldo objektų, vėjų malūnų gausa	3,80
12.	Eismo saugumo priemonių diegimas	3,80
13.	Santykinai mažas savivaldybės gyventojų (vaikų ir suaugusiųjų) sergamumas	3,71
14.	Nedidėjantis socialinės rizikos šeimų ir jose augančių vaikų skaičius	3,69
15.	Taikomų verslo paramos priemonių įvairovė	3,64
16.	Visuomenės bendradarbiavimas su policijos pareigūnais	3,64
17.	Švietimo įstaigų tinklo optimizavimas	3,62
18.	Eismo įvykių ir gaisrų skaičiaus mažėjimo tendencija	3,58
SILPNYBĖS		Įvertinimas
1.	Blogėjanti demografinė situacija	4,51
2.	Mažėjantis mokinių skaičius savivaldybėje, lemiantis mokyklų ir mokinių mažėjimą	4,40
3.	Nepatenkinama vietinės reikšmės kelių ir gatvių dangos būklė, stabdanti verslo plėtrą ir didinanti socialinę atskirtį	4,38
4.	Augantis nusikalstamumas (ypač paauglių)	4,22
5.	Fiziškai nusidėvėjusi inžinerinė, energetinė infrastruktūra ir jos trūkumas	4,22
6.	Mažėjanti motyvacija darbui, maži atlyginimai	4,18
7.	Nusidėvėjusi švietimo, sveikatos, kultūros įstaigų materialinė bazė	3,98
8.	Viešųjų erdvių, pritaikytų laisvalaikio, poilsio ir sporto poreikiams, trūkumas	3,89
9.	Mažas gyventojų verslumas ir nepakankamas darbo rinkos konkurencingumas	3,84
10.	Dviračių ir pėsčiųjų takų, jų rišlumo trūkumas	3,82
11.	Augantis socialinių paslaugų poreikis, dalies socialinių paslaugų trūkumas	3,82
12.	Nepatrauklus viešasis transportas (tarp miestinių ir vietinių maršrutų trūkumas, nepatogūs grafikai)	3,76
13.	Netinkamai išsidėsčiusi apgyvendinimo ir maitinimo infrastruktūra, ribojanti turizmo plėtrą	3,62
14.	Nepatogi geografinė padėtis, įtakojanti investicijų pritraukimą	3,51
15.	Augantis socialinio būsto poreikis	3,51
16.	Kompleksiškam naudojimui pritaikytų kultūros paveldo objektų trūkumas	3,51
17.	Dalis savivaldybėje taikomų mokesčių (žemės, nekilnojamojo turto, verslo liudijimų) didesni nei aplinkinių savivaldybių	3,47
18.	Maža sportuojančių gyventojų dalis	3,33

19. Smulkių mažo investicinio pajėgumo ūkių dominavimas	3,27
20. Mažėjantis meno kolektyvų ir dalyvių juose skaičius	3,24
GALIMYBĖS	
	Įvertinimas
1. Investicinių projektų įgyvendinimas, panaudojant ES, kitas tarptautines finansinės paramos lėšas ir pritraukiant privatų kapitalą	4,76
2. Investicijų pritraukimas į rajoną, vystant konkurencingą žemės ūkį	4,38
3. Švietimo, sveikatos, sporto ir kultūros įstaigų materialinės bazės gerinimas	4,29
4. SVV plėtros skatinimas, gyventojų verslumo ugdymas, verslo vystymo strategijos įgyvendinimas	4,22
5. Viešųjų erdvių pritaikymas laisvalaikio ir sporto poreikiams	4,22
6. Susisiekimo infrastruktūros plėtra	4,20
GALIMYBĖS	
	Įvertinimas
7. Turizmo plėtra, kompleksiškai išnaudojant rajono kultūros paveldo objektus	4,16
8. Savivaldybėje taikomų mokesčių, sudarančių prielaidas verslo plėtrai rajone, mažinimas	4,13
9. Inžinerinio ir energetinio sektorių nuolatinis plėtros planavimas, infrastruktūros atnaujinimas ir efektyvus eksploatavimas	4,11
10. Prevencinių programų įgyvendinimas, sąlygojantis mažėjantį nusikalstamumą	4,09
11. Modernios, racionalios ir efektyvios švietimo sistemos kūrimas	4,04
12. Socialinių paslaugų kokybės gerinimas, materialinės bazės stiprinimas ir infrastruktūros plėtra	4,04
13. Turizmo rinkodaros veiklos stiprinimas	3,98
14. Viešojo ir privataus sektorių bendradarbiavimo stiprinimas	3,96
15. Gyventojų švietimas sveikatingumo klausimais ir prevencinių programų įgyvendinimas, skatinant sveikatingumo rodiklių gerėjimą	3,93
16. Nenaudojamų pastatų ir patalpų pritaikymas visuomenės poreikiams ir veiklos įvairinimui	3,78
17. Gyventojų pilietinio aktyvumo skatinimas	3,78
18. Sisteminga teikiamų elektroninių paslaugų plėtra ir nuolatinis vartotojų skatinimas naudotis šiomis paslaugomis	3,73
19. Viešojo transporto, atitinkančio gyventojų poreikius, vystymas	3,71
20. Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos integravimas į regioninę sistemą	3,69
21. Vaizdo kamerų stebėjimo sistemos modernizavimas ir plėtra rajone	3,56
GRĖSMĖS	
	Įvertinimas
1. Investicinių lėšų trūkumas projektų įgyvendinimui	4,64
2. Sparčiai mažėjantis gyventojų skaičius	4,56
3. Didėjanti gyventojų emigracija	4,47
4. Nepakankamas darbo rinkos konkurencingumas, lemiantis augančią gyventojų migraciją ir kvalifikuotos darbo jėgos trūkumą	4,24
5. Didelės savivaldybės išlaidos prastos būklės inžinerinės, energetinės infrastruktūros eksploatacijai	4,18
6. Socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų poreikio ir išlaidų augimas dėl senstančios visuomenės	4,13
7. Augantis nusikalstamumas dėl lėšų trūkumo nusikaltimų prevencijai	3,93
8. Nepakankamas savivaldybės gebėjimas pritraukti investicijas ir su tuo susijusios ekonominio-socialinio sektoriaus plėtros problemos	3,91
9. Prastėjanti kultūros ir sporto materialinė bazė, lemianti mažėjantį šių įstaigų patrauklumą	3,78
10. Didesni mokesčiai nei apskrities ir aplinkinių rajonų, ribojantys verslo plėtrą	3,71
11. Sezoniškumo įtaka turizmo sektoriuje	3,64
12. Blogėjanti kultūros paveldo būklė dėl investicijų sklaidos trūkumo	3,58
13. Nesugebėjimas ūkiuose taikyti modernias technologijas ir įsisavinti ES struktūrinių fondų teikiamos paramos lėšas	3,47

3.8. Mažųjų SPP pagrindinės išvados

Rengiant Pakruojo rajono savivaldybės 2014–2020 m. strateginį plėtros planą buvo parengti Pakruojo rajono seniūnijų strateginiai plėtros planai – iš viso 8 strateginiai plėtros planai (toliau – mažieji SPP). Mažųjų SPP strategijos formuluotos pagal seniūnijų objektų, kelių fotofiksacijas, parengtas Pakruojo raj. galimybių studijas¹¹ bei atsižvelgiant į bendruomenių išsakytas problemas ir poreikius.

Mažųjų SPP rengimo metu buvo išskirti 3 prioritetai, kurių tikslai ir uždaviniai svarbūs visoms arba kai kurioms seniūnijoms:

I PRIORITETAS. VISUOMENĖS UGDYMAS: MOKSLAS, KULTŪRA IR SPORTAS

II PRIORITETAS. VEIKLIOS IR SOLIDARIOS VISUOMENĖS PLĖTRA

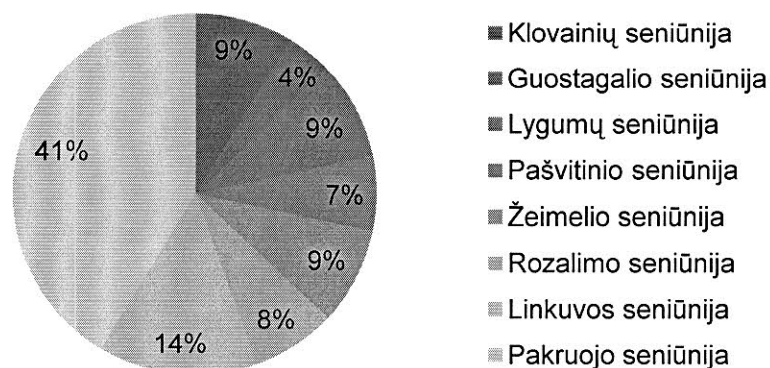
III PRIORITETAS. EKONOMIKOS AUGIMUI PALANKI APLINKA

Rengiant mažuosius SPP buvo organizuojami susitikimai su seniūnijos bendruomene: seniūnu ir seniūnijos darbuotojais, seniūnaičiais, bendruomenių pirmininkais ir nariais, kitais seniūnijos gyventojais. Susitikimai vyko:

- 1 susitikimas – 2014 m. sausio 14 d. 11.30 Pakruojo seniūnijoje;
- 2 susitikimas – 2014 m. sausio 15 d. 11.30 Rozalimo seniūnijoje;
- 3 susitikimas – 2014 m. sausio 15 d. 16.30 Klovainių seniūnijoje;
- 4 susitikimas – 2014 m. sausio 16 d. 11.30 Linkuvos seniūnijoje;
- 5 susitikimas – 2014 m. sausio 16 d. 16.30 Guostagalio seniūnijoje;
- 6 susitikimas – 2014 m. sausio 17 d. 11.30 Lygumų seniūnijoje;
- 7 susitikimas – 2014 m. sausio 21 d. 11.30 Žeimelio seniūnijoje;
- 8 susitikimas – 2014 m. sausio 21 d. 16.30 Pašvitinio seniūnijoje.

Daugiausiai 2014-2020 m. planuojama investuoti į Pakruojo seniūnijos (kartu ir Pakruojo miesto) plėtrą – 41 proc. planuojamų lėšų, antroje vietoje – į Linkuvos seniūnijos plėtrą (14 proc.), mažiausiai planuojama investuoti į Guostagalio seniūnijos plėtrą (4 proc.) bei Pašvitinio seniūnijos plėtrą (7 proc.). Po 9 proc. lėšų planuojama investuoti į Klovainių, Lygumų ir Žeimelio seniūnijų plėtrą, 8 proc. lėšų – į Rozalimo seniūnijos plėtrą:

¹¹ „Pakruojo rajono verslo plėtros galimybių studija“, „Pakruojo rajono transporto plėtros galimybių studija“ ir „Kultūros paveldo plėtros galimybių studija“

3.8.1 pav. Planuojamų investuoti lėšų 2014-2020 m. pasiskirstymas pagal Pakruojo rajono seniūnijas

Seniūnijų strateginiai plėtros planai siejami su bendra Pakruojo rajono savivaldybės 2014-2020 m. strateginio plėtros plano strategija, o mažuosiuose SPP numatytos priemonės buvo perkeltos į Pakruojo rajono savivaldybės 2014–2020 m. strateginį plėtros planą.

4. PLĖTROS STRATEGIJA

Pakruojo rajono vizija iki 2020 metų:

Pakruojo rajonas – svetingas Žiemgalos kraštas, kuriame pažangi žemdirbystė dera su modernia kalnakasyba, patrauklus turistams didžiausiu Lietuvos dvaru, vėjo malūnais, kultūrinio ir kulinarinio paveldu, pasižymintis aktyviomis bendruomenėmis, tausojančia žmogų ir aplinką savivaldybe, kurioje saugu ir patogu gyventi kiekvienam.

Pakruojo rajono plėtros prioritetai:

I PRIORITETAS. VISUOMENĖS UGDYMAS: MOKSLAS, KULTŪRA, SPORTAS

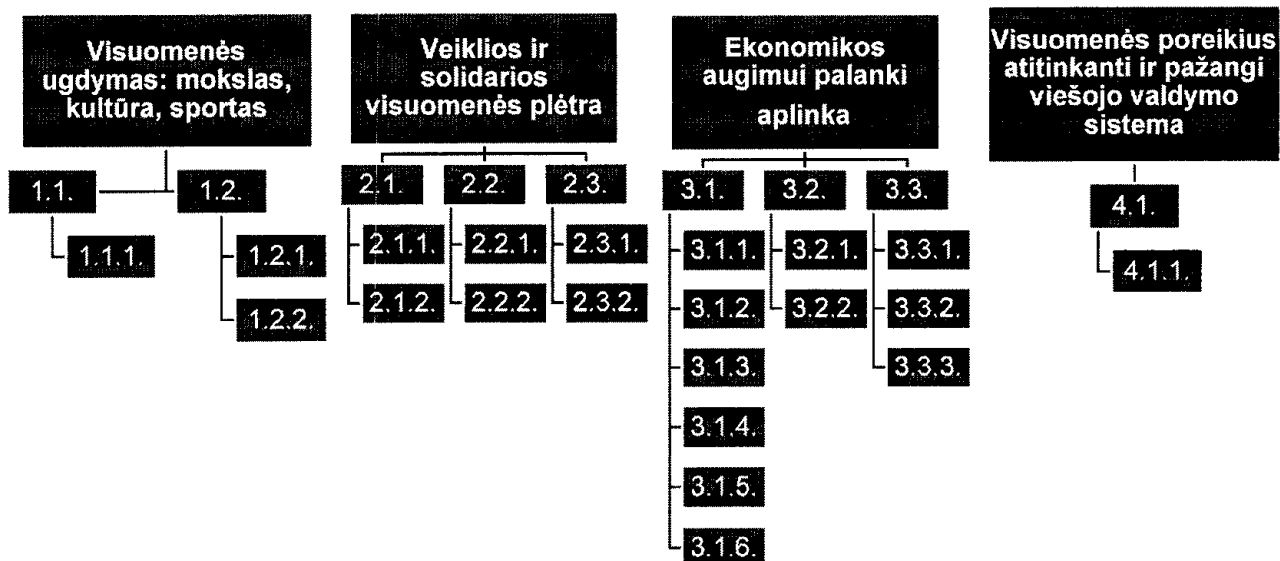
II PRIORITETAS. VEIKLIOS IR SOLIDARIOS VISUOMENĖS PLĖTRA

III PRIORITETAS. EKONOMIKOS AUGIMUI PALANKI APLINKA

IV PRIORITETAS. VISUOMENĖS POREIKIUS ATITINKANTI IR PAŽANGI VIEŠOJO VALDYMO SISTEMA

Pakruojo rajono strateginiame plėtros plane 2014-2020 m. numatyti 4 prioritetai, atitinkantys rajono viziją. Daugiausiai priemonių numatyta 3 prioriteto įgyvendinimui, kuriuo siekiama plėsti ir modernizuoti rajono infrastruktūrą, didinti teritorinę sanglaudą bei gerinti verslo ir žemės ūkio sąlygas. Mažiausiai priemonių planuojama 4 prioriteto įgyvendinimui, kuriuo numatyta didinti savivaldybės valdymo efektyvumą ir žmoniškųjų išteklių kompetencijas.

Pakruojo rajono 2014-2020 m. strateginio plėtros plano struktūra:

Prioritetų, tikslų ir uždavinių suvestinė:

Prioritetas	Tikslas	Uždavinys
I prioritetas. Visuomenės ugdymas: mokslas, kultūra ir sportas	1.1. <i>Aukštos ugdymo kokybės ir mokymosi visą gyvenimą skatinimas</i>	1.1.1. Teikti kokybiškas, prieinamas ir gyventojų poreikius atitinkančias švietimo paslaugas
	1.2. <i>Kūrybiškumo ir sportiškumo skatinimas</i>	1.2.1. Skatinti kultūrinės veiklos plėtrą 1.2.2. Skatinti mėgėjiško ir profesionalaus sporto plėtrą
II prioritetas. Veiklios ir solidarios visuomenės plėtra	2.1. <i>Socialiai saugios ir sveikos visuomenės formavimas</i>	2.1.1. Efektyviai organizuoti socialinių paslaugų teikimą
		2.1.2. Skatinti socialinę integraciją ir teikti kokybiškas paslaugas
		2.1.3. Siekti gyventojų sveikatingumo rodiklių gerėjimo, efektyviai organizuojant sveikatos priežiūros įstaigų darbą
	2.2. <i>Gerinti sąlygas bendruomenių veiklai</i>	2.2.1. Plėtoti bendruomeninei ir NVO veiklai tinkamą infrastruktūrą
		2.2.2. Remti jaunimo ir kitų nevyriausybinį organizacijų iniciatyvas
2.3. <i>Viešojo saugumo didinimas</i>	2.3.1. Visuomenės švietimas ir informavimas 2.3.2. Viešosios tvarkos ir saugumo užtikrinimas	
III prioritetas. Ekonomikos	3.1. <i>Modernios rajono infrastruktūros plėtra</i>	3.1.1. Vystyti viešąsias erdves ir infrastruktūrą
		3.1.2. Modernizuoti pastatus, gerinant jų energetinį efektyvumą ir

augimui palanki aplinka		skatinant darnų išteklių naudojimą
		3.1.3. Vykdyti teritorijų, inžinerinės infrastruktūros ir komunalinio ūkio plėtrą
		3.1.4. Tinkamai prižiūrėti ir sistemingai gerinti susisiekimo infrastruktūrą
		3.1.5. Išsaugoti kultūros paveldą, vystant veiklą
		3.1.6. Vykdyti teritorijų planavimą
	<i>3.2. Teritorinės sanglaudos didinimas</i>	3.2.1. Kompleksiškai spęsti gyvenamųjų vietovių problemas
		3.2.2. Kompleksiškai vystyti ir plėtoti kaimo vietas
	<i>3.3. Pažangaus verslo ir žemės ūkio kūrimas, švarios ir saugios aplinkos išsaugojimas</i>	3.3.1. Gerinti melioracijos statinių būklę ir žemės ūkio veiklos sąlygas
		3.3.2. Skatinti verslo plėtrą, remti verslo ir žemės ūkio subjektus
		3.3.3. Vykdyti priemones, nukreiptas į aplinkos išsaugojimą
IV prioritetas. Visuomenės poreikius atitinkanti ir pažangi viešojo valdymo sistema	<i>4.1. Efektyvus, į gyventojų ir verslo poreikius orientuotas valdymas</i>	4.1.1. Didinti savivaldybės valdymo efektyvumą ir žmogiškųjų išteklių kompetencijas

Priemonių planas

Eil. Nr.	Priemonė	Pasiekimo rodiklis	Atsakingi vykdytojai, organizatoriai	Laikotarpis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. Lt	Lėšų šaltiniai
I. VISUOMENĖS UGDYMAS: MOKSLAS, KULTŪRA IR SPORTAS						
1.1. tikslas. Aukštos ugdymo kokybės ir mokymosi visą gyvenimą skatinimas						
1.1.1 uždavinys. Teikti kokybiškas, prielamas ir gyventojų poreikius atitinkančias švietimo paslaugas						
1.1.1.1.	Pakruojo „Žemynos“ pagrindinės mokyklos pastato rekonstrukcija (II etapas)	Atliktų viešosios paskirties pastatų modernizacijos darbų dalis, proc.	PRSA	2014-2020	2 799,00	SB, VB, ES
1.1.1.2.	Bendrojo lavinimo ugdymo įstaigų, mokymosi ir ugdymo aplinkų atnaujinimas ir plėtra Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje	Atnaujintų bendrojo lavinimo ugdymo įstaigų ir mokymosi, ugdymo aplinkų sk.	PRSA	2014-2020	14 000,00	SB, VB, ES
1.1.1.3.	Ikimokyklinio ugdymo įstaigų, ugdymo aplinkos atnaujinimas ir plėtra Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje	Atnaujintų ikimokyklinio ugdymo įstaigų ir ugdymo aplinkų sk.	PRSA	2014-2020	3 000,00	SB, VB, ES
1.1.1.4.	Universalių daugiafunkcinių centrų steigimas Pakruojo rajono Žeimelio mstl. ir Stačiūnų kaime (Lygumų seniūnija) (tęstinis projektas)	Įsteigtų universalių daugiafunkcinių centrų sk.	PRSA	2014	127,90	VB, ES
1.1.1.5.	Daugiafunkcinių centrų kūrimas, atnaujinimas ir plėtra Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje	Įsteigtų daugiafunkcinių centrų sk. Atnaujintų daugiafunkcinių centrų sk.	PRSA	2014-2020	3 000,00	SB, VB, ES
1.1.1.6.	Universalaus laisvalaikio ir papildomo ugdymo centro, esančio L.Giros g. 4, Pakruojis, pritaikymas muzikos mokyklos veiklai	Atnaujintas ir pritaikytas viešosios paskirties pastatas	PRSA	2014-2020	3 000,00	SB, VB, ES
1.1.1.7.	Mokinių pavėžėjimo gerinimo programos įgyvendinimas	Įgyvendinta programa	PRSA	2014-2020	600,00	VB, ES
1.1.1.8.	Mokymosi visą gyvenimą strategijos įgyvendinimas	Suorganizuotų mokymų ir dalyvių juose sk.	PRSA	2014-2020	1 000,00	SB, VB, ES
1.1.1.9.	Pakruojo rajono bendrojo lavinimo ugdymo įstaigų mokinių žinių, pasiekimų ir gebėjimų tyrimas	Atliktų tyrimų sk.	PRSA	2014-2020	600,00	SB, VB, ES
1.1.1.10	Pakruojo rajono bendrojo lavinimo ugdymo įstaigų elektroninių paslaugų plėtra	Bendrojo lavinimo įstaigų, su įdiegta e-apskaita, sk.	PRSA	2014-2020	1 500,00	SB, VB, ES

Eil. Nr.	Priemonė	Pasiekimo rodiklis	Atsakingi vykdytojai, organizatoriai	Laikotarpis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. Lt	Lėšų šaltiniai
1.1.1.11	Pakruojo rajono bendrojo lavinimo moksleivių prevencinių ir kitų programų įgyvendinimas	Įgyvendintų programų sk.	PRSA	2014-2020	200,00	SB, VB, ES
1.2. tikslas. Kūrybiškumo ir sportiškumo skatinimas						
1.2.1. uždavinys. Skatinti kultūrinės veiklos plėtrą						
1.2.1.1.	Kultūros paveldo objektų ženklavimas	Atliktų kultūros paveldo objektų ženklavimų sk.	PRSA	2015-2020	50,00	SB, VB, KT
1.2.1.2.	Metodinių seminarų organizavimas kultūros paveldo išsaugojimo klausimais	Suorganizuotų seminarų ir dalyvių juose sk.	PRSA	2014-2020	10,00	SB, VB, ES, KT
1.2.1.3.	Tarptautinių konferencijų organizavimas kultūros paveldo išsaugojimo klausimais	Suorganizuotų konferencijų ir dalyvių juose sk.	PRSA	2014-2020	6,00	SB, VB, ES, KT
1.2.1.4.	Kultūros įstaigų, centrų bazės atnaujinimas ir plėtra Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje	Atnaujintų kultūros įstaigų sk.	PRSA	2014-2020	8 000,00	SB, VB, ES, KT
1.2.2. uždavinys. Skatinti mėgėjiško ir profesionalaus sporto plėtrą						
1.2.2.1.	Pakruojo rajono ugdymo įstaigų sporto ir laisvalaikio infrastruktūros atnaujinimas ir plėtra	Atnaujintų sporto ir laisvalaikio infrastruktūros objektų sk.	PRSA, ŽŽŪM	2014-2020	4 000,00	SB, VB, ES, KT
1.2.2.2.	Pakruojo miesto stadiono teritorijos atnaujinimas	Atnaujinta stadiono teritorija	PRSA, PRSC	2014-2020	4 000,00	SB, VB, ES, KT
1.2.2.3.	Pakruojo sporto centro pastato atnaujinimas	Atnaujintas viešosios paskirties pastatas	PRSA, PRSC	2014-2020	2 000,00	SB, VB, ES, KT
1.2.2.4.	Sporto ir laisvalaikio infrastruktūros prie BMX trasos įrengimas, trasos tobulinimas ir paslaugų plėtra Pakruojo mieste	Įrengta sporto ir laisvalaikio infrastruktūra Atnaujintas sporto inventorių	PRSA, PRSC	2014-2020	3 000,00	SB, VB, ES, KT
1.2.2.5.	Pakruojo dengto sporto maniežo įrengimas	Įrengtas sporto maniežas	PRSA, PRSC	2014-2020	12 000,00	SB, VB, ES, KT
1.2.2.6.	Pakruojo rajono sporto vystymas ir plėtra	Organizuotų renginių ir dalyvių juose sk. Įgyvendintų programų sk. Paremtų sporto šakų sk.	PRSA, PRSC	2014-2020	570,00	SB, VB, ES, KT
IŠ VISO I PRIORITETAS: 63 462,90 tūkst. Lt						

Eil. Nr.	Priemonė	Pasiekimo rodiklis	Atsakingi vykdytojai, organizatoriai	Laikotarpis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. Lt	Lėšų šaltiniai
II PRIORITETAS. VEIKLIOS IR SOLIDARIOS VISUOMENĖS PLĖTRA						
2.1. tikslas. Socialiai saugios ir sveikos visuomenės formavimas						
2.1.1 uždavinys. Efektyviai organizuoti socialinių paslaugų teikimą						
2.1.1.1.	Rozalimo Švč. Mergelės Marijos vardo parapijos Senjorų namų įkūrimas	Įkurti senjorų namai	Rozalimo Švč. M. Marijos Vardo parapija	2014-2015	2 200,00	VB, ES, KT
2.1.1.2.	Pakruojo nestacionarių socialinių paslaugų centro, esančio adresu L. Giros 3D, Pakruojis, infrastruktūros atnaujinimas ir paslaugų plėtra	Atnaujinta įstaigos infrastruktūra ir materialinė bazė Atnaujintų, naujai teikiamų paslaugų sk. Paramos šeimai centro įkūrimas	PRSA, PNSPC	2014-2020	5 000,00	SB, VB, ES
2.1.1.3.	Linkuvos socialinių paslaugų centro infrastruktūros atnaujinimas ir paslaugų plėtra	Atnaujinta įstaigos infrastruktūra ir materialinė bazė Šeimynoms pritaikytų patalpų sk.	PRSA, LSPC	2014-2020	4 000,00	SB, VB, ES
2.1.1.4.	Vaikų dienos centrų infrastruktūros atnaujinimas	Įstaigų su atnaujinta infrastruktūra ir materialine baze sk.	PRSA, NVO, Pakruojo parapijos	2014-2020	2 000,00	SB, VB, ES, KT
2.1.1.5.	Pamūšio Šv. Antano Paduviečio parapijinių vaikų globos namų infrastruktūros atnaujinimas ir paslaugų plėtra	Atnaujinta įstaigos infrastruktūra ir materialinė bazė Šeimynoms pritaikytų patalpų sk.	Pamūšio Šv. Antano Paduviečio parapija	2014-2020	1 000,00	VB, ES, KT
2.1.1.6.	Socialinių paslaugų plėtra Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje	Įkurtų bendruomeninių paslaugų centrų sk.	PRSA	2014-2020	1 000,00	SB, VB, ES
2.1.1.7.	Socialinių paslaugų plano įgyvendinimas	Įgyvendintų programų, planų sk. Seminarų, mokymų ir dalyvių juose sk.	PRSA	2014-2020	5 000,00	SB, VB, ES
2.1.2 uždavinys. Skatinti socialinę integraciją ir teikti kokybiškas paslaugas						
2.1.2.1.	Būsto (aplinkos) pritaikymas žmonėms su negalia Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje	Pritaikytų objektų sk.	PRSA	2014-2020	300,00	SB, VB, ES
2.1.2.2.	Linkuvos specialiosios mokyklos bendrabučio pastato ir teritorijos pritaikymas neįgaliesiems poreikiams	Pritaikytas pastatas ir teritorija neįgaliesiems	PRSA	2014-2020	500,00	SB, VB, ES
2.1.2.3.	Socialinio būsto fondo plėtra Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje	Įsigytų, atnaujintų ir pritaikytų objektų sk.	PRSA	2014-2020	1 500,00	SB, VB, ES
2.1.2.4.	Socialinės integracijos ir reabilitacijos programų įgyvendinimas	Įgyvendintų programų sk.	PRSA	2014-2020	1 500,00	SB, VB, ES
2.1.3 uždavinys. Siekti gyventojų sveikatingumo rodiklių gerėjimo, efektyviai organizuojant sveikatos priežiūros įstaigų darbą						

Eil. Nr.	Priemonė	Pasiekimo rodiklis	Atsakingi vykdytojai, organizatoriai	Laikotarpis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. Lt	Lėšų šaltiniai
2.1.3.1.	VŠĮ Pakruojo rajono pirminės sveikatos priežiūros centro infrastruktūros atnaujinimas ir teikiamų paslaugų gerinimas	Atliktų pastatų modernizacijos darbų dalis, proc.	PRSA, PPSPC	2014-2020	2 099,00	SB, VB, ES
2.1.3.2.	VŠĮ Pakruojo ligoninės pastatų infrastruktūros atnaujinimas ir teikiamų paslaugų gerinimas	Atnaujinta įstaigos infrastruktūra [sigytos, atnaujintos medicinos įrangos sk. Naujai teikiamų, pagerintų medicininių paslaugų sk.	PRSA, Pakruojo ligoninė	2014-2020	2 500,00	SB, VB, ES
2.1.3.3.	VŠĮ Pakruojo ligoninės pritaikymas ambulatorinėms ir stacionarinėms geriatrijos paslaugoms teikti	[sigytos, atnaujintos medicinos įrangos sk. Naujai teikiamų, pagerintų medicininių paslaugų sk.	PRSA, Pakruojo ligoninė	2014-2020	2 100,00	SB, VB, ES
2.1.3.4.	VŠĮ Pakruojo rajono pirminės sveikatos priežiūros centro infrastruktūros atnaujinimas ir teikiamų paslaugų gerinimas bei plėtra	Atnaujinta įstaigos infrastruktūra [sigytos, atnaujintos medicinos įrangos sk. Naujai teikiamų, pagerintų medicininių paslaugų sk.	PRSA, PPSPC	2014-2020	2 000,00	SB, VB, ES
2.1.3.5.	VŠĮ Pakruojo rajono pirminės sveikatos priežiūros centro pritaikymas ambulatorinėms geriatrijos paslaugoms teikti	Naujai teikiamų, pagerintų medicininių paslaugų sk.	PRSA, PPSPC	2014-2020	600,00	SB, VB, ES
2.1.3.6.	VŠĮ Pakruojo rajono pirminės sveikatos priežiūros centro greitosios medicinos pagalbos (GMP) skyriaus infrastruktūros gerinimas	Sutvarkyta ir pritaikyta teritorija [sigytų GPM automobilių sk.	PRSA, PPSPC	2014-2020	2 500,00	SB, VB, ES
2.1.3.7.	VŠĮ Pakruojo rajono pirminės sveikatos priežiūros centro ambulatorijų ir medicinos punktų teikiamų paslaugų kokybės ir prieinamumo gerinimas Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje	[staigų su atnaujinta infrastruktūra skaičius Naujai teikiamų, pagerintų medicininių paslaugų sk.	PRSA, PPSPC	2014-2020	1 000,00	SB, VB, ES
2.1.3.8.	Medicinos darbuotojų kvalifikacijos kėlimas	Mokymų ir dalyvių juose sk.	PRSA, PPSPC, Pakruojo	2014-2020	300,00	SB, VB, ES
2.1.3.9.	Pakruojo rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro veiklos gerinimas ir plėtra	[gyvendintų projektų sk. [steigtų kabinetų ugdymo įstaigose sk. [sigytų transporto priemonių sk. Atnaujintos informacinių technologijų įrangos sk. [kurtų nerūkymo zonų sk.	PRSA, VSB	2014-2020	2 000,00	VB, ES, KT
2.1.3.10	Prevencinių sveikatos programų kūrimas ir	Sukurtų programų sk.	PRSA,	2014-2020	500,00	SB, VB,

Eil. Nr.	Priemonė	Pasiekimo rodiklis	Atsakingi vykdytojai, organizatoriai	Laikotarpis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. Lt	Lėšų šaltiniai
.	įgyvendinimas	įgyvendintų programų ir dalyvių juose sk.	PPSPC, Pakruojo ligoninė, VSB			ES, KT
2.2. tikslas. Gerinti sąlygas bendruomenių veiklai						
2.2.1. uždavinys. Plėtoti bendruomeninei ir NVO veiklai tinkamą infrastruktūrą						
2.2.1.1.	Viešosios infrastruktūros plėtra Pakruojo rajono Rozalimo mstl. (tęstinis projektas)	Atlikta vaikų darželio pastato modernizacijos darbų dalis, proc. Žmonėms su negalia pritaikytų pastatų sk.	PRSA	2014-2016	839,00	SB, VB, ES
2.2.1.2.	Viešosios infrastruktūros plėtra Pakruojo rajono Klovainių mstl. (tęstinis projektas)	Atlikta mokyklos-darželio pastato modernizacijos darbų dalis, proc.	PRSA	2014-2016	1 008,00	SB, VB, ES
2.2.1.3.	Jovarų k. bendruomenės administracinio pastato statyba (I ir II etapai)	Pastatytas pastatas	PRSA, Pakruojo VVG, kaimo bendruomenės	2014-2015	278,46	SB, VB, ES, KT
2.2.1.4.	Viešosios paskirties pastatų atnaujinimas, pritaikant visuomenės reikmėms Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje	Įrengtų, atnaujintų viešosios paskirties pastatų sk.	PRSA	2014-2020	5 500,00	SB, VB, ES
2.2.1.5.	Bendruomeninių pastatų atnaujinimas ir plėtra Pakruojo rajono kaimo gyvenamosiose vietovėse	Įrengtų, atnaujintų bendruomeninių pastatų sk.	PRSA, Pakruojo VVG, kaimo bendruomenės	2014-2020	4 000,00	SB, VB, ES, KT
2.2.1.6.	Sporto ir laisvalaikio infrastruktūros modernizavimas ir plėtra Pakruojo mieste	Įrengtų, atnaujintų sporto ir laisvalaikio infrastruktūros objektų, erdvių sk.	PRSA, miesto bendruomenė	2014-2020	500,00	SB, VB, ES, KT
2.2.1.7.	Lauko treniruoklių įrengimas Pakruojo miesto parke	Įrengti lauko treniruokliai	PRSA, miesto bendruomenė	2014-2020	50,00	SB, VB, ES, KT
2.2.1.8.	Sporto ir laisvalaikio infrastruktūros atnaujinimas ir plėtra Pakruojo rajono kaimo gyvenamosiose vietovėse	Įrengtų, atnaujintų sporto ir laisvalaikio infrastruktūros objektų, erdvių sk.	PRSA, Pakruojo VVG, kaimo bendruomenės	2014-2020	850,00	SB, VB, ES, KT
2.2.2. uždavinys. Remti jaunimo ir kitų nevyriausybinių organizacijų iniciatyvas						
2.2.2.1.	Pakruojo rajono turiningo laisvalaikio skatinimas, išnaudojant esamas viešąsias erdves bei plečiant jaunimo laisvalaikio poreikius atitinkančią infrastruktūrą	Atnaujintų ir pritaikytų jaunimui centrų ir erdvių sk. Jaunimo, dalyvaujancio atvirų jaunimo centrų ir erdvių veikloje, sk. Suteiktų mobilių paslaugų sk.	PRSA, jaunimo organizacijos	2014-2020	1 200,00	SB, VB, ES, KT

Eil. Nr.	Priemonė	Pasiekimo rodiklis	Atsakingi vykdytojai, organizatoriai	Laikotarpis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. Lt	Lėšų šaltiniai
2.2.2.2.	Gamtos išteklių pritaikymas jaunimo reikmėms įrengiant „Jaunimo saviraiškos parkus“	Įrengtų jaunimo saviraiškos parkų sk.	PRSA	2014-2020	800,00	SB, VB, ES
2.2.2.3.	Alternatyvių jaunimo meno raiškos formų skatinimas ir vystymas	Įgyvendintų projektų sk.	PRSA	2014-2020	200,00	SB, VB, ES
2.2.2.4.	Pakruojo rajono jaunimo interesų atstovavimas ir informavimas	Jaunimo padėties tyrimų sk. Įrengtas standas	PRSA, jaunimo organizacija	2015	25,00	SB, VB, ES, KT
2.2.2.5.	Pakruojo rajono jaunimo saviraiškos ir aktyvaus dalyvavimo visuomeniniame gyvenime skatinimas	Jaunimo, dalyvaujančio neformalaus ugdymo veikloje, sk. Įgyvendintų neformalaus ugdymo programų sk.	PRSA, jaunimo organizacijos	2014-2020	200,00	SB, VB, ES, KT
2.2.2.6.	Neformalaus ugdymo padalinių steigimas Pakruojo rajono kaimo gyvenamosiose vietovėse	Įsteigtų neformalaus ugdymo padalinių sk.	PRSA	2015-2016	300,00	SB, VB
2.3. tikslas. Viešojo saugumo didinimas						
2.3.1 uždavinys. Visuomenės švietimas ir informavimas						
2.3.1.1.	Saugios Pakruojo rajono savivaldybės koncepcijos sukūrimas	Sukurta saugios savivaldybės koncepcijos programa	PRSA, PRPK	2014-2015	-	-
2.3.1.2.	Saugios Pakruojo rajono savivaldybės koncepcijos įgyvendinimas	Įgyvendintų projektų sk. Suorganizuotų renginių, konferencijų ir dalyvių juose sk. Sukurtų vaizdo ir garso klipų sk. Sukurtų ir išplatintų plakatų sk. Parengtų informacinių straipsnių sk. Suorganizuotų gerosios patirties mainų susitikimų sk.	PRSA, PRPK	2015-2020	300,00	SB, VB, ES
2.3.1.3.	Ugdymo programos asmenims, teistiems už smurtą artimoje aplinkoje sukūrimas ir vykdymo užtikrinimas	Sukurta ugdymo programa Įgyvendinta programa ir dalyvių sk.	PRSA, PRPK	2014-2020	15,00	SB, VB, ES
2.3.1.4.	Naujų informacinių, skelbimų lentų įrengimas ir esamų atnaujinimas Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje	Įrengtų, atnaujintų informacinių, skelbimo lentų sk.	PRSA	2014-2020	10,00	SB
2.3.1.5.	Informacinių ženklų, filmų, stendų, leidinių apie Pakruojo rajono lankytinas vietas parengimas	Priemonių, populiariančių kultūros paveldo plėtrą internetinėje erdvėje, sk. Publikuotų spausdintų priemonių egzempliorių sk.	PRSA	2014-2020	500,00	SB, VB, ES, KT
2.3.1.6.	Visuomenės švietimas sveikatinimo klausimais	Suorganizuotų renginių ir dalyvių juose sk.	PRSA, VSB	2014-2020	500,00	SB, VB,

Eil. Nr.	Priemonė	Pasiekimo rodiklis	Atsakingi vykdytojai, organizatoriai	Laikotarpis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. Lt	Lėšų šaltiniai
		Sukurtų vaizdo ir garso klipų sk. Sukurtų ir išplatintų plakatų, lankstinukų sk. Parngtų informacinių straipsnių sk.				ES, KT
2.3.1.7.	Visuomenės švietimas psichologinės pagalbos teikimo klausimais	Suorganizuotų renginių ir dalyvių juose sk. Suorganizuotų mokymų ir dalyvių juose sk. Sukurtų ir išplatintų plakatų, lankstinukų sk. Parngtų informacinių straipsnių sk.	PRSA, VSB, PPSPC	2014-2020	350,00	SB, VB, ES, KT
2.3.2. uždavinys. Viešosios tvarkos ir saugumo užtikrinimas						
2.3.2.1.	Stebėjimo kamerų įrengimas Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje	Įrengtų stebėjimo kamerų sk.	PRSA, PRPK	2014-2020	500,00	SB, VB, ES
2.3.2.2.	Efektyvus saugaus eismo užtikrinimas	Surengtų posėdžių ir dalyvių juose sk. Įgyvendintų saugumo priemonių sk.	PRSA, PRPK	2014-2020	400,00	SB, VB, ES
2.3.2.3.	Pakruojo rajono saugios kaimynystės grupės plėtra ir veiklos užtikrinimas	Saugios kaimynystės grupių sk.	PRSA, PRPK	2014-2020	400,00	SB, VB, ES
2.3.2.4.	Priešgaisrinės tarnybos punktų teikiamų paslaugų gerinimas Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje	Įgyvendintų projektų sk.	PRSA, PRPT	2014-2020	700,00	SB, VB, ES
2.3.2.5.	Saugumo sistemos sukūrimas Latvijos ir Lietuvos pasienio regione	Įrengtų akustinių gyventojų perspėjimo ir informavimo sistemų sk. Įrengta savivaldybės ekstremalių situacijų operacijų centro slėptuvė	PRSA	2014-2020	4 000,00	SB, VB, ES, KT
2.3.2.6.	Viešosios tvarkos funkcijų stiprinimas Pakruojo rajono savivaldybės administracijoje	Viešosios tvarkos pažeidimų mažėjimas	PRSA	2014-2020	500,00	SB
IŠ VISO II PRIORITETAS: 63 524,46 tūkst. Lt						

Eil. Nr.	Priemonė	Pasiekimo rodiklis	Atsakingi vykdytojai, organizatoriai	Laikotarpis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. Lt	Lėšų šaltiniai
III PRIORITETAS. EKONOMIKOS AUGIMUI PALANKI APLINKA						
3.1. tikslas. Modernios rajono infrastruktūros plėtra						
3.1.1 uždavinys. Vystyti viešąsias erdves ir infrastruktūrą						
3.1.1.1.	Pakruojo mieste esančios Kruojos upės salos ir	Viešiesiems poreikiams pritaikytas vandens	PRSA	2014-2020	2 000,00	SB, VB, ES

Eil. Nr.	Priemonė	Pasiekimo rodiklis	Atsakingi vykdytojai, organizatoriai	Laikotarpis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. Lt	Lėšų šaltiniai
	pakrančių pritaikymas viešosioms reikmėms	telkinys ir jo zona				
3.1.1.2.	Vandens telkinių būklės gerinimas, vandens telkinių pakrantes pritaikant rekreacijai Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje	Rekreacijai pritaikytų vandens telkinių ir jų zonų sk.	PRSA	2014-2020	3 600,00	SB, VB, ES
3.1.2 uždavinys. Modernizuoti pastatus, gerinant jų energetinį efektyvumą ir skatinant darnų išteklių naudojimą						
3.1.2.1.	Pakruojo seniūnijos administracinio pastato modernizavimas	Modernizuotas viešosios paskirties pastatas	PRSA	2014	343,60	SB, VB, ES
3.1.2.2.	Klovainių pagrindinės mokyklos pastato modernizavimas	Modernizuotas viešosios paskirties pastatas	PRSA	2014	3,70	SB, VB, ES
3.1.2.3.	Linkuvos gimnazijos pastato modernizavimas	Modernizuotas viešosios paskirties pastatas	PRSA	2014-2016	4 235,00	SB, VB, ES
3.1.2.4.	Pakruojo vaikų lopšelio-darželio „Saulutė“ pastato modernizavimas	Modernizuotas viešosios paskirties pastatas	PRSA	2014-2015	253,90	SB, VB, ES
3.1.2.5.	Pakruojo rajono daugiabučių gyvenamųjų namų pastatų modernizavimas, didinant jų energijos vartojimo efektyvumą	Modernizuotų daugiabučių namų sk.	PRSA, Daugiabučių namų bendrijos, VšĮ „Pakruojo būstas“	2014-2020	35 000,00	VB, ES, KT
3.1.2.6.	Pakruojo rajono savivaldybės administracinio pastato, esančio Kęstučio g. 4, Pakruojis, modernizavimas, pagerinant energetines charakteristikas	Modernizuotas viešosios paskirties pastatas	PRSA	2014-2020	6 000,00	SB, VB, ES
3.1.2.7.	Pakruojo rajono savivaldybės administracinių pastatų modernizavimas, pagerinant jų energetines charakteristikas	Modernizuotų viešosios paskirties pastatų sk.	PRSA	2014-2020	8 500,00	SB, VB, ES
3.1.2.8.	VšĮ Pakruojo rajono ligoninės pastato modernizavimas, pagerinant energetines charakteristikas	Modernizuotas viešosios paskirties pastatas	PRSA, Pakruojo ligoninė	2014-2020	3 500,00	SB, VB, ES
3.1.2.9.	VšĮ Pakruojo pirminės sveikatos priežiūros centro pastatų modernizavimas, pagerinant energetines charakteristikas	Modernizuotų viešosios paskirties pastatų sk.	PRSA, PPSPC	2014-2020	2 500,00	SB, VB, ES

Eil. Nr.	Priemonė	Pasiekimo rodiklis	Atsakingi vykdytojai, organizatoriai	Laikotarpis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. Lt	Lėšų šaltiniai
3.1.2.10.	Linkuvos vaikų lopšelio-darželio „Šaltinėlis“ pastato modernizavimas	Modernizuotas viešosios paskirties pastatas	PRSA	2014-2020	1 000,00	SB, VB, ES
3.1.2.11.	Universalus laisvalaikio ir papildomo ugdymo centro, esančio L.Giros g. 4, Pakruojis, pastato modernizavimas	Modernizuotas viešosios paskirties pastatas	PRSA	2014-2020	1 000,00	SB, VB, ES
3.1.2.12.	Energiją tausojančių bei alternatyvius energijos šaltinius naudojančių technologijų diegimas Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje	Įrengtų biokuro katilų viešosios paskirties pastatuose sk.	PRSA	2014	1 800,30	SB, VB, ES
3.1.3 uždavinys. Vykdyti teritorijų inžinerinės infrastruktūros ir komunalinio ūkio plėtrą						
3.1.3.1.	Šilumos energijos gamybos proceso modernizavimas ir optimizavimas Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje	Modernizuotų šilumos tiekimo sistemų sk.	PRSA, UAB „Pakruojo šiluma“	2014-2020	6 600,00	SB, VB, ES, KT
3.1.3.2.	Inovatyvūs techniniai lietaus nuotėkų valdymo sprendimai Ventos-Lielupės baseine	Parengtų techninių projektų sk.	PRSA	2014-2015	363,10	SB, VB
3.1.3.3.	Vandentiekio ir nuotekų tinklų plėtra Pakruojo rajone (Pakruojuje, Klovainiuose, Sigutėnuose, Linkuvoje)	Atnaujinta vandens tiekimo ir nuotekų tinklų infrastruktūros sistema, km	PRSA, UAB „Pakruojo vandentiekis“	2014-2016	5 950,63	SB, VB, ES
3.1.3.4.	Vandens tiekimo ir nuotekų sistemos infrastruktūros atnaujinimas bei plėtra Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje	Įrengta ir atnaujinta vandens tiekimo tinklų infrastruktūros sistema, km Įrengta ir atnaujinta nuotekų tinklų infrastruktūros sistema, km	PRSA, UAB „Pakruojo vandentiekis“	2014-2020	75 000,00	SB, VB, ES
3.1.3.5.	Lietaus nuotekų infrastruktūros įrengimas ir plėtra Pakruojo mieste	Įrengta ir atnaujinta lietaus nuotekų infrastruktūros sistema, km	PRSA	2014-2020	1 500,00	SB, VB, ES
3.1.3.6.	Lietaus nuotekų infrastruktūros įrengimas ir plėtra Pakruojo rajono kaimo gyvenamosiose vietovėse	Įrengta ir atnaujinta lietaus nuotekų infrastruktūros sistema, km	PRSA	2014-2020	7 000,00	SB, VB, ES
3.1.3.7.	Apšvietimo tinklų atnaujinimas ir plėtra Pakruojo mieste	Įrengtas apšvietimas, km	PRSA	2014-2020	1 000,00	SB, VB, ES
3.1.3.8.	Gatvių, kitų viešų vietų apšvietimo tinklų atnaujinimas ir plėtra Pakruojo rajono kaimo gyvenamosiose vietovėse	Atnaujintas apšvietimas, km Įrengtas apšvietimas, km	PRSA, kaimų bendruomenės	2014-2020	1 000,00	SB, VB, ES, KT

Eil. Nr.	Priemonė	Pasiekimo rodiklis	Atsakingi vykdytojai, organizatoriai	Laikotarpis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. Lt	Lėšų šaltiniai
3.1.3.9.	Laidojimo vietų teritorijos ir prieigų atnaujinimas ir plėtra Pakruojo rajono kaimo gyvenamosiose vietovėse	Sutvarkytų, išplėstų laidojimo vietų teritorijų sk.	PRSA	2014-2020	420,00	SB
3.1.3.10.	Kolumbariumo įrengimas Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje	Įrengtas kolumbariumas	PRSA	2014-2020	500,00	SB, VB, ES
3.1.4 uždavinys. Tinkamai prižiūrėti ir sistemingai gerinti susisiekimo infrastruktūrą						
3.1.4.1.	Pakruojo miesto P.Mašiotų gatvės rekonstrukcija	Rekonstruotos gatvės ilgis, km	PRSA	2014	1 631,30	SB, VB, ES
3.1.4.2.	Gatvių tinklo atnaujinimas ir plėtra Pakruojo mieste	Įrengtos asfalto dangos ilgis, km Atnaujintos asfalto dangos ilgis, km	PRSA	2014-2020	7 000,00	SB, VB, ES
3.1.4.3.	Vietinės reikšmės kelių ir gatvių tinklo atnaujinimas bei plėtra Pakruojo rajono kaimo gyvenamosiose vietovėse	Įrengtos asfalto dangos ilgis, km Atnaujintos asfalto dangos ilgis, km	PRSA	2014-2020	20 000,00	SB, VB, ES
3.1.4.4.	Vietinės reikšmės kelių ir gatvių su žvyro danga atnaujinimas Pakruojo rajono kaimo gyvenamosiose vietovėse	Atnaujintos žvyro dangos ilgis, km	PRSA	2014-2020	15 000,00	SB, VB, ES
3.1.4.5.	Pakruojo rajoninių kelių ir gatvių, esančių su žvyro danga, asfaltavimo inicijavimas	Įrengtos asfalto dangos ilgis, km	PRSA, VĮ „Šiaulių regiono keliai“	2014-2020	-	VB, ES, KT
3.1.4.6.	Pakruojo rajono prastos būklės asfalto dangos atnaujinimo valstybinės reikšmės gatvėse ir keliuose, ją sustiprinant, inicijavimas	Atnaujintos asfalto dangos ilgis, km	PRSA, VĮ „Šiaulių regiono keliai“	2014-2020	-	VB, ES, KT
3.1.4.7.	Pėsčiųjų ir dviračių transporto infrastruktūros atnaujinimas ir plėtra Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje	Atnaujintų, įrengtų pėsčiųjų, dviračių takų ilgis, km	PRSA	2014-2020	13 800,00	SB, VB, ES
3.1.4.8.	Eismo saugos ir transporto saugumo priemonių plėtra Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje	Įrengtų saugos ir transporto saugumo priemonių sk.	PRSA	2014-2020	3 000,00	SB, VB, ES
3.1.4.9.	Privažiavimų, automobilių stovėjimo aikštelių prie daugiabučių namų ir visuomeninių pastatų atnaujinimas Pakruojo mieste	Atnaujintų privažiavimų ilgis, km	PRSA, Daugiabučių namų bendrijos	2014-2020	2 000,00	SB, VB, ES, KT

Eil. Nr.	Priemonė	Pasiekimo rodiklis	Atsakingi vykdytojai, organizatoriai	Laikotarpis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. Lt	Lėšų šaltiniai
3.1.4.10.	Privažiavimų, automobilių stovėjimo aikštelių prie daugiabučių namų ir visuomeninių pastatų atnaujinimas Linkuvos mstl.	Atnaujintų privažiavimų ilgis, km	PRSA, Daugiabučių namų bendrijos	2014-2020	500,00	SB, VB, ES, KT
3.1.4.11.	Privažiavimų, automobilių stovėjimo aikštelių prie daugiabučių namų ir visuomeninių pastatų atnaujinimas Pakruojo rajono kaimo gyvenamosiose vietovėse	Atnaujintų privažiavimų ilgis, km	PRSA, Daugiabučių namų bendrijos	2014-2020	1 000,00	SB, VB, ES, KT
3.1.4.12.	Pakruojo rajono viešojo keleivinio transporto stotelių atnaujinimo inicijavimas	Atnaujintų viešojo keleivinio transporto stotelių sk.	PRSA, VĮ „Šiaulių regiono keliai“	2014-2020	-	VB, ES, KT
3.1.4.13.	Pakruojo rajono transporto priemonių parko atnaujinimas	Atnaujintų transporto priemonių sk. Įsigytų ekologiškų transporto priemonių sk.	PRSA, AB „Pakruojo autotransportas“	2014-2020	5 000,00	SB, VB, ES
3.1.4.14.	Pakruojo rajono viešojo keleivinio transporto maršrutų ir jų tvarkaraščių optimizavimas	Optimizuotų Pakruojo rajono viešojo keleivinio transporto maršrutų sk. Parengtų ir išplatintų eismo tvarkaraščių sk. Stotelių, kuriose pateikta ir atnaujinta informacija, sk. Atnaujintų ir nuolat prižiūrimų interneto svetainių sk.	PRSA	2014-2020	-	-
3.1.5 uždavinys. Išsaugoti kultūros paveldą, vystant veiklą						
3.1.5.1.	Kultūros paveldo objektų tvarkyba ir pritaikymas turizmo, bendruomenės reikmėms bei edukacinėms programoms Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje	Kultūros paveldo objektų, pritaikytų organizuoti turistinę veiklą, sk. Kultūros paveldo objektų, pritaikytų organizuoti bendruomeninę veiklą, sk. Bendruomenių, vykdančių veiklą pritaikytuose kultūros paveldo objektuose, sk. Bendrojo ugdymo įstaigų ir jų mokinių, dalyvaujančių edukacinėse programose, sk. Kultūros paveldo objektų, dalyvaujančių edukacinėse programose, sk.	PRSA	2014-2020	15 107,20	VB, SB, ES, KT
3.1.5.2.	Pakruojo malūno ir jo aplinkos sutvarkymo inicijavimas	Atnaujintas kultūros paveldo objektas ir sutvarkyta aplinka	PRSA, PJA	2014-2020	200,00	VB, ES, KT

Eil. Nr.	Priemonė	Pasiekimo rodiklis	Atsakingi vykdytojai, organizatoriai	Laikotarpis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. Lt	Lėšų šaltiniai
3.1.5.3.	Liuteronų-evangelikų bažnyčios, pastorato, teritorijos ir prieigų sutvarkymo inicijavimas (Žeimelio seniūnija)	Atnaujintas kultūros paveldo objektas	PRSA Liuteronų evangelikų bendruomenė	2014-2020	3 500,00	VB, ES, KT
3.1.5.4.	Amatų plėtra, panaudojant vietos amatų tradicijas ir vietos išteklius (teritorinio bendradarbiavimo projektas)	Įkurtas amatų centras Įkurtų ekspozicijų sk. Suorganizuotų renginių ir dalyvių juose sk.	PRSA, Pakruojo VVG, kaimo bendruomenės	2014	216,00	ES, KT
3.1.5.5.	Pakruojo dvaro sodybos turistinių paslaugų funkcionalumo užtikrinimas ir plėtra	Suorganizuotų renginių ir dalyvių juose sk. Išleistų informacinių straipsnių sk.	PRSA, Pakruojo dvaras, PJA	2014-2020	300,00	ES, KT
3.1.5.6.	Dolomito telkinio „Petrašiūnai II“ buvusių dolomito kasyklų pritaikymas aktyvaus sporto ir turizmo poreikiams	Įgyvendintų projektų sk.	PRSA, AB „Dolomitas“ PJA	2014-2020	3 500,00	ES, KT
3.1.6 uždavinys. Vykdyti teritorijų planavimą						
3.1.6.1.	Pakruojo miesto ir rajono pėsčiųjų, dviračių takų specialiųjų planų parengimas	Parengtų specialiųjų planų sk.	PRSA	2014-2020	-	-
3.1.6.2.	Pakruojo ir Linkuvos miestų teritorijos žemės sklypų suformavimas prie esamų daugiabučių namų	Parengtų detaliųjų planų sk.	PRSA	2015	158,70	SB, VB, ES
3.1.6.3.	Pakruojo rajono savivaldybės Žeimelio mstl. kapinių išplėtimo detaliojo plano parengimas	Parengtų detaliųjų planų sk.	PRSA	2014	13,1	SB, VB, ES
3.1.6.4.	Teritorijų planavimo dokumentų, sklypų formavimo ir pertvarkymo projektų rengimas Pakruojo rajono savivaldybėje	Parengtų detaliųjų planų sk.	PRSA	2014-2020	280,00	SB, VB, ES
3.2. tikslas. Teritorinės sanglaudos didinimas						
3.2.1 uždavinys. Kompleksiškai spręsti gyvenamųjų vietovių problemas						
3.2.1.1.	Pakruojo miesto kompleksiškas atnaujinimas ir plėtra (tikslinė teritorija)	Kompleksiškai sutvarkyta, įrengta viešoji erdvė miesto teritorijoje	PRSA	2014-2020	30 000,00	SB, VB, ES, KT
3.2.2 uždavinys. Kompleksiškai vystyti ir plėtoti kaimo vietas						

Eil. Nr.	Priemonė	Pasiekimo rodiklis	Atsakingi vykdytojai, organizatoriai	Laikotarpis	Preliminarus lešų poreikis, tūkst. Lt	Lėšų šaltiniai
3.2.2.1.	Pakruojo rajono kaimo gyvenamųjų vietovių infrastruktūros kompleksiška plėtra (I etapas)	Kompleksiškai sutvarkyta Linkuvos m. Vienybės aikštė ir jos prieigos	PRSA	2014	58,90	SB, VB, ES, KT
3.2.2.2.	Pakruojo rajono kaimo gyvenamųjų vietovių infrastruktūros kompleksiška plėtra (II etapas)	Kompleksiškai sutvarkytos 2 viešosios erdvės – Rozalimo mstl. ir Pašvitinio mstl. (atliktų darbų dalis, proc.)	PRSA	2014-2015	1 563,20	SB, VB, ES, KT
3.2.2.3.	Viešosios infrastruktūros plėtra Pakruojo rajono Lygumų mstl.	Kompleksiškai sutvarkyta viešoji erdvė (atliktų darbų dalis, proc.)	PRSA	2014-2015	345,30	SB, VB, ES, KT
3.2.2.4.	Viešosios infrastruktūros plėtra Pakruojo rajono Žeimelio mstl.	Kompleksiškai sutvarkyta viešoji erdvė (atliktų darbų dalis, proc.)	PRSA	2014	989,90	SB, VB, ES, KT
3.2.2.5.	Linkuvos mstl. kompleksiškas atnaujinimas ir plėtra	Kompleksiškai sutvarkyta, įrengta viešoji erdvė miesto teritorijoje	PRSA	2014-2020	10 000,00	SB, VB, ES
3.2.2.6.	Pakruojo rajono kaimo gyvenamųjų vietovių infrastruktūros ir viešųjų erdvių kompleksiška plėtra (iki 1 tūkst. gyventojų)	Kaimų, su kompleksiška sutvarkyta, įrengta viešąja erdve, sk.	PRSA	2014-2020	8 500,00	SB, VB, ES, KT
3.3. tikslas. Pažangaus verslo ir žemės ūkio kūrimas, švarios ir saugios aplinkos išsaugojimas						
3.3.1. uždavinys. Gerinti melioracijos statinių būklę ir žemės ūkio veiklos sąlygas						
3.3.1.1.	Pakruojo rajono tvenkinių hidrotechninių įrenginių ir statinių atnaujinimas	Tvenkinių su atnaujintais hidrotechniniais įrenginiais ir statiniais sk.	PRSA	2014-2020	3 000,00	SB, VB, ES
3.3.1.2.	Melioracijos įrenginių atnaujinimas Pakruojo rajono kaimo gyvenamosiose vietovėse	Atnaujintų melioracijos įrenginių sk.	PRSA	2014-2020	3 000,00	SB, VB, ES
3.3.1.3.	Pakruojo rajono melioracijos įrenginių remontas	Atnaujintų melioracijos įrenginių sk.	PRSA	2014-2020	6 000,00	VB
3.3.1.4.	Pakruojo rajono gyvenviečių melioracijos ir lietaus kanalizacijos įrenginių remontas	Atnaujintų melioracijos ir lietaus kanalizacijos įrenginių sk.	PRSA	2014-2020	500,00	SB
3.3.2. uždavinys. Skatinti verslo plėtrą, remti verslo ir žemės ūkio subjektus						
3.3.2.1.	Verslui palankios aplinkos kūrimas Latvijos ir Lietuvos pasienio regione	Modernizuotų pastatų sk.	PRSA	2014	517,20	SB, VB, KT
3.3.2.2.	Viešųjų paslaugų verslui programos parengimas ir įgyvendinimas	Parengta viešųjų paslaugų programa Suteiktų viešųjų paslaugų verslui sk.	PRSA, Pakruojo VIC	2014-2020	700,00	SB, VB, ES, KT
3.3.2.3.	Intelektinės verslo atstovų nuosavybės plėtojimas	Parengtas mokymo paslaugų paketas Mokymų verslininkams ir dalyvių juose sk.	PRSA, Pakruojo VIC	2014-2020	200,00	SB, VB, ES, KT

Eil. Nr.	Priemonė	Pasiekimo rodiklis	Atsaldngi vykdytojai, organizatoriai	Laikotarpis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. Lt	Lėšų šaltiniai
3.3.2.4.	Įmonių gyvybingumo didinimo ir verslumo skatinimo kompanijos įgyvendinimas	Įgyvendintų priemonių sk.	PRSA, Pakruojo VIC	2014-2020	150,00	SB, VB, ES, KT
3.3.2.5.	SVV fondo paramos plėtra	Paremtų verslo įmonių ir ūkininkų sk.	PRSA	2014-2020	2 000,00	SB
3.3.2.6.	Žemės, nekilnojamojo turto mokesčių dydžių reguliavimas	Peržiūrėti ir pakoreguoti taikomi žemės ir nekilnojamojo turto mokesčių dydžiai	PRSA	2014-2020	-	SB
3.3.2.7.	Administracinės naštos verslui mažinimas bei procedūrų paprastinimas	Priimtų verslo sąlygų pagerinimo sprendimų sk.	PRSA	2014-2020	-	SB
3.3.2.8.	Savivaldybėje esančio tinkamo verslui turto perdavimas verslui	Perduotų objektų sk.	PRSA	2014-2020	200	SB
3.3.2.9.	Sąlygų įmonių klasterizacijai sudarymas Žeimelio žemės ūkio mokykloje	Įgyvendintų projektų sk. Suorganizuotų mokymų, seminarų ir dalyvių juose sk.	PRSA, ŽŽŪM	2014-2020	3 000,00	VB, ES, KT
3.3.2.10.	Pakruojo VIC veiklos stiprinimas ir paslaugų plėtra	Įkurta darbo vieta Naujai teikiamų paslaugų sk.	PRSA, Pakruojo VIC	2014-2020	200,00	SB, ES, KT
3.3.2.11.	Kaimo bendruomenės narių verslumo įgūdžių ugdymas	Suorganizuotų mokymų, seminarų ir dalyvių juose sk.	Pakruojo VVG	2014-2020	50,00	VB, ES, KT
3.3.2.12.	Kaimo turizmo ir amatų plėtros skatinimas	Suorganizuotų mokymų, seminarų ir dalyvių juose sk.	Pakruojo VVG	2014-2020	50,00	VB, ES, KT
3.3.2.13.	Bendradarbiavimo vietos ir tarptautiniu mastu su įvairiomis institucijomis stiprinimas	Įgyvendintų projektų sk.	PRSA, Pakruojo VIC	2014-2020	150,00	SB, VB, ES, KT
3.3.2.14.	Paramos Pakruojo rajono verslo įmonėms teikimas ieškant partnerių, organizuojant verslo kontaktų mugės	Suorganizuotų kontaktų mugių ir dalyvių juose sk.	PRSA, Pakruojo VIC	2014-2020	350,00	SB, ES
3.3.2.15.	Informacijos apie galimybes pasinaudoti ES struktūrinių fondų teikiama parama sklaida	Suorganizuotų renginių ir dalyvių juose sk.	PRSA, Pakruojo VIC	2014-2020	50,00	SB, VB, ES, KT
3.3.2.16.	Verslumo mokinių ir jaunimo tarpe sklaida	Suorganizuotų mokymų, seminarų ir dalyvių juose sk. Suorganizuotų renginių, konkursų ir dalyvių juose sk.	PRSA, Pakruojo VIC, Pakruojo švietimo įstaigos	2014-2020	70,00	SB, VB, ES, KT

Eil. Nr.	Priemonė	Pasiekimo rodiklis	Atsakingi vykdytojai, organizatoriai	Laikotarpis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. Lt	Lėšų šaltiniai
3.3.2.17.	Efektyvių mokymosi visą gyvenimą ir kvalifikacijos kėlimo programų inicijavimas ir vykdymo užtikrinimas	Igyvendintų projektų sk.	PRSA, Pakruojo VIC, Darbo birža	2014-2020	70,00	VB, ES, SB
3.3.2.18.	Pakruojo TIC veiklos stiprinimas	Naujų turistinių maršrutų ruošimas Apsilankiusių turistų sk.	PRSA, Pakruojo TIC	2014-2020	300,00	SB, ES, KT
3.3.3. uždavinys. Vykdyti priemones, nukreiptas į aplinkos išsaugojimą						
3.3.3.1.	Atliekų tvarkymo sistemos stiprinimas ir plėtra Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje	Įrengtų aikštelių atliekų rūšiavimui sk. Pastatytų konteinerių sk. Igyvendintų bioprogramų sk.	PRSA	2014-2020	3 000,00	VB, SB, ES, KT
3.3.3.2.	Asbesto šalinimo programos vykdymas Pakruojo rajono savivaldybėje teritorijoje	Įvykdytų programų sk.	PRSA	2014-2020	10 000,00	ES, KT
3.3.3.3.	Bešeimininkių ir nenaudojamų vandens gręžinių likvidavimas Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje	Likviduotų vandens gręžinių sk.	PRSA	2014-2020	300,00	VB, SB, ES, KT
3.3.3.4.	Bešeimininkių, apleistų pastatų ir kitų aplinką žalojančių objektų likvidavimas Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje	Sutvarkytų ir nugriautų objektų sk.	PRSA	2014-2020	3 000,00	VB, SB, ES, KT
3.3.3.5.	Pakruojo rajono užterštų teritorijų valymas ir tvarkymas	Išvalytų ir sutvarkytų teritorijų plotas, ha	PRSA	2014-2020	3 000,00	VB, SB, ES, KT
3.3.3.6.	Pakruojo rajono aplinkos monitoringo vykdymas	Atliktų tyrimų sk. Atliktų stebėjimų sk.	PRSA	2014-2020	125,00	SB
3.3.3.7.	Pakruojo rajono draustinių ir upių žemėlapių parengimas	Parengtas žemėlapis	PRSA	2014-2020	50,00	SB, ES
IŠ VISO III PRIORITETAS:					352 766,03 tūkst. Lt	

Eil. Nr.	Priemonė	Pasiekimo rodiklis	Atsakingi vykdytojai, organizatoriai	Laikotarpis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. Lt	Lėšų šaltiniai
IV PRIORITETAS. VISUOMENĖS POREIKIUS ATITINKANTI IR PAŽANGI VIEŠOJO VALDYMO PLĖTRA						

Eil. Nr.	Priemonė	Pasiekimo rodiklis	Atsakingi vykdytojai, organizatoriai	Laikotarpis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. Lt	Lėšų šaltiniai
4.1. tikslas. Efektyvus, į gyventojų ir verslo poreikius orientuotas valdymas						
4.1.1 uždavinys. Didinti savivaldybės valdymo efektyvumą ir žmoniškųjų išteklių kompetencijas						
4.1.1.1.	Pakruojo rajono savivaldybės politikų ir administracijos darbuotojų administracinių gebėjimų stiprinimas	Mokymų ir dalyvių juose sk.	PRSA	2014	88,90	SB, VB, ES
4.1.1.2.	Pakruojo rajono savivaldybės administracijos darbuotojų administracinių gebėjimų stiprinimas	Mokymų ir dalyvių juose sk.	PRSA	2014	67,50	SB, VB, ES
4.1.1.3.	Pakruojo rajono plėtros tobulinimas rengiant strateginio planavimo dokumentus	Parengtų projektų sk.	PRSA	2014-2020	242,20	SB, VB, ES
4.1.1.4.	Pakruojo rajono savivaldybės viešojo administravimo specialistų kompetencijų tobulinimas	Mokymų ir dalyvių juose sk.	PRSA	2014-2020	1 000,00	SB, VB, ES
4.1.1.5.	Pakruojo rajono savivaldos darbuotojų ir verslininkų susitikimų organizavimas	Suorganizuotų „verslo valandų“ sk.	PRSA, PJA	2014-2020	30,00	SB, ES, KT
4.1.1.6.	Metodinių seminarų organizavimas Pakruojo rajono savivaldybės gyventojams	Suorganizuotų seminarų ir dalyvių juose sk.	PRSA	2014-2020	30,00	SB, ES
4.1.1.7.	Pakruojo rajono savivaldybės taikomų mokestinių lengvatų efektyvumo tyrimas	Atliktas tyrimas	PRSA	2014-2020	-	-
4.1.1.8.	Pakruojo rajono savivaldybės įvaizdžio kūrimas	Parengta studija Suorganizuotų renginių ir dalyvių juose sk. Sukurtų TV laidų, reklaminių-informacinių TV siužetų sk. Sukurtų ir išplatintų plakatų, lankstinukų sk. Parengtų informacinių straipsnių sk. Sukurtas savivaldybės ženklas Atributikos su savivaldybės ženklu sk. Įrengta vieta spaudos konferencijoms Pagamintų suvenyrų sk.	PRSA	2014-2020	600,00	SB, VB, ES
4.1.1.9.	Pakruojo rajono savivaldybėje esančio tinkamo verslui turto sąrašo parengimas ir viešinimas	Parengtas turto sąrašas Sukurtų ir išplatintų plakatų, lankstinukų sk. Parengtų informacinių straipsnių sk.	PRSA	2014-2016	20,00	SB, ES
4.1.1.10.	Pakruojo rajono savivaldybės viešojo keleivinio	Atnaujinta tvarka	PRSA	2014-2020	-	-

Eil. Nr.	Priemonė	Pasiekimo rodiklis	Atsakingi vykdytojai, organizatoriai	Laikotarpis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. Lt	Lėšų šaltiniai
	transporto vežėjų parinkimo konkursų organizavimo tvarkos tobulinimas, atsižvelgiant į poreikius					
4.1.1.11.	Pakruojo rajono savivaldybės vietinės reikšmės kelių ir gatvių inventorizacija	Atlikta inventorizacija	PRSA	2014-2020	600,00	SB, VB, ES
4.1.1.12.	Pakruojo rajono savivaldybės viešojo administravimo efektyvumo didinimas ir gyventojų aptarnavimo kokybės tobulinimas	Įgyvendintų projektų sk. Įdiegtų, atnaujintų sistemų sk.	PRSA	2014-2020	1 000,00	SB, VB, ES
4.1.1.13.	Pakruojo rajono savivaldybės įstaigų elektroninių paslaugų plėtra bei tobulinimas	Įgyvendintų projektų sk. Įdiegtų, atnaujintų elektroninių paslaugų sk.	PRSA	2014-2020	2 000,00	SB, VB, ES
4.1.1.14.	Pakruojo rajono savivaldybės administracijos informacinių technologijų bazės atnaujinimas ir plėtra	Įsigytų, atnaujintų informacinių technologijų įrenginių sk.	PRSA	2014-2020	2 000,00	SB, VB, ES, KT
IŠ VISO IV PRIORITETAS:					7 678, 60 tūkst. Lt	

Pakruojo rajono strateginiame plėtros plane 2014-2020 m. numatyti 4 prioritetai, atitinkantys rajono viziją ir 154 priemonės. Daugiausiai priemonių numatyta 3 prioriteto įgyvendinimui (iš viso 74 priemonės), kuriuo siekiama plėsti ir modernizuoti rajono infrastruktūrą, didinti teritorinę sanglaudą bei gerinti verslo ir žemės ūkio sąlygas. Mažiausiai priemonių planuojama 4 prioriteto įgyvendinimui (iš viso 12 priemonių), kuriuo numatyta didinti savivaldybės valdymo efektyvumą ir žmogiškųjų išteklių kompetencijas. 1 prioriteto, kuriuo siekiama aukštos ugdymo kokybės ir mokymosi visą gyvenimą skatinimo bei kūrybiškumo ir sportiškumo skatinimo, įgyvendinimui skirtos 22 priemonės. 2 prioriteto, kuriuo siekiama formuoti socialiai saugią ir sveiką visuomenę, gerinti sąlygas bendruomenių veiklai bei užtikrinti viešąjį saugumą, įgyvendinimui skirtos 46 priemonės.

2014-2020 metais į Pakruojo rajono savivaldybės plėtrą numatoma investuoti apie 487,4 mln. Lt, iš kurių po 13 proc. skirta 1 ir 2 prioriteto įgyvendinimui, 72 proc. – 3 prioriteto įgyvendinimui ir apie 2 proc. – 4 prioriteto įgyvendinimui. Preliminariai, Pakruojo rajono savivaldybės biudžetas sudarys apie 48,8 mln. Lt.

SPP priemonių ir lėšų pasiskirstymas pagal prioritetus:

Prioritetas	Priemonių skaičius	Lėšos, tūkst. Lt	Savivaldybės biudžetas, tūkst. Lt	Finansavimas, tūkst. Lt
1 prioritetas „Visuomenės ugdymas: mokslas, kultūra ir sportas“	21	63 463	7 480	55 983
2 prioritetas „Veiklios ir solidarios visuomenės plėtra“	48	63 524	5 869	57 656
3 prioritetas „Ekonomikos augimui palanki aplinka“	77	352 766	32 884	319 882
4 prioritetas „Visuomenės poreikius atitinkanti ir pažangi viešojo valdymo plėtra“	12	7 679	2 588	5 091
Iš viso:	158	461 682	48 821	438 611

Plėtos priemonių plane naudojami sutrumpinimai:

Sutrumpinimas	Paiškinimas
PRSA	Pakruojo rajono savivaldybės administracija
SB	Savivaldybės biudžetas
VB	Valstybės biudžetas
ES	Europos sąjungos struktūrinių fondų lėšos
KT	Kitos lėšos
SVV	Smulkus ir vidutinis verslas
ŽŽŪM	Žemės ūkio mokykla
PRSC	VšĮ „Pakruojo rajono sporto centras“
PNSPC	Pakruojo nestacionarių paslaugų centras
LSPC	Linkuvos socialinių paslaugų centras
NVO	Nevyriausybinės organizacijos
PPSPC	VšĮ Pakruojo rajono pirminės sveikatos priežiūros centras
VSB	Pakruojo rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras
Pakruojo VVG	Pakruojo vietos veiklos grupė „Pakruojo rajono partnerystė“
PRPK	Pakruojo rajono policijos komisariatas
PRPT	Pakruojo rajono priešgaisrinė tarnyba
PJA	Privatūs juridiniai asmenys
Pakruojo VIC	VšĮ Pakruojo verslo informacijos centras
Pakruojo TIC	VšĮ Pakruojo turizmo informacijos centras

PRIEDAI

1 priedas
Pakruojo rajono 2007-2013 m. SPP priemonių planų įvykdymas

Prioritetas / tikslas / uždavinys	I	Iš dalies	V	N	Viso
I PRIORITETAS. PROGRESYVI RAJONO PRAMONĖS, VERSLO IR TURIZMO PLĖTRA	17	11	8	20	56
1 TIKSLAS. Skatinti ir remti verslo įmonių steigimąsi ir plėtrą	2	0	4	0	6
1 Uždavinys. Teikti paramą ir plėtoti konsultacines paslaugas bei užtikrinti SVV galimybes pasinaudoti teikiamomis paslaugomis	2	0	4	0	6
2 TIKSLAS. Gerinti verslo aplinką ir sudaryti palankesnes veiklos sąlygas	0	0	2	0	2
1 Uždavinys. Modernizuoti ir kurti naujas verslo paramos institucijas	0	0	2	0	2

Prioritetas / tikslas / uždavinys	L	Iš dalies	V	N	Viso
3 TIKSLAS. Didinti turizmo potencialą ir efektyviau išnaudoti turizmo išteklius	15	11	2	20	48
1 Uždavinys. Pritaikyti paveldo objektus ir gamtos vertybes efektyviam turizmui	7	3	2	8	20
2 uždavinys. Plėtoti turizmo informacinę sistemą Pakruojo rajone	2	0	0	0	2
3 Uždavinys. Plėtoti konferencinio, rekreacinio, sportinio, kultūrinio turizmo infrastruktūrą	6	8	0	12	26
II PRIORITETAS. SVEIKA, SAUGI, KOKYBIŠKA GYVENIMO APLINKA	78	8	37	92	215
1 TIKSLAS. Gerinti sveikatos apsaugos infrastruktūrą ir užtikrinti optimalų paslaugų prieinamumą bei kokybę	6	2	0	5	13
1 Uždavinys. Modernizuoti sveikatos priežiūros įstaigas rajone, diegti informacines sistemas	6	2	0	5	13
2 TIKSLAS. Plėsti socialinių paslaugų tinklą, užtikrinti optimalų socialinių paslaugų prieinamumą bei kokybę, kurti socialinės apsaugos sistemą, mažinančią socialinę atskirtį	6	1	1	2	10
1 Uždavinys. Modernizuoti socialinių paslaugų infrastruktūrą rajone	2	1	1	1	5
2 Uždavinys. Užtikrinti pažeidžiamų gyventojų grupių socialinę integraciją	4	0	0	1	5
3 TIKSLAS. Modernizuoti ir vystyti Pakruojo rajono kelių infrastruktūrą, gerinant susisiekimą, mažinant oro taršą, didinant saugumą keliuose	23	3	12	56	94
1 Uždavinys. Plėtoti kelių infrastruktūrą tiesiant naujus ir rekonstruojant esamus kelius, gatves, apvažiavimus	12	2	3	45	62
2 Uždavinys. Tiesti ir atnaujinti pėsčiųjų ir dviračių takus	2	0	0	7	9
3 Uždavinys. Plėtoti kelių infrastruktūros informacinę sistemą	0	0	1	0	1
4 Uždavinys. Plėtoti urbanistinę infrastruktūrą rajone, atnaujinant viešąsias erdves ir pritaikant jas gyventojų reikmėms bei rengiant techninę dokumentaciją	9	1	8	4	22
4 TIKSLAS. Tobulinti švietimo, kultūros paslaugų įstaigų tinklą rajone, gerinant paslaugų kokybę bei prieinamumą gyventojams	16	0	12	13	41
1 Uždavinys. Modernizuoti ir plėtoti ikimokyklinio, pradinio, vidurinio ugdymo įstaigų infrastruktūrą	8	0	7	9	24
2 Uždavinys. Modernizuoti ir plėtoti profesinio rengimo įstaigų infrastruktūrą	2	0	0	2	4
3 Uždavinys. Modernizuoti ir plėtoti kultūros įstaigų, centrų infrastruktūrą	3	0	1	1	5
4 Uždavinys. Plėsti ir atnaujinti bibliotekų tinklą rajone	3	0	4	1	8
5 TIKSLAS. Siekti geresnės aplinkos kokybės, ypatingą dėmesį skiriant energijos panaudojimo efektyvumui didinti	8	1	10	10	29
1 Uždavinys. Plėtoti ir atnaujinti elektros energijos paskirstymo tinklus, didinant energijos prieinamumą vartotojams. Urbanistinės infrastruktūros plėtra	0	0	1	0	1
2 Uždavinys. Energijos naudojimo efektyvumo didinimas viešajame ir privačiame sektoriuose	4	1	7	8	20

Prioritetas / tikslas / uždavinys	I	Iš dalies	V	N	Viso
3 Uždavinys. Šilumos energijos ir dujų tiekimo sistemos modernizavimas ir optimizavimas	1	0	2	0	3
4 Uždavinys. Gyventojų pavėžėjimo efektyvumo didinimas, optimalaus susisiekimo užtikrinimas	3	0	0	2	5
6 TIKSLAS. Gerinti vandens ir nuotekų paskirstymo infrastruktūrą, optimizuoti atliekų surinkimo ir paskirstymo sistemą	19	1	2	6	28
1 Uždavinys. Vandens ir nuotekų tinklų rekonstravimas ir tiesimas	11	1	1	4	17
2 Uždavinys. Užterštų teritorijų valymas ir ekologinės sistemos atkūrimas	3	0	0	0	3
3 Uždavinys. Atliekų tvarkymo sistemos optimizavimas	4	0	0	2	6
4 Uždavinys. Aplinkosaugos informacinės sistemos tobulinimas	1	0	1	0	2
III PRIORITETAS. DIDĖJANTYS IR KONKURENCINGI ŽMOGIŠKIEJI IŠTEKLIAI	15	0	7	3	25
1 TIKSLAS. Didinti gyventojų ekonominį aktyvumą ir užimtumą, skatinti kokybiškų darbo vietų kūrimą ir užtikrinti lygias galimybes visiems dalyvauti darbo rinkoje ir visuomenės gyvenime	2	0	4	1	7
1 Uždavinys. Ugdyti gyventojų bendruosius ir specialiuosius gebėjimus, rengti planavimo programas	2	0	4	1	7
2 TIKSLAS. didinti Pakruojo rajono gyventojų galimybes mokytis visą gyvenimą, sudarant sąlygas plėtotis dinamiškai žinių visuomenei	4	0	0	0	4
1 Uždavinys. Tobulinti įvairių sričių suaugusiųjų švietimo kompetencijas (mokytojų, auklėtojų ir kt.)	4	0	0	0	4
3 TIKSLAS. Stiprinti administracinius gebėjimus ir didinti viešojo administravimo efektyvumą	9	0	3	2	14
1 Uždavinys. Tobulinti viešojo administravimo specialistų kompetencijas	0	0	1	0	1
2 Uždavinys. Skatinti ir remti savivaldybės ir bendruomenių dialogą	2	0	1	0	3
3 Uždavinys. Diegti informacines viešojo administravimo efektyvumo sistemas, gerinti viešojo administravimo infrastruktūrą	7	0	1	2	10
IV PRIORITETAS. SUBALANSUOTA ŽEMĖS ŪKIO PLĖTRA IR KAIMO MODERNIZAVIMAS	3	0	11	1	15
1 TIKSLAS. Didinti žemės, maisto ūkio konkurencingumą	1	0	10	0	11
1 Uždavinys. Gyvulininkystės ūkių konkurencingumo didinimas	1	0	6	0	7
2 Uždavinys. Augalininkystės, daržininkystės ir sodininkystės ūkių konkurencingumo didinimas	0	0	1	0	1
3 Uždavinys. Ekologinių ūkių plėtra ir skatinimas	0	0	2	0	2
4 Uždavinys. Jaunųjų ūkininkų rėmimas	0	0	1	0	1
2 TIKSLAS. Didinti miškininkystės ir žuvininkystės konkurencingumą	1	0	1	1	3
1 Uždavinys. Miškų plotų didinimas ir panaudojimas	0	0	1	1	2
2 Uždavinys. Žuvininkystės veiklos skatinimas ir plėtra	1	0	0	0	1
3 TIKSLAS. Kaimo modernizavimas ir skirtumų tarp kaimo ir miesto mažinimas	1	0	0	0	1

Prioritetas / tikslas / uždavinys	I	Iš dalies	V	N	Viso
1 Uždavinys. Kaimo atnaujinimas ir plėtra, darnios kaimo bendruomenės kūrimas	1	0	0	0	1
VISO	113	19	63	116	311

2 priedas
Pakruojo rajono 2007-2013 m. SPP įgyvendintos priemonės

Priemonės Nr.	Priemonės pavadinimas
1.1.1.2	Intelektinės verslo atstovų nuosavybės plėtojimas
1.1.1.6	Verslo plėtra, sukuriant darbo vietas moterims
1.3.1.2*	Steigvilių vėjo malūno restauravimas
1.3.1.3*	Mikniūnų kaimo karčemos restauravimas
1.3.1.4	Rozalimo miško parko tvarkymas
1.3.1.6	Pakruojo krašto muziejaus "Žiemgala" restauravimas
1.3.1.7	Pakruojo dvaro sodybos dalies pastatų ir jos teritorijoje esančios Kruojos upės pritaikymas viešiesiems turizmo poreikiams
1.3.1.8	Pakruojo dvaro sodybos pritaikymas turizmo reikmės
1.3.1.13	Projektai, atskleidžiantys ir puoselėjantys krašto savitumą

1.3.1.14	Patrauklių krašto įvaizdį formuojantys projektai
1.3.1.17*	Ekstremalaus sporto plėtra Pakruojo rajone, pritaikant jaunimo reikmėms
1.3.1.20	Peleniškių piliakalnio sutvarkymas
1.3.2.1	Informacinių ženklų, filmų, standų, leidinių apie Pakruojo rajono lankytinas vietas
1.3.2.2	Linkuvos miesto galimybių studijos parengimas
1.3.3.2*	Rekreacinės poilsio zonos prie Paežerių tvenkinio plėtra
1.3.3.3*	Rekreacinės poilsio zonos Linkuvos miesto Pakalnio g. sukūrimas
1.3.3.4*	Sutvarkyti vandens telkinių pakrantes pritaikant rekreacijai
1.3.3.5	Krepšinio aikštelių įrengimas Klovainiuose, Pamūšyje, Titoniuose
1.3.3.6*	Infrastruktūros prie BMX trasos Pakruojo m. įrengimas, trasos tobulinimas
1.3.3.8	Teniso kortų įrengimas
1.3.3.9*	Pakruojo mieste esančios salos sutvarkymas ir pritaikymas renginių ir švenčių organizavimui bei Pėsčiųjų ir sveikatingumo trasos įrengimas abipus Kruojos upės nuo Linksmučių pušyno iki Pakruojo dvaro sodybos arkinio tilto
1.3.3.10	Maudyklų Pakruojyje, Linksmučiuose ir Jovaruose įrengimas
1.3.3.11*	Pakruojo rajone sportinio turizmo infrastruktūros kūrimas Petrašiūnų gyvenvietėje
1.3.3.13*	Klovainių karjerų tvenkinių pakrančių pritaikymas turizmo reikmėms
1.3.3.14	Privažiavimo kelio prie Linksmučių poilsia vietės sutvarkymas
1.3.3.18*	Pakruojo miesto stadiono renovacija
1.3.3.25	Kruojos upės dalies valymas ir tvarkymas
1.3.3.26	Poilsio, rekreacinių zonų Judiškių ir Dovydiškio parkuose įrengimas ir sutvarkymas
2.1.1.1	Visuomenės sveikatos biuro įkūrimas
2.1.1.2	Ligoninės vėdinimo sistemos rekonstrukcija
2.1.1.3*	Pakruojo rajono pirminės sveikatos priežiūros sistemos modernizavimas ir paslaugų
2.1.1.4*	Medicinos punktų modernizavimas
2.1.1.6	Ligoninės priėmimo – skubios pagalbos skyriaus sutvarkymas ir veiklos sustiprinimas
2.1.1.7	Ligoninės konsultacinės poliklinikos pertvarkymas
2.1.1.10	Ligoninės slaugos ir palaikomojo gydymo skyriaus plėtra
2.1.1.11	Ligoninės ambulatorinės reabilitacijos skyriaus plėtra
2.2.1.2	Savarankiško gyvenimo namų įkūrimas senyvo amžiaus žmonėms
2.2.1.4*	Vaikų ir jaunimo centrų, daugiafunkcinių centrų įsteigimas Pakruojo rajono seniūnijose
2.2.1.5	Klovainių sutrikusio intelekto jaunuolių centro sutvarkymas
2.2.2.1	Būsto (aplinkos) pritaikymas žmonėms su negalia
2.2.2.2	Kasmetinis socialinių paslaugų plano rengimas ir įgyvendinimas
2.2.2.3	Neįgaliųjų socialinės integracijos programų rengimas ir vykdymas
2.2.2.4	Socialinių programų rengimas, vykdymas, socialinių paslaugų, teikiamų rajono gyventojams pirkimas, socialinių paslaugų teikimas
2.3.1.1	Pakruojo m. Vasario 16-ios gatvės šaligatvis (1000 m ²) ir Vasario 16-osios gatvės tęsinys
2.3.1.6	Pakruojo m. Vytauto Didžiojo g. rekonstrukcija
2.3.1.7	Pakruojo m. Taikos g. šaligatvio statyba
2.3.1.10	Linksmučių k., Naujosios g. rekonstrukcija
2.3.1.14	Pakruojo miesto Purienų g. rekonstrukcija
2.3.1.18	Ūdekų gyvenvietės g. rekonstrukcija
2.3.1.25	Šaligatvių Taikos, Pakalnio gatvėse rekonstrukcija
2.3.1.27	Kauksnujų gyvenvietės gatvės rekonstrukcija (prioritetas)
2.3.1.46	Naujakurių gatvės Rozalimo miestelyje rekonstrukcija (Yra techninis projektas)
2.3.1.47	Trivalakių gatvės Mikniūnų kaime rekonstrukcija (Yra techninis projektas)
2.3.1.53*	Rajoninių kelių ruožų asfaltavimas Pakruojo rajono gyvenvietėse
2.3.1.54	Pakruojo kaimo Žemdirbių gatvės rekonstrukcija
2.3.1.55	Pakruojo miesto Statybininkų gatvės rekonstrukcija
2.3.1.60*	Pakruojo miesto Vilniaus gatvės rekonstrukcija
2.3.2.6	Pėsčiųjų, dviratininkų tako Pakruojo m. per Kruojos upę nuo V. Didžiojo g. iki Mašiotų g.
2.3.2.7	Linkuvos m. Pakalnio g. šaligatvio įrengimas
2.3.4.2	Privažiavimų ir mašinų stovėjimo aikštelių prie Pakruojo miesto daugiabučių namų rekonstrukcija (techninės dokumentacijos parengimas ir darbai)

2.3.4.5	Šunų vedžiojimo aikštelių įrengimas pagal ES reikalavimus
2.3.4.6	Privažiavimo kelių prie Pakruojo dvaro sodybos rekonstrukcija
2.3.4.7*	Kraštovaizdžio ir visuomeninės paskirties erdvių tvarkymas
2.3.4.10	Pakruojo m. didžiųjų prekybos įmonių išdėstymo specialiojo plano rengimas
2.3.4.11	Pakruojo miesto teritorijos ribų patikslinimo plano rengimas
2.3.4.13	Pakruojo miesto bendrojo plano rengimas
2.3.4.14	Dokumentacijos, reikalingos Mikniūnų kaimo Trivalakių gatvės, Kauksnujų kaimo gatvės ir Pakruojo kaimo Žemdirbių gatvės rekonstrukcijai, parengimas
2.3.4.17	Pakruojo rajono savivaldybės teritorijos dalių šilumos ūkio specialiojo plano keitimas
2.3.4.18	Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje esančių seniūnijų ir kaimų gyvenamųjų vietovių ribų nustatymo specialiojo plano parengimas
2.4.1.4	Linkuvos gimnazijos atnaujinimas
2.4.1.5	Linkuvos gimnazijos stadiono atnaujinimas (kaimo diversifikavimas)
2.4.1.9	Pakruojo "Atžalyno" gimnazijos sporto salės statyba (pradėta statyti 2006 m.)
2.4.1.10	Pakruojo „Žemynos“ ir Balsių pagrindinių mokyklų specialiujų pedagogų ir socialinių pedagogų darbo aplinkos modernizavimas
2.4.1.16	Suaugusių virš 18 metų asmenų formaliojo ugdymo infrastruktūros plėtra
2.4.1.17	Rozalimo vaikų darželio sporto salės atstato statyba
2.4.1.23	Apšvietimo sistemų renovavimas Stačiūnų ir Triškonių pagrindinėse mokyklose
2.4.1.24	Sudaryti žemės sklypų planus ir teisiškai įregistruoti juos šioms ugdymo įstaigoms: Linkuvos gimnazijai, Lygumų, Rozalimo, Žeimelio vidurinėms, Bardiškių, Degesių, Guostagalio, Pamūšio, Triškonių pagrindinėms mokykloms, Pakruojo Juozo Pakalnio muzikos mokyklai, Pakruojo darželiui „Saulutė“, Petrašiūnų, Rozalimo, Žeimelio, Žvirblonių vaikų darželiams
2.4.2.2	Sporto bazės modernizavimas
2.4.2.3	Mokyklos infrastruktūros ir mokymo priemonių atnaujinimas
2.4.3.3	Laisvalaikio salės Medikoniuose įrengimas
2.4.3.4	Klovainių, Pamūšio, Linkuvos, Rozalimo, Stačiūnų kultūros namų remontas
2.4.3.5	Atlikti 8 kultūros namų sklypų geodezinius matavimus
2.4.4.3	Bibliotekų kompiuterizavimas
2.4.4.5	LIBIS programos skaitytojų posistemės įdiegimas Linkuvos miesto filiale
2.4.4.6	Internetinių skaityklų įrengimas 5 kaimo bibliotekose
2.5.2.5*	Šukionių Jono Noreikos pagrindinės mokyklos renovacija
2.5.2.8	Pakruojo m. lopšelio-darželio „Vyturėlis“ renovacija
2.5.2.9	Žeimelio vidurinės mokyklos pastato rekonstrukcija
2.5.2.11	Linkuvos ambulatorijos energetinio efektyvumo didinimas (energetinių auditų nėra)
2.5.2.12	Žeimelio ambulatorijos energetinio efektyvumo didinimas (energetinių auditų nėra)
2.5.3.3	Linkuvos gimnazijos katilinės rekonstrukcija
2.5.4.1	Autobusų parko atnaujinimas
2.5.4.4	Pastatų renovacija
2.5.4.5	Šildymo sistemos įdiegimas
2.6.1.1	Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtra Pakruojuje (Venta–Lielupė I)
2.6.1.2	Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtra Pakruojuje (Venta–Lielupė II)
2.6.1.3	Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtra Pakruojuje (Venta–Lielupė II)
2.6.1.4	Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtra Pakruojuje (Venta–Lielupė II)
2.6.1.5	Gyvenviečių vandens kokybės gerinimas įrengiant nugeležinimo įrenginius
2.6.1.7	Pagerinti vandens kokybę Žvirblonių, Plaučiškių gyvenvietėse
2.6.1.11	Jovarų kaimo ir Pakruojo miesto centrinės dalies vandentiekio tinklų plėtra
2.6.1.12*	Geriamo vandens kokybės gerinimas
2.6.1.13	Pakruojo miesto kvartalo, apimančio P.Mašiotų, Mokyklos, J. Paukštelio ir Kruojos gatves, vandentiekio ir nuotekų tinklų plėtra
2.6.1.14	Pakruojo rajono teritorijos vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialiojo plano rengimas
2.6.1.15	Vandens tiekimo ir nuotekų sistemos rekonstrukcija bei plėtra Pakruojo r. Žeimelio mstl.
2.6.1.17	Vandens tiekimo ir nuotekų sistemos rekonstrukcija bei plėtra Pakruojo r. Žeimelio mstl.
2.6.2.1	38 užšiukšlintų teritorijų Pakruojo rajone sutvarkymas

2.6.2.2	Paguliankos ir Aleknaičių savartynų uždarymas
2.6.2.3	Dirbtinių vandens telkinių hidrotechninių statinių rekonstrukcija
2.6.3.1	Komunalinių atliekų rūšiavimo gerinimas
2.6.3.2	Kolektyvinio naudojimo mišrių komunalinių atliekų ir antrinių žaliavų konteneriams aikštelių įrengimas prie daugiabučių gyvenamųjų namų
2.6.3.3	Didžiųjų ir biodegraduojančių atliekų aikštelių įrengimas Aleknaičiuose
2.6.3.5	Gatvių, šaligatvių, aikščių ir žaliųjų plotų priežiūros infrastruktūros modernizavimas
2.6.4.2	Želdynų ir želdinių inventorizavimas
3.1.1.1	Parengti Pakruojo rajono savivaldybės jaunimo politikos strategiją
3.1.1.2	Parengti ir vykdyti Pakruojo rajono savivaldybės Jaunimo užimtumo programą
3.2.1.1	Mokytojų kvalifikacijos tobulinimas
3.2.1.2	Pakruojo pedagoginės psichologinės tarnybos darbo vietų modernizavimas
3.2.1.3	Pagalbos mokiniui efektyvumo ir kokybės plėtra
3.2.1.4	Specialiųjų mokymo priemonių įsigijimas
3.3.2.2	Bendruomenių ir kitų NVO aktyvumo skatinimo projektai
3.3.2.3	Novatoriški kaimo bendruomenių ir kitų NVO projektai
3.3.3.1	Administravimo efektyvumo sistemų diegimas Pakruojo rajono savivaldybėje
3.3.3.2	Viešojo administravimo sistemos tobulinimas Pakruojo rajono savivaldybėje, bendradarbiaujant su šalimis-ES narėmis
3.3.3.3	Kompiuterinės įrangos Pakruojo rajono savivaldybės tarybos nariams įsigijimas bei tarybos veiklos viešinimas
3.3.3.4	Pakruojo rajono savivaldybės administracijos kompiuterinės įrangos atnaujinimas
3.3.3.6	Elektroninės demokratijos paslaugos
3.3.3.9	Pakruojo rajono savivaldybės vidaus administravimo tobulinimas
3.3.3.10	Kokybės vadybos metodų diegimas ir piliečių aptarnavimo tobulinimas Pakruojo rajono
4.1.1.3	Pakruojo rajono gyvulininkystės plėtros galimybių studijos parengimas
4.2.2.1	Įžuvinti Žvirblonių, Mikniūnų tvenkinius
4.3.1.1	VVG veikla stiprinant kaimo gyvybingumą, gerinant gyvenimo kokybę ir puoselėjant krašto

** iš dalies įgyvendinti projektai*